

MIN FÖRSTA BRAGD

DETEKTIVROMAN

AF

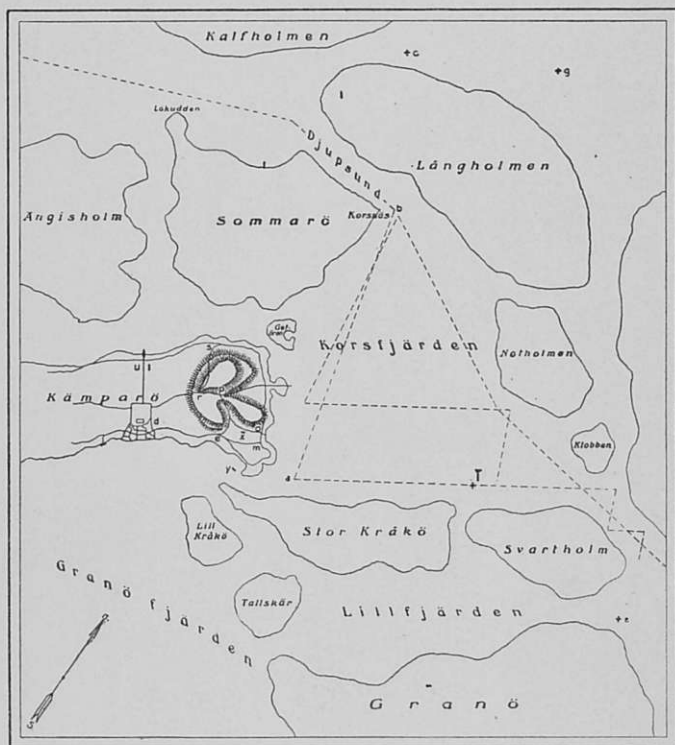
HARALD SELMER-GEETH

(FÖRF. TILL „INSPEKTORN PÅ SILTALA“)

HELSINGFORS 1904

SÖDERSTRÖM & Co FÖRLAGSÅKTIEBOLAG

KARTA ÖFVER KÄMPARÖ MED OMGIFNINGAR.

HARALD SELMER-GEETH.

MIN FÖRSTA BRAGD

MIN FÖRSTA BRAGD.

HELSINGFORS
SÖDERSTRÖM & Co. FÖRLAGS- & BOKFÖRSLAGS-
FABRIK

HARALD SELMER-GEETH.

Innehåll.

MIN FÖRSTA BRAGD

Rymning eller mord?

I. "Måttligt Besvärande"	1
II. Vilka på Kanten	11
III. Fåfika II	24
IV. Tattling	30
V. Rymning eller mord?	34
VI. Tydliga spår	42
VII. På en man hämt i skogen	50
VIII. Ivar Skarps last	57
IX. Herr Sandell	102
X. Besväringskåder	112
XI. Gubben Björnstäm	117
XII. Måttligt lys	120
XIII. En nedblodad be	130
XIV. En rånberättelse	132
XV. Fuzzen	140
XVI. Mörket återigen	147

DETEKTIVROMAN

HELSINGFORS 1904

HUFVUDSTADENS NYA TRYCKERI

HELSINGFORS

SÖDERSTRÖM & C:o, FÖRLAGSAKTIEBOLAG.

HARALD SELMER-GETTH.

MIN FÖRSTA BRAGD

DETEKTIVROMAN

HELSINGFORS 1904

HUFVUDSTADSBLADETS NYA TRYCKERI.

Tillåtet af censuren, Helsingfors den 2 december 1904.

Innehåll.

Förre delen.

Rymning eller mord.?

Kap.	Sid.
I. „Mystiskt försvinnande“	1
II. Villan på Kämparö	11
III. Fröken Margret Hansson	24
IV. Tiotusen mark	36
V. Rymning eller mord?	54
VI. Tydliga spår	69
VII. På tu man hand i skogen	80
VIII. Ivar Skarps teori	92
IX. Herr Rundell	108
X. Besättningskarlen	122
XI. Gubben Bäckström	137
XII. Plötsligt ljus	150
XIII. En nedblodad båt	166
XIV. En vassbevuxen vik	182
XV. Funnen	196
XVI. Mörker återigen	211

Senare delen.

Hvem var den skyldige?

Kap.		Sid.
XVII.	Skön Manda och hennes broder	227
XVIII.	En säregen förlofning	242
XIX.	En viktig upplysning	257
XX.	Detektiv i hälarne på Dr. Höjding	271
XXI.	En försnillad sändning	285
XXII.	Hvad gamla Stina visste	296
XXIII.	En husvisitation	307
XXIV.	En afbruten kvällsvard	325
XXV.	En „hemlig audiens“	334
XXVI.	Ändtligen Adam Sjöman!	348
XXVII.	Sandmaskar. — Han rymmer! — Manda försvun- nen. — En förlofning eklateras	365
XXVIII.	I Hangö	383
XXIX.	Polisförhöret	395
XXX.	Slutet	418

FÖRRA DELEN.

Rymning eller mord?

I.

„Mystiskt försvinnande“.

Tisdagen den 10 augusti, klockan 6,20 e. m. lämnade fabrikanten Janne Thidén sin villa på Kämparö för att med den sista ångbåten fara in till hufvudstaden. Båten hade kort förut varit synlig genom det midt emot villan norrut sig öppnande sundet mellan Ängisholm och Sommarö. Blott tio minuter på sin höjd tog vägen från villan till ångbåtsbryggan, som byggts vid Kämparölandets östra ända, af orsak att den inre farleden, hvilken skärgårdsbåtarna trafikerade, ledde där förbi öfver den såkallade Korsfjärden. På denna promenad ledsagades Thidén ett stycke väg af sin framlidna hustrus systerdotter, fröken Margret Hansson. Det var i allmänhet tids nog att begifva sig från villan efter det ångbåten syntts försvinna bak Sommarölandet, emedan den plägade angöra ett par bryggor, innan den hann till Kämparö. Men då Thidén och fröken Hansson hunnit krönet af

en höjd, ungefär halfvägs mellan villan och ångbåtsbryggan, hördes plötsligen ångbåtens hvissling så oförmodadt nära, att Thidén af fruktan att komma för sent lämnade fröken Hansson, tillropade henne farväl, och sprang utför berget. Fröken Hansson vek då af åt höger längs en till holmens södra del ledande väg för att ensam fortsätta sin promenad; och från detta ögonblick, således ungefär kl. 6,25, var Janne Thidén, som aldrig kommit fram till ångbåten, försvunnen — så spårlöst försvunnen, som om han blifvit bortblåst från jorden eller upptagen i himmelen.

Sådan var i korthet innehållet af en notis, hvilken — såsom mången ännu torde erinra sig — stod att läsa i tidningarna för den 12 augusti 1897 under rubriken „mystiskt försvinnande“. Mig intresserade saken emellertid på helt annat sätt än andra läsare, då jag följande dag, om fredagen, vid morgonkaffet genomögnade tidningen. Ty Kämparö låg inom det distrikt, som jag två veckor tidigare tillträdtt i egenskap af välbeställd länsman. Utredandet af detta mystiska försvinnande skulle således åligga mig såsom polis-chef i distriktet, hvarför början af min tjänstgöring kunde blifva icke blott ganska arbetsdryg utan äfven ansvarsfull. Ty om här verkligen förelåg ett „mystiskt försvinnande“, så komme tidningarna och publiken naturligtvis att med uppmärksamhet följa mina åtgärder vid undersökningen. Och jag var nybörjare!

Mina ämbetsförrättningar hade ännu icke fört mig nedåt skärgården; Kämparö var mig ett terra incognita. Ehuru jag bott många år i Helsingfors, visste jag om fabrikanten Thidén knappast annat än att han trots sina fyrtiofem år ansågs vara en stor Don Juan, men för öfrigt en bra karl, glad och munter, driftig,

redlig och arbetsam — hvilket ju bäst bevisades däraf, att han själf skapat sin förmögenhet, som ansågs närma sig en miljon. Hans dotter och hennes kusin, fröken Hansson, hade jag sett endast på afstånd vid tillfälliga möten på gatan eller på offentliga nöjen.

Jag kände således hvarken lokalen eller personerna, och alla försök att bilda mig en åsikt skulle varit tomma gissningar. Men en sak var klar: Thidén hade icke blifvit saknad förr än lång tid efter försvinnandet. Ty eftersom fröken Hansson sett honom ännu klockan 6,25, men han icke stigit ombord på ångbåten, som gått förbi Kämparö brygga omkring fem minuter senare, så hade „försvinnandet“ således skett mellan 6,25 och 6,30 den 10 augusti; och likafullt omtalades detta försvinnande först den 12:te. Häraf följde tydligen, att några spår efter honom icke funnits; att man på holmen trott honom vara i staden och i staden trott honom vara på landet. Och lika klart var ock, att man icke ännu — åtminstone icke i går — upptäckt någon ledtråd.

Ju mera jag grubblade, dess större blef min oro och spänning; hade jag icke varit hindrad af en till samma dag utsatt förrättning, skulle jag helst genast gifvit mig åstad. Såsom det nu var fick jag gifva mig till tåls till aftonen. Då ämnade jag fara till Kämparö.

Men jag behöfde ej vänta på den ordinarie ångbåten. Då jag vid tvåtiden återvände hem, lämnade mig en gosse, som väntat på mig, ett bref, under-tecknadt „Anna Brantin“, hvori detta fruntimmer bad mig att för en viktig angelägenhet komma till Kämparö så snart mina göromål medgäfvæ; för det fall att jag nu genast skulle kunna glädja dem med ett

besök, hade de sändt sin ångslup, som stod till mitt förfogande.

„Hvem är Anna Brantin“, sporde jag gossen.

„Det är gamla fröken, vet jag!“

„Hvilken gamla fröken?“

„Unga fröknarnas moster.“

„Jaså! — Nå, ligger ångslupen här nere?“

„Ja. — Vi ha legat där alltsedan klockan elfva. Herr Rundell är välan otålig redan, kan jag gissa.“

„Hvem är herr Rundell?“

„Maskinisten, vet jag!“

„Och huru länge räcker färden härifrån till Kämparö? Kan du säga mig det?“

„En timme.“

„Så att vi hinna fram till villan före middagsmålet?“

„Ja — de spisa klockan half fyra.“

„Godt! Återvänd då till herr Rundell och säg honom, att jag skall vara färdig om några ögonblick.“

Sedan jag kastat ned det nödvändigaste i en nattsäck, begaf jag mig, åtföljd af en konstapel, ned till viken och fann där en liten, elegant ångslup med en maskinist, som var raka motsatsen till båten. Slupen var kokett, hvit, fin, liten — maskinisten däremot en stor, svartmuskig, nästan herkulisk ung man, som gaf mig en vresig blick ur ett par glänsande ögon, mörka som natten.

„Jag ber om ursäkt, att jag låtit vänta på mig. Det var icke mitt fel, ty jag återvände just nu från en tjänsteresa.“

„Åh, för all del — det blir hos damerna herr befallningsman får ursäkta sig. De ha nog väntat otåligt, antager jag.“

„Ja, jag såg i tidningen i morse, att där händt något ytterst besynnerligt. De frukta väl en olycka — och såsom det ser ut, med allt skäl.“

„De ha icke uttalat — åtminstone icke till mig — hvad de tro, men jag har tyckt mig märka, att de frukta mera än en olycka.“

„Mer än en olycka? — Mord?“

„Jag tror, att de frukta, att herr Thidén mördats.“

Han sade detta på ett egendomligt, nästan sarkastiskt sätt. Det var, som om ett löje velat breda sig kring hans mun.

„Ni tycks icke dela deras fruktan?“

„Jag kan det icke; ty jag känner herr Thidén. — Och jag tror mig känna både den mördade och mördaren lika väl.“

„Den mördade“, utropade jag förvånad öfver den unge mannens hänfulla tal och min. „Mördaren? Men — hvad menar ni?“

„Att den mördade var en dufva — eller någon annan stackars liten fågel, och mördaren en hök eller örn, som jag ofta sett kretsa öfver holmen.“

„Hvad i all världen kan en fågels död ha för samband med fabrikanten Thidéns försvinnande?“

„Intet, naturligtvis, för förnuftigt folk. Men där finns för närvarande en person på holmen — en gäst hos herrskapet Thidén — som kryper omkring och undersöker Kämparön med förstoringsglas“, — Rundell skrattade — „och jag tror att han skrämmer upp damerna. Han har i skogen upptäckt litet blod på gräset, och jag antager att han talat om det. Men i samma skog och tätt invid såg jag blodiga, kring-spridda fjädrar. Man borde därför, tycker jag, vänta på bättre skäl, innan man skrämmer upp fruntimren.“

„Ja, men hufvudsaken kvarstår ju likafullt! Herr Thidén är försvunnen.“

Åter gled något likt ett leende öfver Rundells drag, men han svarade ej.

„Ni sade, att ni kände fabrikanten Thidén alltför väl, för att dela de andras fruktan. Hvad menade ni därmed?“

„Sade jag? Åh, ja — ja visst! Jag menade dock egentligen icke annat, än att jag vet, att han är en man utan några fysiska bräckligheter, en som kan taga vara på sig själf och att han är allt annat än oförsiktig. Tvärtom — hans försiktighet går ofta till ytterlighet, såsom till exempel med den här ångslupen. Hvem som helst skulle ju kunna sköta den här lilla maskinen, men han skulle aldrig ha satt sin fot ombord, utan att ha en säker maskinist.“

„Det förvånade mig just, att en så liten båt hade en så stor maskinist“, genmälte jag leende.

„Ja — icke heller skulle jag nöjt mig med att slösa tiden här längre nu, sedan jag tagit min examen, trots den goda lön jag får, om jag icke varit herr Thidén högeligen förbunden. — Det är han, som bekostat mina studier.“

„Men, för att återkomma till hans försvinnande — om ni icke delar de andras farhågor, hvad är då er tro?“

„Jag var icke hemma den aftonen. Jag är ifrig metare och begagnar hvarje ledig stund att fara ut på fiske, och då herr Thidén den aftonen skulle in till staden och de andra icke heller ärnade sig ut med ångslupen, hade jag farit ut på sjön. Således kan jag mindre än någon annan veta hvad som tilldragit sig. Men — — —“

Han afbröt sig och sysslade med maskinen.

„Nå?“

„Nåja — om jag skall säga sanningen, så tror jag, att han snart återkommer högeligen förgrymmad öfver det väsen, som gjorts med anledning af hans bortavaro.“

„Men i tidningarna uppgifves ju, att han aldrig farit bort från holmen!“

„Står det så? Huru kunna de säga det? Då skulle de således veta, att han stannat kvar där?“

„Det stod, att han aldrig gått ombord på ångbåten.“

„På ångbåten, ja — man kan väl komma från Kämparö utan ångbåt.“

„Menar ni att han seglat?“

„Jag menar alls intet bestämdt. Jag skulle blott icke vilja tro annat, än att han fortfarande lefver.“

„Men det var ju hans afsikt att resa till staden!“

„Så hade han uppgifvit.“

„Betviflar ni uppgiftens riktighet?“

„Nej — nej — visst inte!“

„Nåväl, någon bättre lägenhet, än den just förbigående ångbåten, kunde väl icke erbjuda sig.“

„Nej — knappast — om han ville till staden.“

„Men ni sade just, att ni icke betviflade, att han ville dit!“

„Jag har intet skäl att betvifla det. Men å andra sidan — ett mord är ju alldeles otänkbart, en olycka likaså. Återstår blott en hemlighet, — och — —“

Han afbröt sig igen.

„Hvad då?“

„Nåja! — Han är ju karl, så jag hoppas det icke kan anses såsom nedsättande för honom eller såsom

förtal — — jag kan väl säga det så mycket hellre, som det är allmänt känt. — Herr Thidén har, såsom de flesta andra rika karlar, många små hemligheter.“

„Ni menar fruntimmersaffärer?“

„Ja. — Han är en vacker karl.“

„Vet ni något särskildt?“

„Nej; — blott hvad jag hört i staden.“

„Plägade han använda den här slupen till några utfärder med fruntimmer?“

„Aldrig! Den här slupen begagnas blott här hemma“.

„Har han någon jakt?“

„Icke här åtminstone.“

„Men i staden?“

„Icke så vidt jag vet.“

„Då — i roddbåt kan man väl icke företaga någon längre kryssning?“

„Nej. Men här passera många farkoster — både ångbåtar och seglare.“

„Ni tycks mena, att han blifvit upptagen af någon sådan?“

„Jag menar, som sagdt, ingenting särskildt. Det har blott förvånat mig, att herr Thidén sprang från fröken Hansson. Det är alltid mycket god tid till ångbåten, sedan man sett den försvinna bakom Sommarön. Det ser därför ut som om han velat slippa henne.“

„Det borde ju emellertid vara känt, om någon annan större farkost skulle lagt till vid Kämparö brygga just i det ögonblick, då den ordinarie turbåten skulle upptaga passagerare där.“

„Känt? Hvarför det? Om signalarmen icke höjes, går ångbåten förbi längs farleden — ganska långt

från Kämparö brygga. Och fröken Hanssön gick ju icke ned till bron.“

„Jaså — ångbåten lägger icke till hvarje gång vid Kämparö?“

„Nej, på långt när icke hvarje gång.“

„Bo där då icke andra människor på ön än Thidéns?“

„Nej, hela holmen tillhör herr Thidén. Ja — det vill säga, där bor nog en fiskarfamilj på västra ändan af ön och gårdskarlen med familj. Men de resa icke ofta till staden — så här sommartid i synnerhet, då herrskapet vistas här ute.“

„Så att herr Thidén verkligen kunde vara alldeles ensam och osedd lång tid efter det han skilts från fröken Hanssön?“

„Det är mer än sannolikt, att före onsdag morgon ingen annan varit åt det hållet. Ifall herr Thidén gjort upp något parti i tysthet, kunde han således mycket väl ha blifvit afhämtad från bron af någon jakt eller joll, utan att någon behöfde veta därom.“

„Men det är ju ett alldeles besynnerligt och omotiveradt antagande! Ni antydde just själf, att han var ängslig på sjön — — —“

„Nej! — Nej — tvärtom! Han älskar att vara ute på sjön. Hvad han fruktar är blott ångmaskinen — han berättade, att han en gång sett en ångpanna explodera och passagerarna brännas af ångan — men han seglar gärna, ehuru han har allt för litet tid därtill för att hålla sig med egen jakt.“

„Har herr Rundell framhållit dessa synpunkter för att lugna damerna?“

„Nej — tycker herr befallningsman det“, skratade han. „Det går väl icke an att hos dottern väcka misstankar om hennes fars moral.“

Det blef en paus i vårt samtal. Jag visste icke hvilket värde jag skulle tillmäta den unge mannens förmodanden. Han såg synnerligen intelligent ut, de svarta ögonen lyste och blänkte — jag undrade för mig själf, om det icke fanns zigenarblod i hans ådror — och han kände naturligtvis Thidén mycket bättre, på ett mera objektivt sätt än dennes anhöriga, som voro fruntimmer. Men å andra sidan — om Thidén velat hafva ett litet privatnöje i hemlighet, låt vara en kryssning på någon vecka i gladt sällskap, så lämpade sig väl hufvudstaden med dess villervalla vida bättre till utgångspunkt, än denna stilla trakt. Huru mycket svårare föll det sig icke att obemärkt komma bort från Kämparö än från Helsingfors, med dess många hamnar, kajer, holmar och broar? Fröken Hansson hade ju blott behöft få i sitt hufvud att trots hans påskyndade gång följa med Thidén till bron! Han kunde ju väl icke i någon händelse förbjuda sina anhöriga att följa sig till stranden!

Mina tankar afbrötos af Rundell, som ropade:

„Där ha vi villan!“

Vi styrde öfver en fjärd mot ett par större holmar, mellan hvilka ett smalt sund öppnade sig, och genom detta såg man ett högre land, och där, inbäddad bland löfverk, en hvit byggnad med ett torn.

„Det är Kämparö med villan“, förklarade Rundell.

„Ser trefligt och ståtligt ut“, svarade jag. „Ni sade, att där fanns en gäst på holmen, som skrämde upp damerna. Hvem är det?“

„Där finnas två gäster — två herrar, hvilka flitigt umgås i familjen: herr Tallröt och härads-höfding Skarp.“

„Ivar Skarp! Är han på Kämparö“, utropade jag.

„Jaså, befallningsman känner honom?“

„Ja, mycket väl! Var det honom ni menade nyss“,
frågade jag.

„Ja.“

Det var så likt Ivar Skarp. Han var en person, som trodde själf och ville att alla andra också skulle tro, att han utträttade ofantligt mycket, och faktiskt fanns det ingen människa på Guds gröna jord, som åstadkom mindre än han.

Vi styrde in i det smala sundet.

„Detta är väl icke den vanliga farleden“, sporde jag.

„Nej, dessa vatten äro för trånga och grunda för större farkoster. De få göra en lång omväg kring Sommarö, som vi hafva här till vänster. Men med slupen kunna vi gina genom sundet.

Sedan vi hunnit genom detta, hade vi bortom ett icke synnerligen bredt vatten framför oss hvad Rundell förklarade vara villans båtbygga — ett med hvita ledstänger försedt brohufvud på en kista i vatt-
net, från hvilken en kort landgång, likaså med hvita ledstänger, ledde till stranden. Redan på afstånd såg jag på bron åtskilliga personer — det var tydligt att de, såsom Rundell antydt, otåligt afvaktat vår ankomst.

II.

Villan på Kämparö.

„Nä, Gud sig förbarme,“ ropade Ivar Skarp från bron, när han igenkände mig. „Är det du, som är länsman här?“

„Som du ser,“ svarade jag.

„Åh! Jag hade hoppats, att i länsmannen få hit en duktig polisman. Då blir det väl ändå slutligen jag, som får leda spaningarna.“

Rundell skrattade, och jag hoppades att de andra där uppe på bron kände Ivar Skarp tillräckligt för att icke anse mig dummare än öfriga människor. Han stod där med sina löjliga „es-ist-erreicht“ knäffelborrar, iförd Nyländska jaktklubbens kostym: blå rock med blanka knappar, hvita, nedtill uppvikta benkläder af flanell och hvita tygskor — sprätt såsom alltid!

Så snart vi lagt till med slupen, sprang jag upp på bron och omhändertogs faderligt af Ivar Skarp, hvilken presenterade mig såsom jurist, kamrat, bra karl och hvad som helst, utom just det jag skulle behöfts till: praktisk, erfaren detektiv. Men då han, Ivar Skarp, nu var här, så betydde ju detta mindre — han åtog sig gärna att hjälpa mig, och då skulle det väl gå i alla fall.

Jag ursäktade mig emellertid hos fruntimren för att icke ha kommit förr och förklarade orsaken till dröjsmålet.

„Vi äro härads höfdingen mycket tacksamma för att ni dock kom så snart“, svarade fröken Brantin, ett fruntimmer af mycket obestämd ålder. „Vi äro så oroliga för Janne — den käre, käre vännen — att jag ej kan säga det.“

Ja, oroliga voro de, det syntes nog. Fröken Thidéns stora, ljusbruna ögon hvilade på mig med en stum fråga, en fråga, som uttryckte sig i hela hennes spändt väntansfulla ansikte, såsom om min blotta ankomst skulle kunnat eller bort gifva henne något slags svar på frågan: hvad har det blifvit af

min fader? Afven fröken Hansson såg ängslig ut, ehuru det eljes var stor skillnad mellan de båda kusinerna.

Fröken Thidén — hon hette Elli — var högväxt, smärt, med något högdraget och värdigt i sitt sätt och sina rörelser, hvilka buro prägel af sans och lugn. För öfrigt en fullkomlig skönhet! Jag hade icke vetat, att hon var så underbart vacker: smal, hög näsa, låg, af vågigt, yppigt, ljusbrunt hår omgifven panna, fina, långa ögonbryn, mörka ögonfransar, en tjusande mun och fin haka. Men allt detta fick likasom träda i bakgrunden för de härliga ögonen, hvilka likasom solen på himmelen, tilldrogo sig all uppmärksamhet.

Fröken Hansson var blondin, något kortare och fylligare än kusinen, med blå ögon, stumpnäsa och antydningar till gropar på kinder och haka — alldeles tjusande äfven hon! Den största skillnaden emellan dem låg dock i karaktären. Fröken Hansson var orolig, nervös, hastig som kvicksilfver och tydligen mera skapad för skratt, skämt och glädje än för allvar, bekymmer och sorg. Man kunde blifva kär i henne — men endast ifall man icke hade något hopp att vinna hennes kusin, för hvilken man måste känna sig manad att sjunka på knä.

Herr Tallrot, hvilken jag sist blef presenterad för, tycktes vara en flegmatisk och stillsam ung man. Jag visste att hans fader, handlande i Helsingfors, var mycket rik.

Dessa personer utgjorde gruppen på broändan. Men något längre bort, närmare land, stod en annan grupp, bestående af några kvinnor samt ett par barn. Sedan hälsningarna voro undanstökade, fäste sig

mitt öga vid en af dessa kvinnor, emedan jag aldrig sett något mera intagande. Hon var tydligen allmogekvinna, men kunde täfla med hvilken skönhet som helst. Hennes växt var smidig och likväl yppig. En mjällhvit hals, ett ovalt ansikte med den finaste, skära hy, röda, starkt i bågform svängda, fina läppar, en lindrigt buktad näsa med fina näsborrar, drömmande stålgrå ögon och en haka! — Allenast hakan i och för sig var så beundransvärdt formad, att den måste draga hvarje mans blick till sig. Flickan kunde vara tjugu år — en verklig skärgårdsskönhet, sådan folksången ofta frambesvärjer dem för vår fantasi, men som ytterst sällan blir verklighet — åtminstone hade jag ännu aldrig fått se något ens ditåt. Ett litet — jag skulle vilja säga vällustigt — leende lekte på hennes halföppna läppar, och hennes blick var riktad på något bakom mig. Då jag vände mig om för att se hvad det var, fann jag att Rundell stod där och log mot henne.

„Får jag be häradshöfdingen vara god och stiga upp till villan“, sade fröken Brantin — det var tydligen hon, som spelade värdinna hos Thidéns — och vi satte oss i rörelse. Från bron ledde en rak, genom skogen uthuggen, väl skött gång upp till byggningen, hvilken låg ungefär trehundra meter från stranden.

„Häradshöfdingen vet naturligtvis redan anledningen till min skrifvelse“, fortsatte fröken Brantin, medan vi, hon och jag såsom första paret, vandrade upp.

„Ja, icke blott af herr Rundells berättelse, utan äfven af notisen i tidningarna i morse.“

„Ack, det är så förskräckligt, så förskräckligt!

Han stod mitt hjärta så nära, icke blott såsom svåger, utan såsom kär, mycket kär vän!“

„Får jag lof att fråga: huru upptäckte herrskapet att herr Thidén icke kommit fram till staden — att han icke gått ombord på båten? Därom fick jag ingen upplysning i tidningen.“

„Manda — vår torparens dotter, Manda Bäckström — hade om tisdag morgon farit in till staden, och emedan hon nödgades dröja där öfver natten, hade hon gått till vårt hus, där Janne har en gammal tro-tjänarinna att hushålla för sig om somrarna, för att ligga hos denna öfver natten. Onsdag före middagen återvände hon sedan därifrån och hämtade hälsningar från gamla Stina — så heter tro-tjänarinnan. Och så kom det fram, att Janne icke anländt dit om tisdag. Vi förstodo knappast att oroa oss, emedan Janne, gamle karlen, är en sådan lättsinnig baddare. Vi tänkte, att han möjligen åter råkat på kalas med sina många vänner och bekanta. Men när flickan i sten påstod, att han icke varit hemkommen ens om onsdag morgon ännu, då hon begifvit sig därifrån, blef jag orolig och Elli beslöt att fara till staden för att taga reda på förhållandet. Redan vid ångbåten fingo vi sedan veta, att han alls icke farit till staden om tisdag, icke alls gått ombord på båten. Elli reste dock, men kom tillbaka alldeles uppskrämd torsdags morgon, stackars barn. Vi ha sökt honom öfverallt, men ack, Herre Gud, ack Herre Gud!“

„Det är kanske dock för tidigt att misströsta.“

„Gud gifve! Men då han icke finnes i staden — — — Häradshöfding Skarp och herr Tallrot hafva draggat öfverallt i vattnet kring bron och vi ha alla ströfvat genom hela holmen — men intet!“

„Min undersökning torde väl också taga någon tid i anspråk. Huru är det — kan jag jämte min konstapel få stanna här öfver natten?“

„Naturligtvis! Det faller ju af sig själft. Härads-höfdingen har blott att befalla — ju längre ni stannar och ju grundligare ni tar saken, desto tacksammare skola vi vara.“

Jag tackade, och som vi icke hade långt kvar till huset, hann jag ej fråga henne vidare. Hon försäkrade blott, att det varit en riktig lycka för dem i olyckan, att Ivar Skarp och herr Tallrot just råkat befinna sig här. Hvad de eljes skulle tagit sig till, kunde hon icke alls begripa.

Det var en ståtlig byggnad i två våningar vi kommo till. Gången slutade vid en stor, jämn plan framför huset, och från denna plan ledde en låg, bred trappa upp till en rymlig glasveranda. Från denna kom man in till en förstuga, i hvilken jag öfverraskades af att genom en öppenstående dörr midt emot se öfver salongen och genom en annan dörr, som ledde ut till den södra verandan, en praktfull tafla: det öppna hafvets blåa, omätliga horisont.

„Åh“, utropade jag ofrivilligt, „hvilken utsikt! Hvilket läge!“

„Mjuka tjänare“, lät Ivar Skarp höra sig, „nu beundrar han redan naturen! I stället för att vara upptagen helt af problemet, som åligger honom att lösa!“

„Alla främlingar anslås af denna praktfulla bild“, sade fröken Thidén.

„Ja, en detektiv, som icke skulle upptäcka den, kunde, tror jag, med skäl kallas litet ensidig“, bifogade herr Tallrot mycket riktigt.

„Men allt har sin tid“, envisades Skarp. „Nu borde väl undersökningen börja — — —“

„Nej“, afbröt fröken Brantin, „nu måste jag be herrskapet vara goda och intaga en enkel middag. Sedan må häradshöfdingen göra hvad han kan.“

Middagen blef mycket tyst. Åtskilliga försök gjordes att få ett samtal i gång, men det afstannade alltid igen, och jag hade god tid och godt tillfälle att se mig mätt — nej — jag kunde hellre säga: se mig hungrig på fröken Thidén.

Efter det vi druckit en kopp kaffe vid en cigarr på den södra verandan, från hvilken jag hela tiden beundrade hafvet där bortom en präktig trädgård, steg jag upp förklarande, att jag nu ville begynna arbetet.

„Nej, hör du“ ropade Ivar Skarp, „man blir bara dum af att arbeta strax på maten. Jag vill hvila en stund först.“

„Var så god! Det finns ju intet som hindrar.“

„Hvad! Ärnar du börja undersökningen utan mig?“

„Ja, visserligen! Jag vill ovillkorligen gå allddeles själfständigt tillväga.“

„Du kan ha rätt i princip — men i praktiken kommer du nog till korta.“

Utan att bevärda honom med något svar, vände jag mig till fröken Thidén, som satt där så sorgsen, och sade:

„Till fröken skulle jag ha en bön — eller rättare två. Den första vore, att fröken ville upprätta åt mig en förteckning, upptagande alla de personer, hvilka finnas på ön. Den andra vore en anhållan, att fröken icke ville hängifva sig åt misströstan. Det har ju händt så mycket underligt i världen, och den omständigheten, att det finnes litet blod på marken i skogen —“

„Finns det blod på marken“, skrek hon till, i det hon tryckte händerna mot bröstet. I detsamma kände jag en knuff i ryggen. Ivar Skarp ville tydligen därigenom antyda, att jag borde tiga.

„Har där inte upptäckts några blodspår“, skyndade jag mig att fråga.

„Nej — inte så vidt jag vet“, svarade hon. Men hela hennes ansikte uttryckte den största fasa.

„Men då finnes ju alls intet skäl att misströsta! Hvarför ser jag då herrskapet så ängsligt? Jag trodde att man funnit några ledsamma tecken. Den omständigheten, att herr Thidén icke gått ombord på ångbåten och icke anländt till Helsingfors, är ju — visserligen besynnerlig, men dock icke så alldeles oförklarlig.“

„Icke oförklarlig“, ropade fröken Thidén. „O, om ni har en förklaring, så — — — Jag blefve mycket lycklig, om ni kunde gifva oss någon antaglig förklaring.“

„Var öfvertygad om, min fröken, att jag icke skall unna mig någon ro, innan jag kan gifva er denna förklaring, hvilken — såsom jag hoppas — skall återskänka er lugn. Och nu vill jag begifva mig ut. Det är naturligtvis från den norra verandan, som ångbåten blir synlig? Då var det väl därifrån, som frökens far begaf sig bort?“

„Ja; om härads höfdingen vill komma med mig dit, så kan jag visa er till rätta.“

Jag bugade mig och följde jämte Ivar Skarp, hvilken också rest sig ur sin bekväma hvilstol, fröken Thidén genom salongen och förstugan till den glasveranda, öfver hvilken vi till först inträdt i huset. Det var en härlig utsikt, äfven denna åt norr, ehuru

så helt annorlunda än den åt söder. Då man där såg endast det vida, blå havvets oändliga majestät, log här emot en genom den långa, raka öppning, som huggits upp genom skogen till stranden, en förtrolande skärgårdsidyll — man såg mellan vikar och uddar på ömse sidor om det långa, smala sund, genom hvilket Rundell på vår hitresa styrt slupen till villan ett par, tre kilometer bort, ända till ett land på andra sidan om farleden i norr.

„Där längst borta blir ångbåten synlig under ett par minuter, och sedan den åter försvunnit bakom landet till höger, skall den gå omkring Sommarö, hvilket tager en kvart om den går till vår bro direkte, men tjugu minuter om den får angöra Sommarö brygga“, förklarade fröken Thidén.

„Och man går makligt härifrån till ångbåtsbron på tio minuter?“

„Makligt — nej. Man får nog gå ganska raskt,“ genmälte hon „för att hinna vägen på tio minuter — förstås, utan att dock skynda eller springa.“

„Det är väl den där gången, som leder dit och hvilken herr Thidén gick,“ sade jag pekande på en väg, hvilken från den stora planen framför huset sågs vika in åt skogen till höger.

„Ja, den vägen. Ehuru den buktar något, är dess hufvudriktning dock nästan rätt härifrån till bron.“

Jag såg på mitt ur och fann att klockan var fem.

„Jag skulle vilja vara här tillbaka till den tid, då ångbåten passerar, för att kunna tillsammans med fröken Hansson gå vägen åt ångbåtsbron till alldeles på samma sätt som herr Thidén. Därför skall jag nu blott orientera mig litet till dess. Men kanske får

jag be fröken under tiden upprätta den personförteckning, jag bad om, och anhålla hos fröken Hansson, att hon ville vara vänlig och sedan åtfölja mig?“

„Godt, jag skall säga henne det.“

„Då, farväl så länge, min fröken.“ Och när jag artigt höjde på hatten, fick jag en långsam böjning af hennes stolta hufvud till svar.

Jag nickade åt Ivar Skarp, som med ett malitiöst leende nickade tillbaka, och begaf mig i väg. Skogen var i början parkartadt röjd och en grön matta täckte marken; ett potatisland skymtade fram mellan träden till vänster, ett land med jordgubbar, bärbuskar och unga, i rader planterade, fruktträd till höger. Men om en stund begynte vägen stiga, björkar och granar ersattes af tallar och enar, gräset af lingon och blåbärsris samt ljung och slutligen stack klippan, lafklädd och grå, fram på sidorna af vägen, som ledts genom en sänka, dock icke djupare än att man kunde se bort öfver klippan, som åt norr bildade en jämn, med glesa tallar bevuxen platå. Intet hindrade här ljudet af ångbåtens hvissling att framtränga från det hållet. Jag hade gått förbi en avväg åt vänster, och befann mig nu vid en annan åt höger, tydligen den, längs hvilken fröken Hansson gått. Härifrån gick det utför igen, men gången löpte uti en klyfta, medan berget på ömse sidor bibehöll sin höjd, ehuru på allt längre afstånd från vägen. Skogen, gamla ärevördiga granar, var äfven här kvistad och ansad, men blef om en stund tät och ogenomskinlig. Strax därpå tog den slut och jag stod på en öppen plats samt kände hafsvinden mot mitt ansikte. Vägen skars här vinkelrätt af en annan — antagligen en kring holmen ledande strandväg — och genom de platsen omgifvande albu-

skarna såg jag vattnet glittra på båda sidor om mig knappast tio famnar från vägen. Det var två vikar, som här skuro in i landet, hvilket därefter vidgade sig till en liten halfö. När jag hunnit öfver denna, såg jag framför mig en hvitmålad paviljong med en flaggstång samt i stängen en träarm, som kunde höjas medels en lina — tydligen signalen till ångbåten. Genom paviljongen, som stod på en strandklippa, kom man ut på en helt kort brygga; vattnet var här således genast djupt; icke heller kunde jag se någon botten.

Uppgiften att man väl kunde gå vägen på tio minuter hade jag funnit riktig. För öfrigt hade jag iakttagit, att gången öfverallt var hårdt packad, så att några spår icke kunnat bli synliga, och huru skarpt jag än tittat åt sidorna af vägen, hade jag icke kunnat upptäcka något nedblodadt ställe eller annat misstänkligt.

Jag fann att jag stod vid en fjärd, som på alla håll omgafs af land. Åt norr låg först en liten holme och sedan ett större land, tydligen Sommarö, bortom hvilken farleden ledde åt väster; en på fjärden seglande galeas höll kurs dit upp. Åt söder begränsades fjärden af en, såsom det tycktes, hel, nästan rätt i öster och väster löpande, skogbevuxen strand, som halfannan kilometer längre åt öster slutade med en udde, bakom hvilken det sund måste öppna sig, hvarigenom farleden gick ut från fjärden åt öster. Människoboningar kunde jag ingenstädes upptäcka.

Efter att en stund ha stått på bron vände jag om till den väg, längs hvilken fröken Hansson måste gått till holmens södra del. Äfven denna väg sänkte sig hastigt, så att berget snart stod högt mellan den och vägen till ångbåtsbryggan; således skulle fröken Hansson

redan en eller ett par minuter efter det hon beträdd densamma knappast kunnat höra något rop från herr Thidén.

Gången grenade sig snart. Jag valde den vänstra grenen och kom sålunda åter till samma fjärd, som jag nyss betraktat. Jag forsatte därför längs strandvägen åt norr, korsade snart vägen till bron och vandrade vidare i tanke, att alla vägar bära till Rom. Men holmen var större än jag trott. Ehuru strandvägen ganska riktigt utmynnade vid den brygga, där vi landat, fick jag springa den sista biten för att hinna fram i tid.

På verandan fann jag dem alla församlade.

„Nå — hvad har du upptäckt“, ropade Ivar Skarp hånande, då jag, torkande min svettiga panna, steg uppför trappan.

„Upptäckt? Jag gick icke på någon upptäcktsfärd. Min afsikt var blott att orientera mig litet, men landet är betydligt större än jag förmodat“.

„Får jag lof att bjuda härads höfdingen något svalkande“, frågade fröken Brantin. „Ett glas mjöd kanske?“

„Jag får tacka, men jag tror knappast att det blir tid. Ångbåten skall väl genast bli synlig.“

„Det skall vara här om ett ögonblick“, ropade fröken Thidén och gick in.

„Får jag besvara fröken att följa med mig till ångbåtsbron“, sporde jag fröken Hansson.

„Naturligtvis — med största nöje.“

„Är det förbjudet för en stilla, hygglig, ung man att följa med“, frågade herr Tallrot.

„Jag skulle verkligen denna gång helst se, att endast fröken Hansson följde mig.“

„Jag också“, inföll fröken Hansson med en halft skämtsam, halft näbbig min till herr Tallrot.

Strax därpå återvände fröken Thidén, åtföljd af en tjänarinna, som bar en bricka med dricksglas och iskylare. Fröken Thidén hällde högst egenhändigt i ett glas mjöd, som hon bjöd mig. Och jag hade knappast hunnit mottaga glaset af henne, innan Ivar Skarp ropade:

„Där ha vi ångbåten!“

„Ja, verkligen, där ha vi ångbåten“, upprepade jag i det jag såg på mitt ur, som visade 6,25. „Då få vi väl lof att gifva oss i väg.“

„Häradshöfdingen hinner mycket väl dricka sitt mjöd“, sade fröken Brantin. „Äfven Janne stod och skämtade ännu en stund, innan han gick.“

„Jaså! Dröjde han länge?“

„Nej. Högst ett par minuter“, förklarade fröken Thidén och Ivar Skarp. „Icke längre än som behöfdes för att taga afsked.“

„Och att klappa om fröken Brantin“ ifyllde herr Tallrot.

„Ja, den käre, käre Janne“, utropade denna.

„Nu hafva visst ett par minuter förflutit sedan ångbåten skymdes af landet där borta. Skola vi gå?“ Jag vände mig till fröken Hansson.

Denna nickade och dansade ned för trappan.

Sedan jag bugat mig för sällskapet, skyndade jag efter henne.

III.

Fröken Margret Hansson.

„Vill fröken nu vara så god och gå lika fort, som då ni senast följde med herr Thidén“, sade jag efter att ha hunnit i bredd med henne.

„Det är just hvad jag gör.“

„Godt. Klockan är nu 6,28. Om fem minuter borde vi vara uppe på berget, där han sprang från er. Fröken är väl så vänlig och säger till, när vi hinna till det ställe, där hvisslingen hördes?“

„Javisst; jag kan förstå att det är därför, som häradshöfdingen velat ha mig med sig.“

„Jag tror ej att det behöfves så vida förklaringar för önskan att få njuta af frökens sällskap.“

„Mycket vackert sagdt! Jag får tacka allra ödmjukast.“

„Det är alldeles på min sida, som skyldigheten att tacka ligger. Men — för att nu återkomma till saken — man har sagt mig att ångbåten behöfver allra minst en kvart för att hinna till Kämparö brygga. Då borde den fem à sju minuter efter det den varit synlig därborta befinna sig långt härifrån ännu, bakom Sommarölandet?“

„Ja så är det. Man hinner godt ned till bron och får stå och vänta flera minuter, innan den viker om Sommarö udden.“

„Men lika fullt hördes ju hvisslingen, då fröken följde herr Thidén, redan helt nära högst sju minuter efter det båten passerat öppningen framför villan?“

„Jag hvarken såg på klockan eller räknade minuter.“

„Men om vägen från villan till bergets krön tog fem minuter och herr Thidén dröjde ett par minuter innan han gaf sig i väg — — —“

„Så skulle det göra sju minuter till dess hvisslingen ljöd. Rätt gissadt“, skrattade hon.

„Hörde fröken den hvisslingen också?“

Hon dröjde med svaret, till dess jag förvånad såg på henne. „Det kan förefalla besynnerligt“ började hon sedan, „jag har själf grubblat däröfver, men jag kan icke få klart för mig, om jag hörde eller icke hörde den. Jag gick och tänkte på så helt andra saker, då jag plötsligen afbröts af morbror, som ropade: „Herre Gud, båten! Den är ju här redan!“ Hvarpå han begynte springa, ropande farväl till mig. Jag fick väl genast då den föreställningen, att det varit ångbåtens hvissling som hörts, men denna föreställning kan, enligt hvad jag nu inser, mycket väl ha framkallats af hans ord, hvilka jag uppfattade först efter det de förklingat, såsom det händer, när man går försänkt i tankar. Dock tror jag, att jag hörde hvisslingen själf också, ehuru jag icke fäste mig vid den — icke tänkte därpå, förstår ni.“

„Icke blef medveten om er sinnesförnimmelse, menar fröken.“

„Ja, just det.“

„Men huru kom det sig att fröken ensam följde herr Thidén?“

„Han tycker icke om, att man följer honom. Han far ju så ofta till staden. Han anser att hans färd begynner vid villan och icke vid ångbåtsbron — vägen från villan till bron är redan marsch, säger

han, icke promenad. Isynnerhet när det finnes gäster på villan — och det finnes nästan alltid gäster här — vill han att hans färder af och an icke skola störa.“

„Men fröken gick med det oaktadt?“

„Jag ville tala med morbror om något — och för resten skulle de igen börja med målskjutning — vi hade hållit på därmed tillräckligt den dagen, så att jag redan var uttråkad och utled därvid. Dessutom hade revolvern fått något fel före middagen och jag trodde inte att Rundell fått den reparerad än — och så — ja — och så — ville jag slippa — rent ut sagdt, jag ville slippa Christians — herr Tallrots — artigheter en stund — och dessutom ville jag — —“

„Här äro vi nu“ afbröt hon sig „här var det just, som morbror ropade farväl till mig och strittade.“

Jag såg förvånad på den unga damen, men hon tycktes icke medveten om, att hon använde talesätt från gosskolan.

„Nåväl,“ sade jag, „då skall jag nu springa ned till bron för att se, huru länge jag där får vänta på båten. Vill fröken vara så vänlig och komma dit trots min oartighet?“

„Genera er inte! Jag är öfver er igen, innan båten syns.“

Hon hade rätt. Klockan var 6,36, när jag stod på bron — således åtta minuter efter det vi gått från villan — och ingen ångbåt syntes eller hördes af. Jag höjde signalen för att få ångbåten till bron, ty jag ville göra kaptenen ett par frågor. Därefter satte jag mig i paviljongen och tände en cigarr. Om här nu legat en joll och väntat och jag stigit i den, så skulle jag mycket väl hunnit ett godt stycke —

åtminstone till en jakt, som drejade bi på fjärden — innan någon visste, hvart jag tagit vägen. Möjligt var det ju, att herr Thidén gjort så; men var det troligt?

Jag afbröts i mina tankar af att fröken Hanssons ljusa toalett skymtade fram i skogsbrynet, hvarför jag steg upp och gick emot henne.

„Häradshöfdingen ser, att ni icke skulle behöft anstränga er“ sade hon. „Båten har ej hunnit fram än.“

„Nej, men den kan väl ej dröja länge nu. I alla fall börjar jag tro, att det var någon annan hvissling herr Thidén hörde, då han sprang ifrån er. Här gå väl många båtar om dagen?“

„Ja, visserligen.“

„Den väg fröken tog efter det herr Thidén lämnat er, leder enligt hvad jag funnit, till en vik, därifrån man likasom här har utsikt åt sundet därborta. Såg inte fröken några fartyg — seglare eller ångare — i rörelse här?“

„Jag gick icke fram till stranden — det vill säga icke genast.“

„Icke? Hvart gick fröken då?“

„Jag — — —“. Hon afbröt sig och ropade: „Se nu viker båten kring udden där!“ Och nästan strax därpå sågs hvit ånga strömma ut vid ångbåtens skorsten, utvisande att den hvisslade, hvilket ock om fem sekunder bekräftade sig, då ljudet hann fram. Afståndet mellan båten och bron där vi stodo var således, om man antager att ljudet går trehundra-tre-tiotre meter i sekunden, ännu ettusen sexhundra sextiofem meter och det skulle dröja sex à sju minuter, innan den hunne fram till bron.

„Det är ju mycket god tid att gå hit från villan!“

Besynnerligt att herr Thidén lät narra sig af den där hvisslingen“, sade jag.

„Man måste förstås vara här litet förut för att få upp signalen i tid. Kaptenen blir ond, om den höjes sedan han hunnit öfver halfva fjärden, så att han därifrån får vända om hit.“

„Alldeles riktigt — naturligtvis!“

Klockan var 6,45 när båten lade till.

„Goddag, goddag kapten“, ropade jag,

Kaptenen rörde blott vid mössan.

„Jag ärnar ej resa med“ fortfor jag „utan jag ville blott veta om kapten lade till vid Sommarö i dag?“

„Nej, vi lade icke till där“, var det något vresiga svaret.

„Har kapten gått utan att stanna hela tiden, sedan ni passerade“ — — hvad heter det där stället, där båten synes“, frågade jag af fröken Hansson.

„Ängisholm“, ropade denna.

„Vi stoppade ett ögonblick, för att taga upp ett bref från en båt, som låg i farleden.“

„Tack! Kan kapten ännu säga mig, om ni tisdags afton på denna fjärd mötte eller gick om någon ångbåt?“

„I tisdags afton? — Jaså, det gäller herr Thidéns försvinnande?“

„Ja. Minns kapten den aftonen?“

„Har lagt honom på minnet sedan. Jo — jag hörde då vid Lökudden en hvissling härifrån, det vill säga från Korsfjärden, mötte snart därpå Saturnus och såg, sedan jag hunnit ut kring Korsnäs, en större jakt liggande utåt Djupsund, dikt för babordshalsar, så jag förstod att Saturnus hvisslat åt henne för att hon legat i vägen.“

„Var det lustjakt eller lastbåt?“

„Lustjakt.“

„Kunde kapten känna igen dem, som voro ombord?“

„Nej, afståndet var alltför stort. Och dessutom lågo seglen i vägen.“

„Jaså, för babordshalsar sade kapten? Huru var vinden då?“

„Nordväst.“

„Men styrkan?“

„Svag. Högst 3 Beaufort.“

„Kände kapten jakten?“

„Neej.“

„Ingen flagg?“

„Nej.“

„Stor eller liten?“

„Vid pass femton valörer.“

„Så stor! Var jollen upptagen eller på släp?“

„På släp.“

„Huru många minuter kunde det gå efter det kapten hörde hvisslingen — vid Lökudden var det ju — till dess ni kom in på denna fjärd och såg jakten?“

„Jag lade till vid Sommarö då — så det gick väl en tio minuter, kan jag gissa.“

„Och hvart hade Saturnus hunnit, då ni möttes?“

„Vi möttes i Djupsund.“

„Är det sundet norr om Sommarö?“

„Ja.“

„Så att Saturnus, då den hvisslade, måste hafva befunnit sig åtminstone tre kilometer därifrån?“

„Ja, så ungefär — troligen i Svartholms sundet där borta.“

„Ännu en fråga, kapten! Var signalarmen här på bron hissad tisdag afton eller — — —“

„Neej, det var han inte. Jag styrde från Djup-sund rätt öfver fjärden till Svartholms sundet.“

„Tack! Hvad är jag skyldig för uppehållet?“

„Ingenting! Jag såge gärna, att herr Thidén kom till rätta igen.“

„Då får jag tacka än en gång. Och skulle kapten ha gjort några vidare iakttagelser, hvilka kunde vara af vikt, så var god och håll dem i minnet. Jag vill måhända vid lägligare tillfälle tala mera om saken med kapten.“

Kaptenen förde ett finger till mössan, kommen-derade „back“ och båten gled från bron.

„Det var besynnerliga frågor, som häradshöfdin-gen gjorde“, utropade fröken Hansson förvånad. „Hvad hafva hvisslingar och andra fartyg att göra med morbrors försvinnande? Inte tror väl härads-höfdingen, att han blifvit enleverad?“

„Jag tror ingenting ännu. Det är för att få någon tro, som jag frågar. — Men nu kunna vi gå tillbaka, om fröken behagar. — Ja, vi blefvo afbrutna nyss af ångbåtens ankomst. Fröken ville just säga mig, hvart ni gick efter att ha skilts från herr Thidén.“

„Hvart jag gick? Ingenstädes! Jag vandrade blott omkring — vräkte mig än här än där — satt på en bänk och läste — fördref blott tiden såsom man brukar göra, när man vill vara i skogen.“

„Det är af en viss vikt för mig att få veta, huru fröken gick. Därför — — —“

„Men jag hvarken såg eller hörde något!“

„Just därför, ser fröken! Jag måste få veta på hvilka ställen af ön det då hvarken syntes eller hör-des något. Fröken har väl intet emot att ledsaga

mig ditåt nu och visa mig, huru ni då gick och hvar ni satt och läste?”

„Gärna! Men, såsom jag redan sade, jag gick och tänkte på helt andra saker och lade verkligen icke märke till, hvart mina steg förde mig, så jag är icke säker på att kunna visa er rätt.“

„Men såvidt jag på min hastiga vandring nyss kunde skönja, finnas där icke så många gånger att välja på.“

„Åh, jag bryr mig icke alltid om gångarna, när jag ströfvar ensam i skogen.“

„Fröken minns väl dock ungefär, hvart ni gick — åtminstone på hvilken bänk ni satte er att läsa?”

„Åh — ja — ungefär.“

„Näväl, säg mig då först: stod fröken obeslutsam någon stund, då herr Thidén så plötsligt lämnade er, eller gick ni genast vidare er egen väg?”

„Jag gick vidare; — hvarför skulle jag stannat?”

„Gick ni långsamt eller fort?”

„Hvarken det ena eller det andra. Jag fortsatte att gå, såsom jag gått med morbror.“

„Således ganska raskt?”

„Ja — om ni vill kalla det så.“

„Och fröken hörde alls intet — intet rop, intet buller, intet ovanligt?”

„Nej, absolut intet.“

„Fröken mötte icke heller någon människa — såg ingen på hela er promenad?”

„Nej — ingen.“

„Huru länge promenerade fröken?”

„Jag dröjde ganska länge i skogen — jag tror klockan var närmare nio, när jag återkom till villan — vi spisa kvällsvard klockan nio.“

„Så länge var fröken ensam i skogen!“

„Ja —.“

„Och hela tiden i denna del af ön?“

„Ja.“

„Och fröken förblef i den öfvertygelsen, att herr Thidén gått ombord och farit till staden?“

„Naturligtvis — ända till i förgår.“

„Då den där flickan — Manda Bäckström — kom från staden?“

„Ja.“

„Men hvarför fick jag bud först i dag?“

„Vi voro alldeles handfallna här i går. Vi ströfvade omkring och frågade och sökte och draggade, och Ivar försäkrade, att han nog snart skulle ha saken förklarad — —“

„Förlåt fröken, här äro vi nu vid gången!“

„Jaså, det var sannt — vi skulle ju ditåt! — Allons!“

„Säg mig“ fortsatte jag, „hurudan är herr Thidén? Jag har icke haft nöjet att blifva personligen bekant med honom.“

„Han är kortväxt och klen — — —“

„Jag menar till karaktär och anlag.“

„Åh! Ja — hurudan skall jag beskrifva honom! Rätt glad och munter och något ifrig och hetsig och häftig.“

„Har fröken varit länge i er morbrors hus?“

„Ja. Morbror är min förmyndare, och jag har bott hos honom alltsen jag förlorade mina föräldrar — jag var då tio år gammal. Det vill säga, två år voro vi i pension, Elli och jag, ett år i Vevey och ett i Dresden. Vi kommo hem i september i fjol.“

„Då har fröken ju i alla fall redan hunnit blifva

fullkomligt husvarm igen. Kan fröken säga mig, om herr Thidén har någon fiende — någon ovän?”

„Därom känner jag ingenting — inte såvidt jag vet åtminstone.“

„Häftiga människor få så lätt ovänner — — —“

„Hans häftighet är icke så farlig. Den visar sig mest i fråga om småsaker och kunde kanske hellre kallas liflighet än häftighet.“

„Så att han varit en god och medgörlig förmyndare.“

„Medgörlig, det är just hvad han aldrig är. Han är envis som synden — och ensidig också — såsom folk blifva, när de själfva arbetat upp sig. Häradshöfdingen vet ju väl, att morbror började som fattig handtverkare?“

„Ja, jag har hört det. I hvilket afseende har fröken då fått känna hans envishet?“

„Jag? Åh — jag talar inte om mig själf. Men det är ofta ledsamt ändå. — Han tål till exempel inte skön konst, inte poesi — och inga skalder heller. Hvarken de eller det de skrifva tjänar till något, säger han, annat än att förvrida hufvudet på sysslösa människor. Och taflor, som kosta mera än det som de föreställa, kallar han humbug. Huru skicklig en målare än må vara, säger han, så är naturen dock ett strå hvassare. Hvarför skulle han då betala för taflan det, som han kan få originalet för? Artister och forskare och lärda, som icke förtjäna pengar, föraktar och hatar han såsom en landsplåga; de kosta tyvärr, men man hvarken har roligt eller gifter sig med dem — de som skulle umgås i hans hus borde vara praktiskt, ordentligt folk och inga lättingar.“

„Men Ivar Skarp umgås ju hos er.“

Hon såg på mig och brast i skratt.

„Det hade inte varit illa, om han hört er nu,“ utropade hon. „Men Ivar Skarp har ju förmögenhet och morbror anser honom vara en mycket praktisk person — och mycket flitig också.“

„Var det ditåt fröken gick“, ropade jag, ty vi hade nu hunnit till det ställe, där vägen grenade sig och hon ärnade taga af åt höger.

„Ack, jag glömde att jag borde gå samma väg som då! Nej, jag gick nog hitåt.“ — Och därvid svängde hon af åt vänster.

„Fröken sade, att herr Thidén är häftig och liflig; men är han godmodig eller ond af sig?“

„Sålänge man gör honom i lag, är han nog godmodig.“

„Men fröken har fått erfara också hans vrede?“

„Åh ja, många gånger!“

„Af hvilken anledning?“

„Huru skulle jag kunna minnas det!“

„Försök dock erinra er! Jag skulle vilja veta hurudan han är. Kan fröken icke minnas någon gång, då han blef ond på er — senast till exempel — och hvilken orsaken då var till hans vrede?“

„Nå, — till exempel det, att jag har annan smak än han — att jag icke kan tåla kälkborgare, hans guldgrisar, utan föredrager artister och poeter och sådana där, det kunde han icke förlåta och smälta. Och rasande blef han, när jag sade, att jag själf hade tillräckligt pengar, ifall min man icke förtjänade så mycket.“

„Jaså, — fröken har en man? — Hvem är det?“

Hon blef blossande röd, såg på mig med ett underligt, skarpt ögonkast och ropade sedan:

„Hör nu, drag åt skogen! Vill häradshöfdingen inte förstå svenska, så gå att prata med någon annan!“

„Åh för all del — jag ber om ursäkt“, skyndade jag mig att svara. „Jag trodde icke att fröken skulle vara så snarstucken. Jag hoppades att ni skulle förstå er på litet skämt. Ännu engång — förlåt mig! Jag skall vara försiktigare härnäst“.

„Prat! Försiktig behöfver man icke vara med mig — jag är just den som tål skämt; men inga dumheter!“

„Då kommer fröken att få det svårt i världen“.

„Inte äro väl alla herrar näsvisa!“

„Nej, men dumheten får man nog lof att tåla; snillena äro så få. Emellertid medger jag, att jag kunnat komma med något fiffigare och ropar peccavi!“

Det oaktadt var hennes lynne stördt. Jag varseblef öfver hennes ansikte ett moln, hvilket icke skingrades. Jag vann dock efter särskilda påminnelser mitt syfte och erfor, att hon tisdag afton ungefär en timme ströfvat omkring i skogen och sedan suttit och läst på en bänk ungefär lika länge, och att hon omkring half nio begifvit sig hemåt. Hon hade icke gått ned till stranden vid Korsfjärden, så att hon skulle kunnat få utsikt öfver den, och höjden mellan vägen till ångbåtsbron och den dalsänkning, i hvilken vi nu befunno oss, hade hon icke bestigit. Det var således klart, att hvad som helst kunnat hända herr Thidén utan att något rop eller ljud behöft uppskrämma henne.

Klockan var icke mer än sju, när vi återvände till villan genom den välskötta trädgården — platsen mellan villan och stranden mot hafvet — längs slingrande, lindrigt stigande gångar mellan gräsmattor, som pryddes af lummiga buskgrupper.

IV.

Tio tusen mark.

Så snart vi blefvo synliga, reste sig fröken Brantin och fröken Thidén, som sutto på verandan och kommo oss till möte.

„Nå“, utropade fröken Brantin „har häradshöfdingen lyckats få tag i någon tråd — någon idé?“ Och ehuru fröken Thidén icke sade något, kunde jag i hennes stora ögon läsa ungefär samma fråga.

„Jag har fått bekräftelse på hvad jag redan tidigare misstänkte: att den hvissling, som herr Thidén hörde, då han skyndade bort från fröken Hansson, kom från en helt annan ångbåt, hvilken tillfälligtvis passerade där förbi. Men dessutom måste, då herr Thidén kom ned till stranden, en större lustjakt funnits på fjärden och antagligen ganska nära bron. Det är således nästan otänkbart, att något kunnat hända herr Thidén där; man skulle ovillkorligen ha sett det från jakten. Å andra sidan hade herr Thidén icke höjt signalarmen på flaggstången. Om han kommit ned till bron, ser det således ut, som om han skulle ändrat sin ursprungliga afsikt att fara till staden. — Vore det icke möjligt, att den där lustjakten under kryssen upp för fjärden kommit intill bron, att där funnits bekanta till herr Thidén, som igenkänd honom, och att de bedt honom följa med — att de drejat bi ett ögonblick och med jollen hämtat honom ombord, så att han nu befinner sig på en treflig kryssning någonstädes ute i Finska viken eller på Östersjön?“

„Herre Gud! — Den Janne“, utropade fröken Brantin. „Ja, det vore så likt honom! En sådan vindböjt“, tillade hon ond.

„O, nej, nej, det är icke möjligt“, menade fröken Thidén, „det är alls icke möjligt!“

„Hvarför icke?“

„Emedan pappa nödvändigt måste till staden; han hade ju dröjt här ute sedan lördagen och skulle gärna stannat längre, om han kunnat, nu då Ivar och Christian äro här.“

Vi hade emellertid hunnit upp på verandan.

„Apropos, hvar äro de — Ivar Skarp och herr Tallrot“, frågade jag.

„De foro ut igen att dragga, Ivar i en båt med Kalle och Christian i en annan med herr Rundell.“

„Har fröken gjort upp den förteckning jag bad om?“

„Ja, jag skall hämta den.“

„Nej, jag ville be om att få tala med fröken. Kunna vi kanske gå in — — —?“

„Om häradshöfdingen vill följa mig — vi kunna gå till pappas rum; jag har förteckningen där.“

Hon förde mig öfver salongen till förstugan och därifrån till höger in i ett stort och trefligt rum, som tydligen hade till uppgift att vara både arbetsrum, herrum och hvardagsrum.

„Var så god och tag plats! Jag får väl säga till om någon förfriskning? Kanske punsch och soda“, frågade hon, i det hon tryckte på en knapp i väggen.

„Tackar, mycket gärna. Man blir varm af att vandra omkring.“

„Ja det är mycket varmt i dag!“

Sedan en tjänarinna visat sig och fått order, tog fröken Thidén ett papper från skrifbordet. „Här är

förteckningen; jag hoppas att den är sådan härads-
höfdingen önskade.“

Jag läste:

Våra tjänare; bo i villan:

Köksan: Karolina Emilia Svanberg	—	var hemma.
Husan: Fina Rosenström	—	d:o
Sömmerska: Klara Wilén	—	d:o
Drängpojke: Kalle Fästman	—	d:o

I stugan:

Gårdskarlen Fridolf Backas	—	var hemma.
Hans hustru Ida	—	d:o

Deras barn:

Hulda 15 år	—	var hemma.
Frida 14 år	—	d:o
Hedda 9 år	—	d:o
Anton 5 år	—	d:o

I byggningen vid stranden:

Maskinisten Hugo Rundell — var ute på sjön.

I torpet:

Fiskaren Nestor Bäckström — döf.
Hans hustru Thilda.

Deras barn:

Amanda 20 år.
Axel 7 år.

„Jag har antecknat, hvad jag säkert vet om deras vistelseort tisdag afton“, förklarade fröken Thidén, medan jag genomögnade listan.

„Jag är fröken mycket tacksam. Detta skall betydligt underlätta mitt arbete. Men nu skulle jag behöfva

en annan sak och det är en karta öfver holmen och dess närmaste omgifningar. Finnes det någon sådan?"

„Öfver holmen, nej! Men Ekeboms sjökort hafva vi“.

Jag hjälpte henne att draga fram från en hylla en stor, tjock rulle och hittade i denna snart det sjökort, på hvilket Kämparö med omnejd fanns upptagen. Sedan jag studerat kortet en stund och fått reda på Lökudden, Korsnäs, Djupsund, Svartholmen och andra ställen, ritade vi tillsammans in gångarna på Kämparö, så att det hela begynte klarna för mig och antaga en öfverskådlig form. Då jag tänker, att äfven läsaren gärna orienterar sig, har jag bilagt en kopia af den teckning, som åtföljde mitt polisprotokoll.

Jag förklarade nu för fröken Thidén, att kaptenen hört hvisslingen från Korsfjärden, när han befunnit sig vid Lökudden. Därefter hade han lagt till vid Sommarö brygga och sedan mött Saturnus i Djupsund, ungefär tio minuter efter hvisslingen. Om man antog, att Saturnus tillryggalade en kilometer på tre minuter, så skulle den således, då hvisslingen gafs, befunnit sig någonstädes mellan Svartholmen och Klobben. Kaptenen hade därpå, utkommen på fjärden, sett en jakt liggande för babordshalsar upp mot Djupsund. Denna jakt hade haft motvind från sundet vid Svartholmen. Den hade således, när kaptenen upptäckte den, måst segla utefter den på kartan prickade linjen $a-b$. Men på sjökortet fanns utmärkt ett grund och en sydprick på Korsfjärden norr om sundet mellan Stor Kråkö och Svartholmen. Således hade jakten icke kunnat från Svartholms sundet gå till punkten a , utan hade varit tvungen att vända både

för pricken och sedan åter vid Notholmen. Därifrån hade den gjort slaget mot Kämparö och varit tvungen att vända i närheten af ångbåtsbron. Men då hade herr Thidén, som narrats att springa af den hvissling, med hvilken Saturnus varskott jakten, redan en god stund stått på bron. Och innan jakten ännu hunnit till Korsnäs, hade ångbåten varit ute på Korsfjärden, hvarefter Kämparö brygga och dess signalarm naturligtvis skarpt iakttagits af kaptenen. Signalarmen hade då icke varit uppe och herr Thidén icke på bron. Hvilken annan förklaring återstod väl än den, att herr Thidén igenkänd goda vänner på jakten och hastigt beslutit sig för att följa med dem.

„Ack nej, nej“, sade fröken Thidén och skakade sorgset på hufvudet. „Det är icke så. Pappa skulle så gärna stannat här längre, men oundvikliga affärer tvungo honom att fara in till staden.“

„Känner fröken dessa oundvikliga affärer?“

„Jag“, utropade hon förvånad. „Nej, jag har ingen aning om pappas affärer!“

„Huru vet fröken då, att de voro så oundvikliga?“

„Emedan jag bad pappa stanna. Jag — det — jag tyckte det skulle hafva varit så nödigt att ha honom här nu, när Ivar och Christian äro här — det är så svårt för oss fruntimmer att allena underhålla dem. Och då sade pappa, att han måste till staden — han hade redan dröjt öfver hela måndagen och tisdagen, han måste nödvändigt tisdag afton vara där.“

„Antagligen då för att råka någon person; ty kontor och banker skulle ju varit stängda på aftonen. Men tänk nu, om just den han ville träffa, skulle befunnit sig på jakten?“

Hon satt tyst en stund.

„Pappa talade icke om, att han ville träffa någon. Jag förstod det såsom om han bort uträtta något i staden. Och dessutom — åh nej — på en lång segelfärd har han icke farit! Ty han var dessutom orolig för penningarna.“

„För penningarna?“

„Ja, pappa hade en stor summa penningar med sig här ute — tio tusen mark i sedlar — femhundramarks sedlar — det var en hel packe. Jag såg dem på bordet i hans sängkammare, när jag gick för att öfvertala honom att stanna och frågade förvånad, hvad han gjorde med så mycket penningar på landet?“

„Javisst! Nå, och han svarade?“

„Det var då han sade, att oron för penningarna också tvang honom att fara in. En person, som icke hunnit tidigare uppsöka honom, hade gifvit dem åt honom på gatan, då han om lördagen åkt ned till ångbåten, så att han varit tvungen att släpa dem med sig hit.“

„Men herr Thidén är ju dock allt för rik att till den grad oro sig för tiotusen mark“.

„Åh, då känner ni icke pappa! Han är så petigt noga; icke alls snål — nej, icke det ringaste — men så till ytterlighet ordentlig med pengar, antingen det är mycket eller litet. Jag förstår så väl, att dessa tiotusen mark oroade honom, då här ute icke finns något kassaskåp.“

Det blef en paus i vårt samtal.

„Kan fröken säga“, sporde jag därpå „om någon annan än ni visste, att herr Thidén bar en sådan summa på sig?“

Hon såg skrämmd på mig. Tydiligen förstod hon min tanke.

„Nej“, svarade hon med litet darrande röst, „det vet jag icke. Måhända visste tant det. — Men att någon annan vetat däraf skulle jag icke tro.“

„Vet fröken om herr Thidén har någon ovän — någon allvarsam fiende?“

„Pappa? Nej, det tror jag inte. Han är så glad och vänlig och omtyckt af alla.“

„Märkte fröken något ovanligt i herr Thidéns sätt de sista dagarna? Någoting nervöst — oroligt — eller — — —“

„Pappa är alltid litet nervös och orolig — det vill säga, alltid när han går sysslolös. Det är lika som om vanan vid arbete och verksamhet skulle blifvit natur hos honom. Han måste alltid syssla med något. Men något ovanligt — nej —“

„Klagade han inte öfver något illamående — svindel, hjärtklappning?“

„Nej, pappa är så frisk. Han har aldrig varit sjuk“.

„Fröken Hansson sade, att herr Thidén är kortväxt och klen?“

„Ja, pappa är icke lång till växten; jag brås på mamma.“

„Såå! Men — äfven herr Thidén lär ju se mycket bra ut!“

Hon var till den grad blygsam, att hon rodnade och icke hittade på något att svara. I flera ögonblick kämpade hon mot blodens trängande till kinderna, men då detta icke lyckades, sprang hon upp för att kunna dölja ansiktet för mig. Hon gick till ett litet rundt bord på andra sidan rummet och började bläddra i ett fotografialbum i det hon sade:

„Jag kan visa häradshöfdingen pappas porträtt, ifall det intresserar er att se det.“

I stället för att afvakta hennes återkomst med albumet skyndade jag till hennes sida. Medan vi så stodo och betraktade porträttet, hörde jag plötsligt en snyftning, och då jag såg på henne, brast hon i gråt, döljande ansiktet i sin näsduk.

„O, det gör mig så ondt att icke genast kunna torka edra tårar, fröken Thidén!“

„Förlåt mig! Han — han höll så mycket af mig.“

Emellertid sansade hon sig hastigt och gjorde en åtbörd mot de platser vi lämnat, i det hon frågade:

„Är det något vidare häradshöfdingen önskar höra?“

Vi satte oss igen och jag förklarade, att jag blefve mycket tacksam, om hon ville berätta mig, hvad de förehaft allt sedan herr Thidén senast kom ut om lördagen.

„Det man brukar göra på landet: promenerat i skogen, varit ute på sjön, spelat lawntennis — — —“

„Ja, men jag menade något så när detaljeradt och i kronologisk ordning.“

„Jaså, ja, men det blir inte så lätt! Låt mig se: pappa kom således med eftermiddags båten om lördagen och vi drucko kaffe. Sedan ville pappa naturligtvis genast till sina träd och vi promenerade ut.“

„Till sina träd?“

„Ja; häradshöfdingen såg väl huru kvistad och ansad skogen är, isynnerhet midt på holmen, närmast villan? Pappa säger alltid, att han saknar träd i våra skogar och dock är det vackraste af allt på landet ett präktigt träd med stam och krona och grönskande

matta därunder. Därför har han nedlagt mycket både arbete och pengar på skogen, låtit kvista, rensa och gallra och släpa mull vinter efter vinter. Men icke blott det, utan han har också bland de ursprungliga träden här och hvar planterat ädlare slag såsom lindar, almar, ekar, askar, till och med några blodbokar. Allt det där var hans fröjd och förtjusning — lika som ock hans fruktträdgård.“

„Fruktträden såg jag.“

„Det finnes många flera i västra delen af ön, där häradshöfdingen icke varit ännu. Det var också ditåt vi om lördagen promenerade med pappa, ty han hade där som bäst en daglönare i arbete.“

„En daglönare“, frågade jag och såg på personalförteckningen. „Fiskaren Nestor Bäckström kanske?“

„Nej, det var en främling, en slarf, som kom roende och bad att få arbete. Han hette Adam, Adam Sjöman.“

„Han finnes ej på förteckningen.“

„Jag tänkte verkligen icke på honom — han är icke här mera — — — —“

Hon stannade plötsligt, som om en ny tanke farit genom hennes hjärna. Jag tyckte att hennes blick fick något stirrande och att hon blef en nyans blekare.

„Hvad är det“, sporde jag.

„Häradshöfdingen frågade, om pappa hade någon fiende!“

„Nå?“

„Denne Adam Sjöman — — han såg förskräckligt ilsken ut och morrade och brummade, när pappa körde bort honom.“

„Hvarför blef han bortkörd?“

„Han var alldeles oduglig. Pappa hade noga visat och förklarat för honom, hur han skulle arbeta, men när vi om lördagen kommo dit, såg pappa genast, att han slarfvat. Pappa blef ond och sade, att om han icke ville arbeta ordentligt, finge han fara sin väg igen. Sedan, om tisdag morgon, hade karlen åter underlåtit att från undre sidan såga in i en kvist, som skulle bort, så att när grenen föll, spjälkte den en ränna i stammen och drog af ett långt stycke bark. Då blef pappa uppbragt och körde bort karlen. Men han ville inte gå, utan fordrade betalning. Och när han slutligen vandrade i väg med sin påse och yxan på ryggen, hördes hans gräl och brummande ända upp till verandan.“

„Huru begaf han sig från ön?“

„Såsom han kommit, roende; han hade egen ekstock.“

„Hvarifrån var han?“

„Det vet jag verkligen ej — en sådan där strykare, som här färdas många — — —“

Det blef åter en paus i vårt samtal.

„Huru som helst“, sade jag därpå, då jag såg huru hon arbetade upp sin oro, „så kan fröken, tror jag, vara alldeles lugn, hvad den här Adam Sjöman beträffar. Äfven om han haft för afsikt att låta sin vrede gå till handling, skulle en sådan stackare aldrig vågat förgripa sig på herr Thidéns person. Om här verkligen, såsom fröken synes frukta, skulle blifvit begånget något brott, hvilket jag tillsvidare icke vill tro, då hafva vi nog ej att söka den brottslige bland vanliga, kringstrykande slarfvar.“

Stackars flicka! Hon ryste och bleknade, när jag nämnde ordet brott. För att afleda hennes tanke, skyndade jag att säga:

„Ja! — Fröken hann icke långt i sin berättelse. Herrskapet gick om lördag efter kaffet att promenera och herr Thidén talade med den där karlen Adam Sjöman. Hvilka voro herrskapet då?“

„Pappa, tant, Margret och jag. Vi gingo fram till torpet, emedan pappa hade något ärende till Bäckström, men han och hustrun voro ute med näten, så att endast Manda och hennes lilla bror Axel voro hemma. Efter det vi gått ett stycke på hemvägen, kom pappa att tänka på, att han skulle slippa skrika åt den döfve Bäckström, om han lämnade sitt bud åt Manda och bad oss därför gå förut, medan han vände tillbaka för att tala med henne. Vi mötte sedan herr Rundell, som frågade efter pappa, och när vi kommo upp på berget — där finnes i västra ändan af ön ett högre berg än det, som ligger mellan villan och ångbåtsbron och man har därifrån utsikt öfver hafvet — ja, när vi hunnit upp, sågo vi en seglare på Granöfjärden hålla upp mot Kämparö. Emedan intet far leder öfver där, gissade vi genast att det var Ivar Skarps jakt, ty han och Christian hade underrättat, att de snart skulle komma. Vi gingo därför ned till strandvägen och längs denna fram mot villan. Då vi sedan kände igen dem och de likaså upptäckt oss och hälsat, vandrade vi vidare åt Björkudden till för att taga emot dem.“

„Förlåt — Björkudden — hvar ligger den?“

„Så kalla vi udden midt emot Kräkön, emedan där växer ung, nästan ogenomträngligt tät björkskog.“

„Skulle jakten gå där genom sundet?“

„Nej, där kan ingen jakt komma fram; sundet är stenigt. Men emedan stranden vid villan ligger

alltför öppen mot hafvet, plägar Ivar ankra i viken vid Björkudden, där båten ligger skyddad af Stor- och Lill-Kråkö.“

„Hvarför seglar inte han såsom andra in till Korsfjärden — till ångbåtsbron?“

„Med jollen komma de ju i land hvar som helst vid stränderna, och det är trefligare att segla ut och in på den stora, öppna Granöfjärden, än genom sunden till Korsfjärden. Vi segla nästan dagligen, när de äro här med jakten.“

„Ligger jakten där nu som bäst?“

„Ja.“

„Besynnerligt att jag icke såg den!“

„Häradshöfdingen hade den bakom sig, när ni hann till den del af vägen, där jakten blef synlig.“

„Alltså — herrskapet tog emot dem!“

„Ja, vi togo emot dem och gingo med dem till villan, där vi satte oss på verandan för att låta dem få litet förfriskningar. — Men“, afbröt hon sig, „häradshöfdingen har ju icke något i sitt glas! Får jag lof att hålla i?“

„Åh, för all del fröken! — Jag får tacka förbindligast! — Herr Thidén hade naturligtvis återvändt före er och tog emot er på villan?“

„Nej, pappa kom först långt senare. Han hade ändå väntat på Bäckström själf. Strax efter det pappa kommit, spisade vi kvällsvard, och efter kvällsvarden foro vi alla ut med „Lillan“ — det är ångslupen — ty det hade blifvit spegellugnt och vackert månsken. Och sedan lade vi oss.“

„Det var lördagen.“

„Ja, det var lördagen. Om söndagen kommer jag ihåg, att pappa hånade oss andra — han

hade redan promenerat kring ön och tagit sitt morgonbad, när vi ungdomar småningom samlades till kaffet. Därefter foro vi alla, utom tant, som är rädd att segla, ut med jakten och återvände först till middagen. Efter middagen sköto vi först till måls och senare, när det blef svalare, spelade vi lawntennis — — —“

„Herr Thidén också?“

„Nej, pappa hade genast efter middagen vandrat ut — han promenerar så gärna omkring och ser på sina anläggningar och planerar nya.“

„Och fröken Brantin?“

„Tant? Ja — lawntennis spelade hon naturligtvis icke. Hon går nog ofta med pappa. Men huru det var i söndags, det kommer jag verkligen icke ihåg.“

„Plägar inte herr Rundell vara i herrskapets sällskap?“

„Visserligen! Säsom häradshöfdingen såg, spisar han ju åtminstone middag med oss, och vill han så får han naturligtvis deltaga i lifvet här på villan. Förr gjorde han det också ganska mycket. Men nu i sommar har han blifvit märkvärdigt tillbakadragen — enstöring kunde man säga — han går nu mest sina egna vägar. Det glunkas om att han skulle förälskat sig i Manda; och säkert är, att när helst man rör sig åt det hållet, möter man honom.“

„Vänta litet! — Manda — är det en ovanligt vacker flicka?“

„Ja, hon ser mycket bra ut.“

„Kommer fröken ihåg, om hon stod där nere vid bron med några andra, när vi anlände med ångslupen?“

„Ja, hon stod där med Fina och Klara.“

„Godt, då vet jag, och ryktet torde verkligen tala

sannt. Men en sådan där plötslig folkskygghet skulle antyda, att han är olycklig i sin kärlek?”

„Jag vet icke! Ibland är han dock med oss också. Till exempel just i tisdags före middagen deltog han i målskjutningen. Han och Margret täflade och sköto båda så makalöst, att de blefvo riktigt ifriga. Men sen fick revolvern något fel, så att segern måste bli oafgjord.“

„Förlåt — men vi hade icke ännu hunnit med hela söndagen. Herr Thidén var ännu ute och promenerade och herrskapet spelade lawntennis.“

„Nå ja, det blef sedan kvällsvard. Då var pappa hemma igen, men jag minns verkligen ej, när han kom. Man är så upptagen af spelet, att man icke hinner fästa sig vid annat. Efter kvällsvarden sutto vi på verandan, herrarna med ett glas punsch, ända till dess vi gingo till hvila.“

„Och herr Thidén var glad och munter hela tiden?”

„Ja, alldeles såsom vanligt.“

„Talade han icke då om, att han skulle till staden tisdag afton?”

„Jo, det hade han nog talat om genast — låt mig se — det var, när han om lördag afton hälsade på Ivar och Christian. Då sade han, att han tyvärr måste fara in om tisdag.“

„Nämnde han, när han härnäst skulle komma ut igen?”

„Han sade, att han skulle nödgas dröja ett par tre dagar, möjligen hela veckan i staden.“

„Hm! Och så kom måndagen.“

„Om måndagen — hvad gjorde vi om måndagen? Åh jo — vi seglade igen. Pappa hade naturligtvis, såsom vanligt, varit tidigt ute, medan vi andra ännu

sofvo. Men sedan följde han med oss på seglatsen, som räckte hela förmiddagen. Efter middagen gjorde vi en utfärd med „Lillan“. Härads höfdingen har förmodligen hört talas om Stensund?“

„Nej, jag är ännu alldeles främmande i dessa trakter.“

„Stensund är vida beryktadt för sin naturskönhet och Ivar ville fotografera där, så att vi trots afståndet — halfannan mil — beslöto oss för färden. Och under den färden inträffade en liten episod, som gaf anledning till målskjutningen i tisdags. Christian ropade nämligen plötsligt: „se, en sådan präktig hafsörn“ och pekade på en stor fågel, som kom flygande ganska högt uppe.

„Det är alls ingen örn“, sade herr Rundell, „det är en vråk.“

„Det där? En vråk“, hånade Christian.

„Visserligen“, vidhöll Rundell.

„Aldrig! Så mycket jägare är också jag“, påstod Christian.

„Det är ju lätt afgjort“, sade herr Rundell, sprang till fören, tog fram en bössa under bänken och sköt — men träffade icke. Då började Margret skratta och sade, att herr Rundell bort be henne skjuta, så hade frågan kunnat afgöras.

„Frökens skicklighet i all ära“, log herr Rundell, „men jag skulle vilja se det fruntimmer, som har säkrare hand än jag.“

„Här sitter hon“, skrattade Margret. „Vill ni ha en dust med mig i morgon, så få vi se hvems hand som är den stadigare?“

Herr Rundell antog utmaningen och kom tisdag middag klockan ett i afsikt att besegra henne, ehuru

det icke lyckades emedan, såsom jag redan berättade, revolvern fick fel.“

„Och på den där utfärden till Stensund hände intet.“

„Nej; det vill säga, medan Ivar klef omkring med sin kamera, slintade han från en sten och föll i sjön. Men det var väl icke det, som häradshöfdingen menade?“

„Nej“, svarade jag leende.

„Det var sent, när vi återvände“, fortsatte hon „så att vi blott spisade och strax därpå skildes åt för att gå till sängs.“

„Och så randades tisdagen!“

„Ja — tisdagen! Emedan vi lagt oss sent, stego vi senare upp än vanligt — vi ungdomar, menar jag. Pappa hade nog varit tidigt uppe och i rörelse. Men klockan var visst elfva, innan vi slutat frukosten. Pappa föreslog en promenad åt torpet till — han hade före frukosten varit åt den andra sidan, åt ångbåtsbron till, och ville nu gå att se efter arbetet i skogen, och naturligtvis följde vi alla med. Det var då han blef ond på Adam Sjöman och körde bort honom. Sedan vi återvändt till villan, kom Adam Sjöman dit upp och fordrade betalning, men pappa gaf honom ovet i stället, och slutligen gick han, såsom jag redan berättade, morrande och knotande. Sedan vi druckit förmiddagskaffe, infann sig herr Rundell och påminde om målskjutningen, och vi gingo alla till lawntennisplanen — det är där, vi pläga skjuta till måls. Efter målskjutningen spisade vi middag och — — —“

„Förlåt! Fröken nämnde tidigare, att det var klockan ett, som målskjutningen egde rum?“

„Ja — strax efter förmiddagskaffet.“

„Men middag spisar herrskapet ju först klockan half fyra. Inte kunde ni väl hålla på med målskjutningen så länge?“

„Nej, men vi taga alltid vårt bad före middagen. Målskjutningen räckte, i följd af missödet med revolvern, blott någon timme. Ivar ville väl hämta sin revolver från jakten, när den andra fick fel, för att visa oss att han kunde skjuta — han hade nämligen skjutit så illa, att vi skrattat åt honom, ehuru han vill vara mästare på pistol — men retsam, som Margret kan vara, sade hon sig tro hvarken på honom eller hans revolver. Sedan de gnabbats en stund, beslöto vi att lämna fortsättningen till aftonen och så gingo vi, först Margret och jag och sedan herrarna, att simma, och därefter blef det tid att gå till bords.“

„Kommer fröken ihåg, hurudan herr Thidén var under måltiden?“

„Ja, mycket väl, ty just under den måltiden samtalades lifligare vid bordet än eljes, i anledning af att Andrés ballongfärd kom på tapeten. Det var ju en månad, sedan han uppstigit, och Ivar menade, att om färden skulle lyckats, borde man redan hafva hört något från dem, hvilket däremot Christian och herr Rundell ansågo för alldeles omöjligt. Pappa åter ansåg världens intresse för en dylik galenskap rent af idiotiskt. Just emedan människorna voro sådana narrar, att de läto allt sådant där imponera på sig, kunde det finnas folk, som hoppades rikta sig genom slik humbug. Ty hvilken nytta kunde väl mänskligheten hafva af att någon eller några klefvo till polen, men isynnerhet af att någon finge sig en titt från höjden på dess snöfält? Samtalet blef sedan mycket lifligt, då Margret opponerade sig mot pappa och menade,

att det vore skam, om det nittonde århundradet skulle sluta, utan att människan ännu kunde kallas hela jordens herre. Och pappa blef riktigt het till slut, då han fann, att ingen ville hålla med honom.“

„Herr Thidén var, således verkligen intresserad deltagare i samtalet? Satt han icke och tänkte på annat ibland? Tvingade han sig icke att vara uppmärksam?“

„Nej — nej, visst inte! Hvad menar härads-höfdingen, att han borde haft att tänka på?“

„Jag frågar ju blott“, genmälte jag leende, då jag såg, huru hennes oro genast stegrades. „Måltiden förgick således under lifligt samtal?“

„Ja. När vi sedan skulle gå ut på verandan, blef det åter fråga om pappas resa, genom att herr Rundell sporde, om han verkligen ärnade fara. Och det var emedan jag af pappas svar till Rundell tyckte mig finna, att saken måhända icke var så oåterkalleligen besluten, som jag senare gick in till pappa för att öfvertala honom att stanna. Pappa svarade nog jakande på herr Rundells fråga, men svaret kom, såsom jag tyckte, litet dröjande, såsom om pappa hvälft möjligheten för ett annat i sitt sinne. Emellertid svarade han, som sagdt, att han skulle fara, och sedan vi andra förklarar oss icke heller sinnade att använda „Lillan“ den aftonen, tog Rundell afsked, emedan han i så fall ville fara ut att fiska. Om någon stund gick pappa sedan in till sig för att byta kostym — han tycker om att gå klädd mera som arbetare, än som herreman här på landet — och det var, när jag gick efter honom till hans sängkammare, som jag såg sedlarna på bordet, där han tömt sina fickor.“

„Men han sade sig omöjligt kunna stanna?“

„Ja, han måste till Helsingfors. — När han klädt om sig, drucko vi kaffe och så blef ångbåten synlig och pappa tog afsked och gick — och sedan dess har jag icke sett honom“, slutade hon med gråten i halsen.

„Att fröken skall få återse honom, är jag nästan öfvertygad om.“

„Är ni det“, ropade hon och räckte mig handen, som jag tog och varmt tryckte, i det jag fullt sanningsenligt svarade:

„Ja.“

„O, Gud gifve att ni finge rätt!“

V.

Rymning eller mord?

Jag trodde nog icke, såsom Rundell, att Thidén begifvit sig ut på kryssning med vänner och sköna damer. Ty en sådan färd skulle han ovillkorligen hellre begynt med hufvudstaden än med Kämparö såsom utgångspunkt.

Men alltsedan jag fått höra, att Thidén visade sig petig och orolig, när det gällde penningar, och att han hämtat med sig hit ut till Kämparö en sådan summa som tiotusen mark, ansåg jag gåtana med hans försvinnande kunna få blott en lösning.

Den historia han dukat upp för sin dotter om att en person, hvilken icke hunnit söka honom på kontoret, i sista ögonblicket, när han åkt ned till ångbåten, råkat se honom på gatan och där afbördat sig en sådan summa -- tiotusen mark -- i sedlar, den

historien kunde gå i en ung, vid affärer ovan flicka, men ej i mig.

När en miljonärs dotter, som icke har något begrepp om sin fars affärer och affärsställning, dock finner honom vara — „icke alls snål“ — men noga om hvarje penni, så plägar detta icke betyda annat, än att miljonärens ställning icke är så säker, som världen antager. Thidén hade varit sin unga släkting fröken Hanssons förmyndare. Fröken Hansson var en vaken, ganska skarp ung dam. Det, som hon velat tala med sin förmyndare om, måste ha varit ganska obehagligt att komma fram med, eftersom hon dröjt och dröjt därmed, tills det nästan blifvit för sent. Då — i sista ögonblicket — tager hon dock mod till sig och besluter att följa honom till ångbåten för att få ostördt rå om honom en stund. Hon sätter honom på det hala, hon drifver honom i klämman — då räddar han sig genom att af en hvissling från sjön taga sig anledning att springa från henne. Hvad kunde det väl vara annat än sitt arf, sin förmögenhet, den unga damen talat om? Hon måtte ha börjat ana oråd af dylika omständigheter, som dottern iakttagit, men som denna trott vara noggrannhet och petighet med penningar, och beslutit att fordra — fordra bestämdt och oåterkalleligt att få klarhet och säkerhet.

Men hon kom för sent. Ty Thidén befann sig då redan på väg med allt, hvad han kunnat skrapa ihop. Att öppet resa utrikes går ju nog lätt, när ens affärer äro sådana de böra vara. Men en undermine-rad affärsställning tillåter icke någon sådan resa. Så länge du går omkring och ser glad och treflig och säker ut, vågar ingen misstänka, att den eller den omständigheten varit annat än försum-

lighet, bristande påpasslighet, slarf, sådant som någon gång kan förekomma äfven hos den ordentligaste. Men få dina affärsvänner veta, att du skall resa utrikes, så vänta de naturligtvis att det icke sker förr än allt ställts på rätt. Stig därför icke på någon ångbåt eller på något tåg med biljett öfver landets gräns, innan detta skett; eljes sticka de sina hufvuden tillhoppa, komma underfund med din verkliga ställning, och innan du ångat framåt ett par timmar, har telegram om ditt häktande aflåtits till Hangö, Åbo och Mariehamn.

Helt annat är att såsom alla andra om lördag middag fara ut till sin villa. Ända till tisdagen kan man tryggt dröja kvar där hos sina kära egna, ty om söndag göras inga upptäckter; om måndag kan en och annan förarga sig, men man väntar nog till tisdagen, eftersom du njuter en väl behöflig hvila hos din familj på landet. Om tisdagen kunna väl några börja undersöka och röra på sig; men då befinner du dig redan på en präktig jakt, som du beställt, och hvilken förbi alla hamnar för dig, hvart du önskar.

Jag var nästan öfvertygad om, att Thidén „schapat“, såsom man säger; nästan — ty för att blifva verkligen säker fordrades en viktig länk till i min kedja. Det fordrades kännedom om, att Thidén vore ruinerad, och denna kännedom saknades. Jag måste således skrifva till Helsingfors, och jag beslöt att göra det samma afton, så att brefvet kunde gå med båten följande morgon.

Emellertid måste undersökningen fortsättas. Men innan jag gick vidare, ville jag söka att få ytterligare belysning angående min teori utan att oroa fröken Thidén genom någon direkt fråga och sade därför:

„Fröken nämnde, att herr Thidén på senare tider aldrig visat någon ovanlig nervositet. Men om han var så noga i sina affärer, så borde det väl ha märkts på honom — kanske jag dock minns orätt — men jag tycker mig nyss ha läst i tidningen äfven hans namn bland dem, som gjort större förluster i — — — i — — —“

„Åh, häradshöfdingen menar aktiebolaget Pancreas konkurs! Ja, pappa förlorade mycket pengar där — något öfver sjuttiotusen. Men sådant plögade honom ganska litet; det hörde till affärerna, sade han, och det finge man taga med i räkningen. Nej, den förlusten gjorde honom ingen sorg; han kunde bära den, sade han. Det var blott ordning, noggrannhet och klarhet han ville hafva, när det gällde penningar. Men om han sedan var litet fattigare eller litet rikare, det brydde han sig icke om.“

Detta svar var just icke upplysande — tvärtom! Jag hade hoppats på något mera. Här hjälpte icke annat än att för närvarande lämna teorierna och fortsätta undersökningen.

„Hvilken tid rodde den där Adam Sjöman härifrån“, sporde jag.

„Vi sutto och drucko förmiddagskaffe, när han vandrade i väg till stranden. Det måste ha varit efter klockan tolf.“

„Hvartåt rodde han?“

„Åt Korsfjärden till.“

„Men hvart han tagit vägen vet fröken ej?“

„Nej.“

„Väckte det någon förvåning, när fröken Hansson sade sig vilja följa herr Thidén till ångbåten, ehuru han icke tyckte om, att man gick med honom, i syn-

nerhet som här sutto två ungherrar, hvilka väl hade anspråk på att blifva underhållna?“

„Nej“, sade fröken Thidén och log åt min fråga. „Det hade väl förvånat åtminstone några, om man vetat, att hon ärnade stanna borta hela aftonen, men det visste naturligtvis ingen af oss. Vi trodde, att hon skulle gå blott några steg med pappa och sedan vända tillbaka.“

„Också hon hade väl suttit på verandan vid kaffebordet?“

„Ja, och pappa tog afsked af henne likasom af alla andra. Vi stodo alla och sågo efter honom, när han vandrade i väg öfver planen, och vinkade åt honom, när han vid skogsranden såg tillbaka, och just då ropade Margret: „aj — onkel — vänta litet!“ — och så sprang hon dit bort och de försvunno mellan träden, medan vi åter satte oss.“

„Då hade fröken Hansson således haft sin bok med sig vid kaffebordet och behållit den i handen under afskedtagandet?“

„Hvilken bok? Inte hade hon någon bok!“

„Hade hon inte en bok med sig, då hon sprang efter herr Thidén?“

„Nej.“

För att icke låta märka min förvåning, utropade jag:

„Hvad i all världen kan hon då ha sysslat med så länge i skogen? Om hon inte hade någon intressant lektyr, så hade det väl bort vara trefligare att sitta här och språka.“

„Hon påstod sig ha legat i skogen, så att hon fläckt ned hela sin klädning på blåbär; hon kunde vid återkomsten icke visa sig, innan hon klädt om sig.“

„Besynnerlig smak hos en ung dam, som hade tillfälle att sällskapa med ett par älskvärda, unga män — tycker inte också fröken det?“ Och skämtande tillade jag: „Jag hade, åtminstone i herr Tallrots ställe, blifvit ganska sårad.“

Fröken Thidén såg förvånad på mig.

„Har Margret talat med häradshöfdingen om Christian“, frågade hon därpå.

„Ja, hon sade att hon velat fly hans artigheter.“

„Så! — Margret betar sig mycket besynnerligt ibland!“ Och därvid rodnade fröken Thidén på sin kusins vägnar. „Men då hon själf talat om det, så kan jag väl säga, att det just var för att förarga och såra Christian, som hon gick och dröjde borta. Hon betar sig icke vackert mot honom. Det är alldeles säkert att han — att han är mycket fästad vid henne — och att pappa också gärna såge, att det blefve parti af mellan dem. Men Margret — — jag tycker att Christian af hennes beteende nog kan taga sig anledning — ofta — att tro att — — att — hon icke har något emot honom — och ändå behandlar hon honom såsom sin narr.“

Allt detta kom fram hackande och dröjande och hennes ögon voro hela tiden nedslagna. Fröken Thidén hörde tydligen icke till dem, som voro vana att behandla kapitlet om kärlek och herrar.

„Han blef väl mycket misslynt då, när hon dröjde borta“, förmodade jag leende.

„Ja, det blef han. Sedan vi suttit och språkat på verandan länge och väl — åtminstone till klockan sju — utan att hon hördes af, rodde Ivar till jakten efter sin revolver och vi gingo till lawntennisplanen och sköto till måls en stund, men därpå föreslog

Christian en promenad. Jag förstod, att han ville söka Margret, och instämde genast och så gingo vi, men vi hittade henne ej, utan återvände och satte oss på trädgårdsverandan. Först en god stund senare kom Margret gående genom trädgården, men hon sprang omkring huset, för att Ivar och Christian icke skulle se, huru hon såg ut. Så att det var kvällswardsdags, när hon ändtligen igen kom till oss.“

„Hvad kunde klockan vara, när herrskapet lämnade lawntennisplanen och gingo att promenera?“

„Den måste ha varit i det närmaste half åtta.“

„Och huru länge promenerade herrskapet?“

„En half timme ungefär — kanske tre kvart.“

„Kommer fröken ihåg, hvilka vägar herrskapet gick?“

„Ja, naturligtvis! Vi gingo genom trädgården till strandvägen, längs denna rakt fram ända till Korsfjärden — — —“

„Kanske vill fröken vara så vänlig och visa mig vägen här på vår karta.“

Vi stego båda upp och ställde oss bredvid hvarandra framför sjökortet, där hon utpekade den väg jag betecknat med bokstäfverna *d, e, m, o, p, r, s, u*.

„Och på den vägen såg ni icke till fröken Hansson?“

„Nej, hon lär ha varit närmare villan, där berget sluttar hitåt.“

Hvarför ljög fröken Margret Hansson? Enligt hennes utsago hade hon vid samma tid suttit och läst på den bänk jag på kartan betecknat med *x*, således alldeles vid den väg, där de andra gått. Nu hade hon emellertid icke varit där och icke ens kunnat sitta och läsa, eftersom hon icke haft någon bok.

Det var ett annat af hennes uttryck, som jag icke heller fick ur mitt hufvud. Hon hade bland andra skäl för sitt aflägsnande från villan anfört, att hon så mycket mindre brytt sig om att deltaga i den målskjutning, de åter skulle roa sig med, som hon icke trott att Rundell hunnit få revolvern reparerad. Fröken Thidén hade icke nämnt något om att fröken Hansson under tiden från målskjutningen före middagen till dess Rundell efter middagen tagit afsked och farit ut på sjön skulle ha varit borta från de andra någon tid. Och likväl framgick af fröken Hanssons uttryck, att hon „trott“, att Rundell icke ännu reparerat och hämtat tillbaka revolvern, att hon ansåg sådant ha kunnat ske utan att hon afvetat det. Rundell hade före middagsmålet tydligen gått sin väg strax efter det målskjutningen afbrutits. Sedan hade han återvändt till middagen. Då hade han väl bort återlämna revolvern, om han alls fått den i ordning den dagen. Således: hvar var fröken Hansson, när Rundell kom till middagen?

„Kommer fröken ihåg, hvar fröken Hansson befann sig, då herr Rundell om tisdag kom till villan till middagen?“

„Margret? Hon var väl med oss andra på verandan — jag kan verkligen icke minnas — — —“

„Det är svårt att ihågkomma dylika bagateller annorlunda än genom att leda sig till dem. Fröken sade, att täflingen mellan fröken Hansson och herr Rundell afbrutits, emedan vapnet fått fel, och att Rundell omhändertagit det för att reparera det. Han hämtade det måhända med sig, då han kom till middagen?“

„Nej, jag tror inte, att han fått det repareradt ens.

ännu. Jag har åtminstone icke sett revolvern sedan dess.“

„Men det var ju dock fråga om skjutning efter middagen igen. Frågade ingen efter revolvern, när herr Rundell kom?“

„Ack jo — Christian — han frågade verkligen.“

„Och Rundell svarade?“

„Att han icke reparerat den ännu.“

„Och hvad sade fröken Hansson därtill? Hon borde ju varit intresserad af saken?“

„Ja, hon borde ju varit intresserad nog. Men — jag kan ej minnas henne alls då — — åh, nu kommer jag ihåg! Hon var ju icke där! Hon kom ned för trappan från öfre våningen just när vi genom förstugan gingo till matsalen; jag minns att Christian stannade och inväntade henne, beskedlig som han är; hon hade sprungit dit upp för att han icke skulle finna henne, när han kom upp från badet.“

„Hennes rum ligger väl i öfre våningen?“

„Nej, där uppe ha vi blott gästrum, utom tjänsteflickornas kamrar. Margrets rum ligger bredvid mitt innanför salen här nere.“

Det uppstod en paus, under hvilken frågan: „hvarför ljög fröken Hansson?“ oupphörligt ljöd i mitt sinne. Skulle Rundells fiskefärd möjligen varit blott ett svepskäl? Han såg bra ut, den unge mannen, med sitt mörka ansikte och sina nattsvarta ögon — intressant, såsom damerna kalla det. Kunde han ej ha landat någonstades vid holmen och varit den bok fröken Hansson studerat? Att han log mot en torpardotter hindrade ju ej, att han riktade sina blickar mot högre upp strålande stjärnor. Men om ock så vore — om

det ock varit ett möte med honom, som fröken Hansson önskat dölja — än sedan?

„Ni två tycks inte ha ledsamt i hvarandras sällskap, eftersom ni sitta här tiggande i timal“, ljöd det plötsligt från dörren. Där stodo fröken Hansson, Ivar Skarp, herr Tallrot och herr Rundell.

„Vi ha icke suttit tiggande“, svarade fröken Thidén, i det hon reste sig stolt. „O Margret“, ropade hon därpå „häradshöfding Eller har försäkrat mig, att pappa lefver!“

„Det vill säga“, rättade jag „att det är min öfvertygelse för närvarande.“

„Tyvärr betyder din öfvertygelse icke mycket“, sade Ivar Skarp.

„Åh — Ivar!“ ljöd det från fröken Thidén.

„Det vore naturligtvis min högsta önskan, att Eller hade rätt. Men — jag fruktar ändå, att han misstager sig.“

I detsamma kom fröken Brantin och bad oss stiga in till kvällsvarden, och vid bordet rörde sig samtalet om draggingarna, hvilka naturligtvis åter varit resultatlösa.

Efter kvällsvarden bad jag att få tala med fröken Brantin, men af samtalet med henne blef jag icke mycket klokare, än jag varit förut. Hon hade förestätt Thidéns hushåll, sedan hans hustru — hennes syster — dog, men några fiender till honom visste hon icke af. Min misstanke om Thidéns underminerade affärsställning bestyrktes dock genom hennes afslöjanden; hon förklarade att det oändligt ofta svidit i hennes hjärta, när hon betänkt, hvilka förskräckliga summor han jämt och ständigt kastade bort på supeer, mid-dagar och andra kalas och huru han lät folk lura sig.

Nästan hvarje månad förlorade han på konkurser och växlar de orimligaste summor, ända till många tusental. En riktig slösare var han, det måste hon säga. Men då deras lif var ganska billigt och han hade alldeles oerhörda inkomster, gick det ju ändå. Att han skulle haft någon större summa penningar med sig hit ut nu senast trodde hon icke, ty han hade icke nämnt något därom för henne och det skulle han säkert gjort, om så varit fallet.

Klockan hade härunder blifvit half elfva. Vi funno de andra på trädgårdsverandan, där det nu, sedan vinden lugnat af fullkomligt, var gudomligt vackert i det klara augustimånskenet. Emellertid tycktes alla redan vara något sömniga. Jag sade därför, att jag ännu i afton måste skrifva ett bref och således ville önska dem en god natt, hvarpå damerna alla tre räckte mig handen. Fröken Brantin underrättade mig om, att min konstapel inlogerats i rummet midt emot mitt, och fröken Thidén uttryckte den önskan, att jag måtte få en angenäm hvila efter min ansträngande dag.

„Jag tittar väl in till dig ännu“, sade Ivar Skarp, då jag bjöd honom och herr Tallrot godnatt, och ehuru jag tyckte, att hans visit i afton var ganska onödig, då jag gissade, att han icke skulle gå, innan han fått krama ur sig hela sin vishet, kunde jag dock icke gärna svara annat än „välkommen“. Ledsagad af husan steg jag upp till öfre våningen och in i ett synnerligen trefligt rum med utsikt öfver trädgården och hafvet.

„Fröken sade, att min konstapel fått rummet midt emot mitt. Är detta hans dörr“, frågade jag.

„Ja.“

„Har han kommit upp redan?“

„Nej, han sitter där nere i köket.“

„Vill ni då vara god och sända hit honom.“

Hon gick och jag njöt af att några ögonblick få stå ensam och hvila hjärnan, försjunken i tanklöst beskådande af den härliga naturen framför mig. Buskgrupperna nere i trädgården kastade svarta skuggor på de i månskenet hvitt lysande gångarna och jämna mattorna. En sakta nordlig bris hade blåst upp, så att hafvet längre ut från stranden krusades och glittrade, medan närmare land, där det var lå, återskenet från månen bildade en bred gata af växlande, skarpkantade figurer af guld i det mörka vattnet. Åt båda sidor stod skogen, dunkel och lummig. — Och där nere funnos dessa praktfulla, bruna ögon, i hvilka jag så länge och så djupt fått sänka min blick i dag. Och mitt hjärta jublade öfver hennes i all oskuld uttalade ord, att hon „tyckt det vara så nödigt, att hennes far nu stannade här ute, då Ivar var här, emedan det blef henne så svårt att underhålla honom“.

Mitt drömmeri räckte icke länge, ty försiktiga steg på tå, men tunga det oaktadt, ute i korridoren tillkännagafvo konstapelns annalkande. Jag öppnade dörren och bad honom stiga på samt tände ljus och breddade ut kartan.

„Björk hörde ju på ångbåten af samtalet mellan herr Rundell och mig, hvad saken gäller“, började jag.

„Ja väl, herr häradshöfding!“

„Se hit nu“, fortsatte jag, pekande på kartan.

„Denna väg gick herr Thidén härifrån till ångbåten. Ända till denna afväg följde honom fröken Hansson, men där sprang han från henne, så att hon tog af hitåt, sedan hon förlorat honom ur sikte. Från

den stunden är han försvunnen. Att han icke fått slag på vägen och icke heller af annan våda fallit från bron är säkert. Att han rymt med en segeljakt ur landet är möjligt — det får jag veta snart. Men det återstår ännu en möjlighet, den att han blifvit mördad, innan han hann ned till bron. Om så skett, måste liket hafva släpats någon väg och antingen begravvats på land eller sänkts i sjön. De hafva nog redan sökt både på land och i vattnet, men jag vill ha det gjordt en gång till. Vi få lof att börja med landet. Emedan han icke kan ha blifvit mördad annorstädes än på den här sträckan och liket måste ha dolts ju fortare dess bättre, så är det klart, att kroppen icke släpats onödigt lång väg — icke längre, än till närmaste, lämpliga plats, och i alla händelser icke åt villan eller åt andra gångar till. Vi behöfva således icke söka liket hitom berget. Men bortom, mellan detta och stranden vid Korsfjärden, få vi lof att undersöka hvarje fotsbredd af marken. Denna undersökning måste Björk taga itu med så snart det dagas. Har Björk förstätt mig?“

„Ja väl, herr häradshöfding.“

„Björk får lof att skaffa sig en bundt käppar — barkade så att de synas — och sticka dem i marken, där Björk går fram. Gå i rak linje och flytta linjen sedan en famn åt gången, från berget ned åt stranden till; då kunna vi sedan vara säkra att verkligen hvarje område af marken blifvit undersökt. Och kom ihåg, att täta buskar och stenrös måste undersökas.“

„Ska' ske, herr häradshöfding.“

„Godt! God natt då.“

„Go' natt, herr häradshöfding!“

„Vänta — ännu en sak! Om Björk ser folk och

talar med dem, så kom ihåg att spana efter en Adam Sjöman, som arbetat här ända till tisdag middag, men då blef bortkörd och med egen ekstock rodde åt öster från den bro, där vi stego i land.“

„Ska' ske, herr häradshöfding.“

„Ja — då, godnatt.“

„Go' natt, herr häradshöfding.“

Jag skulle just sätta mig att skrifva mitt bref och göra mina anteckningar, då jag hörde Ivar Skarp och herr Tallrot komma upp. Jag hörde dem säga godnatt till hvarandra, hörde Tallrots steg aflägsna sig och strax därpå en knackning på min dörr.

„Stig in!“

Ivar steg in, stängde dörren, kastade sig att halfligga på soffan, tog cigarren ur munnen och sade:

„Nå, förstår du nu, huru orätt du gjorde?“

„Vid hvilket tillfälle?“

„Hvilket tillfälle? I din undersökning menar jag naturligtvis! Du finner väl, att du strax började i galen ända. Eller har du blifvit det ringaste klokare sen du kom — hvad?“

„Åh jo — något litet.“

„Såå! Nå, låt höra!“

„Jag tror inte, att jag skulle vinna något på att nu börja med en lång berättelse — i synnerhet som jag vill tidigt upp i morgon.“

„Lång berättelse! Där ha vi det! Ack ni, gamla, rotande, snokande, analyserande empiriker! Skall ni då aldrig bli klokare! Huru länge redan ha icke en Poë, en Conan Doyle, en Ottolengui och många andra lärt och predikat? Men polisen går på och snokar allt ännu i stället för att tänka! Rent af oförsvarligt blir det emellertid i detta fall, då du visste, att du

hade en lärjunge af nämnda författare tillhands att rådfråga och leda dig fram till klarhet, men det oakadt icke blott slösar du en dyrbar dag, utan ännu därtill går du och väcker ett fåvitskt hopp hos Elli stackare, just då jag sökt att så försiktigt och skonsamt som möjligt låta henne småningom förstå, att hon borde bereda sig på det värsta. Det var ett dumt påhitt af dig — nästan lika dumt, som det där att först skrämma henne med historien om blodet på marken, som jag så noga aktat mig för att omtala — ja, hör du, det var sant, det ville jag ju fråga dig om! Hvar hade du fått reda på, att jag upptäckt det där blodet?“

„Rundell talade om det.“

„Rundell!? — Hur fan — icke har jag nämnt något därom till honom!“

„Han hade sett fjädrarna också ett stycke därifrån.“

„Hvad pratar du? Hvilka fjädrar?“

„Den sönderslitna dufvans — fågelns, hvars blod du upptäckte på marken.“

Ivar Skarp satt dum och upprepade: „Fågelns, hvars blod jag upptäckte!? Jaså, han såg där spår efter en dödad fågel? Har han sagt dig, att det var en fågels blod jag såg?“

„Så påstod han.“

„Också ett ljushufvud! Jaså, han såg fjädrar där! Nå godt! Men hör nu en sak. Det som du kallats att undersöka här, är icke någon komedi, utan tragedi — en tragedi, hör du, som bör tagas allvarsamt — det säger dig Ivar Skarp. Och ytterligare säger jag dig, att när du äntligen vill få klarhet i saken, så kom och fråga mig. Jag har klafven. Jag skall icke hafva någon lång historia att duka upp — nej. Min

väg är logikens och syntesens. Tre gifna fakta såsom premisser och af dem ett logiskt slut — det är allt. Enkelt och simpelt förstås, och någon diger lunta blir protokollet ej heller. Men för Ellis skull ville jag önska, att du snarast möjligt måtte taga ditt förnuft till fånga och rådfråga mig.“

„Jag skall förhöra dig i morgon.“

Han sprang upp. „Jaså, du skall förhöra mig! Kanske före pigorna?“

„Ja, om du verkligen vet så mycket, som du säger, så — — —.“

„Så kunde det hjälpa dig litet! Ja, det hade du kunnat gissa förr! Godnatt!“

„Sof godt“, ropade jag efter honom. Hvarpå jag skref mitt bref, gjorde mina anteckningar och lade mig.

VI.

Tydliga spår.

Jag hade varit i oafbruten rörelse hela dagen, och detta i förening med den starka hafsluften här ute på Kämparö skänkte mig en välsignad, djup sömn, hvilken nära på vållat att jag försummat ångbåten; ty då jag vaknade och såg på klockan var hon sex. Skrämd sprang jag upp och kastade kläderna på mig samt skyndade ned till ångbåtsbron, där jag emellertid fick stå och vänta en god stund, innan båten kom.

Sålunda hade jag icke gjort toalett, hvarför jag, sedan kaptenen omhändertagit mitt bref och lofvat se till att det ofördröjligen komme adressaten tillhanda,

gick tillbaka till villan efter min handduk och därpå till simhuset, som stod strax väster om trädgården midt för den stora, öppna Granöfjärden, och där jag fick mig ett härligt, uppfriskande morgonbad. Det var ännu lugnt på sjön, men långa dyningar höjde och sänkte vattenytan, likasom om hafvet andats. Solen sken, fåglar sjöngo, vid horisonten glänste ett hvitt segel på hafvets blå rand, ett par fiskarbåtar rörde sig likt svarta punkter på fjärden. Kämparöns välskötta, lummiga strand speglade sig i vattnet och längst borta till vänster, i viken mellan Kämparö och Kråkholmarna, såg jag nu Ivar Skarps jakt liggande orörlig vid sitt ankare. Det var en härlig morgon och en hänförande tafla: jungfru natur, som utsöfd, fridsäll och leende morgnade sig i väntan på att i sin vida famn få sluta den nya dagens retande händelser.

Klockan var blott sju. Det skulle antagligen förgå ett par timmar ännu, innan de vaknade där uppe. Jag beslöt därför att än en gång begifva mig ut för att se, huru min konstapel gick tillväga vid utförandet af sitt åliggande. Återvändande från simhuset mellan trädgårdens buskgrupper gick jag långsamt mot villan, betraktande dess prydliga, af tornet i det västra hörnet krönta fasad, då, just när jag kom fram till den breda sandgången framför huset, ett fönster i nedre våningen stöttes upp af en hvit arm och jag till min glada öfverraskning upptäckte fröken Thidéns sköna, morgonfriska ansikte. Emellertid måtte hon stått där i negligé, ty när hennes öga föll på mig, drog hon sig skrämnd tillbaka så hastigt, att jag icke hann hälsa. Men jag hade knappast haft tid till iakttagelsen, att hennes fönster voro belägna rätt under mina, af hvilka

det ena också stod öppet, innan hon, litet rodnande, åter stack fram hufvudet bakom gardinen och med ett vänligt leende ropade:

„God morgon, häradshöfding Eller! Ni får lof att ursäkta oss, vi äro sådana sjusofvare här allihop. Men kaffet står nog redan på gårdsverandan. Jag hoppas, att häradshöfdingen trots värdinnans bristande påpasslighet sörjer för sig.“

„Jag är tvärtom alldeles öfverraskad — jag hade icke hoppats att få intrycket af denna sköna morgon höjdt genom anblicken af fröken. Ni är ju tidigt uppe!“

„Det må ni säga — ovanligt nog! Men jag har icke kunnat sofva i natt. Emellertid äro „uppe“ och „presentabel“ två mycket olika begrepp för oss fruntimmer, så att — häradshöfdingen är väl så vänlig och betjänar sig själf med kaffe?“

Jag tackade och försäkrade, att jag skulle sörja för mig, och hon drog sig tillbaka. Jag visste från detta ögonblick, att mitt besök på Kämparö hade gjort mig lycklig eller olycklig för alltid! Jag älskade henne — älskade henne lidelsefullt, hängifvet, förbehållslöst!

Medan jag med hela mitt inre skälfvande af det rus, som medvetandet därom gifvit mig, satt vid min kaffekopp och stirrade utöfver det af uthuggningen framför villan inramade landskapet, stordes jag plötsligen af steg bakom mig och vändande mig om, såg jag till min förvåning herr Tallrot.

„Också uppe så tidigt“, ropade han. „God morgon!“

„God morgon! Hvad har då stört herr Tallrots sömn?“

„Det plägar alltid gå så för mig på landet, att jag småningom vaknar allt tidigare — man kommer

så förtvifladt ordentligt i säng om aftnarna. För öfrigt går ju klockar redan på åtta“, tillade han. Han satte sig och tömde i ett enda drag ett stort glas mjölk, hvarefter han serverade sig med en duktig smörgås, skinka, ett par löskokta ägg och kaffe.

„Får jag lof att fråga“, sade jag, så snart ett samtal icke mera tycktes störa honom — sedan han nämligen tändt sin cigarr till den andra koppen kaffe — „hvilken åsikt herr Tallrot bildat sig om herr Thidéns försvinnande?“

„Fråga får härads höfdingen nog, men jag fruktar, att vår diskussion om den saken blir litet ensidig, ehuru jag visst icke skulle låta bli att svara, om jag hade något att säga, ty jag bryr mig icke alls om att vara så hemlighetsfull med hvad jag vet, som Ivar. Men likafullt torde härads höfdingen knappast få något ur mig, af det enkla skäl, att jag är alldeles dum i denna sak; jag vet hvarken in eller ut, vet ej hvad man skall tro eller ens kunna antaga — det är den besynnerligaste händelse jag varit med om.“

„Men ni tyckes dock mena, att ett brott här föreligger?“

„Ja, hvad annars? Vore det olycksfall — om han fått slag eller fallit i sjön — så borde ju hans kropp blifvit funnen.“

„Jag får lof att gå ut för att se till min konstapel. Skulle herr Tallrot möjligen ha lust att taga en liten morgonpromenad, så kunde vi språka vidare under vägen?“

„Med största nöje; det räcker länge än, innan damerna blifva synliga.“

Sedan vi väl kommit i gång, sade jag:

„Herr Tallrot är ju affärsman — — —“

„Åh ja“, afbröt han mig „visserligen. Men min sysselsättning på den banan har hittills varit litet ensidig. Min detalj hittills har varit endast placering af en del utaf pappas pengar — och jag tror inte, att han kommer att få någon synnerlig ränta på det, som jag placerat.“

„Jaså, kontorsgöromålen — — —?“

„Har jag knappast hunnit till ännu.“

„Men i alla fall har herr Tallrot naturligtvis umgåtts mycket med affärsmän och har troligen någon reda på dem. Jag skulle nämligen gärna vilja veta, hurudan herr Thidéns affärställning verkligen är.“

„Thidéns ställning! Ja, det kan jag upplysa om. Han är en karl på minst en miljon.“

„Ja, till namnet, det vet jag. Men — — —“

„Nej, nej, inga men! Thidén är alldeles säker. Han har stadigt gått framåt år för år, har aldrig använt främmande kapital och har således inga skulder heller — — —“

„Men han har, till exempel, förvaltad fröken Hanssons förmögenhet.“

„Ja, hundratrettiotusen mark. Men äfven dem har han icke placerat i sin affär; de ligga alldeles klara att omhändertagas af hennes man, största delen i Nordiska- och Föreningsbankens aktier samt resten i ryska premieobligationer och finska statens fem percents obligationer.“

„Och ni är alldeles säker på, att de verkligen finnas kvar?“

„För tusan! Jag må väl vara det! För se — jag kan ju väl säga det så här oss emellan — jag hoppas, att Margret en dag blir min hustru.“

„Ah, jag får lof att gratulera — — —“

„Nej, nej, så långt äro vi tyvärr icke! Partiet är tillsvidare litet ensidigt ännu. — Den andra sidan — hennes, menar jag — består af bara krumilurer.“

Jag beklagade skrattande den „litet ensidige“ unge mannen. Han föreföll emellertid helt präktig och gemytlig med sin öppenhjärtliga, med största allvar och orubbligt lugn framsipprande humor.

„Men för att återgå till herr Thidéns affärsställning, så har väl herr Tallrot sig bekant, att han haft stora förluster — — —“

„Hvem, Thidén?“

„Ja.“

„Hvar i Herrans namn har härads höfdingen blivit så galet underrättad?“

„Förlorade han icke helt nyss sjuttiotusen i aktiebolaget Pancreas konkurs?“

„Åh, en bagatell!“

„Huru så? Sjuttiotusen hit och sjuttiotusen dit, — det blir snart — — —“

„Nej, stopp! Icke alls sjuttiotusen hit och sjuttiotusen dit. Såvidt jag vet, har Thidén icke varit med i några konkurser med större belopp vidare än denna enda gång. Men härads höfdingen förstår — hvad en affärsman förlorar i en konkurs, betyder i vanliga fall ytterst litet för honom, emedan förlusten icke drabbar honom på en gång, då först, när konkursen inträffar, utan han har förlorat det så småningom under lång tid, under hvilken han dock förtjänat vida mera, än hvad han förlorat. Nej, på aktiebolaget Pancreas blef Thidén icke en penni fattigare, men många mark rikare, det är min tro; och det sade han för resten själf också.“

„Men affärsmän pläga just icke alltid säga sanningen.“

„Ah, det där är nu litet ensidigt! Naturligtvis pratar ju en affärsman lika litet som andra människor om hvad man icke bör veta. Men för reela handlande är sanningen nog nödvändigare än för de flesta andra — jurister och advokater till exempel!“

„Men fröken Brantin sade, att han månatligen förlorade större belopp på lättsinniga förbindelser och nöjen — — —“

„Strunt i fröken Brantin! En sådan där gammal, giftaslysten mö är i dylika saker alltid litet ensidig. Går en karl och gör af med några hundra mark på en afton eller accepterar han en växel, som han vet, att han får lösa in själf, så knäpper hon genast sina händer, ser upp till mellantaket och ber till Gud, att han måtte låta henne få portnyckel och kassakistnyckel i sin svåråtkomliga klädningskjolsficka.“

„Herr Tallrot tror således fullt och fast, att herr Thidéns ställning är säker?“

„Jag icke blott tror det — jag vet det. Till och med fabriken och hans stenhus äro ograverade.“

„Verkligen! Om så vore, då — — men där hafva vi Björks käppar!“

„Hvad är det för käppar?“

Jag förklarade saken för honom, medan vi veko af vägen, följande den linje, de utvisade, och han påstod, att Björk nog utförde ett onödigt arbete. De hade redan genomströfvat hela denna skog, så att de kunde vara säkra på, att Thidéns kropp icke fanns gömd där.

Vi mötte konstapeln ungefär halfvägs mellan vägen till ångbåtsbron och den norra strandvägen.

„Hör, Björk“, sade jag till honom, „skulle Björk någonstades se något eljes misstänkligt, såsom tecken på att kroppen släpats öfver marken, eller att en tung börda burits, eller blod, så kom ihåg det och sätt ut märke på platsen.“

„Ska' ske, herr häradshöfding!“

„Kanske vi, i stället för att vända tillbaka, gå framåt strandvägen,“ föreslog jag för herr Tallrot; hvarpå jag fortsatte:

„Känner herr Tallrot herr Thidén sedan länge?“

„Ja, sedan pojåkåren.“

„Och han var sig fullkomligt lik de sista tiderna?“

„Ja, alltid sig lik — litet ensidig, men eljes bra karl.“

Jag kunde icke låta bli att le åt hans „litet ensidig“, som tycktes passa öfver allt, men frågade, om han icke märkt, att Thidén om tisdagen varit orolig. „Nej“, svarade han, det hade han icke märkt.

„Efter hvad jag hört, lär han ju ofta varit i delo med fröken Hansson“, sporde jag vidare.

Herr Tallrot såg på mig, och i stället för att svara, frågade han förvånad:

„Hvarför det?“

„lakttog icke herr Tallrot något sådant?“

„Nej.“

„Hade inte fröken Hansson till exempel just om tisdag före middagen förtretad lämnat sällskapet och sprungit upp i öfre våningen?“

„Det var katten, hvad ni har tagit noga reda på tilldragelserna här“, utropade han. „Åhjo, det är nog sant, men att det skulle varit på farbror hon var förtretad, tror jag ej.“

„Hon lär vara litet litterär af sig, icke sannt?“

„Hvem — Margret?“

„Ja.“

„Den synden tror jag icke ens Gud fader kunnat se hos henne.“

„Jag trodde att hon mest alltid gick med en bok i handen . . . Hade hon inte lektyr med sig äfven när hon om tisdag gick bort med herr Thidén och stannade i skogen?“

„Nej, hon hade ingenting alls med sig — ingen bok åtminstone, för jag hade just tittat på hennes händer och anmärkt, att de började se mer än lofligt solbrända ut för ett bättre fruntimmer.“

„Men nu en fråga, som jag skulle vilja göra alldeles i förtroende; — herr Tallrot förstår, att detta är ett tillfälle, där vanliga konsiderationer få lof att vika —. Herr Tallrot har ju naturligtvis reda på, att herr Thidén är en stor fruntimmerskarl; att han har sina små — — — —“

„Säg stora — säg så gärna genast stora, om det är extravaganser i fruntimmersväg, ni menar.“

„Jaså! Nå, har ni inte hört eller eljes fått kännedom om, att han därigenom skulle råkat i något större obehag — att han skaffat sig någon svartsjuk äkta man eller fästman eller älskare på halsen; eller att någon kvinna fått skäl att hata och hämnas?“

„Nej, allt hvad jag har mig bekant om hans äfventyr liknar sig icke till tragedi det ringaste.“

Vi hade härunder kommit till en liten äng eller öppen grön plats, som sträckte sig ned till stranden.

„Nej, men se“, ropade jag och pekade bort mot några mindre träd på ängen, „hvad går åt de där?“

„Ser ni smågubbar; eller hvad menar ni? Jag kan icke upptäcka något alls“, sade Tallrot förvånad.

„Ser ni icke träden där? — De unga! Hvad går åt dem?“

Tallrot såg dit och såg sedan på mig.

„Jag förstår er inte.“

„De där träden äro ju icke planterade i år och icke i fjol — därtill äro de för stora. Men likväl hänga löfven på dem vissnade, såsom om de just stuckits ned i jorden. Och följd af Tallrot vandrade jag bort öfver ängen för att taga träden i närmare skärskådande.

Anländ till dem, såg jag genast orsaken. Hvar och en af de unga stammarna — det var ekar — hade halfannan aln ofvan marken blifvit af ett snedt uppifrån riktadt, kraftigt yxhugg spjälkt till tre fjärdedelar af dess tjocklek.

„Nå, hvad är det“, frågade herr Tallrot, långsamt närmande sig.

„Här hafva vi Adam Sjöman“, sade jag.

„Såå! — Mätte vara en litet ensidig figur — hitåt är han åtminstone icke synlig.“

„Kommer inte herr Tallrot ihåg honom — den där arbetaren, som kördes bort i tisdags af herr Thidén?“

„Jaså den — hette han Adam Sjöman?“

„Ja. Men nu behöfver jag fröken Thidéns biträde. Låt oss gå till villan!“ Och därmed gaf jag mig i väg.

„Men så säg då i Herrans namn — hvar ser ni den karlen“, sporde herr Tallrot skådande tillbaka.

„Karlen — nej! Honom själf såg jag naturligtvis icke. Jag fann blott spår efter honom; fann att han landstigit här efter klockan tolf i tisdags för att hämnas på herr Thidén.“

„Såg ni det af de där träden?“

„Ja. Såg inte herr Tallrot, att de blifvit genomhuggna med yxa hvart enda ett?“

„Nej, jag tittade inte på träden utan bort mellan dem.“

Längtan att få återse fröken Thidén och glädjen öfver att hafva ett så godt — åtminstone ett så sannolikt skäl att be henne åtfölja mig på en promenad i skogen påskyndade mina steg. Jag hoppades träffa henne, innan de andra hunnit dricka sitt kaffe, ty sedan kunde det hända att de komme alla, och jag gick hellre ensam med fröken Thidén.

„Men häradshöfdingen behöfver verkligen icke springa. Klockan är endast åtta, så det räcker en god timme, innan ni får träffa Elli“, sade herr Tallrot, hvars flegma besvärades af den påskyndade farten.

„Hon är redan uppstigen“, svarade jag.

„Nej men, detta hade icke ens Sherlock Holmes kunnat säga så bestämdt på det här afståndet. Också är jag öfvertygad om, att ni den här gången miss-tager er. Elli sofver åtminstone till nio.“

„Det är inga underverk jag gör. Fröken Thidén var uppstigen, innan vi gingo från villan.“

„Hör nu — låter ni spionera på oss alla här både natt och dag“, ropade han häpen.

„Kanske det“, svarade jag skrattande.

När vi hunno fram till villan, satt fröken Thidén ganska riktigt ensam vid kaffebordet.

„Jag börjar tro, att vi fått hit en allvetande detektiv nu“, utbrast herr Tallrot. „Kan du tänka dig: af några vissnade blad i skogen får han reda på, att den och den landstigit här på ett visst klockslag och vid en viss punkt af stranden;

och fastän han befinner sig där borta i skogen, kan han säga, hvad här tilldrager sig — kan se in i era sängkamrar till och med.“

Sedan jag hälsat på fröken Thidén, som leende åt herr Tallrots skämt räckte mig handen, sade jag henne, att jag var i ovillkorligt behof af hennes ledning på en stund i skogen.

„Ty jag antager att fröken ganska noga känner de platser, på hvilka herr Thidén utplanterat sina träd.“

„Menar häradshöfdingen, att vi skulle gå nu — nu genast?“

„Så snart fröken slutat sin frukost.“

„Det har jag redan gjort. Jag för min del är färdig.“

„Då — om jag får besvära fröken — — —“

„Naturligtvis“, sade hon och reste sig. „Kommer du med Christian?“

„Jag tror, att jag promenerat tillräckligt för en stund.“

„Margret kommer väl också strax — hon tycktes röra sig i rummet redan. Farväl så länge då!“

VII.

På tu man hand i skogen.

Så vandrade vi i väg ned mot stranden.

Och jag gjorde den upptäckten, att jag hade absolut intet att säga.

Huru hade jag icke glädt mig för en stund sedan åt att få gå så här med henne! Och nu gingo vi

tigande; visserligen i bredd, men dock ganska långt från hvarandra.

I hela min själ fanns blott en mening: jag älskar dig! Och den meningen kunde jag icke uttala.

När man själf märker, att man är dum, så verkar denna upptäckt, att man blir allt dummare och dummare. Så gick det ock med mig. En riktig ångest betog mig; det började hetta kring mina öron; jag tänkte på teater, konserter, baler, seglatser, utfärder — men allt det där passade ju icke att tala om till en dotter, som gick där med dödsångest för sin faders öde. I förtviflan höjde jag blicken från marken; och då den leende taflan, som stranden, holmarna och sunden bildade i det strålande solskenet, mötte mig, trodde jag mig ha funnit ett riktigt snillrikt ämne, förlossningsordet, och jag utropade gladt:

„Det är en härlig morgon i dag!“

Men efter den långa, pinsamma tystnaden kom detta enfaldiga påhitt så plötsligt och häftigt, att det skrämde henne. Hon såg på mig med en frågande, ängslig blick.

„O, om det är något ledsamt, så säg det hellre genast“, sade hon sakta, i det hon kom närmare mig.

„Något ledsamt — nej, nej, tro icke det! — Åh jag är så tölpig! Fröken Thidén, jag är så rädd att för alltid blifva ett afskyvärdt minne för er, då det blifvit min lott att leta reda på det — — det största obehag ni ännu fått möta i lifvet.“

„Ah! Således — ni tror således icke mera såsom i går att — — att pappa lefver?“

„Förstå mig rätt fröken! Äfven om jag ännu hoppas att han lefver, så betyder ju hans försvinnande något i alla fall.“

„Ni menar att — —?“

„Att jag knappast — äfven i lyckligaste fall — skall kunna afvända ett stort obehag från ert oskyldiga hufvud. Och det gör mig så ängslig, när jag betänker, att det just skall vara jag, som korats af ödet att draga er afsky öfver mig.“

„Jag skall tvärtom i alla mina dagar vara ödet tacksam för att det var er vi fingo hit. Hvad hade vi icke kunnat få utstå, om hit kommit någon rå, obildad polis.“

Jag grep hastigt hennes hand och förde den till mina läppar. Hon rodnade, men ryckte icke bort handen.

„Jag tackar fröken för dessa ord“, sade jag „och ber er vara förvissad om, att jag hela tiden med min själ deltagar i ert lidande.“

„Jag tror er — har trott det hela tiden — tack! Men säg mig nu, hvad det är.“

„Det är egentligen ingenting nytt — blott ett af mina antaganden bekräftadt. Fröken kommer ju ihåg, att jag sade, att den där Adam Sjömans hämnd icke skulle sträcka sig till herr Thidéns person. Nåväl, nu fann jag i dag att åtskilliga af de unga träd herr Thidén planterat och så ömt vårdat sig om, voro obotligt skadade. Jag tror, att vi däri se Adam Sjömans hämnd och jag skulle vilja höra frökens mening om saken; huruvida ni, som känner förhållandena här, kan anse någon annan än denne Adam Sjöman hafva utfört nidingsdådet.“

Min afsikt var förstas, att genom hennes biträde få reda på något mycket mera, men det talade jag icke om.

„Ack, jag fruktar att häradshöfdingen öfverskattar

min förmåga att bedöma saker och ting“, sade hon.
„Jag är alldeles ovan vid dylikt.“

„Jag skall icke fordra någonting svårt af fröken. Endast att fröken visar mig de platser, där er fader planterat träden, om flera sådana finnas. — Men här hafva vi nu den lilla ängen! Vi måste dit upp; får jag lof att hjälpa fröken,“ sade jag och räckte henne handen för att underlätta hennes steg uppför den i början brant mot vägen och stranden sluttande gräsvallen.

Jag ledde henne fram till ekarna och visade henne nidingsverket.

„Åh — så hjärtlöst!“ utropade hon.

„Icke sannt! Herr Thidén gick ju, enligt frökens berättelse, ännu tisdag morgon omkring här; tror inte fröken, att han då såg på sina träd — på dessa träd?“

„Alldeles säkert.“

„Då skulle han otvifvelaktigt ha märkt och omtalat nidingsdådet. Det måste således ha utförts senare. Och ehuru jag icke är tillräckligt naturkunnig för att afgöra, huru snart bladen på ett träd, sådant som detta, sloka så där för en skada på stammen lik denna, förefaller det mig dock naturligt, att ett par tre dagar allra högst skola åstadkomma detta utseende i löfven. Allt tyder således på, att dessa hugg gjorts efter frukostdags om tisdag. Tror fröken nu, att här på Kämparö eller i dess närhet finnes någon, som skulle hittat på och haft orsak att göra något dylikt?“

„Nej, nej, alldeles säkert ingen!“

„Därför är jag öfvertygad om, att detta varit Adam Sjömans hämnd. Det enda, som förbryllar mig är, att han hittat hit — att han hittat dessa träd, eftersom han varit sysselsatt i den andra ändan af

ön. Det skulle fordras märkvärdigt goda ögon hos en, som rör förbi där nere på sjön, att urskilja de planterade ekarna här mot den öfriga grönskan.“

„Åh, hvad det beträffar, så kunde han mycket väl veta förut, att de stodo här. För det första var han ju lös och ledig om söndagen och kunde då ströfva kring hela ön. Och för det andra är det mycket troligt, att pappa själf visat honom dem. Pappa gick omkring med honom, när han förklarade hvilket arbete här fanns att utföra; pappa ville, innan han lät honom börja, öfvertyga sig om, att karlen kunde skilja de unga träd, han planterat, från sådana klena inhemska, som borde bortröjas, och han gick därför omkring med honom och lät honom öfverallt utpeka de planterade träden.“

„Alldeles — naturligtvis! Jag visste att förklaringen var mycket enkel, ehuru jag icke hittade på den själf. Men nu — fröken kan ju se, att han gått upp från stranden här och tillbaka nedåt stranden där borta?“

„Kan jag se? — Nej, huru skulle jag kunna det?“

„Inte? Åh ja, om fröken blott vill tänka sig saken riktigt tydligt. Ni kommer roende där nere i en båt och besluter då, att med er yxa fördärfva dessa träd. Ni lägga i land och stiger upp för branten. Gör nu så — gå uppåt mot ett af dessa träd och härma rörelsen — ett hugg i trädet med yxa af all er kraft.“

Hon log och gjorde som jag bad.

„Där ser fröken! I ett träd, som man har framför sig, hugger man alltid från höger. Man kan förstås hugga från vänster också, men man gör det icke utan någon särskild anledning. De här stam-

marna hafva alla hugget på den västra sidan — här gick han således uppåt från stranden åt skogen till, huggande allt eftersom han kom fram till träden. De där hafva hugget på den östra sidan; där gick han således tillbaka utför. Icke sant?“

„Hvad ni är klok“, sade hon.

„Åh, för all del! Men nu är frågan: huru långt har han gått, innan han återvände?“

„Herre Gud“, skrek hon „om han — — —“

„Seså! — — För Guds skull fröken“, utropade jag förskräckt och slog min arm om hennes axlar, ty jag trodde att hon skulle falla — hon blef så blek som ett lärft.

„Om han gått ända fram till vägen och ställt sig där i försåt och gjort ännu ett hugg — —“

„Åh nej, nej älsk . . .“ — jag hejdade mig och sade blott: „Fröken — försök att inte tänka så — det är alldeles omöjligt! Han skulle naturligtvis efter ett sådant dåd aldrig mera tänkt på några träd, och fröken ser ju att han huggit i dem ännu på återvägen till båten.“

„Ja, däri har ni rätt. Men — —“

„Men det är min skyldighet att taga reda på alla omständigheter, äfven sådana, som redan från början synas af ingen praktisk nytta. Det är min skyldighet, emedan fallet är så oförklarligt, att icke ens den obetydligaste omständighet får förbigås och lämnas obeaktad. Jag gör således blott min plikt, när jag ytterligare söker att följa Adam Sjömans spår, ehuru jag vet, att de icke hafva något sammanhang med herr Thidéns försvinnande; därom är jag så öfvertygad, att jag kunde gifva min själ i pant därpå.“

Jag såg att hon småningom lugnade sig igen —

att den gräsliga synen af en blodig yxa höjd öfver faderns klufna hufvudskål åter började vika.

„Förlåt min plumphet, fröken“, sade jag. „Jag skrämmer er gång på gång onödigtvis — — —“

„Ni kan väl icke göra det gjorda ogjordt! Det är jag, som icke kan vara förnuftig och behärska mig.“

„Det är icke så lätt att i svåra ögonblick öfvervinna hjärtats skälfvande bäfvan. Jag vet nog, hvad det vill säga. Men aldrig må vi sörja öfver en bråd död. Vi böra tvärtom alla önska oss en sådan. De efterlevande böra fägna sig hvarje gång en kär anförvandt sluppit öfver den svåra tröskeln så plötsligt och oväntadt, att han känt hvarken fruktan, själskval eller smärta. Ty dö måste vi ju. Jag vet hvad det vill säga, att ligga år ut och år in och plågas och sucka efter befrielse, och likväl sucka förgäfves. Det är gräsligt! Till och med de, som älska en allra högst, de som skulle gifva sitt lif för att lindra ens plågor, hårda icke ut, utan börja önska att man redan vore död. Icke sant, kära fröken — vi måste stål-sätta oss mot den obevekliga naturen?“

„O ja, naturligtvis! Jag vill också göra det. Jag tror att visshet vore lättare — nej — icke lättare men mindre uppskakande.“

„Vill fröken taga min arm — den är en tillgifven väns — så skola vi sätta oss i rörelse. Jag har ofta funnit, att rörelse är mera lugnande, när vi äro mycket uppskakade, än de bästa förnuftsgrunder.“

Hon lade sin arm i min och sakta gingo vi uppåt skogen.

„Hvem har häradshöfdingen förlorat“, frågade hon plötsligt.

„Först min mor — därpå min far; sedan en mycket älskad syster.“

„Åh“, utropade hon sakta, och jag kände en liten, vänlig tryckning af hennes hand på min arm.

„Men nu slå vi bort de där tankarna med ens“, sade jag. „Se, så vackra träd! Äro också de planterade?“

„Nej, det är ju vanliga granar.“

„Verkligen? Jag trodde att det var någon utländsk sort. De se så regelbundna ut. Finnas där uppe ännu några planteringar?“

„Nej, här komma vi upp till berget. Men om vi vända litet mera åt vänster, så skola vi stöta på en dunge, i hvilken finnas åtskilliga planterade träd.“

Mitt hjärta jublade! Hon började åter gå helt lätt och fritt, men icke desto mindre lät hon sin arm hvila kvar i min. Detta betydde ju åtminstone, att hon icke hade något emot mig!

Vi vandrade tigande en stund inåt den väl röjda skogen, till dess hon, pekande på en tätare dunge af unga björkar, förklarade att i skydd af dem borde finnas ett par almar. Följaktligen styrde vi våra steg ditåt och funno ganska riktigt två ståtliga almar, och de voro alldeles oskadade.

„Ser fröken! Så här långt har han icke brytt sig om att intränga.“

„Ack, han kan ju ha gått någon annan väg — kan ju ha förbisett dessa två träd, han kan ju — — —“

„Visserligen, visserligen! Men allt som kunde vara, är ju icke. Han har nog vändt om redan där nere. Dock, låt oss söka vidare. Finnes det närmare stranden, synliga från vattnet, ännu några planteringar åt udden till?“

„Synliga till vattnet? Nej, det tror jag icke. Men ett stycke härifrån, alldeles invid strandvägen, stå en hel rad kastanjer, valnöträd och popplar.“

„Dem skola vi taga i betraktande. Är det hitåt?“

„Ja.“

Om en stund kommo vi fram till stället. Och mitt hjärta krympte af smärta för hennes skull, när jag såg att de alla voro skadade på samma sätt, som ekarna där borta på ängen. Ofrivilligt såg jag på henne — hon var alldeles hvit i ansiktet.

„Han har gått i land på flera ställen“, kom det darrande öfver hennes läppar.

„Ja, han har landstigit äfven här. Men längre in från stranden har han nog icke vågat sig. Här hade han sin båt nära till hands, ifall någon skulle nalkas; att gå längre inåt holmen skulle fordrat mera mod, än hvad en sådan där usling har.“

„Han kan ha landat i närheten af ångbåtsbron också“, sade hon tonlöst.

Hvad skulle jag svara! Naturligtvis hade han kunnat det. Jag försäkrade blott ånyo, att jag var fullkomligt öfvertygad om, att Adam Sjömans hämnd inskränkt sig till dessa nidingsdåd. Men i mitt sinne öfverlade jag om bästa sättet att få fatt i denne Adam Sjöman. Ty om Thidén blifvit mördad och mördad af Adam Sjöman, så hade denne nog undersökt den mördades fickor och funnit penningarna. Men då vore det af vikt att gripa honom, innan han hunnit gömma dessa, enär annan bevisning mot honom knappast skulle finnas.

Vi vandrade ganska länge omkring, men funno icke andra träd skadade, ehuru sådana stodo på

flera ställen, bland annat ganska nära vägen till ångbåtsbron. Därunder fick hon se, huru min konstapel gick där stirrande åt marken, och det gjorde henne icke gladare. Hon grep, likasom sökande skydd, hårdare om min arm.

„Mod, fröken, mod“, sade jag sakta. „Mitt hopp är icke slut ännu. Och fröken såg ju själf, att Adam Sjöman åtminstone icke vågat sig upp till vägen till ångbåtsbron. Men hunnen till bron var ju herr Thidén synlig till jakten, som kryssade på fjärden, så att där kunde han icke mera blifva öfverfallen.“

„Jag förmår icke hoppas längre. Adam Sjöman eller någon annan; det kan ju vara likgiltigt — — —?“

„Ja, men det måste då finnas någon annan! Och vi veta ju ej af någon, som skulle haft det ringaste skäl till vrede mot herr Thidén, utom denne usling.“

„Hvad betyder det väl, om vi veta eller ej! Vi veta ju det minsta af hvad som sker. Människan vet så litet!“

„Däri har ni rätt. Därför bör man vara sorglös och taga stunden, sådan den är. Här går fröken ung, skön, rik — i en härlig natur, en praktfull sommarmorgon. Fåglarna sjunga obekymradt, ehuru hvarje timme en af dem blir huggen af någon roffågel eller ekorre. Antingen herr Thidén nu är i lifvet eller död, så har han det ju godt. Den enda som lider, är fröken, fröken själf, men ingen annan. Hvarför då lida, i stället för att njuta?“

„Hvad ni är vänlig! Tack, jag lofvar, att jag skall vara modig igen om en stund.“

„Då skall också jag igen känna mig bättre till mods.“

Sedan vi åter under tystnad gått fram ett stycke väg, ledde jag samtalet på hennes vistelse utrikes i pensionen och lyckades verkligen få henne att under en del af hemvägen glömma det närvarande och inlåta sig på helt muntra beskrifningar. Jag betraktade härunder upprepade gånger det tjusande ansiktet bredvid mig. Och så, när vi redan närmade oss planen framför villan och jag åter en gång vände på hufvudet, såg äfven hon på mig, och ett litet leende bredde sig öfver hennes drag.

„Jag känner mig betydligt bättre nu“, sade hon. „Så väl, att jag icke ens mera behöfver besvära häradshöfdingen.“ Och härmed drog hon sin arm ur min.

„Måste jag försäkra att jag vore lycklig, om jag för alltid blefve underkastad det besv. . . — — —“

„Tyst“, ropade hon och aflägsnade sig skrämnd ett stycke åt sidan. „Tyst för all del!“

Hvad menade hon med detta tyst — tyst för all del? Ville hon blott antyda, att denna stund icke var egnad för sådana tankar och ord? Eller menade hon, att jag aldrig finge tänka på att vinna henne?

När vi kommo fram till villan funno vi de andra sittande på verandan vid kaffebordet, och då jag, efter att först ha önskat fröken Brantin god morgon, hälsade på fröken Hansson, utropade denna:

„Nå, säg mig nu — hvad var det jag drömde i natt? Christian påstår, att ni vet det.“

Jag inlät mig på hennes skämtande ton och svarade:

„Fröken skulle kanske icke tycka om att få det yppadt. Och jag har för princip att hellre tiga, där jag icke vågar säga sanningen, ty det är så — fult — att ljuga.“

Det kom ett uttryck af häpenhet öfver henne. Men ögonblicket därpå svängde hon sig häftigt från mig och sade till herr Tallrot:

„Ser du, jag fick icke veta det!“

„Men detta är ju för galet“, ropade i detsamma Ivar Skarp, hvilken under tiden talat med fröken Thidén. „Du är mig en skön detektiv i sanning“, fortsatte han, vändande sig till mig. „Huru kan en förnuftig människa — eller en människa, som åtminstone är gammal nog att vara förnuftig, låta narra sig på ett så falskt spår, som att tro, att den där usle dagakarlen skulle vara upphof till ett af de bäst utförda och dolda — — —“ han afbröt sig plötsligt och afslutade därpå sin mening med orden: „till farbrors mystiska försvinnande.“

„Det var ju jag, som fruktade det“, sade fröken Thidén. „Häradshöfding Eller har nog hela tiden på det bestämdaste förklarat, att Adam Sjöman icke kunde hafva något med pappas försvinnande att skaffa.“

„Nå, det fägnar mig att höra. Men när du nu hör mig säga det, så hoppas jag, att du känner dig öfvertygad och lugn i det afseendet.“

„Ivar är alltid anspråkslös“, sade fröken Thidén med ett leende till mig.

„Prat — anspråkslös“, utropade Ivar Skarp. „Det vore ju att göra mig löjlig, om jag skulle förneka, att jag verkligen har de förutsättningar, som berättiga mig till ett så bestämdt uppträdande. — Nå, huru är det?“ Han vände sig till mig „har du nu ändtligen tid för det där „förhöret“?“

„Jag ville just be dig vara så god och komma dit upp.“

„Godt.“

Sedan vi bugat oss för damerna, af hvilka fröken Brantin påminte oss om att förmiddagskaffe serverades klockan half tolf, begåfvo vi oss upp till mitt rum, där Ivar Skarp åter, likasom i går, vräkte sig på soffan i det han suckade:

„Nå — förhör mig nu!“

VIII.

Ivar Skarps teori.

„Du sade ju i går, att du hade nyckeln till gåtan. Om så är, tycker jag det vore bättre, att du berättade hvad du vet. Jag behöfver då icke göra onödiga spörsmål, utan kan inskränka mina frågor till de punkter, som synas mig förtjänta af upplysning.“

„Jaså, du är ändå så slug! Nåväl, så hör! När man har att taga reda på ett dunkelt fall, där hvarken brottets natur är fullkomligt säkert konstateradt eller några spår leda till brottslingen, så är det klart från början, att ett vanligt polisförhör, sådant som du begynt anställa här, tjänar till intet. Ty de personer, dem du vet om och kan förhöra, veta ju intet, och dem, som veta något, känner du ej och vet intet om.“

„Det var ledsamt“, sade jag. „Jag trodde att en, som jag både känner och kan höra, visste något.“

„Jag, ja! Men det oaktadt går du och lyssnar till och pressar i timal en Rundell, Margret, Elli, tant Anna och till och med Christian! Är det något förnuft i detta?“

„Nå, jag har nu bedt dig säga, hvad det är du vet.“

„Ja, nu ändtligen har du gjort det! — Jag sade, att ett vanligt polisförhör i fall sådana, som detta, icke tjänar till något, emedan man kan gå på och förhöra den ena efter den andra — hela skärgården, hela socknen — och ingen vet något ändå. Huru bör man då bedrifva saken? Jo, ser du, det kan du studera hos Poë, Conan Doyle m. fl. Men du kan nu få veta det af mig också. Jo, ser du, genom skarpsinnighet! Genom tankeskärpa! Där ligger konsten — där ligger hemligheten. Du innesluter dig i ditt rum, tänder en cigarr och tänker skarpt — tänker skarpt — och går inte ut förr, än du löst problemet, sutte du där än så hela dagen eller natten.“

„Det är ju ett mycket enkelt sätt!“

„Enkelt — jo, jag skulle tro det! Men det är icke hvar och en som gör det. Jag har emellertid storartade studier åt det hållet — jag kan helt enkelt säga, att jag läst allt hvad i detektivkonsten skrifvits. Så att jag var här den rätta mannen på den rätta platsen.“

„Jag trodde att du var sportsman.“

„Trodde? — Det vet väl hela världen, att Ivar Skarp icke öfverträffas i någon sport!“

„Men det oaktadt har du hunnit med litet amatörfotografi också.“

„Litet amatörfotografi! Det är ett besynnerligt uttryck om en, som smickrar sig med att vara mästare i facket.“

„Verkligen! Och allt detta trots träget arbete i statens tjänst! Du är mångsidig. Det är väl sammanvaron med dig, som låtit herr Tallrot finna allting annat litet ensidigt.“

„Christian stackare, ja! Det gör mig riktigt ondt om honom. Huru gärna skulle jag icke yppa allt för honom, om det vore möjligt. Där går han och hvarken ser eller hör, utan bara hoppas och hoppas. Hvert barn borde ju dock förstå, att han bränner sina kol förgäfves, att Margret för evigt är förlorad för honom! — Men vi komma från saken!“

„Tvärtom! Nu tycker jag vi börja närma oss litet. Du sade, att hvart barn kunde se, att fröken Hansson vore förlorad för herr Tallrot. Hvad menade du därmed?“

„Ser du, partierna mellan mig och Elli samt Christian och Margret ha varit uppgjorda sedan länge; naturligtvis icke så, att det skulle talats om saken — — icke oss unga emellan förstår du, utan mellan föräldrarna. Men det är ju klart, att man först skall vinna flickan: och därtill har stackars Christian icke varit nog slug. Likafullt märker han ingenting, utan går bara och tror, att hon ännu skall bli hans.“

„Det finns sådana blinda stackare. Men hvaraf vet du, att allt hopp är ute för honom? Har hon någon annan — — —“

„Vi komma därtill senare! Nu ha vi att hålla oss till mitt förfarande. Jag sade dig, att det enda möjliga sättet att upptäcka fall, sådana som detta, är tänkandet. Därför, så snart jag blifvit öfvertygad om, att farbror verkligen var försvunnen, satte jag mig att tänka. Och jag hade icke behöft röka mer än en cigarr, innan jag hade klart för mig, pro primo: att om kroppen hittades i vattnet vid bron, så hade vi att göra med en helt enkel olyckshändelse. Pro secundo: att om detta icke blefve fallet, då hade farbror stupat på vägen och, eftersom kroppen icke blifvit kvarlig-

gande utan bortsläpad och dold, så hade han då stupat till följd af annans ingripande. Och pro tertio: att i detta fall med nödvändighet måste finnas något spår, där han fallit, om icke annat så blod eller ock tecken på att dessa spår blifvit undanröjda. Nå! Jag draggade kring bron och där fanns ingen kropp. Då var det ju klart, att jag måste finna stället, där han fallit och bevis att han fallit där, om jag sökte noga. Jag sökte — och fann. Och så var det således konstateradt till full evidens, att han blifvit mördad, hvar han blifvit mördad och huru han blifvit mördad.“

„Förlåt — — —“

„Afbryt mig icke. Du kan göra dina frågor sedan. Huru han blifvit mördad, sade jag. Vapnet kan jag naturligtvis icke nämna, så länge jag icke känner sårets utseende och beskaffenhet. Men jag vet, att detta sår tillfogats honom af en, som stått till vänster om vägen, härifrån räknadt, ty han har fallit åt höger, med hufvudet att ligga på den gröna remsan till höger om vägen. Och så hade jag således genast löst första delen af min uppgift. Återstod den andra: hvem eller hvilka voro gärningsmännen? Sedan jag ännu öfvertygat mig om, att åt intet håll från gärningsplatsen kunde upptäckas några spår efter mördaren — inga fotaftryck eller sådant där — gick jag således åter upp i min kammare och satte mig att tänka. Och — kan du förstå mig? — jag hade rökt fyra cigarrer, när denna gåta var löst — löst på en rent af storartad fason. Jag hade då funnit: Pro primo: att Margret på ett ytterst besynnerligt, omotiveradt och nervöst sätt i sista ögonblicket beslutit följa med farbror. Pro secundo: att Margret hade ett

ganska stort intresse af att slippa sin förmyndare; och pro tertio: att Margret dröjt mycket länge borta och varit tvungen att byta om klädning efter hemkomsten, innan hon kunnat visa sig.“

„Vänta, stopp litet — — —.“

„Afbryt mig icke! Det hade naturligtvis hetat, att hon fått blåbärsfläckar! Blåbärsfläckar! Jag skulle icke gått i Sherlock Holmes skola, om jag icke kunnat säga, äfven utan att ha sett klädningen, att de fläckarna icke härledde sig af bär utan af blod.“

Nu kunde jag icke hålla mig längre, utan ropade: „Dumheter!“

Ivar Skarp sprang upp. „Ja“, utropade han, „det var just det ordet jag väntade från dig. Dumheter ja! Du skulle naturligtvis aldrig kommit på en sådan tanke — aldrig ens vågat dig på en så hög flykt. Men därför skulle du ock i all evighet famlat i mörkret angående detta försvinnande, om du inte lyckligtvis haft mig här. Jag medger, att icke många skulle vågat sig på en så snabb prognos — åtminstone icke någon yrkespolis — därtill var tanken nog litet för djärf. Men den var riktig det oaktadt. Det var icke blåbärsfläckar, hör du, utan blod.“

„Huru vet du det?“

„Kom! Låt oss gå till mitt rum.“

Jag steg upp och följde honom ut i korridoren, där vi gingo förbi några dörrar till en nära slutet. Denna dörr öppnade Ivar Skarp med en nyckel, som han bar på sig, och vi stego in, hvarefter han tog ur nyckeln, stängde dörren och låste den inifrån. Sedan gick han och tog sin handduk, som han hängde på låset, så att nyckelhålet blef täckt. Allt detta skedde med en riksviktig högtidlighet, såsom om villan varit

ett röfvarnäste och han själf utsatt för de slugaste spioner.

„Du är försiktig“, sade jag.

„Man blir det ofrivilligt, när man hunnit till min ståndpunkt; när man till fullo uppfattar hela vikten af att upptäckten hålles hemlig intill dess beviskedjans länkar blifvit fullständiga. Sitt ned, var så god!“

Han tog fram en nyckelknippa, öppnade en låst byrålåda och framtog till min ytterliga förvåning ur denna en ljus fruntimmersklädning, hvilken han bredde ut öfver bordet. Han pekade på åtskilliga fläckar, alla på högra sidan af klädningen: en vid bröstet, en på inre sidan af ärmen i samma höjd, en på höften och flera nere vid fällen — och det var tydligt att fläckarna voro blod.

„Af hvem har du fått den där klädningen“, frågade jag.

„Af Klara.“

„Men tänk om detta nu icke vore den klädning fröken Hansson hade på sig i tisdags!“

„Icke vore den klädningen? Jag vore väl en dålig lärjunge af Sherlock Holmes, om jag icke kände igen den klädning Margret bar då! För öfrigt gaf ju Klara just den här klädningen, och någon annan än den Margret burit om tisdag var det ju aldrig fråga om mellan mig och henne.“

„Jag finner det besynnerligt, att en kammarjungfru lämnar ut sin frökens klädning till en ungeherre.“

„Icke när det är Ivar Skarp, som vill ha den.“

„Men om nu detta ock vore fröken Hanssons klädning, så betyda väl några blodfläckar intet, i synnerhet hos ett fruntimmer, som timal ströfvat i sko-

gen. Huru lätt kan hon inte ha sårat ett finger eller fått näsblod eller — — —“

„Hvad du är naiv“, sade Ivar Skarp med ett högdraget löje. „Näsblod — under högra bröstet, på undre sidan af högra armen, på högra höften och på högra sidan af kjolfällen! Såradt finger! Och fläcken sitter mellan armen och barmen!“

Jag satt stum en stund och stirrade på den ljusa klädningen där på bordet, tills de jagande tankarna i mitt hufvud hejdades genom att Ivar Skarp yttrade:

„Du ser nu, att min djärfva tanke icke ledde till dumheter utan till sanningen. Men jag bör tillägga, att jag hade ännu ett faktum att hålla mig till, som du ej känner. Jag visste, att farbror stod i vägen för Margrets kärlek.“

„Dumheter! Jag säger dumheter ändå, trots allt“, utropade jag. „Huru kan du vara så enfaldig och tro, att fröken Hansson skulle ha mördat herr Thidén!“

„Åter ett bevis på din naivité och fullkomliga oförmåga att tänka. Du vet nu precis detsamma, som jag visste, när jag drog min slutsats — allt, utom namnet på Margrets adoratör — men du kommer ej längre ändå, än till att misstänka Margret, som antagligen gick med farbror blott, emedan hon i sista ögonblicket bäfvade tillbaka och beslöt att söka rädda honom, ehuru han sprang från henne och i fördärfvet. Jag däremot säger: häkta ögonblickligen Bruno Höjding! Han är mördaren.“

„Bruno Höjding!? Litteratören? Skalden?“

„Ja. Vår mycket lofvande, unge skald Bruno Höjding.“

„Prat!“

„Häkta ögonblickligen Bruno Höjding — det är Ivar Skarp, som säger dig det.“

„Näväl, har du något vidare att berätta?“

„Vidare? Sedan jag sagt dig till och med namnet på mördaren? Dock, det kunde jag ännu nämna för dig, att äfven Bruno Höjding har skäl att hata farbror, som på ett antagligen mycket sårande sätt upptog hans frieri till Margret. Farbror berättade mig visserligen blott, att han visat honom dörren och bedt honom komma ihåg, att tiggare finge hålla sig till köksvägen; men den, som känner farbrors åsikter om folk, som skolka dagarna igenom utan att förtjäna något, kan ungefär föreställa sig, att Bruno Höjding fick höra litet mer, än han kunde smälta.“

„Var det här på Kämparö?“

„Nej, det var i staden i våras.“

„Då borde således, för att din misstanke blefve möjlig, främst utredas, att Höjding varit åt dessa trakter.“

„Det är redan utredt. Han sade mig för några veckor sedan själf, att han hyrt in sig i något torp hitåt.“

Jag satt och öfvertänkte det jag hört. Där fanns detaljer i Ivar Skarps berättelse, hvilkas sanningsenlighet jag ej kunde betvifla. Men å andra sidan: att doktor Höjding, en alltigenom öppen, ädel, högsinnad karaktär, skulle nedlåtit sig till ett mord var ej möjligt. Om han blifvit kränkt än så svårt, hade föraktet varit hans vapen, aldrig dolken. Och fröken Hansson? Det finnes nog kvinnor, som hellre begå de största brott än att våga ett steg, som aldrig så litet liknar sig till skandal; men till dem hörde nog icke fröken Hansson. Hon föreföll ej så buskablyg

af sig, att hon ej skulle kunnat trotsa sin förmyndare och allmänhetens dom, när det gällde den hon älskade.

Ännu en möjlighet fanns visserligen; och blodfläckarna kunde ej bortresonneras.

Om Thidén förbjudit doktor Höjding att beträda hans hus och Höjdings kärlek var besvarad, så var det mycket möjligt, att han bosatt sig här i närheten, emedan de älskande ju under sommarens lopp finge ypperliga tillfällen till hemliga möten på Kämparö. Då kunde fröken Hansson ha gått med Thidén blott för att slippa från det obekväma sällskapet på villan till sin väntande älskare. Men ifall Thidén på väg till ångbåtsbron sammanträffat med denne, kunde det lätt ha kommit till ordväxling med nya, svåra kränkningar. Då — i hettan och uppbrusningen — då kunde väl vreden ha väpnat armen på äfven den bästa.

Och likväl! Jag kunde icke tro på Höjdings skuld. Tillsvidare var det ju ock blott ett antagande, att han alls hade varit på Kämparö i sommar. Skärgården var stor; han kunde bo mital härifrån. Och hvem hade sagt, att fröken Hansson besvarade hans kärlek? Thidén skulle knappast kunnat afspisa honom så, om detta varit fallet; ehuru ju hennes egen berättelse om huru hon tvistat med sin förmyndare, emedan han ej tålte skalder, tycktes antyda motsatsen.

Och slutligen: var väl mordet ens ett faktum?

Dessa reflexioner gjorde, att jag beslöt fortsätta med min undersökning, såsom om Ivar Skarps slutsatser aldrig skulle gjorts.

„Om Thidén verkligen skulle blifvit mördad —“ började jag.

„Om? Jag sade dig ju, att jag redan konstaterat mordet.“

„Ja, du sade det. Men då borde hans lik finnas. Ty brändt kan det icke blifvit och smultit har det icke heller. Emellertid ha ni ju genomletat hela holmen och i par dagar draggat öfverallt — — —“

„Öfverallt! Så du talar! Huru stor del af sjön tror du vi hunnit dragga genom på dessa dagar! Liket kan ju ha förts huru långt som helst.“

„Nej, det kan icke ha blifvit fördt långt.“

„Hvarför icke?“

„Emedan en mördare, som rör sitt offers lik i en båt, är allt för rädd att blifva upptäckt, för att kunna motstå frestelsen, att på första obemärkta plats befria sig från den obehagliga lasten. Förbi någon bebyggd plats, genom något smalt sund, förbi andra båtar vågar han sig nog icke. Och här är ju ganska liflig trafik klockan sju på kvällen på dessa vatten.“

„Hvad du är korttänkt! Han täcker naturligtvis öfver liket i båten, så att det icke synes.“

„Men då har man likväl sett honom ro med en öfvertäckt last i båten. Har han plägat ro öfvertäckta laster i sin båt förr? Nej. Man skall förvåna sig och undra, hvad det kan vara han nu släpar på. Man kan till och med ropa honom an och fråga: hvad har ni där för något? För en sådan eventualitet får han icke utsätta sig.“

„Nöden har ingen lag.“

„Mycket riktigt, men därför skall också blott nöden kunna tvinga honom att ha liket i båten. Och nöden har upphört, så snart han hunnit första obemärkta plats. Ty sjön är sjö öfverallt. Men nu råkar just Korsfjärden i det afseendet vara synnerligen lämplig. Så vidt jag kunnat finna, stå inga boningar vid dess stränder, åtminstone inga, från hvilka

man skulle kunna se den del af fjärden, som är närmast Kämparö. Därför är det fullkomligt säkert, att mördaren icke skulle rott bort från Korsfjärden — icke ens öfver Korsfjärden — innan han sänkt liket. Han skulle icke vunnit synnerligen mycket på att släpa det längre, men hade kunnat riskera allt.“

„Men han kunde ock förutsätta, att just närmast bron och på Korsfjärden skulle draggas.“

„Visserligen! Han skulle nog ha rott någon sträcka — så långt han vågat — men icke alltför långt. Och jag antager, att ni vid draggningarna redan hunnit öfver största delen af fjärden?“

„Ja.“

„Och intet lik! Således intet lik på land och intet i vattnet. Detta tvingar mig ovillkorligen att söka gåtans lösning genom annat än mord. Litet blod i skogen behöfver icke vara människoblod.“

„Jaså, du fortfar med dina galenskaper om dräpta fåglar?“

„Rundell fann nära den plats, där du såg blod, ett annat ställe med blod och rifna fjädrar.“

„Det är icke sant — det är icke sant, utan lögn! Jag undersökte hvarje tum af marken på det noggrannaste långa vägar omkring, då jag letade efter mördarens spår; så noga, att jag skulle upptäckt till och med från hans cigarr till marken fallen aska, om där funnits sådan bland örterna; och där fanns ingenstädes tecken till blodiga fjädrar.“

„Icke?“

„Nej. Men för öfrigt — när jag en gång säger, att jag konstaterat något, så är det konstateradt, lägg det nu en gång för alla på minnet. Med konstateradt menar jag naturligtvis, att alla vidare tvifvel äro

omöjliga. Blodet ensamt skulle kanske icke ha varit så alldeles tillräckligt därtill; ehuru blod vid vägen, där en person mördats, ju nog betyder ganska mycket. Men ser du — stående på kant i gräset och därför ganska svårt att upptäcka, fann jag, tack vare mitt förstöringsglas, detta!“

Ivar Skarp hade, medan han talade, åter gått till byrån och framtagit en liten pappask. Denna öppnade han nu och visade mig innehållet. Där låg en pincenez och på denna syntes, både på glasen och stålbågarna, flera fläckar — det var lefradt blod.

„Denna pincenez bar farbror på näsan, när han gick från villan — han var i hög grad närsynt och kunde icke reda sig, knappast ens gå, utan glasögon. Skulle han tappat den under springandet, så hade den fallit på vägen, där den varit synlig, och han skulle letat rätt på den, innan han fortsatte. I gräset bredvid vägen kunde den hamna blott på ett sätt — genom att hans hufvud där slagit hårdt mot marken.“

„Är du säker på, att denna pincenez är hans?“

„Fullkomligt säker. Jag har ofta förvånat mig öfver, att en person med farbrors förmögenhet nöjde sig med så simpla bågar af stål.“

Jag satt stum en stund, men utropade sedan förargad:

„Detta hade du kunnat komma fram med till först. Det förändrar nu verkligen saken.“

„Det var ju det första jag sade dig; att du icke uppfattar vikten af mina ord, rår jag väl icke för.“

Stackars fröken Thidén! Nu fanns icke mycket att hoppas.

Sedan jag något vant mig vid sakens nya utseende, tvang jag mig att tänka vidare.

„Du sade att fröken Hansson varit ytterst besynnerlig och nervös. Hvad menade du därmed“, frågade jag.

„Nå, både besynnerlig och nervös äro ju ganska vanliga ord, dem du borde förstå.“

„Ja, men huru yttrade sig denna besynnerlighet och nervositet — hvaraf märkte du dem?“

„Jag märker, ser du, i allmänhet litet mera än de flesta andra — märker finare nyanser, än att de så lätt skulle låta beskrifva sig. Men hon var till exempel svårare den dagen mot Christian stackare än vanligt; han fick icke göra något eller säga ett ord, utan att få hån eller löje eller ondska igen, medan däremot allt, hvad Rundell gjorde och sade, applåderades. Och med revolvern handskades hon så att man måste frukta för sitt lif.“

„Hvad fel fick revolvern egentligen?“

„Det vet jag verkligen inte. Såsom hon slängde och knäppte med den, måste väl slutligen något gå i olag. De bara laddade och sköto — skott på skott utan att ens sikta; jag åtminstone skulle icke kalla det att sikta, då man kastar upp vapnet och fyrar af. Men barn och dårar hafva ju alltid tur —“

„Nå, men huru gjordes sedan upptäckten, att revolvern fått fel?“

„Huru? Jag vet inte — Rundell skulle skjuta, men sköt ej, utan ropade att det icke gick — att revolvern var sönder och att han ville se till, om han kunde reparera den. Och så var det slut med skjutandet. Jag erbjöd min revolver, men de hade icke lust längre.“

„Men nämnde icke Rundell, hvilket fel revolvern fått?“

„Det vete tusan, om han nämnde det eller icke.“

— Hvad fan intresserar den där revolvern dig? Alldeles som om farbror blifvit skjuten på lawntennisplanen.“

„Ja, du har rätt“, sade jag „det var verkligen tanklösa frågor.“ Hvarefter jag såsom i förbigående anmärkte: „Jaså, fröken Hansson och Rundell äro så goda vänner.“

„Goda vänner! — Hon kan inte tåla Rundell.“

„Men du sade ju, att medan allt hvad Tallrot gjorde var illa, så applåderade hon tvärtom hela tiden Rundell?“

„Ja, förstår du inte, blott för att reta Christian. Men hon yppade själf en gång, att hon afskyr Rundell.“

„När sade hon det?“

„Någon dag, då det var fråga om honom; inte vill du väl att jag skall kunna angifva minuten för hvarje ord, som talats!“

„Men var det i fjol eller i år — —?“

„Nu — det var naturligtvis nu — efter det vi, Christian och jag kommo till Kämparö.“

„Fruentimmer pläga emellertid icke alltid omtala sanningen, när det gäller deras tycken. Säga de att de afsky någon, så plägar det betyda motsatsen.“

Ivar Skarp brast ut i ett tillgjordt skratt.

„Jo, du är skön“, utropade han. „Kanske du, om lyckan är god, misstänker ett förhållande mellan Margret och Rundell! Det är verkligen icke illa! Åh, käre vän, hvad du har mycket att lära ännu, innan du blir detektiv! Men huru kan du komma på den tanken nu, sedan du vet, att Margret är Bruno Höjdings — — —“

„Huru skulle jag veta det?“

„Men har du då inga öron och intet minne, människa! Helt nyss berättade jag ju för dig — — —“

„Att Højding hos hennes förmyndare anhållit att få eftersträfva hennes kärlek, måhända blott att få göra hennes bekantskap, men blifvit snöpligt afvisad. Däraf följer väl icke att hon älskar honom.“

„Eftersträfva hennes kärlek! Så du pratar. Där-till hade han väl haft tillräckligt tillfälle redan förut.“

„Hvar då?“

„Kors — på baler, slädpartier, supéer — —“

„Såg du dem tillsammans?“

„Tjugu gånger så visst som en.“

„Nå, och såg det ut som om hon besvarat hans kärlek?“

„Herre Gud — du förstår — inte behöfde jag då spionera på dem. Jag trodde naturligtvis, att hon skulle gifta sig med Christian och hade ingen aning om Højdings planer, innan farbror talade om att han kommit och velat fria till henne.“

„Där ser du nu själf! Om hon skulle gifvit honom ja eller nej, vet du icke.“

„Det vet jag visst! Inte går en karl och talar med förmyndaren, innan han har saken klar mellan flickan och sig. För resten är allt det här pratet ju bara nonsens! Där ligger hennes blodfläckade klädning och jag har hela tillgången så klar för mig, som om jag själf skulle varit med från början till slut. Det är en förfärlig tragedi, ledsam i synnerhet för den, som skall gifta sig in i familjen — men tyvärr — sådant händer oftare än man tror, händer alla dagar. Du kan läsa historien i hvilken pigroman som helst.“

„Jaså, du har saken så klar! Enligt din åsikt skulle fröken Hansson gått med Thidén för att i sista ögonblicket åtra ett förut öfverenskommet beslut — för att hindra utförandet af anslaget mot hans lif.“

Men vill du icke vara så vänlig och upplysa mig om, huru fröken Hansson kunnat meddela sin älskare, att just tisdag afton skulle medföra det lämpliga tillfället?“

„Ingenting är enklare än det! Att två älskande icke skulle finna utvägar för meddelanden och möten, äfven där förhållandena ställa större hinder i deras väg, än här, kan du väl icke betvifla. Och farbrors resa till staden i tisdags var ju en länge förut beslutet sak.“

„Och du beskyller således verkligen fröken Hansson för att hafva åtminstone samtyckt till och varit medveten om Thidéns mord och doktor Højding för att ha utfört illgärningen?“

„Ja, visserligen; ehuru jag gör det med tungt hjärta.“

„Då är du betydligt dummare än jag trott“, sade jag och steg upp för att gå.

„Tack för komplimangen! En af oss är naturligtvis betydligt dum. Utgången kommer väl att visa hvem. Ty var säker om, att ifall du icke vill eller kan göra din skyldighet, så skall en annan göra det.“

„Den här asken med pincinez'en skall jag emellertid förvara“, förklarade jag, i det jag gömde asken i fickan. „Klädningsen må du behålla, om du har lust.“

Ivar Skarp hade nämligen härunder lagt klädningen tillbaka i lådan.

IX.

Herr Rundell.

Jag gick in i mitt rum och fortsatte mina anteckningar, hvarpå jag satte mig att tänka — måhända icke så skarpt som Ivar Skarp, men att tänka ändå.

Saken hade nu verkligen inträdt i ett nytt skede. Af svaret från Helsingfors kunde jag knappast numera hoppas något. Ty upphittandet af den blodiga pince-nez'en i gräset bredvid vägen kunde icke gärna utgöra grund för mer än en förklaring.

Men huru hade fröken Hansson fått bloddropparna på sin klädning? På hennes händer hade jag ej varseblifvit något sår, och intet förband hade hon på dem heller. Af näsblod kunde fläckarna ej härröra, eftersom de alla befunno sig på sidan af klädningen. Men om det således icke kunde vara hennes eget blod, som åstadkommit fläckarna, så följde däraf ingalunda ännu, att blodet stänkts från en mördad människa. Om någon hållit henne om lifvet med sin högra hand och denna hand begynt blöda, så finge alla fläckarna, såväl de båda vid bröstet och på armen, som den på höften och de andra på kjolen sin naturliga förklaring.

Och jag hade fäst mig vid såväl på hitfärden, som vid måltiden i går, att Rundell hade en totte på högra handens långfinger!

Jag beslöt mig för att genast uppsöka Rundell. Sedan jag, för det fall att han icke skulle ha papper där nere i sin bostad, stuckit på mig ett halft ark, begaf jag mig ned. När mina steg hördes i trappan, som ledde till förstugan, kom fröken Thidén ut och

stod rätt för mig, då jag lämnade det sista trappsteget. Våra blickar möttes och jag läste i de stora, bruna ögonen så tydligt som i en bok, att hon med otålighet afvaktat min återkomst efter samtalet med Ivar Skarp, för att få veta, i hvilken mån hans iakttagelser och hans mening kunnat inverka på mig och ändra min tillförsikt.

„Nåväl“, nästan hviskade hon, då jag utan att säga något fortsatte att fördjupa min blick i de undersköna ögonen.

„Jag vill invänta svar på mitt bref till Helsingfors, innan jag yttrar mig hvarken hit eller dit“, genmälte jag.

Hon trädde ett steg närmare, lade sin hand på min arm, och seende mig i ansiktet sade hon långsamt:

„Men ni hoppas icke mer!“

„Jag ber, fröken Thidén — låt mig dröja med mitt utlåtande till dess jag fått svaret.“

Hon böjde sitt hufvud och hviskade: „Fader — älskade fader!“ Och ett par stora, klara droppar samlade sig på de långa ögonfransarna.

Skulle jag göra rätt eller orätt i att afbryta hennes tankar och störa hennes sorg? Jag stod en stund lika orörlig som hon, men sade därpå:

„Jag skulle önska träffa herr Rundell. Kan fröken säga mig, om han är hemma?“

Hon förde hastigt näsduken öfver ögonen, höjde beslutsamt hufvudet och svarade raskt:

„Han far nästan alla morgnar ut att fiska; jag har icke sett honom i dag. Men jag skall fråga Fina, som städar och passar upp där nere.“

„Nej för all del —“, ropade jag, men hon var redan borta. Knappast en minut senare kom hon dock till-

baka och förklarade, att Fina varit där nere redan för två timmar sedan, så att Rundell väl kunde vara hemkommen sedan dess.

„Det är ju i huset nere vid stranden — vid bron, som han bor“, sporde jag.

„Jag skall visa er dit.“

„Det kan jag inte tillåta; jag hittar nog dit.“

„Får jag inte gå med? Jag skulle så gärna finna skäl att — — —.“ Hon stannade midt i meningen. Men jag hade förstått och mitt hjärta slog af sällhet. Hon hade intet emot att i denna svåra stund vistas i mitt — främlingens — sällskap, medan hon däremot önskade sig ett giltigt skäl att kunna draga sig från de andra.

Vi gingo tysta — denna gång föll sig tystnaden så naturlig! Men när vi hunnit ungefär halfva vägen frågade hon:

„Tänker ni fara någonstädes? — Ut på sjön?“

„Nu, nej. Men senare får jag nog lof att göra det.“

„Ifall ni kan använda ångslupen, så befall blott. Herr Rundell är skyldig att när som helst följa med.“

„Båten kunde måhända nog blifva till stor nytta för vinnande af tid. Men att alltid släpa omkring herr Rundell vore svårt.“

„Han är skyldig att följa med när som helst.“

„Ja, måhända nog. Det är icke så mycket honom jag tänker på, som på mig själf. När man är osäker och famlar, tycker man icke om att ha vittnen; jag skulle säkert lämna utförd mången ingifvelse, sådan vi ju ofta hafva utan att kunna angifva egentliga skäl, om en så kritiskt anlagd person, som herr Rundell skulle observera mig.“

„Åh, ni vill slippa honom! Det är en annan sak. Men då — Fridu kan ni väl taga med er, och han lär godt kunna sköta maskinen.“

„Fridu? Är det gossen, som var med i går?“

„Ja, gårdskarlens son.“

„Känner han trakten, holmarna, vattnen och åborna häromkring?“

„Bättre än herr Rundell; han har ju lefvat här vinter och sommar och både rott och skrunnit omkring, sen han kunde stå på sina ben.“

„Det skulle ju då passa förträffligt.“

„Ja, häradshöfdingen är bara god och gör såsom er synes för godt. Och skulle något behövas, som icke finnes, så säg blott till. — Men här äro vi nu! Herr Rundells kammare är till vänster, åt sjön till.“

Hon nickade och vände om tillbaka; hennes nickning var en långsam, afmätt böjning på hufvudet, som skulle sett mycket stel, stolt och förnäm ut, om ej den vänliga minen och blicken varit.

Jag sprang hastigt upp för några trappsteg och in i en förstuga med dörrar rakt fram och åt sidorna samt knackade på dörren till vänster. Strax därpå hördes steg där inne, dörren öppnades och Rundell stod framför mig, klädd i byxor och skjorta, utan väst och rock.

Han for häpen ett steg tillbaka. Sedan utropade han:

„Jag visste icke att det var häradshöfdingen! Förlåt att jag — — —“

„Genera er inte“, sade jag, då han skyndade att taga rocken på sig. „Jag vill blott anhålla om några upplysningar. — Men här bor ju herr Rundell alldeles idealiskt“, utropade jag, gående fram till fönstret och tittande ut öfver sjön.

„Ja, isynnerhet för en ifrig fiskare är läget icke oäfvvet.“

Jag såg mig omkring i rummet. Det var ett stort hörnrum, med ett fönster åt sjön och ett åt vägen från bron till villan. En enkel järnsäng, en tvätt-kommod, en liten spegel på väggen, några stolar, ett par bord och en byrå utgjorde möbleringen. Men dessutom stod där en hyfvelbänk med städ och svarf: såväl på bänken, som omkring den låg ett kaos af verktyg, träbitar, maskindelar, rör, skrufvar, plåtstycken af mycket olika kvalitet och kvantitet samt både trä- och filspån, så att den delen af rummet mera liknade en verkstad än ett boningsrum.

„Här ser så ut“, ursäktade sig Rundell, „men jag höll just på och arbetade.“

„Ni tycks ha sårat er hand“, anmärkte jag.

„Sårat mig? — Nej!“

„Ni har ju ombundet finger.“

„Det där! Åh — det är gammalt. Jag brände mig genom vårdslöshet på maskinen.“

„Och hvad är det, ni sysslar med“, frågade jag och gick fram till hyfvelbänken.

„Ja, det talar jag icke om. Jag hoppas ha gjort en uppfinning.“

„Så — verkligen! Jag gratulerar.“

„Det är för tidigt att gratulera. Det är så med uppfinningar, att huru säker man än tror sig vara på saken, kan vid utförandet dock något oväntadt hinder komma i vägen. Det har äfven med mig redan gått så en gång. Nu tror jag mig dock ha upptäckt felet. Men får jag inte bjuda en stol?“

„Tack, jag skall icke länge upptaga herr Rundell“,

sade jag sättande mig. „Såsom jag nämnde, är det blott några upplysningar jag skulle önska. Jag har nämligen fått fullgoda skäl att tro, att en karl, som arbetat här, men blifvit bortkörd utan att få sin betalning, en Adam Sjöman — herr Rundell kommer ju väl ihåg honom?“

„Mycket väl.“

„Att denne Adam Sjöman, efter det han rott härifrån, landstigit i den del af ön, som ligger närmast ångbåtsbron. Jag tror visserligen ännu icke, att herr Thidén blifvit mördad. Men då nu den där karlen vid bortgåendet berättas hafva utstött hotelser, ser den omständigheten, att han gått i land där, fördömdt misstänklig ut. Nu ha både herrarna och de unga damerna där uppe berättat, att den där Adam Sjöman gick hit ned till sin båt just medan de sutto och drucko förmiddagskaffe på verandan och att herr Rundell strax därpå infann sig till målskjutningen. Då borde väl herr Rundell ha mött honom?“

„Nej, det gjorde jag inte. Han måste hunnit ned till båten, innan jag begaf mig ut härifrån.“

„Det är då en besynnerlig otur! Alltid blott några ögonblick annorlunda, så skulle måhända de viktigaste ledtrådar fås. Nå, men åtminstone sedan gick ju herr Rundell ned hit igen. Var det icke så, att ni omhändertog revolvern, som gått sönder, och gick hit ned för att reparera den?“

„Åh, Herre Gud, revolvern! Den har jag ju glömt alldeles“, utbrast Rundell och sprang upp samt till hyfvelbänken, där han nedböjd begynte leta, så att jag icke fick iakttaga hans ansikte, hvilket jag just nu gärna skulle gjort. Också jag steg därför upp och gick fram till hyfvelbänken.

„Hvad här allt finnes“, utropade jag.

„Ja, det är ett elände! Här är så trångt om saligheten. — Men se, där ligger den ju!“ Och i det samma drog han fram revolvern och höll den fram för mig. Förställande mig ropade jag:

„För Guds skull akta! Man bör vara försiktig med skjutvapen.“

„Detta är ju inte något skjutvapen nu — blott en järnbit.“

„Jaså, den är sönder ännu?“

„Nej, men jag har haft alltsamman lösskrufvadt, och därefter har den icke blifvit laddad. Jag reparerade den nog genast — det vill säga morgonen därpå — fastän jag glömt att bära upp den tillbaka.“

„Jag förstår mig icke mycket på skjutvapen“, sade jag, i det jag tog och granskade revolvern. Den såg ut alldeles som en ny; såväl pipan, som kamrarne voro glänsande rena. „Huru är det möjligt, att en sådan här pjäs blir oduglig, oaktadt den af utseendet att döma är alldeles hel?“

„Intet går så lätt i olag som en revolver; i den finnas ju flere fjädrar och små delar. Men den här hade icke fått något egentligt fel, blott ett rosk vid spännhaket mellan hannöten och snabeln, hvilket hindrade hanen att slå tillräckligt hårdt.“

„Rosk vid spännhaket mellan hannöten och snabeln! Är det svenska, det där? För mig ljuder det som kinesiska“, utropade jag för att repetera de för mig främmande tekniska termerna.

Rundell började förklara orden, men mina tankar voro på annat håll. Sedan frågade jag:

„Är det en god revolver, den här?“

„Jaa — ehuru icke en af de nyaste. Det är en Gasser-revolver, sådan som begagnas i Österrikiska armén.“

„Men vi komma alldeles från saken“, utropade jag och gick tillbaka till min stol. „Det som jag ville veta var, huruvida den där Adam Sjöman ännu var synlig här vid stranden eller ute på vattnet, när herr Rundell kom ned igen efter målskjutningen.“

„Jag såg honom inte.“

„Det vill säga — huru skall jag förstå det? Såg herr Rundell ut öfver stranden och vattnet, så att ni bort varseblifva honom, om han varit där, eller kunde han finnas där, ehuru ni icke kom att se ditåt?“

„Just så; jag såg icke alls ut — vet mig åtminstone icke ha gjort det.“

„Jag måste få tag i den karlen, men det är icke lätt här i skärgården, där det finns spårlösa vägar åt alla håll. Herr Rundell var ju ute hela den aftonen. Påminner ni er ej ha sett någon sådan figur roende omkring någonstädes?“

„Detta är svårt att svara på — alla ekstockar och alla karlar, som ro i dem, se ju på något afstånd ungefär lika ut. Och naturligtvis rörde sig ju båtar på sjön — — —“

„Ja, därom är ju icke fråga! Naturligtvis ser man ju alltid båtar. Men ingen kom er nära — ni igenkände icke Adam Sjöman i någon af dem?“

„Nej, det gjorde jag inte.“

„Skulle jag då få besvara herr Rundell att så noga som möjligt beskrifva för mig, hvar ni färdades fram, så att jag må veta hvartåt jag icke bör vända mig för att söka honom.“

„Mycket gärna! Jag rodde härifrån bron först

norrut, vek sedan omkring Lökudden till sundet mellan Kalfholmen och Långholmen — — —“

„Förlåt“, afbröt jag hans förklaring, „jag är icke så hemma i traktens geografi, att jag skulle kunna följa med. Har herr Rundell kanske en bit papper, så att ni kunde rita upp det där för mig?“

„Ja, det blir enklare“, sade han och drog upp en låda i bordet, full af papper. Och öfverst låg ett ark med — handskrifna verser!

„Åh, poesier“, utropade jag. „Är herr Rundell skald också?“

Han rodnade — icke mycket — men trots hans mörka hy tydligen märkbart, och sade:

„Sådana narraktigheter lär väl litet hvar ha sysslat med någon gång, när känslorna fördunkla förståndet.“

Han tog hastigt fram ett ark papper och sköt igen lådan. Sedan ritade han synnerligen säkert och snabbt upp kartan öfver den del af trakten, som behöfdes för hans förklaring, och så riktigt, att jag genast kände igen alltsamman.

„Nå“, sade han, så snart ritningen var färdig, „jag rodde alltså härifrån — — —“

„Vänta — tillåt att jag antecknar det! Jag skulle eljes omöjligt kunna behålla tiderna i minnet.“

„Var så god“, sade han och sköt papperet öfver till mig.

„Alltså“, frågade jag „vid hvilken tid rodde ni ut?“

„Mellan half fem och fem.“

„Jag skall då anteckna omkring en kvart i fem. Upp genom sundet mellan Ängisholm och Sommarö till Lökudden och kring denna öfver farleden till sundet mellan Kalfholmen och Långholmen. Godt! Vidare!“

„Jag satte mig först att meta vid grundet här.“

„Låt oss beteckna det med *c*; ni satte er först vid *c*. Godt! Huru länge satt ni där?“

„Tills jag insåg, att där ej fanns någon fisk; högst en kvart timme.“

„Huru länge räcker det att ro härifrån till Lökudden?“

„Det är två kilometer — tjugu minuter.“

„Och från Lökudden till grundet *c*?“

„Också två kilometer — tjugu minuter.“

„Så att herr Rundell skulle ha satt sig vid grundet ungefär 5,25 och farit därifrån 5,40?“

„Ja, så ungefär.“

„Godt! Och hvart for ni sedan?“

„Till ett annat grund, som ligger här bak Långholmen.“

„Låt oss beteckna det med *g*. Huru länge satt ni där?“

„Jag satt där ganska länge. Ungefär halfannan timme.“

„Till 7,20, om vi räkna tio minuter för rodden mellan grundet.“

„Ja, så ungefär.“

„Och sedan for ni hvart?“

„Söderut, genom sundet bakom Långholmen, Notholmen och Klobben här, öster om Svartholmen, kring hvilken jag vände in åt Lillfjärden, till ett grund mellan Svartholmen och Granö — detta — där jag åter satte mig att meta.“

„Låt oss beteckna grundet med *e*. Ni kom fram dit ungefär 8,5 kan jag gissa — om kartan är riktigt ritad.“

„Ja, det blir väl omkring fyra och en half kilo-

meter. Ja, omkring fyrtiofem minuter kunde rodnen väl taga i anspråk.“

„Nå, och där satt ni huru länge?“

„Tills det blef för mörkt att meta.“

„Och hvilka vägar rodde ni sedan hem?“

„Den genaste; genom sundet mellan Svartholmen och Stor Kråkö och sedan rakt hit öfver Korsfjärden.“

„Tack! Vill herr Rundell nu vara så vänlig och kontrollera, hvad jag skrifvit. Det är viktigt att ha sådana här uppgifter exakta.“

Han läste igenom det antecknade och sade:

„Ja — det knäpper.“

„Det måste naturligtvis blifva polisförhör“, sade jag. „Då får jag lof att om igen göra alla de här frågorna. Men jag kan slippa bråket med att rita och skrifva allt det här ånyo, om herr Rundell nu vill med sin underskrift erkänna det som riktigt; jag kan då låta det här papperet åtfölja protokollet såsom allegat och — — —“

„Jag tror icke, att jag går i land därmed. Jag är så ovan vid allt, hvad juridik heter — — — Jag skall mycket gärna berätta min historia flera gånger — — —“

„Ja, men mitt besvär! Jag skulle då få lof att rita hela kartan och skrifva om alltsamman igen, då det nu däremot är gjordt med blott en underskrift.“

„Huru skall jag skrifva då?“

Jag sköt papperet fram till honom och räckte honom pennan samt dikterade:

„Att mina uppgifter blifvit ofvan riktigt upptagna erkännes. Ja, och sedan namnet under. Tack!“

Och medan jag vek ihop papperet samt stack det på mig, sade jag:

„Men jag ville ännu fråga: hvar var ni, när ni såg den där jakten kryssa på Korsfjärden?“

„Hvilken jakt?“

„Sade ni inte, att ni trodde, att herr Thidén blifvit upptagen af en jakt, som seglat förbi?“

„Ja; jag förmodar att något ditåt tilldragit sig. Ty på något sätt har han försvunnit.“

„Då såg ni väl, att där seglade en sådan jakt?“

„Nej, jag såg ingen jakt.“

„Det var besynnerligt att ni då kunde gissa så rätt. Ty faktiskt seglade en större lustjakt just då öfver Korsfjärden och nära förbi Kämparö ångbåtsbrygga; och faktiskt torde herr Thidén ha gått ombord på den jakten.“

Intet spår af förvåning, öfverraskning eller löje kunde ses i hans anletsdrag. Han svarade mycket lugnt:

„Jag kunde ju icke se, hvad den tiden försiggick på Korsfjärden, eftersom jag satt och metade bak Långholmen.“

„Då var det verkligen märkvärdigt, att herr Rundell kom på tanken, att herr Thidén kunde ha seglat härifrån.“

„Hvarför det? Är det icke så, att människans skötesynd vanligen blir hennes öde? Om en olycka händt herr Thidén, tänkte jag, så måste det vara fruntimmer med i spelet; så svår, som han var, att inte någon flicka, som hans öga föll på, var säker om hon såg bra ut, hon månde sedan vara aldrig så ung och oskyldig.“

Han talade med en viss hetta och ifver. Men strax därpå log han och tillade:

„Hvar och en måste ha något fel; men hos en

så pass gammal karl är ju sådant där nästan föraktligt och säkert — syndigt. Och synden bestraffar sig själf, heter det.“

„Men jag förstår er inte nu. Ert antagande var ju, att ingen olycka händt.“

Jag tyckte att han blef litet förvirrad. Men han svarade strax därpå:

„Att han icke mördats — ja. Men nog måtte detta väl i alla händelser få kallas en olycka — en sådan skandal! Skandalen kan ju åtminstone icke längre undvikas.“

„Jaså, på det sättet! Men för att återkomma till Adam Sjöman — hvad slags karl var han? Såg han ut att kunna våga ett anfall på en människa?“

„Åh ja; en äkta galgfysionomi! Och herr Thidéns gestalt ser inte vidare respektingifvande ut.“

Jag reste mig för att gå. „Skall inte herr Rundell upp till villan? Där serveras strax förmiddagskaffe“, sade jag.

„Tackar; jag har just frukosterat, såsom häradshöfdingen ser“, svarade han och pekade på resterna af måltiden.

Han följde mig ut i förstugan.

„Till hvad användas de här rummen“, frågade jag, pekande på de andra dörrarna.

„De stå för närvarande obegagnade. De äro reservrum. Här finnes ibland på högtidsdagar mera folk, än hvad villan kan rymma.“

Jag hade redan gått ned för trappan, då jag vände mig om och ropade:

„Det var sant — ännu en sak! Jag får snart begifva mig ut med min konstapel på spaning efter den där Adam Sjöman. Huru är det — de där små

ångsluparna äro ju mycket lätt skötta? Tror herr Rundell, att jag skulle kunna undvara er? Jag skulle icke gärna släpa er omkring från torp till torp i måhända dagatal. Och det vore bra mycket bekvämare att färdas med ångslup än med roddbåt.“

„Hvad det beträffar att sköta maskinen i ångslupen“, sade han leende „så är det icke större konst, än att sköta om ett kaffekök. Det kan nog hvem som helst. Men jag är lika villig som skyldig att följa med, så länge jag är kvar här.“

„Har herr Rundell tänkt lämna Kämparö?“

„Mången gång! — Detta är ju icke något arbete för en maskinist, som vill blifva något. Jag har visserligen haft goda villkor; men jag får väl lof att tänka på min framtid också. Och det skall aldrig vara någon rekommendation för mig att ha varit maskinist på en sådan där slup. Skulle nu herr Thidén verkligen vara borta, så vet jag icke, hvad som skulle hålla mig kvar — hvarje dag här vore då för mig slösad tid.“

„Däri kan ni ha rätt. — Och herr Rundell anser således, att den där pojken — Fridu tyckte jag, att fröken Thidén kallade honom — skulle kunna sköta om maskinen?“

„Ja, visserligen!“

„Det vore mig kärt — då behöfde jag icke besvära herr Rundell. Ja, — farväl så länge!“

X.

Besättningskarlen.

De sutto redan vid kaffebordet på verandan, när jag kom upp till villan och fröken Brantin visade på en korgstol sägande: „Var så god, härads-höfdingen!“

„Jag skall komma strax“, ropade jag och sprang upp till mitt rum, där jag antecknade orden: „rosk vid spännhaket mellan hannöten och snabeln“ samt „Gasser“, dem jag varit rädd att glömma. Därefter återvände jag och satte mig till de andra.

Ivar Skarp, herr Tallrot och fröken Hansson talade om någon händelse under en segelfärd och fröken Brantin sökte underhålla mig, i det hon började med att beklaga det bråk jag fått här på Kämparö och komplimentera mig för min ifver och outtröttlighet. Men jag fruktar, att hon fann mig ganska tankspridd, ty bredvid mig satt fröken Thidén, och hela min själ var hos henne, så att jag blott med halft öra lyssnade till fröken Brantins tal. Jag hörde ungefär lika mycket af hvad de andra yttrade; men, som sagdt, min egentliga uppmärksamhet var riktad på fröken Thidén.

Då slog mig ett ord från fröken Hansson, som sade till Ivar Skarp:

„Men du får lof att medgifva, att besättningskarlen hade rätt den gången!“

„Besättningskarlen! Har du en karl på jakten“, utropade jag.

„Naturligtvis! Inte kan väl jag själf ligga och vakta den.“

„Ar han där nu som bäst? Har han varit där hela tiden — alla de här dagarna?“

„Naturligtvis!“

„Åh, därom visste jag intet. — Fröken har inte antecknat honom“, vände jag mig till fröken Thidén.

„Jag har varit en dålig hjälp åt härads höfdingen. Äfven honom glömde jag.“

„Det var också en säregen idé af en polistjänsteman, att besvära en af damerna med ett sådant uppdrag“, hånade Ivar Skarp.

„Det kan jag inte inse“, sade fröken Thidén, „då det finnes endast damer i huset. Och härads höfdingen kunde väl aldrig fatta, att jag icke skulle kunna göra ens detta ordentligt.“

„Men bästa fröken — jag bad er ju uppteckna blott dem, som bodde på Kämparö. Det var således min egen dumhet. — Nå, men“, vände jag mig till Ivar Skarp „hvad säger nu den där besättningskarlen?“

„Om han säger något“, inföll herr Tallrot „så blir hans underhållning litet ensidig; han är alldeles ensam på jakten.“

Till och med öfver fröken Thidéns drag spreds ett löje.

Jag upprepade min fråga.

„Hvad skulle han ha att säga, han som alls icke varit i land“, svarade Ivar Skarp. „Jag har verkligen inte sport honom.“

„Huru vet du då, att han icke varit i land?“

„Emedan han ingen joll haft. Jollen har hela tiden legat här på stranden. Han kan väl icke flyga heller?“

„Men där förbi jakten har väl färdats mången rod-dare, som kunnat landsätta honom.“

„För resten är Anders den siste, som frivilligt skulle gå i land“, tillade Ivar Skarp.

„Huru som helst, så var han, så vidt vi nu veta, med undantag af fröken Hansson den enda människa, som befann sig åt det hållet. Men medan fröken Hansson uppehöll sig i skogen under berget, låg där- emot jakten ett stycke ut på sjön. Han kunde såle- des både se och höra mycket mera än fröken Hansson.“

„Se — nej“, sade Ivar Skarp. „Han kunde icke se längre än till stranden och däraf kunna vi icke ha någon nytta. Och hvad höra beträffar, så låg ju ber- get och den höga skogen också mellan farbror och honom.“

„Må vara — utfrågas måste han i alla händelser.“

„Fråga honom gärna för mig; jag bryr mig icke om ett sådant där ändamålslost, hufvudlost förhörande af personer, där redan förnuftet säger mig att de intet kunna veta.“

„Du tillåter mig väl att begagna jollen?“

„Naturligtvis.“

Jag steg upp, bugade mig för damerna och gick genom trädgården ned till stranden, där jag fann jol- len bland andra båtar uppdragen på land. Den var så lätt, att jag nästan kunnat lyfta den, hvarför det blef ett ögonblicks verk att skjuta ut den på vattnet. Den hade midt på två tofter, så ställda, att man lika bekvämt kunde stryka som ro, och jag valde det först- nämnda sättet för att kunna se framåt. Sålunda upp- täckte jag redan på långt håll ett hufvud, som i följd af ljudet från mina årslag höjde sig för om masten på jakten, och jag kunde icke fatta annat, än att det var en neger jag såg, ända till dess jag hunnit all- deles intill, då det visade sig, att karlen blott var till

den grad solbränd och väderbiten, att huden på hans ansikte liknade bark — samma färg och samma sprickor. Han bar skägg blott under hakan, och detta såväl som håret voro af fullkomligt samma nyans som huden. I högra örat bar han en ring af silfver och i ena mungipan hängde en kort, svartbränd träsnugga. När han såg, att jag ämnade mig ombord, sprang han upp och hjälpte mig, i det han tog emot fånglinan och fastgjorde jollen. Han var en reslig karl på åtminstone femtio år och jag såg inbrända, blå ankaren på hans båda händer — bruna och fulla af skrynklor, likasom ansiktet. Allting tydde på, att han seglat längre vägar än Ivar Skarps jakt.

„Goddag“, sade jag.

Han drog litet i kanten af sin mössa, nickade och svarade: „Goddag.“

„Jag kommer med herr Skarps tillåtelse — —“

„Jag kan förstå det, eftersom herren har jollen.“

„— — för att fråga er, om ni hörde eller såg någonting i tisdags afton?“

Han såg på mig, tog sedan pipan ur munnen, vände på hufvudet och spottade tvärs öfver däckets och åtminstone ett par famnar utåt vattnet.

„Vi hafva väl fredag i dag, kan jag gissa“, sade han sedan.

„Nej, i dag hafva vi lördag.“

„Jaså. Här föres ingen journal om bord, så man har inte alltid så noga reda på datungen.“

„Tisdag afton var den afton, då herr Thidén försvann.“

Karlen såg en stund på mig och frågade därpå:

„Hvad gjorde han?“

„Försvann — omkom, mördades, drunknade — huru han försvann vet man ej, men borta är han.“

„Den herren då, som rör om huset där borta“,
sporde han mycket förvånad.

„Ja, just han — har ni icke ännu fått höra
därom?“

„Nej. — Nå så! Tänkte jag inte, att det betydde
något, att flaggan kom ned.“

„Hvilken flagga?“

„Hon där uppe i tornet.“

Jag såg ditåt, men kunde icke upptäcka något af
villan.

„Jaså, ni har icke varit ombord hela tiden ändå!
Ni plägar gå i land också?“

„Åh ja! Där får man nog springa sig trött och
fördärfvad allt med ens — mest två, ibland tre gån-
ger i må'n.“

„Sade ni i må'n?“

„Jaa. Det blir nästan hvarje vecka, det.“

„Och när var ni senast i land?“

„Dagen innan vi seglade från Helsingfors. Jag
fick då befallning att proviantera för par, tre veckor.“

„Här på holmen har ni således alls icke varit
uppe?“

„Neej; hvad skulle jag där?“

„Huru vet ni då, att flaggan togs ned från tornet?“

Han vände åter på hufvudet och spottade precis
som nyss. „Har väl ögon i hufvudet, vet jag“, sade
han sedan.

„Men härifrån kan ju flaggan icke ses.“

„Inte, när hon är nere.“

„Än när hon är uppe då?“

„När hon svajar ja, då lefver det gult och rödt mellan löfven där. För resten synes nog litet af toppen på spiran nu också, om man ser noga, fastän han är kal. Och så kommer det litet an på, huru hon ligger ock — vi hafva tio famnars ketting, så att hon svajar bortåt trettio famnar akterut och ligger hon för nordan, så kan till och med tornet blifva synligt något litet.“

„Ja, jag förstår.“

Om läsaren vill göra sig mödan, att kasta en blick på kartan, så skall han finna, att i linjen mellan villan och jakten, hvars ungefärliga läge jag antydtt med en punkt vid *y*, sköt ut en liten udde. Denna udde var prydd af höga, men något glesa björkar. Då nu jakten låg vid en lång ketting och svängde jämte kettingen efter vinden, så blir det klart, att tornet på villan blef mera synligt, när jakten låg längre ut från Kämparö vid nordliga vindar, än då den vid sydliga trycktes längre in mot land och bakom udden.

Jag fortsatte: „Men om ni nu ville försöka att påminna er tisdags afton.“

„Det var ju lördag i dag, sade herren. Då hade vi fredag i går, och torsdag i förgår, och onsdag gick förut. Och tisdagen — det skulle varit dagen därförinnan.“

„Just så! Den aftonen vid pass half sju gick herr Thidén ensam genom skogen där borta och sen dess har ingen människa sett honom mer.“

„Nå så!“

„Nu skulle jag vilja veta, om ni den aftonen hörde något — något skrik, eller skott — — —“

„Skott! Nå så, anamma och skäråda“, ropade

han och slog ihop händerna. „Visst hörde jag skottet! Jag tänkte då, att hvad jag hörde från det hållet, var bara ekot af ett skott, som maskinisten lossat där borta på den där udden — jag vet ej hvad holmen där heter — — —“

„Kräkö — Stor-Krækö.“

„Nå Krækö då, — jag tänkte, att jag hörde ekot af ett skott, som lossats där, ty det plägar vara så på vattnet mellan två land, att hvad som ljuder i skogen, höres inte längs vattenytan raka vägen, utan först sen ljudet mött en vägg och kastas tillbaka. Men hvarför skulle det inte kunnat komma raka vägen också; och då lossades det just i den skogen, herren talade om, för därifrån kom nog ljudet, som jag trodde vara eko.“

„Hör nu, ni sade att maskinisten kort förut rott dit öfver till Krækö?“

„Jaa, det gjorde han.“

„Maskinisten? Han som är maskinist på herr Thidéns ångslup — herr Rundell?“

„Rundell, ja, så heter han.“

„Och hvarför trodde ni, att det var han som sköt?“

„Nå — han rodde dit, gick i land, så hördes skottet, och så kom han därifrån åter. Hvad hade han där att göra, tänkte jag, om inte det var han som sköt.“

„Hvilken tid på dagen var det där?“

„Det hade mojnat af redan, så att kettingen stod rätt upp och ned. — Jag tror visst det var vid sju eller åtta glas.“

„Klockan åtta då?“

„Ja, klockan åtta vid pass.“

„Och då var herr Rundell där borta på Krækön?“

„Jaa, det var han.“

„Hvarifrån rodde han dit? Kom han där genom sundet?“

„Nej, nog kom han från huset. Där herren själf nu kom ifrån.“

„Dröjde han länge på Kråkön?“

„Nej — en half timme.“

„Och så rodde han tillbaka igen?“

„Inte raka vägen. Han gick först i land här innerst i bukten.“

„Och det var i tisdags?“

„Det var just, när jag satt och tänkte hvad det kunde hafva att betyda, att flaggan tagits ned på dagen, medan solen stod högt på himmelen.“

„Ja, men när togs flaggan ner? Var det i tisdags? Först onsdag middag fingo de på villan veta, att något händt herr Thidén.

„Låt mig se! När flaggan togs ned låg jakten för sydväst.“

„I tisdags var det nordväst — — —“

„Nordväst? Jaså, var det tisdagen, det? Nej, den dagen var det inte, för då kunde jag se taket på tornet och näsduken, som lefde och brann där nedanom, men då flaggan gick ned, såg jag henne blott mellan löfven.“

Jag höll på att bli alldeles förtviflad.

„Hör nu“, började jag — „ni kom hit om lördag afton. Dagen därpå var herr Thidén första gången med på seglatsen, som ni gjorde ut härifrån.“

„Jaa; vi hade sydlig då.“

„Nå godt. Det var i söndags.“

„Ja, det var i söndags.“

„Nå — dagen efter seglade ni ut igen och herr Thidén var med äfven då.“

„All right; den dagen hade vi henne från sydost.“
Han spottade ånyo med samma öfverlägsna skicklighet, som förut.

„Det var i måndags.“

„Ja, det var i måndags.“

„Nästa dag blef det ingen segling af, utan ni låg här för ankar hela dagen.“

„Ja — och då skulle vi ändå gått både ut och in tillbaka utan slag — det var nordväst då.“

„Och det var just i tisdags, det. Sök nu att påminna er allt om den dagen.“

„Komma ihåg, var det, ja! Det räcker litet för mig, ser herren, men får jag tid på mig för några pipor tobak, så vore det väl knäfveln, om jag inte kunde få ändorna hopsplissade igen.“

Jag måste le vid tanken på att både herre och matros hade samma förtroende till tobakens förmåga att skärpa tanken.

„För att hjälpa er på trafven, kan jag ännu berättas, att herr Skarp om tisdag afton vid pass klockan sju kom ombord för att hämta sin revolver.“

„Var det tisdag afton? — Ja, rätt, rätt! Hon låg då för nordväst med aktern mot sundet där.“

„Nå, just om den aftonen är det nu fråga. Hörde ni ungefär en halftimme innan han kom något skott eller något annat?“

„Neej — det gjorde jag inte.“

„Och det var inte den dagen flaggan togs ned?“

„Nej, den dagen var det nog inte.“

„Och således skulle det inte varit den dagen heller, då ni senare hörde skottet?“

„Det skulle inte heller varit den dagen, kan jag förstå — neej.“

„Nå, såvida det inte var i går eller i förgår, så måste det då ha varit i onsdags — dagen efter tisdagen?“

„I går var det inte och knappast i förgår heller; neej — i förgår var det inte. Så att det måste ha varit i onsdags, alldeles såsom herren säger.“

„Men den dagen, då jakten låg för nordväst, så att ni kunde se taket på tornet — om tisdagen således — då såg ni — huru var det ni sade? Hvad var det för något ni såg där nedanför då? — En näsduk, som brann, tyckte jag.“

„Jaa — jag förstod icke först själf, hvad det kunde vara för lefvande hvitt, som syntes emellan löfyen där. Men så småningom fick jag ut det ändå. Och då fick jag det till en hvit näsduk, som hölls ut från tornet, så att han brann i vinden.“

„Åh, jäså, det var inte eld i honom!“

„Neej.“

„Utan med „brinna“ menar ni, att duken står med kanten mot vinden, så att han träffas af denna på ömse sidor och fladdrar?“

„Duken brinner förstås, så snart vinden får smyga kring stående liket — just likasom en flagga.“

„Och den där näsduken hölls ut från tornet, säger ni? Huru hölls den ut?“

„Ja, det kunde jag inte se. Men suden af taket på tornet såg jag och eftersom näsduken syntes någon famn — kanske halfannan — lägre och någon fot mera ut, tänkte jag att det var någon, som stod i tornet och höll näsduken på armlängd därifrån ut i blåsten.“

„Duken hängde kanske bland annan tvätt till torkning?“

„Nej, näsduken hängde inte — han stod — stod rätt upp och ned och väl spänd, just likasom en flagga. Och inte räckte det länge heller, innan han var borta åter — några minuter blott. Jag tänkte sedan, att det kunde varit någon mö, som ville säga farväl till någon seglare där ute på hafvet — de brukar göra på det viset, när någon af deras hjärtansvänner seglar sin väg, ifall de hafva något sådant där torn att äntra upp uti.“

„Hvilken tid hände det där?“ frågade jag.

„Det kunde vara vid sju glas.“

„Klockan sju?“

„Nej; utan klockan tre och trettio minuter.“

„Och det var i tisdags? Den dagen, då vinden var nordväst?“

„Ja, det var den dagen, då jakten låg för nordväst — eljes hade jag icke kunnat se så mycket af tornet och knappast näsduken heller.“

Om tisdagen klockan half fyra hade man på villan just begifvit sig till matsalen för att spisa middag. Det slog mig genast, att någon stund förut hade fröken Hansson lämnat de andras sällskap och när de gingo till bords genom förstugan, hade herr Tallrot stannat för att invänta henne, emedan hon i detsamma stigit ned för trappan uppifrån öfre våningen. Hade hon varit uppe i tornet? Hade det varit hon, som gifvit en signal? Och åt hvem? Icke åt Rundell åtminstone, ty han hade ju gått till bords med de andra.

„Nå, och ni kan således för närvarande icke påminna er, att ni något senare, samma dag, om tisdagen, skulle iakttagit något annat märkvärdigt från Kämparölandet där? Att ni skulle hört något därifrån

eller sett folk röra sig där eller något annat dylikt“, sporde jag vidare.

„Nej, — något annat än det där skottet har jag inte hört på hela tiden.“

„Försök nu att tänka på saken emellertid. Jag skall komma igen senare — sedan ni hunnit röka några pipor.“

„All right!“

Jag steg i jollen och rodde bort. Jag kände mig kollrig i hufvudet. Matrosens prat hade åstadkommit oreda i mina tankar, som jag måste låta klarna. Jag hade ett ögonblick trott, att jag kommit öfver något mycket betydelsefullt, då han nämnde skottet, men det hade smultit bort igen. Emellertid måste jag få reda på, hvem som tagit ned flaggan och när den tagits ned. Och ehuru jag ansåg det så godt som säkert, att det icke varit om tisdag afton, som Rundell rott öfver till Kråkön, ville jag dock klargöra för mig själf, om denna hans färd och landstigandet i bukten mellan jakten och trädgården kunde ha någon betydelse eller ej. Och skottet? Matrosen tycktes icke hafva hört skjutandet på lawntennisplanen, ehuru ljudet därifrån med den nordvästliga vinden om tisdag bort föras rätt åt jakten till. Då skulle med samma vind ett pistolskott från trakten kring ångbåtsbron knappast heller hafva hörts till jakten.

När jag genom trädgården gick upp mot villan, ljöd ur en berså invid vägen: „Häradshöfding Eller!“ Jag kände vid första ljud igen rösten och stannade som fasttrollad — i nästa ögonblick hade jag upptäckt den smala ingången till bersån och innanför denna en flik af en ljus klädning. Att jag var därinne med ett par steg, behöfver jag knappast säga.

„Jag sitter här och söker fästa tankarna vid en bok“, sade fröken Thidén.

„Hvilken förtjusande liten undanskymd plats“, utropade jag.

„Tycker häradshöfdingen om den? Var god och sitt ned — — ni skulle där uppe icke träffa någon. Ivar och Christian foro ut igen för att dragga. — Fick häradshöfdingen några upplysningar af matrosen?“

„Jag vet verkligen inte ännu, hvilket värde hans uppgifter kunna hafva. Det är otroligt svårt att få folk att erinra sig detaljer, som händt ett par, tre dagar tidigare och hvilka då varit absolut oviktiga. De komma nog ihåg det passerade, men om det hände i förgår eller dagen därförinnan, om det var klockan fem, sex eller sju — det är så godt som omöjligt att få reda på. Men matrosen förband vissa omständigheter vid flaggan här på villan, och ehuru möjligen någon vidare nytta icke kan fås däraf, måste jag veta, när det var som den togs ned. Kan fröken säga mig det?“

„Är flaggan på tornet nedtagen?“

„Ja. Har fröken icke ens vetat därom?“

„Nej, jag har icke märkt att den är borta.“ Därvid steg hon upp och gick till utgången ur bersån för att få utsikt till tornet. Jag skyndade efter henne, och då öppningen var mycket smal, kommo vi att stå där så nära hvarandra, att min arm vidrörde hennes.

„Ja, borta är den“, sade fröken Thidén. „Men jag kan verkligen icke säga, hvem som tagit ned den och när detta skett. Om häradshöfdingen vill, skall jag genast taga reda på saken.“

„Ack nej — gå inte“, undföll det mig nästan omed-

vetet, så att jag under några ögonblick var helt förlägen. „Jag får ju nog veta det sedan där uppe“, skyndade jag mig att tillägga.

Hon vände om och vi gingo tillbaka in och satte oss. Jag tog fram den förteckning hon skrivit öfver personalen å Kämparö och sade:

„Enligt frökens uppgift här voro tjänarena på villan och gårdskarlen med familj hemma om tisdag efter middagen. De kunna således icke ha mycket att förtälja. Men om torparfolket där borta — Bäckströms — var hemma eller ute, vet fröken ej?“

„Nej, inte annat, än att Manda, dottern, var i staden.“

„Det blir således dit jag nu till först måste begifva mig“, fortsatte jag. „Det är väl icke svårt att finna vägen?“

„Jag skall visa er dit.“

„Nej, för all del — — — —“

„Häradshöfdingen gör en välgärning, hvarje gång ni sysselsätter mig på något sätt. Ni hade alldeles rätt nyss, då ni sade att rörelse vore lugnande — det är förfärligt att sitta stilla! Jag kan inte ens arbeta för närvarande. Om ni därför icke har något emot, så skall jag gärna ledsaga er till torpet.“

„Emot!“ — Något vidare sade jag ej, men hon måtte ha i min blick läst, hvad jag tänkte, ty hon slog ned ögonen.

„Skola vi gå nu“, frågade hon.

„Alldeles som fröken finner bäst.“

„Vi skola väl först upp till villan för att höra åt om flaggan?“

„Ja“, svarade jag och följde henne.

„Hvilken betydelse kan flaggans nedtagande hafva

för häradshöfdingens undersökning“, frågade hon, sedan vi gått några steg.

„Antagligen ingen; ty det var förmodligen i onsdags den togs ned. Men besättningskarlen påstår sig ha hört ett skott vid sju eller åttatiden på aftonen — hans uppgifter om tiden äro emellertid mycket otillförlitliga — samma dag flaggan togs ned. Skulle detta nu emot förmodan ha skett redan om tisdag, så skulle ju det där skottet tarfva förklaring.“

Vi gingo åter några steg, då jag kom att tänka på hvilket streck i min anfallsplan det kunde blifva, om hon af någon tillfällighet skulle inför obehöriga öron omnämna, hvad jag berättat. Skrämd häraf sade jag:

„Fröken Thidén — det skall kanske förvåna, möjligen till och med såra er, men jag är det oakadt tvungen att anhålla om ert löfte att tiga inför andra med allt, som talats oss emellan.“

„Såra mig“, utropade hon och såg med stora ögon på mig. „Nu förstår jag er ej. Det är ju väl en mycket naturlig anhållan af en, som har till uppgift att taga reda på ett hemlighetsfullt brott. Äfven utan att ni bedt mig därom, skulle jag ha förstått att icke pladdra om, hvad ni frågat och sagt.“

„Men jag menar icke blott inför främmande, utan ock inför era egna, era närmaste, ert tjänstefolk — med ett ord alla utan undantag. Detta naturligtvis icke för att några svårigheter skulle kunna uppkomma af, att de finge höra det. Men jag kan icke lita på att äfven de skulle låta bli att prata, såsom jag litar på er.“

„Häradshöfdingen kan vara fullkomligt lugn. — Jag är i allmänhet icke mycket pratsjuk af mig och skall nog icke förtala mig.“

På villan visste ingen något om flaggan. Det var Kalle Fästman, som hissade och tog ned den, och han var nu ute med herrarna. Jag måste således lämna saken till dess han kom hem och vi vandrade i väg till torpet. När vi gingo förbi tornet såg jag efter flagglinan, men kunde ej upptäcka den.

„Hvarifrån hissas flaggan“, sporde jag.

„Från tornkammaren där uppe.“

„Åh, då blir det ju begripligt, att ingen märkte när den togs in, och fröken Hansson hade verkligen rätt att blifva förvånad öfver min fråga. Eller pläga damerna gå dit upp?“

„Hvart — i tornet?“

„Ja.“

„Ytterst sällan; jag tror att jag ej varit där på två år.“

„Men de andra? Fröken Hansson är så mycket lifligare och rörligare; hon springer kanske ofta dit?“

„Det tror jag inte“, svarade fröken Thidén, men hon såg tillika så förvånad på mig, att jag ej för närvarande ville forska vidare i denna sak.

XI.

Gubben Bäckström.

Efter att ha vandrat omkring en half kilometer, kommo vi till en liten äng, på hvilken två kor betade, och bortom ängen sågs mellan björkar en nära invid stranden liggande rödmålad boningsstuga och några uthus.

Ingen människa syntes till.

„Det ser ut, som om ingen vore hemma“, anmärkte jag.

„Klockan är half två“, sade fröken Thidén, sedan hon sett på sitt ur. „Det är deras middagstid, så att vi antagligen finna dem inne i stugan.“

När vi inträdde, suto kring bordet Bäckström, en väderbiten gubbe på sextio år, hans hustru, den sköna Manda och hennes lille broder.

Fröken Thidén nämnde att jag, såsom de ju troligen redan visste, var länsmannen, hvilken kommit för att anställa undersökning i anledning af hennes faders försvinnande.

„Jag skall nu lämna häradshöfdingen och vill blott ytterligare påminna er om, att Bäckström är mycket döf, så att ni får skrika hårdt för att göra er hörd. Au revoir.“

Jag fick en blick — och i nästa ögonblick var hon borta.

Med en suck vände jag mig till stugans innevånare, hvilka rest sig från bordet. Jag bad om ursäkt, ifall jag kommit olägligt och sade mig vilja vänta där ute så länge; men hustrun förklarade, att de redan slutat sitt mål.

„Det här är således er dotter Manda“, började jag, „hon, som i tisdags var inrest till Helsingfors och hämtade underrättelsen till Kämparö, att herr Thidén icke anländt till staden?“

„Däri låg väl inte något ondt“, var hustruns något öfverraskande svar.

„Nej, naturligtvis inte. Men jag menar, att hon inte kan veta något om herr Thidéns försvinnande, eftersom hon var i Helsingfors den aftonen.“

„Ja, hvad den saken anbelangar“, svarade hustrun

hastigt, „så veta vi andra inte mera än hon. Jag var hemma på torpet hela kvällen intill dess vi lade ut näten, gubben var ute och metade, och pojken var kring holmarna och plockade hallon, så att, vill härads-höfdingen veta, hvad som händt patron, får härads-höfdingen allt spörja andra därom.“

„Jaså, ni var hemma på torpet hela kvällen, ända till dess ni lade ut näten?“

„Jaa! Det kan härads-höfdingen förstå, att när man har två kor och två svin att sköta om och kär-len att skura och allt annat arbete ogjordt och enda dottern borta, så hinner man inte springa lång väg.“

„Nej, det förstås. Hur dags lade ni ut näten?“

„Det får man lof att göra, innan det blir för mörkt.“

„Är det många nät ni lägger ut?“

„Tjugu.“

„Så att det kan räcka någon halftimme, innan de alla äro ute?“

„Det skall väl räcka längre.“

„Kanske en timme?“

„Nå — säkert!“

„Ni fick då börja vid åttatiden?“

„Ja, vid åttatiden kunde det väl vara.“

„Och hvar lade ni ut näten?“

„Här under egen strand — kring om hela udden.“

„Bäckström hade förstås kommit hem från sin metfärd dessförinnan?“

„Ja, visserligen! Inte hade han kunnat lägga ut näten eljes.“

„Hade han varit hemma länge, innan ni for ut med näten?“

„Neej. Så snart han kom till stranden, gick jag

ned och så togo vi näten i båten och foro ut med dem.“

„Hur dags hade Bäckström farit ut på metfärden?“

„Strax efter middagsmålet — klockan två eller half tre.“

„Ja“, sade jag „det är en dunkel historia — och en ledsam historia! Var han en god herre, herr Thidén?“

„Nå, för oss var han nu just som en Herrens Guds ängel! Ingen nöd hade vi haft, om han fått lefva. Men fattigt folk skall följas af olyckan! Bara jag rätt tänker på, huru annorlunda vi nu komma att få det på ålderdomen, när han är borta, så måste jag riktigt sätta i och gråta.“ Och därvid satte hon i och tjöt och snyftade och torkade sig i ögonen.

„Nå nå, se så“, ropade jag „lugna sig mor, lugna sig! Hvad nöd går det på er? Inte kommer ni väl att förlora torpet för den skull?“

„Förlora torpet“, tjöt hon. „Nej; men Manda skall väl — — — —“ hon stannade plötsligt.

„Hvad då“, frågade jag.

„Inte få vi nu någon dräng till vår hjälp på ålderdomen, om inte vi själfva vilja betala lön åt honom.“

„Men hvad var det med Manda? Hvad sade ni att hon skulle?“

„Nå, häradshöfdingen förstår väl, att döttrarna inte stanna hemma hela lifvet. Och hvem skall sedan hjälpa oss?“

„Jaså, skall Manda gifta sig“, sporde jag, vändande mig till den unga flickan. Denna såg bort utan att svara, men modern sade:

„Neej — inte. Men en gång skall väl också den dagen komma. Och inte ha vi blifvit yngre då,

Bäckström och jag, och inte har han där, pojken vår, hunnit blifva karl till dess.“

„Men herr Thidén hade lofvat skaffa er en dräng till hjälp?“

„Jaa — det hade han.“

„När Manda skulle gifta sig?“

„Gifta sig eller inte gifta sig; vi skulle få en dräng i alla fall, ty Manda, som gått i skola och blifvit så där fin af sig, ville icke längre stanna här på torpet.“

„Inte det? Hvart skulle hon då?“

„Till staden.“

„Jaså!“

Jag vände mig till Manda och sade:

„Om lördagen, då herr Thidén kom ut, satt han mycket länge här och språkade med er, medan han väntade på er far. Om hvad talade han då med er?“

Den unga flickan såg ned och rodnade och bleknade ömsom, men något svar fick jag icke.

„Hon är så där litet blyg af sig“, skyndade modern att förklara. „Nå“, vände hon sig häftigt mot Manda, „skall du sitta där och bara tiga, när häradshöfdingen frågar dig! Kan du inte säga, att patron då talade om det nya fähuset, som han lofvat hjälpa oss med!“

„Var det fähuset han talade om“, sporde jag än en gång, och nu såg hon upp och svarade:

„Ja.“

„Hvad sade han då därom?“

„Han sade att — att han skulle betala stenarbetet och stockarna och arbetslönen till byggmästaren, om far ville göra dagsverken för sin del.“

Svaret kom denna gång säkert och frimodigt.

„Såg ni honom ännu om tisdagen“, vände jag mig åter till hustrun.

„Visserligen; han var ju vid ångbåten, när Manda for.“

„Jaså, klockan sju på morgonen! Ni följde Manda till ångbåtsbron och såg herr Thidén där då?“

„Ja.“

„Nå, var han sig lik den morgonen?“

„Jaa, visst var han sig lik.“

„Vänlig och god?“

„Ja.“

„Och inte tycktes han orolig på något sätt?“

„Neej.“

„Reser ni ofta till staden“, frågade jag Manda.

„Nej.“

„Hvarför for ni dit i tisdags?“

Åter en synbar förlägenhet hos Manda.

„Hon for på uppköpsresa, för vi hade slut på kaffe, rötter och socker“, svarade modern till min förargelse, ty jag hade tyckt mig se, att dottern åter skulle blifvit mig svaret skyldig. Jag hade icke kunnat misstaga mig på hennes min — hon hade tydligen häpnat vid min fråga, så enkel denna än var. Detta i förening med några andra iakttagelser, som jag gjort, medan jag lugnt, likgiltigt och likasom samtalsvis framställt mina spörsmål, verkade att jag fick en ofördelaktig tanke om familjen Bäckström och i synnerhet om hustrun, hvilken jag icke trodde mer än jämt. Hon var på sin höjd fyrtiosju, fyrtioåtta år och såg inte illa ut — hade kanske i ungdomen varit en skönhet, likasom dottern — men hennes ansiktsuttryck hade någonting oroligt, spanande, ögonen spelade och irrade och händerna voro i ständig rörelse. Äfven

gubben Bäckström och Manda hade sina blickar hemligt fästade på mig, så länge jag icke betraktade dem, men sågo alltid hastigt bort, så snart jag vände min blick till dem. Gossen satt och gapade på mig med vidöppen mun.

Jag började få en dunkel känsla af att här doldes något — att de här visste något, som icke fick skåda dagens ljus. Hustrun hade tydligen ljugit de gånger, hon svarat för Manda, för att hindra denna att förråda sanningen. Jag beslöt därför att uppskjuta förhöret med Manda och den lille gossen till senare, då jag finge tala med dem utan att modern fanns tillstädes, och nu i stället vända mig till gubben Bäckström. Men äfven honom ville jag hafva isolerad; hustrun skulle eljes nog åter söka biträda honom, om där fanns något att dölja.

„Jag har kommit hit i dag för att tala litet med Bäckström“, sade jag. „Skulle ni kanske kunna gå till edra arbeten så länge; jag önskar tala med honom utan vittnen.“

„Häradshöfdingen får allt svårt att reda sig med honom utan mig“, invände hustrun.

„Ja, det kan nog hända. Men jag måste likväl försöka; det kan icke hjälpas.“

Såväl Manda som hustrun stego upp, men medan Manda gick ut, närmade sig hustrun till Bäckström, lade sin mun nästan fast i hans öra och skrek:

„Häradshöfdingen vill tala med dig ensam. Du vet att du skall svara rätt — som saken är.“

Jag kunde tyvärr icke se den blick hon därpå gaf sin man, men jag förmodade att den innehållit en varning. Hon tog sedan gossen i axeln och ryckte upp honom samt skuffade honom mot dörren och

ropade: „packa dig ut härifrån! Hvad sitter du här för och glor och stollas!“

Så snart dörren slutit sig efter dem, flyttade jag mig till bordet, där jag satte mig midt emot gubben Bäckström. Jag tog lungorna fulla af luft och skrek:

„Ni kommer ihåg tisdag afton? Ni var ute och metade?“

„Nestor — Nestor Bäckström“, blef svaret.

„Nej, jag frågar icke, hvad ni heter. Utan jag sade, att ni var ute och metade om tisdag efter midnatten“, skrek jag ånyo.

„Huru sade häradshöfdingen? Jag har fel på hörseln och hör litet tungt med mina öron, så man får tala litet högre till mig.“

Att såsom hustrun lägga min mun intill hans öra hade jag icke lust till. Jag satt några ögonblick förtviflad — men blott några ögonblick. I det nästa hade jag ur min ficka tagit fram papperet, som jag lagt dit för besöket hos Rundell; jag skref frågan därpå och lade papperet framför gubben. Han stafvade ganska riktigt ihop det skrifna, ehuru det gick långsamt; därpå såg han upp och svarade:

„Ja, jag var ute och metade den dagen efter middagen.“

Jag drog en suck af lättnad och skref genast nästa fråga:

„Hvilken tid for ni ut?“

„Klockan vid pass half tre.“

Jag tog fram den karta, som Rundell ritat och lade den för gubben, i det jag pekade på de skrifna namnen tills han läst dem och förstod, hvad det ritade föreställde, hvarefter jag nedskref frågan, hvart han rott

och hvar han metat. Gubben beskref nu, att han rott med draget ute åt norr, väster om Ängisholm upp till farleden och till Kalfholmens strand samt längs denna in till sundet mellan Kalfholmen och Långholmen, där han satt sig att meta vid grundet c.

„Hvad var klockan, när ni hann fram till grundet“, skref jag.

„Att ro drag den vägen härifrån dit räcker länge nog — kring om en och en half timme; så att jag kan inte ha hunnit till grundet förr än omkring klockan fyra.“

„Och huru länge satt ni där?“

„Till dess jag genom sundet sett ångbåten gå längs farleden till stan och fann, att det blef tid att ro hem för att hinna få ut näten.“

„Således satt ni vid grundet från klockan fyra till klockan vid pass half sju?“

„Nog satt jag längre än till half sju, för ångbåten hade varit och farit, när jag rodde därifrån; jag tänker att klockan väl var sju slagen, när jag begaf mig på hemfärden.“

„For ni samma väg tillbaka?“

„Neej; tillbaka rodde jag genom sundet mellan Ängisholm och Sommarö.“

„Såg eller mötte ni någon på denna er fiskefärd?“

„Neej, inte någon annan än Axel, son min, som jag såg ro hem före mig. Han hade varit omkring såsom pojkar bruka och metat och plockat bär.“

„Men ungefär halfannan timme efter det ni satt er vid grundet anlände också herr Rundell dit och satte sig att meta där?“

„Inte; nog satt jag där allena.“

„Kom ej herr Rundell dit roende?“

„Neej.“

„Rodde han ej genom sundet mellan Kalfholmen och Långholmen, medan ni satt vid grundet?“

„Nej.“

„Är ni alldeles säker på, att han icke var där tisdag afton?“

„Inte så länge jag satt där.“

„Men där finnes ett annat grund — det här.“ Jag pekade på grundet vid *g*. — „Satt han inte där och metade ännu, när ni for hem?“

„Neej — inte.“

Gubbens försäkran var så lugn och bestämd, hela hans beskrifning på den väg han rott hade varit så okonstlad och osökt, att jag var fullkomligt öfvertygad om, att han åtminstone i detta icke hade tänkt på att gifva mig oriktiga uppgifter. Men om han talade sanning, så hade Rundell ljugit, ty enligt hans uppgifter hade han ju från 5,25 till 7,20 om tisdag afton suttit och metat vid grunden *c* och *g*.

Hvilkendera af dem, Bäckström eller Rundell, hade nu rätt? Var det Rundell, som ljög? Och då — hvarför ljög han?

Af hvilken orsak ljögo Rundell och fröken Hansson, när det blef fråga om, hvar de uppehållit sig vid tiden för Thidéns försvinnande?

Trots min fasta föresats att icke bilda mig någon öfvertygelse hvarken hit eller dit, innan jag fullbordat hela min undersökning, kunde jag icke längre hindra en stark misstanke om Rundells och fröken Hanssons brottslighet att uppstiga inom mig.

Och likväl — hade jag väl skäl för en sådan misstanke?

Om skön Manda hoppades att blifva fru Rundell en dag, så kunde hon och hennes föräldrar ha mycket

att dölja, ifall de hade någon aning om, att Rundell var Thidéns baneman. Hustru Bäckströms gråt hade varit nästan för häftig, för att vara fullt motiverad af hennes ord. Hon hade dessutom tydligen velat hjälpa Manda ur någon förlägenhet med svaren till mig. Och något spanande, oroligt hade jag tyckt mig finna hos hela familjen.

Men å andra sidan är allmogon synnerligen misstänksam och rädd för allt hvad polis och domare heter. Deras osäkra beteende kunde helt enkelt bero häraf.

Och slutligen: ehuru min idé om ett förhållande mellan Rundell och fröken Hansson skingrats af Ivar Skarps berättelser och antagandet, att det varit fröken Hansson, som vinkat med näsduken från tornet, så hade denna idé måhända ändå varit riktig. Och då kunde alltihop inskränka sig till ett hemligt möte i skogen, hvilket Rundell och fröken Hansson måste dölja genom att ljuga.

Alltså vidare i forskningarna! Jag skref:

„Er dotter Manda skall lämna, hörde jag, er och bosätta sig i staden?“

„Ja; så var det ju sagdt och menadt. Men numera, sedan patron inte finns, får hon väl stanna hemma, vet jag, och arbeta likt annat fattigt folk.“

„Jaså; herr Thidén hade således lofvat hjälpa och skaffa fram henne där?“

„Ja.“

„Tills hon skulle gifta sig?“

„Ja.“

„Herr Rundell lär ju fria till henne? Skall hon gifta sig med honom?“

„Hå, hå, gu'nås så visst ja! Nu vet man då inte längre, huru det han komma att sluta!“

„Menar ni, att han får svårt att gifta sig nu, sedan patron inte finns?“

„Jag menar, att det nu kan gå så tokigt, att han får Manda ändå.“

„Hvarför säger ni detta så missnöjd? Rundell skulle väl blifva en duktig man och förnäm måg?“

„Den fattiglappen! Hvad nytta skulle vi kunna få af honom!“

„Menar ni, att herr Thidén skulle ha ställt det väl för Rundell, om han fått lefva?“

„Tör nog hända.“

„Hvarför for Manda till staden i tisdags?“

Gubben hade hittills svarat utan betänkande, så snart han läst mina frågor. Men denna gång märkte jag, att han låtsade, som om han behöfde stafva om igen, sedan han hunnit till slutet. Ändtligen kom dock svaret.

„Ja si, det var nu så“, började han mycket osäkert „att — som hon nu skulle börja till att bo där, så — så måste hon dit förstås.“

„Skulle hon stanna där med detsamma?“

„Nej — inte.“

„Hvarför for hon då dit?“

„Nå, det kan man väl förstå, att skall en taga sig fast någonstädes, så får en lof att se sig om litet och höra sig för.“

Jag såg tydligen att gubben nu ljög, likasom hans hustru ljugit och Manda blifvit förlägen vid frågan om hennes stadsresa. Hvad där kunde finnas att förtiga, kunde jag ej förstå, men att de ville dölja något, som rörde denna resa var ganska tydligt. Med lögnen var jag emellertid icke betjänad. Att upprepa frågan för tredje gången skulle knappast lönat sig.

Också ansåg jag mig ha fått veta tillräckligt om Mandas resa genom gubben, för att lättare kunna få fram sanningen på annat håll och lämnade därför nu detta kapitel, så mycket hellre, som det icke gärna kunde ha något direkt sammanhang med Thidéns försvinnande. Jag skref i stället:

„När herr Thidén i lördags kom ut till Kämparö, väntade han här, tills ni återvände hem från sjön, emedan han ville tala med er. Hvad var det, han hade att säga er?“

Gubben blef tydligen åter förlägen, men svarade efter något betänkande:

„Det var om flera ting; om en drängpojke till min hjälp och om fähuset, som skulle byggas nytt och — ja, och något annat lär det väl icke varit heller.“

„Kan ni säga mig, hvart den där dagakarlen, som arbetade här, Adam Sjöman, tog vägen, då han rodde bort i tisdags?“

„Neej, det vet jag ej.“

„Han syntes inte någonstades, där ni rodde fram?“

„Neej.“

„Har ni eljes några meddelanden att lämna, känner ni till något, som kunde sprida upplysning om, hvad som kunnat hända herr Thidén?“

„Neej; om fritt jag kallas och är en fattig, syndig människa, så hade jag väl talat om det förr, ifall jag vetat något.“

Jag tog fram mitt ur. Genom att jag varit tvungen att skriva hvarje fråga, och isynnerhet emedan gubben Bäckström stafvade ganska långsamt och tänkte och förstod ännu långsammare, hade samtalet med honom tagit oerhörd tid. Jag fann, att klockan blifvit

tre kvart på tre. Nu borde väl Ivar Skarp och herr Tallrot redan återvända från sitt draggande, eftersom middagen spisades klockan half fyra, och då skulle också Rundell vara hemma. Jag ville genast veta, hvad han skulle säga till Bäckströms upplysning, att han icke varit där han uppgifvit om tisdag afton, och beslöt därför att taga gubben med mig till Rundell. Jag nedskref anhållan att följa mig dit, om intet hindrade, och gubben förklarade sig, ehuru motvilligt, beredd. Jag gick således, följd af honom, ut ur stugan och fann i förstugan hustrun, stående sysslolös och med en så utpräglad ängslan och förvåning i hela sin uppsyn, att jag förstod, hurusom hon velat lyssna till vårt samtal och icke kunnat begripa hvarför detta icke lyckades — icke kunnat förstå, hvad för medel jag hade att så ljudlöst göra mig förstådd af hennes döfve man. Jag nickade farväl åt henne och vi vandrade i väg. Skön Manda syntes icke till.

XII!

Plötsligt ljus.

Såsom jag hoppats fann jag Rundell inne hos sig. „Här är jag igen“, sade jag till den unge mannen, som ganska förvånad stirrade på mig och Bäckström. „Jag kommer för att få klarhet angående en omständighet, som genom gubben Bäckströms påståenden blifvit dunkel. Herr Rundell sade sig om tisdag afton ha suttit och metat vid de här båda grun-

den“ — jag hade åter tagit fram hans ritning — „från klockan 5,25 till klockan 7,20, men Bäckström säger, att han samma afton metat vid det här grundet från klockan 4 till klockan 7 utan att ha sett er där.“

„Det är icke att fästa sig vid, hvad han pratar. Genom hans döfhet har hans intelligens blifvit ganska nedsatt, så att han ofta icke själf vet, om det är sina egna tankar och funderingar eller verkliga, med de yttre sinnena uppfattade intryck, som han har i minnet.“

„Emellertid afgaf han sin berättelse om, huru han färdats i tisdags fullkomligt klart, redigt och bestämdt.“

„Åh ja, han redogjorde naturligtvis för någon af sina fiskefärder. Men att han tisdag efter middagen mellan half sex och half åtta skulle befunnit sig vid dessa grund är icke sannt; han kan ha varit där aftonen förut eller efter, men om tisdag afton satt jag där alldeles ensam.“

Jag skref: „Huru vet Bäckström, att det var tisdag afton afton, då ni satt och metade vid Långholmen?“

Jag räckte frågan till Bäckström och Rundell utropade förvånad, att jag funnit ett bättre sätt än någon annan att tala med gubben. Sedan denne stafvat ihop frågan, såg han upp och sade:

„Nå, jag må väl veta det. Tisdag — det var ju väl tisdagen, det!“

„Hvad gjorde ni om måndag efter middagen“, skref jag.

„Måndag“, svarade han förvånad och dröjande. „Var det inte fråga om tisdagen?“

„Där ser häradshöfdingen nu huru pass slug han är“, inföll Rundell.

„Det var fråga om tisdagen, men nu frågar jag hvad ni gjorde om måndagen.“

„Jaså! Ja — hvad gjorde jag om måndagen? Låt mig se“, och gubben tittade ned mot golfvet och upp mot taket. „Jo, — det var ju väl om måndagen, som jag fick den stora iden på långspöet; var det inte så? Det var vid Lökudden jag då satt och metade.“

„Vill häradshöfdingen fråga honom närmare hvar han satt där och vid hvilken tid“, bad Rundell. Jag skref:

„Peka ut på kartan, hvar ni metade vid Lökudden.“

Gubben antydde viken innanför udden på dess västra sida.

„Hvilken tid metade ni där i måndags?“

„Jag for ut hemifrån klockan half tre tiden och hem igen efter det ångbåten gått åt staden till.“

„Från half fyra till half sju således?“

„Ja.“

„Nå“, utbrast Rundell „nu kan jag strax visa häradshöfdingen, hvad gubbens prat är värdt. Ty om måndag afton gjorde herrskapet en utfärd till ett ställe, som heter Stensund. Vi foro ut med ångslupen härifrån klockan half sex upp åt farleden, samma väg vi kommo i går med häradshöfdingen här mellan Ängisholm och Sommarö. Vi passerade således det ställe, där Bäckström påstår sig ha suttit och metat sex à sju minuter senare, och då fanns där ingen. Det kunna både fröknarna och herrarna där uppe intyga. Bäckström kommer ihåg åtskilliga färder,

men icke dagarna — han kan ha suttit vid grunden bak Långholmen om måndag, och vid Lökudden om söndag — eller tvärtom.“

„Ni satt icke vid Lökudden i måndags“, skref jag. „Herrskapet for till Stensund med ångslupen då och skulle ha sett er, om ni suttit där.“

„Då var det väl någon annan dag jag satt där — jag kan icke komma ihåg så noga, ty jag är ute mest alla dagar, än här än där.“

„Det var just det jag tänkte“, utropade Rundell.

„Då var det kanske icke heller om tisdagen ni satt och metade vid Långholmsgrundet?“

„Visst var det om tisdagen, det“, vidhöll gubben.

„Hvaraf vet ni, att det var om tisdagen?“

„Nå, tisdagen — det var ju den dagen Manda var till stan och samma dag, som man sen fick höra att patron kommit bort.“

„Om Mandas stadsresa hade gubben och de andra på torpet väl tänkt och talat mest om måndagen, innan hon reste“, menade Rundell, „och om herr Thidéns försvinnande fick ju gubben väl klarhet senare än alla andra, då han icke hör, hvad som talas. Jag för min del fick veta därom först vid middagen om onsdag. Då var Bäckström antagligen åter ute på sjön, så att underrättelsen väl nådde honom först om onsdag afton sent eller kanske om torsdag. Började han sedan tänka tillbaka, så kunde han nog redan förväxla onsdagens fiskefärd med tisdagens och tisdagens med måndagens — kollrig nog därtill är han.“

„Ni hade väl talat om Mandas stadsresa redan om måndagen, innan hon reste“, skref jag.

„Visst, visst; både om måndag och söndag med för resten.“

„Då kunde ni sitta och tänka på den stadsresan, medan ni metade i måndags också?“

„Visst kunde jag väl det och gjorde det ock.“

„Då var det kanske om måndag ni satt vid Långholms grundet?“

„Neej; när jag satt vid Långholms grundet och tänkte på Manda, så visste jag att tösen redan var där borta i stan hos patron och att patron, såsom jag då trodde, var på vägen dit. Och jag tänkte just där då, huru väl allt nu skulle bli och hvilken lycka och ära en fattig fiskares dotter, som min, skulle komma till, och tänkte att äran allt är olika ändå för en flicka som blir rik och en som blir fattig.“

„Sådant nonsens“, skrattade Rundell. „Gubben börjar ju blifva otillräknelig.“

Men jag ropade, pekande ut genom fönstret: „Se, se! Åh — nu försvann det! Hvad kunde det vara? Finnes här säl? Det var ett stort, svart hufvud, som stack upp ur vattnet.“

Jag såg, att både Rundell och gubben Bäckström vände sig bort mot fönstret och tittade ut; hvad Rundell svarade och berättade om sälens förekomst fäste sig icke i mitt minne, ty jag lyssnade ej därpå. Mitt utrop hade helt enkelt innehållit en lögn — jag hade icke sett något på vattnet, utan blott velat afleda Rundells uppmärksamhet från mig. Och jag hade lyckats.

Medan gubben Bäckström höll på och talade, mumlande, otydligt och betänksamt ibland och sedan åter mer bestämdt och med högre röst, hade det nämligen hänt mig, att jag plötsligen genom en omedveten idéassociation fått alltsammans klart för mig, så klart, som om ett förhänge lyftats och jag fått skåda hela

hemligheten. Jag förstod knappast, huru jag icke förr anat rätta sammanhanget, utan låtit leda mig till alldeles falska antaganden. Jag visste plötsligt, att Thidén verkligen mördats, hvarför han mördats, af hvem han mördats. Och för min själ stod allt detta så tydligt, att det föreföll mig, som om hvilken som helst, som blott såg på mig nu, bort med ett enda ögonkast genomskåda mina tankar och läsa i mig allt hvad jag visste.

Därför hade jag velat blanda bort alltsammans och afleda de närvarandes, isynnerhet Rundells uppmärksamhet från mig.

„Gubben tyckes verkligen prata likt och olik“, sade jag, sedan Rundell tystnat „och jag tror icke det lönar mödan att vidare pina hans minne — isynnerhet som jag nu vet, att herr Rundells utsago icke berodde på något misstag, utan att ni verkligen var åt det hållet i tisdags efter middagen. Emellertid säger sig Bäckström icke heller då hafva sett Adam Sjöman någonstades, så att, upp åt fasta landet till tycks han icke ha rott. Nå, vi skola väl få tag i honom, hvart än han begifvit sig — sådana där strykare pläga vara lätta att fånga. Men nu är klockan half fyra; herr Rundell skall väl upp till villan också?“

„Ja, jag höll just på och gjorde litet toalett, då häradshöfdingen kom.“

„Godt — så följas vi åt!“

Sedan jag tackat gubben Bäckström och låtit honom begifva sig hem, steg jag ut tillsammans med Rundell, hvilken låste dörren och hängde nyckeln på en spik bakom listan.

„Herr Rundell glömde igen revolvern!“

„Ah, det var sant“, ropade han och gick tillbaka.

Jag påskyndade mina steg för att få allena tillryggalägga så stor del af vägen som möjligt. Det gifves tillfällen, då vår hjärna arbetar så envist, att sällskap blir nästan outhärdligt och jag hade ett sådant ögonblick nu.

Ty om jag ock trodde mig ha löst gåtan, så var därmed icke mycket vunnet, så länge jag icke hade bevisning att framställa; och sådan hade jag ej. Och hvad som var värre — jag insåg genast, att det skulle bero mera på slump än på skicklighet, om tillfyllestgörande bevis alls skulle kunna erhållas.

När jag närmade mig villan, blef jag upphunnen af Rundell, som nu hade revolvern med sig. Men jag upptäckte i detsamma konstapeln stående vid kökstrappan i samspråk med en karl, som jag antog vara Fästman.

„Ursäkta, jag får lof att tala ett par ord med konstapeln“, sade jag till Rundell och sneddade öfver planen.

„Ni är väl Fästman“, tillfrågade jag Björks sällskap.

„Till namnet blott, herr häradshöfding, icke ännu till gagnet“, svarade han muntert.

„Det är nog för mig“, log jag tillbaka. „Jag ville fråga, när det var som flaggan på tornet togs ned?“

„Det var i onsdags efter middagen — vid pass klockan sex.“

„Var det af någon särskild anledning?“

„Jaa. Herr Skarp kom hem från skogen, där han varit för att leta efter spår och när han fick se mig kom han och bad mig springa upp och taga ned flaggan, emedan det icke passade, att hon svajade så muntert öfver ett sorgehus.“

Jag vände mig till konstapeln, hvilken förklarade, att han nyss slutat sitt arbete och kunde gifva sin själ i pant på att liket icke fanns i den af honom undersökta delen af ön.

„Upptäckte Björk eljes något?“

„Nej. Och inte har ja' heller sett eller tala' vid någon.“

När jag kom in, fann jag att de redan väntat på mig och vi begåfvo oss därför genast till matsalen, där målet intogs under ganska trögt, fåordigt och likgiltigt samtal. Medan vi därefter njöto af kaffet på verandan, vände jag mig till husets damer och frågade om Kalle Fästman behöfdes hemma i dag, eljes skulle jag anhålla att få disponera öfver honom. Damerna förklarade, att han fullkomligt stode till min tjänst, men Ivar Skarp ropade:

„Vi behöfva honom till roddare vid draggnin-garna.“

„Skulle inte herrarna kunna hvila i dag“, föreslog jag „eller ock dragga från blott en båt? Jag skulle ovillkorligen behöfva honom.“

„Det kan ju ej komma annat i fråga“, förklarade fröken Thidén, „än att häradshöfdingen, som är här å tjänstens vägnar och eger befalla, har företrädet. Till roddare vid draggningen kan ni ju taga Fridolf, om ni nödvändigt skall ut igen.“

„Du tycks mena, att det icke är så nödigt“, sade Ivar Skarp stucken.

„Så du säger! Jag menar, att ni redan gjort er så mycket besvär, att jag icke vet, huru jag någonsin skall kunna tacka er därför.“

„Förlåt mig Elli“, ropade Ivar Skarp. „Jag är litet nervös och trött, och då blir man retlig.“

„Jag får emellertid åter rekommendera mig“, sade jag. Och med minnet af en underskön afskedsblick vandrade jag i väg till Björk, för hvilken jag förklarade, att han och Fästman tillsammans finge lof att ro ut nu genast för att leta rätt på den väg Adam Sjöman tagit och om möjligt på honom själf. Jag nämnde för dem att han rott härifrån mot öster, men att man icke kunde veta, huru snart han ändrat kurs, så att det nog vore säkrast att höra åt hos alla åbor de kommo till.

„Fästman kan ju väl beskrifva honom, så att folk förstår, hvem det är ni söker“, slutade jag.

„Han är icke svår att beskrifva, för han är hjulbent och skefögd och har tofvigt, rödaktigt skägg.“

„Mycket bra! Ja, försök nu taga reda på den karlen, så skall jag vara er tacksam.“

De gåfvo sig i väg och jag vandrade ned genom trädgården till stranden samt rodde till jakten.

„Nå, huru är det nu“, frågade jag matrosen. „Har tobaken hjälpt minnet?“

„Minnet blir sig nog lika, antingen man har tobak i munnen eller får sucka efter honom. Men karlen, ser herren, karlen kan likasom egna sig däråt bättre, när han får sitta i lugn och ro utan jordiska bekymmer och annan otillfredsställd längtan.“

„Ja visst ja, jag förstår. Emellertid har jag nu tagit reda på att det var om onsdagen, som flaggan togs ned från tornet, vid pass klockan sex efter midnatten.“

„All right! Jag också, det stämmer!“

„Och det var senare samma dag, klockan åtta tiden om onsdagen, som ni hörde det där skottet?“

„Jaa, så var det.“

„Nå, men dagen förut då? Om tisdagen? Har ni den dagen klar nu?“

„Åh, ja, något så när.“

„Tala då om för mig allt, hvad ni vet därom.“

Han tog pipan ur munnen, vände hufvudet och spottade på sitt öfverlägset skickliga sätt långt bortom hackbrädan. Därefter började han:

„Jo, ser herrn, det hade vid tre tiden på morgonen begynt blåsa från nordväst; för vi hade haft henne från sydost dagen förut, men hon hade mojnadt af på kvällen, och jag trodde först, att vi hade att göra med den vanliga morgonkåren. Men jag såg redan vid sju tiden, att hon skulle hålla sig så. Och då tänkte jag, att de nog skulle segla ut åter igen fram på dagen, efter som de kunde komma båda ut och in utan kryss, så att, sedan jag skaffat litet, började jag sjåa och spola, aftog presenningen, höjde på klon, så att duken finge torka, för han vill blifva fuktig ändå, och väntade sedan. Men det blef middagstid utan att någon hördes af och då förstod jag, att det icke skulle blifva någon segling den dagen, så att jag beslog seglet igen och lade presenningen på. Det var sedan tid för skaffning åter och efter målet krängde jag ett tag på kojen, så att det kunde vara fem glas, när jag kom upp igen.“

„Klockan fem då?“

„Neej; utan klockan två och trettio minuter.“

„Hade ni sofvit till dess?“

„Jo, ditåt lutar det; för man blir allt litet lättsöfd, när man så här får ligga och draga sig i ensamheten.“

Detta kunde vara förklaring på, att han icke hört målskjutningen. Ty med lättsöfd menade han tydli-

gen icke lätt att vakna, utan lätthet att fortsätta sömnen.“

„Nå, vidare“, sade jag.

„Nå, vidare var det, ja! Jag satt och rökte litet och tittade dit bort till simhuset och såg huru kvinnorna plaskade — — —“

„Åhå! För att ända härifrån urskilja, att det var kvinnor, måtte ni begagnat kikare.“

Han spottade först och sade sedan:

„Nej — jag är för gammal att taga till kikarn för så litet, utan jag såg på vattnet att det var kvinnor; de kasta upp ett stänk just liksom propellern på en tom lastångare. Och sedan de slutat, kommo efter en stund karlarna och simmade i sin tur, hvar efter allt blef stillt igen där borta, så att jag fick vända ögonen åt något annat, och det var då jag såg något hvitt lefva i löfven där och slutligen gjorde upp att det var en näsduk, som hölls ut från tornet, såsom jag redan omtalade tidigare i dag.“

„Och det var half fyra?“

„Ja, jag hade suttit och rökt en timme vid pass då, efter det jag kom upp.“

„Nå, och sedan?“

„Sedan jag funderat ut och slut det där, gick jag ned och vräkte mig ett tag och kunde väl ha legat i kojen någon timme eller så, då jag fick höra årslag, så att jag kom upp igen. Men det var icke jollen, utan en, som kom roende ut ur sundet där bortom udden, som herrn kallade Stor-Kråkö.“

„Hvad var det för en?“

Han spottade först och sade sedan:

„Ja, det kan jag icke säga.“

„Hvart rodde han då?“

„Kring udden och bort genom sundet där mellan samma Kråkö och det här landet Kämparö.“

„Ut till Korsfjärden således?“

„Jag vet inte, hvad namn fjärden där inne har, men dit rodde han.“

„Någon fiskare eller allmogeman, sådana som ofta färdas här“, framkastade jag.

Åter den vid viktiga passager nödiga spottningen, hvarefter han svarade:

„Nej, jag visste ju inte då, förstås, att det kunde komma att blifva tal om, hvem som rott och inte rott här, så inte visste jag att titta nogare på honom heller och glömt honom hade jag ju i morse ganska riktigt också. Men när nu herrn bad mig komma ihåg allt och sade så tydligt och rent ut, hvad som skett här den aftonen och hvad saken gällde, så erinrade jag mig just, att jag det oakadt redan då likasom anmärkte för mig själf, att den karlen hade något för sig, som han ville, att andra icke skulle veta mycket om. För det var alldeles tydligt, att han ändrade kurs, när han fick se jakten och mig här. Jag förstod det inte då, såsom jag förstår det nu, för jag tänkte då inte ens slut på meningen om, hvad det kunde vara, som karlen icke ville ha mig till vittne på, utan lämnade funderingen, emedan saken icke angick mig och i alla fall, såsom jag trodde, var bara strunt, så det inte lönade att söka gissa ens. Men, när det nu sedan hände något så förskräckligt kort därpå, just där han inte ville gå i land med ett par ögon efter sig, så förstår herrn, att alltsammans likasom ter sig med annan gallion för mig nu, så jag inte längre tror, att det var blott märket efter båtbottnen i den främmande stranden, som han skyg-

gade för, när han beslöt att ro bort³ genom sundet där.“

Karlen öfverträffade tydligen gamle Cicero i väl-talighet och då jag fruktade, att han skulle gå på så där i evighet, men brann af otålighet att få veta något närmare, passade jag på första punkt och afbröt honom.

„Hör nu, stopp litet! Jag skulle vilja göra några frågor. Den där roddaren kunde inte vara någon som ni kände — inte herr Rundell eller —“

„Maskinisten? Neej — det var det inte.“

„Och ni kände inte karlen?“

„Neej.“

„Nå, men säg mig nu — hvad var klockan, då ni såg honom komma roende?“

„Efter min räkning borde jag haft fyra glas då.“

„Det vill säga — såsom jag kunnat märka, betyder fyra glas, att klockan inte var fyra?“

„Neej, hon var sex.“

„Jaså, hon var redan sex! Ni sade, att han tydligen ändrade kurs, när han fick sikte på er. Hvaraf blef detta tydligt?“

„Nå — när en karl ror framåt, utan att skåda för ut, så vet han förut, att han har rätt kurs såsom han ror, men likaså vet hvarje annan ock, som ser honom ro fram så där, utan att han skådar något tag bakom sig, att han känner vägen och vet sig med den kurs han håller komma just dit han vill. Så att, när jag såg honom vika om udden där och ställa kursen nästan rätt hitåt utan att se fram, förstod jag att han visste, hvart han ville — för han satt förstås med ryggen fram och ögonen bak, såsom man gör när man ror.“

„Hvart styrde han då?“

„Nästan rätt hit på jakten. Han måste förstås tro sig hafva klart vatten, om han aldrig sett jakten ligga här för ankar.“

„Ni menar således, att han ämnade sig till Kämparöstranden där borta inne i viken?“

„Ja, hvart eljes, eftersom han icke ärnade sig ombord på jakten.“

„Och när han märkte jakten?“

„Det hade han måhända aldrig gjort, innan det blifvit ombordläggning utaf, och som det hade varit oartigt och likasom simpelt att varsko honom och låta honom tro, att här ombord ingen gästfrihet fanns, så knackade jag blott ut askan ur min pipa mot esels-hufvudet och vid första ljud for knoppen på honom rundt liksom ett spel och årorna stannade i luften. Men inte en minut hade han stirrat på mig, innan babordsåran arbetade ett par tag och gaf båten ny kurs, och så rodde han bort genom sundet därborta.“

„Ni sade att han icke såg ut såsom en skäribo eller fiskare?“

„Nej, det gjorde han inte. Han kom mig inte tillräckligt nära förstås, för att jag skulle kunnat göra något ordentligt utaf honom, men så mycket hade jag kunnat få ut på längre håll till och med, som att han inte var allmogeman från skären.“

„Hvaraf sluter ni därtill, då ni inte såg honom nära?“

Matrosen utförde åter sitt konststycke i distansspottning och vidtog sedan:

„Nå — en allmogeman skulle inte varit riggad på det sättet — skulle inte haft skjortärmarna så hvita, inte sådan hatt heller, knappast oljemalad

ekstock ens, men säkert hade inte bandaget på vänstra handen, som han rodde med, varit så hvitt och rent, lika rent och hvitt, som skjortärmarna.“

„Hade han ett bandage på vänstra handen?“

„Ja; det såg jag mycket tydligt, sedan han vändt åt sundet till.“

„Men satt det ej på den högra handen?“

„Nej, på vänstra handen var det.“

„Hör nu — skulle ni känna igen båten?“

„Mätte väl det! Röd i botten med öfversta bordet hvitt och inuti ljusgrå.“

„Och han kom roende ur sundet mellan Kråköarna där?“

„Ja, så gjorde han.“

„För tusan! Ni måtte väl ha sjökort ombord på jakten?“

„Sjökort ja — visst ha vi sjökort.“

„Vill ni vara god och taga fram dem.“

Matrosen gick ned i kajutan och hämtade sjökortet. Jag behöfde blott kasta en blick därpå för att finna, att det var som jag trodde. Granö var den sista bebodda holmen åt söder — utanför lågo blott mindre klippor i öppna hafvet. Det var således icke troligt att den roende kommit från Granöfjärden in till sundet mellan Kråköarna, utan han hade tydligen rott dit från Lillfjärden. Vid denna fanns enligt kartan blott en åbo på den norra stranden af Granö.

„Nå godt“, sade jag till matrosen. „Roddaren ändrade således kurs och försvann genom sundet bak udden där borta. Hvad hände sedan?“

„Kringom en timme därefter kom kapten ombord — — —“

„Kapten? Ni menar herr Skarp?“

„Jaa — han kom ombord och hämtade revolvern, såsom herrn själf redan vet.“

„Och sedan?“

„Sedan började det mojna af igen och sedan jag fått litet skaffning gick jag till kojs.“

„Men roddaren då? Kom han icke tillbaka?“

„Neej, nog blef han på den vägen.“

„Jaså! — Nå — och ni hvarken hörde eller såg något vidare?“

„Nej; hvarken hörde eller såg något vidare.“

„Skulle ni vilja vara så vänlig och ro omkring med mig ett stycke bort mellan holmarna här österut?“

„Nu då?“

„Ja nu.“

„Det är som så, att jag inte utan kaptens tillåtelse och vetskap kan lämna jakten utan vakt här, eljes skulle jag nog — — —“

„Jaså, därpå tänkte jag icke. Jag skall då fara och tala med herr Skarp, ty jag skulle vilja ha er med för att söka rätt på den där båten.“

„Ja, det kunde väl nog vara så godt att få reda på den karlen. Så har jag tänkt här för mig själf också, ty rent samvete — det hade han nog inte.“

Jag skyndade mig att ro tillbaka till villan för att träffa Ivar Skarp. Ty ehuru jag var alltför mycket öfvertygad om att ha funnit den rätta lösningen på problemet för att ens ett ögonblick misstänka, att den obekanta roddaren, hvem han än månde vara, skulle haft något med Thidéns mord att skaffa, så hade jag dock där funnit en person, som kunde blifva ett synnerligen viktigt och upplysande vittne, eftersom han, enligt hvad det såg ut, hemligen gått i land på Kämparö blott tjugufem minuter innan mordet måste ha föröfvats.

XIII.

En nedblodad båt.

När jag kom upp till villan, föreföll huset utdödt. Äfven in i Thidéns rum vågade jag mig, men fann ingen. Genom att begagna mig af den elektriska ringledningen fick jag dock slutligen fram husan, och då denna trodde, att fröken Thidén var i sitt rum, bad jag henne fråga, om det passade för fröken att skänka mig några ögonblick. Hon återvände med budet, att fröken skulle komma genast, men det oakadt förflöt en god stund, innan jag bakom mig förnam lätta steg och vändande mig om stod inför den uppenbarelse, som ovillkorligen hvarje gång tvang mitt hjärta att slå fortare. Jag såg genast orsaken till dröjsmålet — hon hade baddat sina ögon, för att de icke skulle synas förgrätna.

„Häradshöfdingen får riktigt i grund känna, att ni kommit till ett ledsamt hus“, sade hon med ett svagt leende. „Jag hvarken såg eller hörde er komma tillbaka, oakadt det ålåg mig att taga emot er, då tant sofver och Margret gått ut.“

„Fröken gör mig helt förlägen genom sin artighet.“

„Vacker artighet att låta er själf söka er fram så där. Min enda ursäkt är att — — att den tyngd jag känner, ibland tyckes kväfvande. Jag har aldrig haft någon annan att lita till än pappa — har aldrig tänkt mig möjligheten ens att bli lämnad så här — — så alldeles ensam och rädlös — — —“

„Om fröken blott kunde anse mig värdig att stå er bi!“

„Skulle häradshöfdingen vilja det?“

„Det vore en ousäglich lycka för mig.“

Hon såg på mig likasom skrämmd eller öfverraskad af mitt svar, rodnade litet och sade sedan:

„Jag satt just och tänkte på, att det väl nu skall komma allehanda ärenden och plikter, om hvilka jag icke har något begrepp, utan i hvilka jag måste blindt förtro mig till andra. En så stor affär som pappas kan väl icke fortgå länge utan nödig ledning?“

„Knappast.“

„Och någon ledare känner jag ej. — Jag behöfver någon, som jag kan lita på, någon som jag kan hysa förtroende för. Nu skrämde mig en liten antydning af Ivar — det hördes som om han ansåge för själf-fallet, att jag skulle öfverlämna omsorgen om allt detta åt honom. Men jag anser honom ej vara att lita på i så viktiga ting. Det skulle därför vara en stor lättnad för mig att kunna säga honom, att jag jämte denna undersökning om pappas fränfalle öfverlämnat åt häradshöfdingen äfven allt det andra. Jag har talat med moster om saken och hon gillar min afsikt. Får jag räkna på er hjälp?“

„O, så gärna — gif mig blott rättighet därtill — —“

„Det vill jag göra — tack! Men — var så god och tag plats! Eller var det något — — —?“

Med våld lade jag band på mina känslor och sade:

„Jag antager, att herrarna åter äro ute för att dragga?“

„Ja.“

„Emellertid skulle jag vilja träffa Ivar Skarp. Kan fröken få ett bud till honom?“

„Visserligen.“

„Då skall jag gå upp och skrifva några ord.“

„Hvarför det? Här finnes ju allt som behöfs; var god och skrif här.“ Hon lade fram papper och penna på sin fars skrifbord.

„Om fröken tillåter — — —“

„Jag skall under tiden se till, hvem jag kan få att ro ut med brefvet.“ Hon gick; och det dröjde en god stund, innan mina bultande pulsar tilläto mig att tänka tillräckligt för att få ihop följande rader:

„Din matros har gifvit mig några upplysningar, hvilka styrka din åsikt, men göra det nödvändigt för mig att taga honom från jakten på en liten roddfärd. Emellertid vågar han ej lämna jakten utan ditt tillstånd. Kom därför till ångbåtsbron, jag väntar dig där.“

Jag lade brefvet i ett kuvert och gick ut i forstugan, där jag mötte fröken Thidén och samma pojke Fridu, som varit med på ångbåten föregående dag. Sedan han omhändertagit brefvet och sprungit i väg till stranden, förklarade jag att äfven jag nu finge lof att begifva mig till ångbåtsbron.

„Då skall jag följa med ett stycke — jag möter kanske Margret någonstädes“, sade fröken Thidén och så vandrade vi i väg.

„Får jag bjuda fröken min arm“, vågade jag.

„Tack — nej — vi skola gå så här.“

Efter en stund sade hon:

„Häradshöfdingen kommer måhända att anse mig mycket ogrannlaga, men jag kan ej låta bli att fråga er, ty jag brinner af begär att få veta, om ni upptäckt något af vikt, eftersom ni sände det där brefvet?“

„Frökens behof att bli underrättad är tvärtom naturligt och själfallet. Men tyvärr är det alldeles

ovisst ännu, huruvida jag vunnit något eller icke — det gäller blott att få reda på en person, som matrosen påstår sig ha sett ro till eller kring den såkallade Björkudden ungefär en half timme förrän ångbåten passerade i tisdags. Det kunde ju hända, att den personen stannat någonstädes i närheten af ångbåtsbron, och att han kunde gifva några upplysningar. Men lika möjligt och nästan antagligare är, att han intet vet; han hade väl eljes anmält sig själfmant.“

„Men huru vill ni finna en person, om hvilken ni icke vet annat, än att han rott här på sjön?“

„Matrosen skall nog känna igen båten. Det är därför jag måste få Ivar Skarps tillåtelse att taga honom med.“

„Men då får ni väl ro långa vägar omkring. Vill ni inte hellre taga ångslupen?“

„Jag har vissa skäl att tro, att vi skola finna båten vid någon af de närmaste stränderna. Skulle jag misstaga mig, så få vi i morgon fara ut ånyo för att söka längre bort.“

„Ack“, utropade hon om en stund „om blott papas — — — om blott han själf skulle blifva funnen! Tror ni icke också, att mycket då blefve klarare?“

„Utan tvifvel — utan tvifvel! Då skulle vi ju hafva svar på frågan, om han är död eller lefvande.“

„O — ni tror då allt ännu — — —“

„Om jag skall vara uppriktig, så måste jag medgifva, att jag tyvärr icke längre kan tro, att han lefver.“

„Icke jag heller“, kom det sakta öfver hennes läppar.

„Emellertid får fröken icke skylla mig för någon försumlighet. Det är ju nu först ett dygn, sen jag började — — —“

„Jag uttryckte mig mycket illa, om ni i mina ord trodde er höra någon förebräelse — jag har hela tiden beundrat den skicklighet och snabbhet, med hvilken ni, ehuru helt och hållet främmande här, lagt er in i saken. Ty jag ser på er, att ni redan vet mycket mera än någon af oss andra.“

„Jag önskade att ni hade rätt, men tyvärr — antaganden äro ju icke vetande, innan man kan bevisa dem. Dock, för att återkomma till min förklaring, hvarför jag inte uteslutande bemödat mig om att söka rätt på herr Thidéns kropp, så var det ju klart att letandet efter honom, så länge jag icke visste, om han lefde eller var död, hade varit oförnuftigt. Att han icke finnes på Kämparö vet jag emellertid redan. Men fröken inser, att letandet utom Kämparö vore ett arbete, lönlöst som Danaïdernas, såvidt man icke förut har någon idé om, hvar man kan ha något hopp om framgång. Fröken ser, att de draggat i dagatal utan att finna honom. Det gällde således för mig att först få en idé, innan jag gjorde något försök — eljes hade jag verkligen slösat tiden på ett oförsvärligt sätt. Huruvida jag det oaktadt skall lyckas finna honom är mycket tvifvelaktigt.“

„Naturligtvis — skärgården är stor — huru ofta läser man ej om fåfängt letande i hafvet efter drunknade, äfven då man vet, hvar de sjunkit.“

Jag ville icke säga henne, att jag det oaktadt sedan en stund trodde mig veta, hvar jag borde söka liket. Platsen hade likasom stuckit mig i ögonen, när jag ombord på jakten betraktade kartan. Den uppfyllde just de villkor, som erfordrades: närhet till ångbåtsbron, fullkomlig säkerhet för åskådare och antagligen olämplighet för not, långref och andra

fiskbragder; och den var, såvidt jag kunde se, den enda plats i närheten, som uppfyllde dessa villkor.

„Där kommer Margret“, utropade fröken Thidén. „Jag skall då lämna härads höfdingen här och gå tillbaka med henne. Lycka till på er färd och välkommen tillbaka.“

„Tack.“

Sedan jag i förbifarten hälsat på fröken Hansson, vandrade jag ned till bron, dit snart därefter Ivar Skarp, rodd af gårdskarlen Fridolf Backas, anlände från andra sidan af fjärden.

„Hvad i all världen skulle Anders kunnat ha att upplysa dig om“, frågade han:

„Jag skall genast tala om det. Er behöfva vi nu icke längre“, yttrade jag till roddaren „vi ha blott en kort sträcka att färdas och den kan jag ro själf.“

Sedan karlen gått i land och vandrat sin väg, sade jag:

„Vi äro nu så nära det ställe, där du fann pinenez'en, att du kan visa mig det på några ögonblick. Vill du vara så vänlig och göra det?“

„Jaså — inte ens det har du fått reda på ännu“, utropade Ivar Skarp, medan han klef i land. „Så kom då.“

Vi gingo längs vägen öfver den lilla halfön, förbi det ställe, där strandvägen skar vägen till ångbåtsbryggan och därifrån vidare framåt vidpass tio steg. Där böjde Ivar Skarp sig ned och tittade på örterna vid sidan af vägen.

„Ja, nu kan man icke upptäcka något här. Men just på detta ställe var det.“

Såsom jag förut nämmt, hade på båda sidor om vägen lämnats en grön remsa, men bortom denna var

skogen just på detta ställe icke genomskinlig såsom längre inåt holmen, utan mellan träden hade lämnats kvar buskar och snår, antagligen till skydd mot vindarna från sjön. Stället hade således varit synnerligen lämpligt för ett plötsligt öfverfall, med hvilket vapen detta än skett. Och till de båda vikar, som skuro in från sidorna mellan Kämparön och halfön hade man härifrån icke längre än tjugu eller trettio steg. Att bära eller släpa kroppen till en vid stranden gömd båt hade således varit ett ögonblicks verk. Äfven om den på fjärden kryssande jakten just i samma ögonblick skulle befunnit sig närmast Kämparö, hade de ombordvarande icke kunnat se hvad där försiggick, ty icke blott buskarna kring gärningsstället utan äfven hela den mellanliggande och sig åt sidorna utbredande halfön med träd och buskar kring stränderna hade stängt utsikten. Och om man äfven hört ett skott eller ett rop, så behöfde man däraf icke förändas till någon som hälst åtgärd, ty både skott och rop äro ju mycket vanliga ljud på holmarna i skärgården.

Medan jag stod och betraktade platsen samt gjorde allt detta klart för mig, hade Ivar Skarp gått in bland buskarna. Nu ropade han:

„Hör du — kom hit!“

Jag gick till honom. Han pekade på marken — där lågo blodiga fjädrar.

„Här äro nu de fjädrar Rundell talar om. Men jag kan taga på min ed, att de ej funnos här om onsdag klockan sex, då jag fann pincenez'en i den blod jag upptäckte invid vägen. De ha kommit hit sedan dess.“

„De kommo antagligen hit först vid åtta tiden“, utropade jag.

Ivar Skarp såg på mig — och blef ursinnig.

„Jag tror du roar dig med att söka vara kvick på min bekostnad. Men jag jag skall säga dig — —“

„Ingalunda — ingalunda, käre bror! Jag menade fullkomligt, hvad jag sade.“

„Menade, hvad du sade! Det är ju tydligt, att en hök eller falk här huggit sitt byte, sedan jag undersökte platsen; då kan du, som i onsdags icke var här, aldrig tala allvar, när du säger att det skedde klockan åtta samma afton.“

Jag märkte huru oförsvarligt jag hållit på att förråda mig och skyndade därför att säga:

„Samma afton? Nej — i dag morse menade jag — jag såg en hök slå ned här den tiden i dag.“

„Så — det var så du menade“, log Ivar Skarp. „Hvilken otrolig brist på eftertanke och kombinationsförmåga du förråder nästan vid hvarje steg! Betänk då för Guds skull, att fjädrar, om hvilka Rundell talade med dig redan i går, omöjligen kunnat komma hit först i dag.“

„Åh ja, det var ju sant! Men här kunna för öfrigt ligga blodiga fjädrar på flere ställen. Men lika godt, lämnom detta nu, vi ha viktigare att uträtta. Kom, så ro vi till jakten.“

„Nä, och hvad har du fått höra för dumheter af Anders“, sporde Ivar Skarp, så snart vi lagt ut.

„Jo ser du, han såg om tisdag klockan half fyra — således just före middagsmålet på villan — att man från tornet vinkade eller signalerade med en näsduk. Och fram mot aftonen klockan sex såg han en mansperson, som icke var allmogeman, komma roende från Lillfjärden — — —“

„Lillfjärden — hvar är den?“

„Så heter fjärden mellan Kråkön och Granö.“

„Och hvar ligga Kråkö och Granö?“

„Kråkö, det är landet här söder om oss och Granö är det stora landet där bakom — det som ligger till vänster om den fjärd, midt för villan, öfver hvilken ni pläga segla ut och in.“

„Jaså, då vet jag. Nå — han såg en roddare komma därifrån — hvad sedan?“

„Roddaren höll kurs till en början på Kämparö, men när han upptäckte jakten och matrosen, blef han skrämnd och ändrade kurs samt rodde hit bak den här udden.“

„Det var naturligtvis Bruno Höjding.“

„Det ser nästan så ut, ifall vi antaga att den, som gifvit signalen från tornet var fröken Hansson.“

„Naturligtvis var det hon. Nå, och vidare?“

„Nå ja — matrosen kan naturligtvis igenkänna båten och finna vi båten, så ha vi ock funnit roddaren. Om vinkandet från tornet verkligen gällde denne roddare, så måste han naturligtvis bo så, att han kan se tornet och icke alltför långt borta. Nu öppnar sig faktiskt en rak, öppen linje genom sundet mellan den plats, där stugan på Granö står, och den del af Kämparö, där villan är belägen; och sträckan däremellan är icke längre än tre kilometer.“

„Så att alltsamman knäpper, menar du. Jo, jo, när du en gång hört Ivar Skarp förklara, att något är sant och säkert, så skall du finna att alla fakta sedan, om du ock gräfde i evighet, blott tjäna till att ytterligare styrka saken. Det är så med den absoluta sanningen, ser du, att intet kan finnas eller existera som icke passar in i henne — just emedan hon eljes icke vore sanningen. Ty där blott ett enda faktum

strider emot, där har man icke funnit sanningen, utan råkat på villovägar.“

Sedan vi hunnit till jakten, tagit ombord matrosen och denne satt sig till årorna, rodde vi i väg efter mina anvisningar bort mot Lillfjärden.

Efter en half timmes rodd öppnade sig i skogen på stranden till höger, det vill säga på norra stranden af Granö, en ganska brant från sjön uppstigande ängstäppa och på höjden bortom denna stod torpet — rödmålade byggnader med hvita knutar och lister och fyra stora, gamla björkar, hvilka liksom välsignande bredde ut sina grenar däröfver. En stig slingrade sig från torpet genom ängen ned till stranden och där den nådde denna lågo flera båtar dels på stranden, dels bundna vid en liten brygga, bestående af ett par plankor på två bockar. Bland dessa båtar upptäckte jag redan på långt håll en oljemålad — med det öfversta bordet hvitt.

Så snart vi hunnit tillräckligt nära, bad jag matrosen se bakom sig och säga mig, om han kände igen båten.

„Nå så“, ropade han. „Herrn måtte vetat förut att han låg här! Det är samma båt eller ock ingen båt alls.“

„Vi skola ro i land här“, sade jag.

„Hör du — det blir förbannadt obehagligt“, inföll Ivar Skarp „åtminstone för mig, som känner honom förut.“

„Hvarför det? Du tror väl inte, att jag nu genast anklagar honom för mord och hugger honom i kragen?“

„Hvad ämnar du då göra?“

„Höra, hvad han har att säga, naturligtvis.“

„Ja, det är ju så godt, som att anklaga honom. Han kan väl knappast ens bestrida.“

Vi hade emellertid hunnit till bryggan. Det första vi gjorde, var naturligtvis att titta närmare på båten. Och döm om min häpnad — jag kunde nästan säga förskräckelse — då jag upptäckte att den ljusgrå färgen inuti båten, på en stor del af den högra sidan var fläckad — och fläckad af blod! Blodet hade icke kunnat komma från något sår på handen: här hade en pulsåder sprutat ut, sprutat långt och mycket, om icke rent af någon fått förblöda här. Man hade nog sökt att senare skölja bort blodet, men fläckarna voro dock tydliga.

„Där ha vi ju det bästa bevis i världen“, sade Ivar Skarp. „Och nu få vi lof att börja dragga här på denna fjärd — Lillfjärden sade du ju att den kallades.“

„Låt oss gå upp till stugan“, sade jag litet nedslagen och modstulen.

„Jag skulle hellre stanna kvar här nere“, förklarade Ivar Skarp.

„Men jag kan komma att behöfva ett vittne däruppe — till och med två. Så att jag måste bedja både dig och Anders att följa med.“

Nu hade besöket där uppe på torpet blifvit ytterst obehagligt äfven för mig efter den senaste upptäckt jag gjort. Visserligen hade ju roddaren haft ett bandage på handen. Men för att förklara ett så ymnigt stänk af blod, som det i båten, skulle han, som sagdt, bort skära genom pulsådern och då skulle han knapast ha kunnat ro.

„Hör nu“, vände jag mig till matrosen, „föreföll den där roddaren att vara sjuk? Var han svag eller blek eller — — —“

„Nej, han var solbränd, tyckte jag, och stark och frisk och rodde duktigt.“

„Var det där bandaget på hans hand stort eller litet?“

„Nog tycktes det vara kring om hela handen.“

„Ack, sådana dumheter“, sade Ivar Skarp. „Tycker du att allt detta blod kunnat stänka kring från en sårad hand!“

Med dröjande steg nalkades vi stugan.

Man hade tydligen redan varseblifvit oss, ty ut i dörren trädde en karl och en kvinna — karlen kort, litet puckelryggig, med hufvudet nedsjunket mellan ett par sneda axlar, kvinnan däremot jättelik både i längd och bredd, med ett öppet, gladt ansikte. Vid hennes kjolar hängde två ungar med luggen öfver ansiktet och alla fyra iakttogo med största nyfikenhet vårt antågande.

„Goddag, goddag“, sade jag, som gick främst . . . Kan man få stiga in i stugan och hvila en stund?“

„Maka er undan“, ropade kvinnan, åt barnen och sedan dessa försvunnit samt karlen och hon själf stigit åt sidan, neg hon och bad oss stiga på.

„Det är ett vackert ställe, det här. Hvad heter det“, sporde jag så snart vi satt oss.

„Gräsars.“

„Ni har väl sommargäster kan jag gissa? Där låg en målad båt — hvems är den?“

„Det är doktors båt — doktor Höjdings — han bor här.“

„Jaså, Höjding bor här! Är han hemma?“

„Neej, han reste bort i onsdags morgon.“

„Reste han bort? Till staden?“

„Neej; — ja, förstås, han for nog till staden, men han skulle längre därifrån.“

„Hvart då?“

„Ja, jag vet inte. Hans resa kom så hastigt på. Hörde du“, hon vände sig till mannen, hvilken tegat hela tiden „hvad det var för ett ställe han skulle till?“

„Nog sade han något namn, men jag minns ej hvad det var. Långt borta någonstädes var det.“

„Hans resa kom så hastigt, sade ni?“

„Ja, han kom hem tisdags afton närmare klockan tio och då packade han genast in sina kläder i kappsäcken, för han skulle till ångbåten morgonen därpå.“

„Han hade kanske sårat sig svårt, så att han måste till läkaren?“

De stirrade på mig, som om de icke förstätt.

„Hade han inte sårat sig och blödt mycket? Hans båt är ju alldeles blodig.“

„Är hans båt blodig“, ropade hustrun.

„Har ni inte sett det?“

„Neej.“

„Nå, men var han inte sjuk?“

„Aldrig det bittersta! Utan han sjöng och tralla' för sig själf gladare än vanligt just den aftonen, medan han packade i kammaren.“

„Hade han då inte något förband — något bandage någonstädes? I hufvudet eller på händerna?“

„Neej“, svarade hustrun. „Men — — —“

„Joo“, kom det från mannen. „När han kom hem, så hade han en trasa kring ett finger. Men inte när han for — så han måtte nog ha skurit sig under vägen.“

„Den trasan såg inte jag“, påstod hustrun.

„Men jag såg henne“, sade mannen.

„Och onsdag morgon for han bort med ångbåten?“

„Jaa“, svarade mannen. „Jag rodde honom till farleden och där steg han ombord.“

„Lika glad och munter som alltid?“

„Lika glad och munter som alltid“, ljöd svaret.

Jag vände mig till Ivar Skarp och sade sakta:

„Du förklarade nyss, att så snart ett enda faktum strider emot, så äro vi på villospar. Här hafva vi nu ett sådant.“

„Hvilket då?“

„Att han var lika glad och munter som vanligt.“

„O, heliga enfald! Hörde du inte, att han var „ovanligt“ glad och munter? Det är icke så lätt att vara alldeles sig lik, ser du, huru väl man än bjuder till att spela sin roll, efter dylika dåd. Men han är nu redan på Atlanten — tag fast honom den som kan.“

„När skulle doktorn komma tillbaka“, frågade jag.

„Inte snart; inte förr än om en vecka.“

„Var det med sin egen båt han var ute aftonen innan han reste?“

„Ja; han for redan så där vid fem tiden och var borta hela kvällen.“

„Och det var inte fråga om, att han skulle resa bort, innan han for ut?“

„Nej, inte tänkte han då på någon resa, inte, för han hade på dagen sökt att få nya beten till sin långref.“

„Det var ledsamt, att inte få råka honom. Vi äro gamla bekanta. — Det är väl ett treffligt rum han har?“

„Det går nog an att se på det, ifall herrarna vilja besvåra sig.“

Vi följde henne öfver förstugan till ett ljusst och glädt rum med hvita gardiner och storartad utsikt. Det första jag fäste mig vid var, att man från gafvelfönstret kunde se öfver en sänka i skogen ut till

sundet, genom hvilket vi rott hit samt ända bort till Kämparö, där tornets öfre del lyste fram mellan två trädkronor. För öfrigt lågo på bordet i kammaren papper och pennor samt en hel hög med böcker, i en knut upptäckte jag ett par högskaftade smorläderstöflar, på fönstret lågo drag, krokar, långrefsnystan, ett par djupspön med refvar och annat smått. På en spik i väggen hängde en dubbelbössa jämte patron-taska och jaktväska.

„Jaså, om en vecka skulle han komma tillbaka“, frågade jag hustrun, som följt oss till kammaren.

„Ja, så sade han.“

„Jag får väl komma igen då och hälsa på honom. Vi äro från Kämparö. Ni har väl hört att där händt något så besynnerligt och ledsamt?“

„Nåja — vi läste just om saken i tidningen i går. Det är väl för underligt ändå, att en människa skall kunna försvinna så där, utan att man vet hvar!“

„Vi kommo nu hit för att spörja, om ni här skulle ha sett något till en karl, som i tisdags före middagen blef bortkörd från Kämparö? En hjulbent, skefögd karl med tofvigt rödaktigt skägg — han hette Adam Sjöman?“

„Neej, någon sådan ha inte vi sett här, inte?“

„Kanske vi för all säkerhets skull fråga värden själf också“, sade jag och steg ut ur kammaren.

„Ja, det går nog an att fråga, men när inte jag har sett honom, så har nog inte gubben sett honom heller.“

Och så var det ock — hennes gubbe hade icke sett någon karl, sådan som Adam Sjöman — hvilket jag ju för öfrigt vetat förut.

Vi togo afsked och vandrade ned igen.

„Det där gjorde du inte så illa“, hade Ivar Skarp nåden att säga. „Jag tror knappast att jag själf skulle gjort det bättre. Det tycks alltid vara i förmågan att draga konsekvenser och göra slutledningar, som det brister för er, gräfvande snokar — själfva gräfvandet, det kan ni.“

Vi rodde tillbaka och innan vi lämnade jakten, vände jag mig till matrosen:

„Nu skulle jag be er att icke tala om den här färden för någon, äfven om man skulle fråga er, och att behålla i minnet, så att ni, om så skulle behöfvas någon gång, kunde intyga: först att roddaren ni såg blifva skrämmd till att ändra kurs om tisdagen rott ut från torpet klockan fem tiden och kommit dit tillbaka närmare tio; sedan att han icke talat om någon resa, innan han for ut, utan tvärtom sökt skaffa åt sig beten till långrefven, men att han genast efter återkomsten packat ner sina kläder och rest bort nästa morgon; vidare att hans båt varit nedsölad, nedstänkt af blod och huru den varit nedstänkt; sedan att han vid återkomsten haft blott en liten trasa kring ett finger — intet större förband; och slutligen att allt detta varit samma dag som jakten låg för nordväst så att ni kunde se icke blott flaggan, utan äfven någon del af tornet och den hvita näsduken.“

„Det blir icke svårt att komma ihåg nu, när man vet, att det är något värdt“, svarade han och spottade.

XIV.

En vassvuxen vik.

Klockan var åtta, när vi kommo upp till villan, och det var lördag afton. Gärna hade jag ännu samma kväll tagit skön Manda och hennes lille broder Axel i förhör, men fick nu lof att uppskjuta därmed till följande dag efter middagen.

På verandan sutto fruntimren och herr Tallrot, den sistnämnde med ett glas punsch framför sig.

„Kom för all del och hvila er litet“, ropade fröken Brantin till oss.

„Det återstår knappast annat, ty jag ämnar fortsättningsvis taga herrskapets gästfrihet i anspråk.“

„Det är oss mycket kärt. Var så god och sitt ned och tag ett glas punsch och soda. Det kan behövas efter ett så ansträngande dagsarbete.“

„Hvarifrån komma herrarna nu“, sporde fröken Hansson.

„Vi ha letat efter Adam Sjömans spår, men förgäfvos. Måhända har min konstapel bättre tur“, skyndade jag mig att förklara, innan Ivar Skarp skulle hinna gifva något annat svar.

Jag tyckte, att fröken Hansson drog en suck af lättnad och samtalet blef därefter vanligt salongspladder — sådant tvunget prat, som man måste hålla uppe, huru gärna man än skulle tala om helt andra saker. Efter kvällsvarden anmältes, att konstapeln och Fästman återkommit, hvarför jag gick och talade med dem. De hade frågat sig för på åtskilliga torp, men ingenstädes hade någon sett till Adam Sjöman.

När jag återkom till sällskapet på verandan, stod månen i all sin prakt, några större stjärnor blixtrade på det mörka firmamentet, och vattnet glittrade i trädgården lågo buskager och öppna platser i skarp kontrast till hvarandra och förlänade åt taflan detta trolska utseende, där äfven förnuftsmänniskan utan svårighet kan hängifva sig åt tanken på ljusa älfvor dansande i ring i det dallrande skenet på planerna och tomtar, döljande sig i skuggorna. Jag yttrade något i denna riktning och, ehuru Ivar Skarp hånade detektivpoeten, fick jag synnerligt medhåll af damerna. Allting i lifvet, menade fröken Hansson, var ju intressant och tjusande egentligen blott så länge det icke tillät en fullkomligt klar inblick, utan genom beslöjade eller öfverdrifna dagar gaf oss tillfälle att i förhållandena inlägga något af vår egen fantasi.

„Mycket riktigt“, instämde herr Tallrot. „Månen har därför ock i alla tider varit de fantiserandes idol; icke blott att han här nere hos oss ställer till hemligheter, utan han är äfven hemma hos sig full af sådana — litet ensidig, som han visar sig.“

Först närmare elfva sade vi godnatt och hvar och en gick till sitt. Men jag satt sedan ännu i flera timmar och arbetade med mina anteckningar, så att det led mot morgonen, innan jag lade mig. Följden var att jag försof mig — jag vaknade först klockan nio.

Kring det dukade kaffebordet sutto endast fröken Brantin samt herr Tallrot och Ivar Skarp. Men jag hade knappast hunnit taga plats efter hälsningarna, då fröken Thidén infann sig. — Hon var klädd i svart klädning, hvilken lät hennes ståtliga, välväxta figur framträda dubbelt fin och ädel.

„Åter de sista, Margret och jag, såsom vanligt“, log hon och sade med en nick god morgon till de andra, men vände sig därpå särskildt till mig:

„God morgon häradshöfding Eller! Jag hoppas ni sofvit godt“. Och därvid räckte hon mig handen och jag fick åter ett ögonblick fördjupa min blick i hennes stora ögon.

Kort därefter blef äfven fröken Hansson synlig, också i svart! Deras svarta dräkter — fröken Brantins hade redan de föregående dagarna varit svartklädd — blefvo nu så i ögonen fallande, när de voro tre, att förstämning åter bredde sig öfver sällskapet.

Det blef fråga om, hvad man skulle företaga sig nu på söndag morgon och Ivar Skarp förklarade, att han ansåg det vara deras plikt, antingen det var sön eller söcken, att oförtrutet fortsätta med draggningarna. Hvad herr Tallrot tänkte sade han ej; det var väl svårt för honom att motsäga. Jag förklarade, att äfven jag skulle gifva mig ut — kanske kunde jag ändtligen lyckas få reda på något.

När vi slutat frukosten, bad fröken Thidén att få tala några ord med mig, hvarför jag öfverlycklig följde henne till Thidéns rum.

„Jag har tänkt på den där fullmakten, som jag skulle gifva er, men jag vet rakt inte, hvad jag skall skrifva.“

„Det förvånar mig inte. Tillåter fröken, att jag sätter upp ett förslag?“

„Jag ville just be er därom“. Hon lade fram papper på skrifbordet. Då hörde jag att de reste sig på verandan.

„Åh“, ropade jag „vill fröken kanske vara så

vänlig och hålla kvar Ivar Skarp en stund, så länge jag skrifver detta? Jag skulle vilja tala med honom, innan han far bort.“

Hon gick, och medan jag satt och öfverlade, huru jag bäst skulle tillmötesgå hennes önskan, hörde jag Ivar Skarp säga:

„Du är icke synnerligen principfast.“

„Hvaraf sluter du det“, frågade fröken Thidén.

„Du förklarade en gång, att du aldrig räcker handen till hälsning åt dem, som sofva under samma tak, annat än när de resa bort eller komma igen.“

„Det är också det förnuftigaste — tycker du inte det?“

„Hvarför är det då slut med förnuftet, när det gäller Eller? Han har sofvit under samma tak redan två nätter och likväl räckte du honom handen!“

Ivar Skarp var svartsjuk!

„Det är något annat med härads höfding Eller“, genmälte hon. „Han är hvarken husfolk eller vanlig gäst; mot honom får jag lof att ha mera hänsyn än mot andra.“

Jag erfor en utesäglig fröjd, men tvang mig till uppmärksamhet och skref en inlaga till förmyndarenämnden, där jag i fröken Thidéns namn anhöll, att jag måtte bli förordnad till kurator för henne.

Jag vek ihop papperet och gick ut på verandan, där jag gaf det åt henne.

„Och får jag nu lof att tala litet med dig“, sade jag till Ivar Skarp, hvilken steg upp och följde mig. Jag tog fram kartan och bad honom visa mig, huru och hvar de hittills draggat.

„Det ser ut, som om ni icke skulle brytt er om

att söka närmast stränderna och i de små vikarna“, frågade jag sedan.

„Naturligtvis sökte vi först kring ångbåtsbron och längs stränderna där.“

„Men i vikarna vid de öfriga stränderna?“

„Nej, så oförnuftiga ha vi verkligen icke varit. Ingen är väl dum nog att söka upp grundt vatten för att gömma ett lik, sedan han en gång haft tillfälle att nedsänka det i djupt vatten, som han rott öfver.“

„Och hvart ämnar du nu fara för att fortsätta draggningarna?“

„Till fjärden utanför Höjding — ja, Lillfjärden står här ju“, tillade han seende på kartan. „Det är tydligt, när man betraktar kortet här, att han rott från udden vid ångbåtsbron rakt öfver till sundet mellan denna Svartholmen och denna Kråkö och sedan hem därigenom; ja — där, i det sundet eller i dess närhet kan han ha sänkt kroppen.“

„Nå, lycka till! Det blefve på tiden att finna liket“, sade jag.

„Du åtminstone tyckes icke mycket bemöda dig därom.“

„Tvärtom! Men jag visste ju ej, hvar jag skulle söka, innan jag fick någon klarhet.“

„Jag gaf dig ju klarhet redan i går morse.“

„Men jag ville få klarhet själf.“

Ivar Skarp skrattade.

„Du är verkligen komisk — alldeles som ett barn“, sade han. „Det duger ej att få gåtan löst genom förståndigare, utan det får lof att se ut, som om man löst den själf.“

Därmed gick han. Och som jag hade mina skäl att

låta dem fara bort, innan jag själf begaf mig ut — Rundell skulle naturligtvis fara med dem — satt jag kvar, studerande kartan, och betraktade med intresse den holme norr om ångbåtsbron, som bar namnet „Getören“ och hvilken i sig inneslöt en liten vik, en grund vik, enligt hvad färgen på sjökortet antydde. Men såsom grundt upptogs på sjökortet allt vatten, som icke hade tjugufyra fots djup. Vattnet här inne bland holmarna var icke genomskinligt klart; redan på fyra, fem fots djup var ett föremål antagligen doldt för mänskliga blickar, och en grund vik kunde mycket väl ha större djup än så. Om mördaren var bekant med trakten och en reflekterande karl, så hade han omöjligen kunnat välja något bättre gömställe än denna lilla vik — förutsatt naturligtvis, att djupet där inne var tillräckligt för hans ändamål, och därom ville jag i dag öfvertyga mig. För det första behöfdes blott några årtag för att från ångbåtsbron komma dit. För det andra omgafs Korsfjärden af kilometer långa stränder på alla håll, och mördaren kunde omöjligen veta, hvilka alla som stodo på dessa och iakttogo honom; att ur en båt välta ett så stort föremål, som en människokropp, var ju ett arbete, som icke kunde ske obemärkt; däremot omgafs viken blott af dess korta, snart undersökta strand, så att han kunde veta sig fullkomligt säker där inne. För det tredje skulle väl aldrig någon not dragas i viken, aldrig någon långref sättas ut där. Och för det fjärde kunde han antaga, att ingen människa skulle söka liket på grundt vatten, som låg längre bort än det djupa, han nödgats ro öfver — alldeles såsom Ivar Skarp sagt.

„Stör jag“, ljöd det bakom mig.

Jag sprang upp -- jag hade icke hört hennes

lätta steg. „Huru vore det möjligt — jag har utan all rätt slagit mig ned här — — —“

„Utan all rätt“, sade hon. „Just när jag gifvit — eller velat gifva er obegränsad fullmakt! Det är i anledning häraf jag kommer. Jag blef mycket förvånad, då jag läste, hvad ni skrifvit. Min afsikt var icke att begära lof af andra; jag ville oberoende af andras åsikter och samtycke gifva min fullmakt åt er — — —“

„Men fröken är alldeles för ung ännu att kunna utfärda en sådan fullmakt.“

„För ung! Hvad tror ni om mig? Jag är redan nitton år.“

„Då har ni fulla två år kvar ännu, tills ni blir myndig och berättigad att utfärda sådana fullmakter.“

„Och så länge, menar ni, måste jag finna mig uti allt, hvad de där herrarna i förmyndarenämnden besluta?“

„Jag hoppas att såväl de som rådstufvurätten, där det slutliga förordnandet måste gifvas, komma att med största artighet gå er önskan till mötes. Det var just därför jag skref om blott en kurator. Ty när det blir fråga om förmyndare, skola de måhända hafva flera skäl att invända mot mig — isynnerhet att jag ju icke är affärsman och ännu mindre känner till fabriksrörelsen. De skulle åtminstone, antar jag, fordra att någon i detta afseende erfaren medförmyndare ställdes vid min sida — —“

„Men jag vill icke ha någon — de kunna väl icke mot min vilja sända mig hvilken som helst på halsen?“

„Hvilken som helst blir det nog inte — det är deras skyldighet — — —“

„Då tiga vi med förmyndarena; och om full-

makten icke heller är möjlig, så göra vi såsom ni tänkt.“

„Ja, jag tror, att detta är enda sättet för närvarande.“

„Jag adresserar då brevet till förmyndarenämnden?“

„Nej — nej! När fröken skrifvit ansökningen, så var god och lämna den åt mig. Jag vill själf inlämna den; jag måste få personligen tala med dem; de kunde önska några förklaringar — — —“

„Menar häradshöfdingen, att ni själf skulle resa med ansökningen till Helsingfors? Så mycket bråk skulle jag icke vilja åstadkomma.“

„Det är ju intet bråk i världen. Till staden måste jag i alla fall.“

„Måste ni? När då?“

„Det beror af omständigheterna — jag hade tänkt i öfvermorgon — — men — det beror som sagdt af särskilda omständigheter.“

Vårt samtal blef afbrutet af fröken Brantin, som kom in i rummet. Jag sade därför, att jag ämnade ro ut på sjön för att se mig omkring, och sedan fröken Brantin pliktskyldigast erinrat om att förmiddags kaffe serverades klockan half tolf, vandrade jag ned till stranden, tog den lättaste båt jag fann och rodde till Getören.

Hela holmen var omgifven af vass. På västra sidan, där den var kal och stenig, bildade vassen dock blott en smal, gles rand i vattnet ungefär tio famnar från stranden. Men den tilltog i täthet ju längre man kom mot öster, så att den föreföll alldeles ogenomtränglig på det ställe, där inloppet till viken borde finnas; hade jag icke sett på kartan, att där

fanns en vik, skulle jag aldrig kunnat sluta därtill af holmens utseende. Jag arbetade mig in i vassen och fann snart, att detta gömställe hade ännu ett företräde, om hvilket jag intet vetat hittills. Jag fann, att jag var dold för hvarje iakttagare, så snart jag hunnit en båtlängd in i vassen, emedan stråna, hvilka reste sig upp igen bakom min båt lika hastigt, som de trycktes undan framför den, voro betydligt högre än mitt hufvud.

Jag arbetade mig genom vassen mot det ställe, där jag såg albuskarna stå närmast, och kom sålunda till udden vid sidan af inloppet till viken. Denna udde var täckt af tätt vid hvarandra på sandbotten liggande kullerstenar, men bland stenarna varseblef jag luckor samt små, runda fördjupningar i sanden, och andra stenar voro rubbade från sina ursprungliga lägen — här hade tydligen nyss plockats stenar! Till hvilket ändamål, om ej för att sänka liket?

Jag stötte åter ut båten och arbetade mig in i viken; tidt och ofta steg jag upp att stå i båten för att få en öfverblick och kunna orientera mig. Under denna färd mätte jag djupet genom att sticka ned åran och fann, att här var mera än tillräckligt vatten för att dölja en människokropp, eftersom jag hunnit i det närmaste till midten af viken, innan åran tog botten, och den var dock väl åtta fot lång.

Ja, här om någonstädes låg han — därom var jag öfvertygad. Men en sak var att veta detta, och en annan att finna honom!

Jag rodde i land och gick upp på holmen samt omkring hela den lilla viken i hopp att finna någon klippa eller annan upphöjning, hvarifrån jag kunde få en bättre öfverblick, men intet dylikt stod att

finna. Hela denna del af holmen var en jämn, med alar och tallar beväxt sandbank, blott här och där täckt af glest gräs. Huru jag spejade och sökte, upptäckte jag emellertid slutligen en nödvuxen, gammal, krokig och grenig tall, i hvilken det icke borde vara någon konst att stiga uppåt en famn eller halfannan. Jag skyndade dit och begynte klättra upp och hade hunnit till den andra grenen, då mitt öra nåddes af röster på ganska nära håll. Jag blickade omkring mig och i samma ögonblick blef en båt synlig roende utanför vassen åt Kämparö till. Det var en karl, som rodde, och ett fruntimmer satt i båtens akter. Så snart de rott förbi, fortsatte jag klättrandet uppför och satt snart ganska bekvämt omkring tio fot öfver marken. Jag såg genast, att i vassen funnos flera hål, flera mindre fläckar, där antingen ingen vass skjutit upp eller ock vasstråna rifvits bort eller böjts undan. Och huru jag tittade och tittade, såg jag på ett af dessa ställen någonting, som jag ansåg vara mycket betecknande: där stucko ett par, tre vasstrån med blott de öfversta bladen snedt upp ur vattnet! De voro väl då hindrade att resa sig af någon mot deras nedersta del fallen tyngd!

Jag tog märke på stället så godt jag kunde — det befann sig icke långt innanför inloppet och något söder om den linje, som drogs midt genom sundet och viken. Sedan kröp jag ned igen från mitt observatorium, gick till båten, sköt ut den och begynte leta efter stället — men omöjligt! Vassen var tät och från båten syntes den vara fullkomligt jämn öfverallt.

Jag hade rott af och an en god stund, då jag åter hörde årslag och högljudt tal och igenkände på

rösterna de våra, som från draggningen återvände hem till förmiddagskaffet. Jag hade ock redan vunnit det åsyftade — jag visste nu, att liket kunde och borde sökas här, och något vidare kunde jag, ensam som jag var, utan några krokar eller någon dragg, för närvarande icke uträtta. Men jag ville icke, att de skulle se hvarifrån jag kom och arbetade mig därför långsamt ut ur viken dröjande någon stund bakom Getören, till dess jag kunde antaga, att de hunnit till bron och upp i land. Då rodde äfven jag hem.

Redan nära bron, hörde jag årslag bakom mig och vändande mig om, igenkände jag gårdskarlen Fridolf Backas.

„Hvart skall det nu bära af“, frågade jag.

„Blott dit bort till udden. Jag ligger där och passar på hvarje gång ångbåten kommer från stan för att hämta posten, för kapten vill inte till bron för bara tidningar och bref.“

„Det kunde hända, att också jag får bref från staden; ni är väl god och hämtar upp det genast?“

„Jaa — genast.“

Vi rodde vidare, han åt sitt håll och jag åt mitt. Det första jag gjorde var att söka upp Björk och be honom att nu genast anskaffa några störor, flere famnar långa, samt vid ett par af dem fästa i ändan något slags krokar eller böjda spikar och sedan hålla sig beredd att efter en timme följa med mig ut på sjön.

Sedan gick jag upp till verandan och fann, att det kommit främmande — samma fruntimmer jag sett ro förbi Getören — och af damernas förgråtna ögon slöt jag, att hennes ärende varit sorgens beklagande. Hon var en medelålders, liten, mycket black dam med

pincenez på en lång, böjd näsa, tillplattade kinder och inflammerade ögonlock samt presenterades för mig såsom fröken Törning. Äfven herr Rundell hade — jag måste säga, till min förvåning — infunnit sig och satt jämte de öfriga vid bordet.

Vid mitt inträde hade naturligtvis samtalet afstannat och sedan jag satt mig, började fröken Törning att examinera mig om hvad jag redan upptäckt, hvad jag hoppades finna, hvad jag trodde, hvad jag fruktade och så vidare. Hennes mening hade väl dock knappast varit annan än att visa sig intresserad, ty utom att hon ibland besvarade sina frågor själf, lämnade hon plötsligen hela ämnet genom att, vändande sig till fröken Brantin, säga:

„Ja, kära Anna, så underligt är det här i världen, trots allt hvad där skrivits om aningar och fjärrskådande och tankeläsning och sådant där, att just i samma ögonblick, som blef så ödesdigert för dig och alla här, satt jag och jublade i mörka rummet öfver en triumf och firade kanske den största och gladaste högtidsstund jag haft i hela mitt lif, utan någon aning om, hvilken smärta samma stund skulle bära i skötet för min käraste väninna.“

„Jaså, fröken är fotograf också“, sporde Ivar Skarp intresserad.

„Med lif och själ“, utropade fröken Törning.

„Och hvad var det, som fägnade fröken så mycket?“

„Jag hade gjort en ny, en egen uppfinning och lyckats.“

„Så-å! Får man lof att fråga — — —“

„Ser ni, jag håller sedan flera år på ett samla fotografier — karakteristiska fotografier öfver skär-

gården, för att söka få ihop ett album, hvilket kunde göra anspråk på att verkligen afbilda såväl naturen, som lifvet där. Och då har det alltid förargat mig att just det mest karakteristiska för skärgården, det som tilldrager sig ute på sjön, skall bli uppfångadt blott i mikroskopisk gestalt, blott såsom punkter på vattnet, af hvilka man knappast får något begrepp. Ty att fara dit ut och ställa upp apparaten i båten för att ligga och vänta att något skall visa sig, lyckas ej. Dessutom kan man göra det blott ytterst sällan, emedan vattnet nästan aldrig är så lugnt, att icke båten gungar och skvalpar.“

„Men för detta fall har man ju handkameror.“

„Det finnes icke handkameror större än tretton aderton och jag vill ha bilder om aderton tjugufyra.“

„Men det finnes ju teleobjektiv.“

„Tele — hvad för slag?“

„Teleobjektiv — teleskop att skrufva för apparaten i stället för det vanliga objektivet, när man vill fotografera aflägsna föremål“, förklarade Ivar Skarp.

„Finnes det“, utropade fröken Törning förvånad.

„Ja, visserligen.“

„Det visste jag icke. Men det är just, hvad jag nu uppfunnit själf. Jag har arbetat därmed hela sommaren och just om tisdagen lyckades jag ändtligen. Bilden kom fram så förstorad och så skarp tillika, att man kan se till och med den fina refven, som hänger ned från spöet, ehuru det var åtminstone hundra famnar från stranden, dit där båten låg. Jag fruktar blott, att min inrättning icke är mycket hållbar, ty den är hopfogad af papp. Men de där teleobjektiven äro väl mycket dyra?“

„Ah nej, det tror jag inte“, svarade Ivar Skarp.

„Det är märkvärdigt hvad fotograferandet tagit för en fart på de sista åren“, anmärkte jag. „Jag undrar, om det finns någon enda holme i hela skärgården, där ingen skulle ha någon fotografiapparat. Fröken bor väl ock på någon af holmarna här?“

„Ja, på Långholmen — det vill säga blott om sommaren. Om vintern bor jag i Helsingfors.“

„Sofi har vurmat för fotografering så långt jag minnes tillbaka“, sade fröken Brantin.

„Men det kan väl icke heller finnas något trefligare än att så där samla ihop alla sina minnen lifslevande, i synnerhet när man, såsom jag, tecknar upp hvarje fotografi jag tager.“

„Tecknar upp“, sporde Ivar Skarp.

„Ja, jag antecknar för hvarje fotografi hvilken plåt, hvilken bländare, hvilken himmel, hvilken tid, hvilken expositionstid och hvilken framkallare jag haft.“ Hon tog fram en annotationsbok ur fickan. „Det är den bästa almanack i världen, det här, ty skulle jag glömt någon gång, under hvilka omständigheter någon af mina fotografier tillkommit, behöfver jag blott söka reda på den här och då har jag genast alltsammans så lifslevande för mig, som om jag varit där just nu.“

„Men det är ju ett förskräckligt arbete, det där“, utropade Ivar Skarp, sedan han en stund bläddrat i boken.

„Åh, en sådan anteckning gör man ju, medan man öfverlägger om den rätta expositionstiden.“

„Är det tillåtet att se“, frågade jag, sträckande ut min hand efter boken.

„Var så god.“

Jag bläddrade i boken och fann snart:

Aug. 10 kl. 9 f. m. Skrämd fårscock. Lumière. Hydrochinon, Sol. Moment. Bländ. 4.

Aug. 10 kl. 6 e. m. Metare (afstånds inr.) Lumière. Hydrochinon. Sol. 8 sek. Bländ. 3.

Återlämnande boken sade jag: „det är verkligen ett mödosamt arbete.“

Hade jag verkligen lyckan att här alldeles oförmodadt få ett godt bevis? Det skulle snart visa sig.

XV.

Funnen.

Samtalet afbröts af husan, som kom och hämtade posten — ett bref till mig och ett till fröken Hansson, hvilken dessutom fick ett paket. Jag såg genast att mitt bref var svaret på min förfrågan om Thidéns affärsställning, och det intresserade mig knappast numera. Jag lade det likgiltigt i fickan. Men annorlunda betedde sig fröken Hansson. Hon blef märkbart öfverraskad, rodnade, steg hastigt upp och försvann med paketet och brefvet.

„Från Bruno Højding“, tänkte jag; „hvad gafve jag ej för att få läsa det brefvet!“

Emellertid reste vi oss alla från bordet strax därpå. Herr Rundell tog afsked och gick till sig, fröken Brantin omhändertog sin väninna och jag begaf mig upp till mitt rum för att läsa brefvet. Det lydde:

För att tillmötesgå din anhållan ansåg jag mig icke kunna göra något bättre än att vända mig till

bankerna. Öfverallt samma svar: Thidéns kredit orubbad, mycket god. På hans namn kan du ännu i dag få lyfta när som helst: i Finlands Bank ända upp till en million, i privatbankerna mellan femhundratusen och sjuhundrafemtiotusen. Vill du veta mera så fråga. Står gärna till tjänst.

F. T.

Något annat hade jag icke mera väntat. Men nu — jag hade ju lofvat att säga min tanke åt fröken Thidén, så snart jag fått detta svar. Nu hjälpte icke annat än att göra henne detta bedröfliga meddelande. Hon var ju visserligen förberedd, hon också!

När jag kom ned igen, såg jag herrarna åtföljda af Kalle Fästman redan långt borta tågande till stranden. De skulle tydligen ro ut för att fortsätta med draggningarna. På verandan satt fröken Thidén ensam.

„Jag har fått svaret nu“, sade jag.

„Och att det icke är godt, ser jag på er.“

„Nej, det är icke godt“, svarade jag i det jag räckte henne brevet.

Hon läste det och såg ytterst häpen upp.

„Men detta svar kan ju väl på intet sätt kallas dåligt. — Ah“, ropade hon och blef alldeles blek „ni menar väl aldrig att rikedom — — —.“

„Jag hoppades, att herr Thiden rymt ur landet — att han var ruinerad“, svarade jag, som icke förstod hvad hon menade, då hon tvärt afbröt sig själf.

Hon såg hastigt bort och blef nu lika röd, som hon förut varit blek. Hon föreföll mig obegriplig.

„I början slog allting så väl in, såsom jag i förgår förklarade för fröken, ehuru jag blott antydde möjligheten af en liten kryssning.“

„Jag hade kunnat säga er, att ni misstog er. Och nu?“

„Nu — tyvärr — —.“

„Nu, menar ni, finnes det icke minsta tvifvel om att pappa icke vore död?“

„Tyvärr, ja!“

„Jag visste det.“

Det blef tyst — en tung tystnad, hvilken jag icke hade mod att bryta. Plötsligt ryckte hon näsduken från ansiktet och sade hastigt:

„Men hvem har gjort det? Och hvar finns hans kropp?“

„Det skall jag nu taga reda på. Men innan jag begifver mig ut, skulle jag ha en bön till fröken. Min konstapel är ytterst generad af att bo här uppe tillsamman med herrskapets gäster. Jag framhöll för honom att tjänarna ju bo i samma korridor, men han skulle ändå föredraga att få sitt nattläger annorstädes. Är det icke så, att där nere i huset vid stranden stå ett par rum obebodda? Så vida de icke äro för goda, skulle han kanske kunna få något af dem?“

„Visserligen. Det var till och med tants afsikt att inlogera honom där, men jag trodde, att häradshöfdingen önskade ha honom närmare tillhands. Han får gärna taga hvilket han vill — jag skall be dem hämta nycklarna.“

På hennes ringning visade sig husan, som fick tillsägelse att hämta dessa och några ögonblick senare hade jag dem i min ficka.

Jag hade under vårt samtal sett Björk vandra ned för gången till stranden med stängerna, som jag bedt honom anskaffa, och steg nu upp, tog afsked och följde honom.

„Hör nu Björk“, sade jag till den på bron vändande konstapeln „jag berättade där uppe, att Björk tyckte det var tråkigt att bo i själfva villan. Inte har väl Björk något emot att flytta i ett af rummen här?“

„Nej, hva' sku' det kunna vara för någo'?“

„Så låt oss nu gå och se på dem.“

Rummet till höger från förstugan var betydligt mindre än Rundells, men såsom inredt för gäster naturligtvis mycket för fint för konstapeln. Emellertid bestämde jag, att han skulle bo där.

„Det är nämligen så“, förklarade jag „att ifall vi skulle finna liket, måste vi ha något rum att lägga det i annatstädes än uppe i villan. Skulle vi komma bärande med kroppen utan att damerna blifvit förberedda, kunde vi skrämma slag på dem. Jag tänker därför lägga honom här i rummet bredvid, men vill ej lämna honom utan vakt. Därför är det som jag önskar, att också Björk skall stanna här och ha ögon och öron öppna. Ingen — hör Björk — ingen får gå in till liket utan att jag gifvit lof. Och godt vore, att ingen gick ut och in här eljes utan att jag fick veta därom. Förstår Björk?“

„Förstår, herr häradshöfding.“

„Godt! Rummet här bredvid måste vara stort; där kunna vi lägga liket“. Jag öppnade dörren, besåg rummet och fann att det motsvarade mina förväntningar; det var långt och smalt och hade icke mindre än fyra sängar.

Vi låste dörrarna och begåfvo oss ned till bron, där jag valde den största ekan — en liten präm. I denna lade vi stängerna och rodde i väg till Getören.

Jag lät landsätta mig vid samma udde, där sterna plockats och sprang därifrån längs stranden

omkring viken till tallen, i hvilken jag klättrade upp. Sedan detta väl var gjordt och jag åter fått sikte på det misstänkta hålet i vassen, ropade jag till Björk att ro till mig. „Litet mera åt höger — så, rakt fram nu — litet mera åt vänster — så“, ropade jag till honom allt efter som jag såg honom ro orätt åt den ena eller andra sidan. På detta sätt hade han snart hunnit den plats, dit jag velat hafva honom.

„Stopp där nu“, skrek jag. „Stick ned en af stängerna att stå i botten där.“

Han reste sig i båten, tog en af stängerna och stack ned den. Men där var emot förmodan så hård botten, att han flera gånger fick åter lyfta upp stängen och hugga ned den af all sin kraft. Där måtte funnits någon sandbank eller håll; han tycktes pröfva olika ställen, och slutligen for stängen djupt ned, såsom om han nu påträffat mjuk, bottenlös gyttja. Emellertid stod stängen där nu synlig minst en famn ofvanom vassen.

„Ro hit nu“, ropade jag. Så snart han hunnit till stranden, gick jag i båten och lät honom ro tillbaka. Det var nu ingen konst att hitta dit, då jag hade stängen att styra efter.

Anlända till platsen togo vi hvar sin af de med krokor försedda stängerna, gräfde med dem i botten och fingo genast tag i något.

„Upp — sakta“, sade jag. Vi höjde långsamt på stängerna och där kom upp hos mig en arm, hos honom en fot — vi hade liket.

Det var icke särdeles svårt att få in det i den krängda båten. Vi lade det på botten och jag betraktade det noga samt bad äfven Björk att se och lägga på minnet hvarje detalj.

„Det är tydligt, att det legat framstupa på botten, eftersom ryggsidan icke är gyttjig, såsom den andra“, sade jag.

„Ja, de' ä' tydligt.“

„Lägg märke till att han är klädd i en lätt, vattentät reskappa, men att denna är dragen upp öfver hufvudet och med ett snöre hårdt ombunden kring halsen, så att hufvudet befinner sig inne i en säck. Och vidare, att samma reskappa bak på ryggen är rifven i flera hål.“

„Ja, så ä' de'.“

„Vi skola nu skära upp snöret, så att vi få fram hufvudet.“

Björk tog sin knif och skar af snöret och jag lyftade på kroppen, så att vi fingo ned kappan. Där inne fanns mössan — en lätt ljusgrå tygmössa, nedblodad, men den satt icke på hufvudet. Omkring detta var en näsduk, hvit, men också nedblodad, knuten i nacken likt en öfver näsa, tinningar och öron anbragt bindel så hårdt, att näsan blifvit alldeles tillplattad. Det oaktadt och ehuru ansiktet äfven eljes, i följd af att liket legat flera dagar i det jämförelsevis varma vattnet, blifvit på ett vidrigt sätt vanställdt, kände jag genast igen Thidén, så snart vi fått bort bindeln. Något tvifvel om att detta var originalet till det porträtt fröken Thidén visat mig kunde icke råda; jag hade för öfrigt någon gång sett honom i Helsingfors. Men till min ytterliga häpnad var det sår, medels hvilket han dödats, af helt annan beskaffenhet, än hvad det bort vara, om den teori jag uppgjort för mig själf varit riktig. Han hade icke stupat för någon pistolkula, utan blifvit bakifrån nedhuggen, såsom man faller en oxe — hela hufvud-

svålen bak var uppfläckt och skallen krossad af ett väldigt slag med något trubbigt vapen — antagligen en yxhammare! Detta var en svår stöt för min teori och en stor missräkning.

Skulle det således ändå varit Adam Sjöman?!

Jag tog näsduken och granskade den samt fann i ett af hörnen ett monogram „J. T.“ — således Thidéns egen näsduk. Men hvarför hade en sådan bindel lagts om hans hufvud? Naturligtvis måste afsikten varit att därigenom minska blodflytningen — men medlet föreföll ytterst besynnerligt. Såret i bakhufvudet blef icke täckt af duken, hvars knut satt i nacken — ändamålsenligare hade varit att snöra hårdt kring halsen, såsom äfven skett sedan kappan dragits öfver hufvudet. Kappan var nog nedblodad, men på långt när icke så mycket, som såret i hufvudet bort åstadkomma. Emellertid kunde ju största delen af blodet ha blifvit bortsköljd i vattnet, eftersom kappan haft hål, så att detta fritt kunnat intränga i den säck, som af densamma bildats kring hufvudet.

„Men hvartill tjäna' hela den säcken“, sade Björk, då jag påpekade alla dessa omständigheter för honom „om där funnos hål, genom hvilka blode' kunde rinna ut? Ty det va' väl karlens mening att hindra blodspår på marken och i sin båt, då han snörde om hufvude' så där.“

„Kappan var ju hel ännu, då han band den kring hufvudet; den fick hål medan han släpade ned liket till båten. Den kan ha fastnat i kvistar, när han bar liket genom buskarna, eller i någon spik i båtsuden, när han skulle lyfta in kroppen i båten. Eller ock kan han ha slagit kappan om hufvudet endast för att dölja det, ifall någon skulle möta honom på sjön.

Om han kastade sin egen rock öfver resten af kroppen, så såg det ut, som om han haft endast ett par bylten i båten. Men titta nu ock på snöret, hvarmed han surrat kappan kring halsen.“

Björk betraktade snöret. „De' ä' icke vanligt tvinnadt snöre“, sade han. „Ja' har aldrig sett sådant här förut. De' ser ut att vara flätadt.“

„Ja, det användes till draglina. Det är mycket starkt och mycket dyrt. — Men låt oss nu se, hvad vi finna i fickorna“, fortsatte jag.

Björk stack sin hand i den högra fickan på benkläderna och drog ut tre stenar och en börs. I börsen funnos trettioen mark sjuttio penni i guld, silfver och koppar mynt. Ur den vänstra drog han fram två stenar och en nyckelknippa. I rockfickan till höger funnos ett par stenar och en näsduk, i den till vänster intet annat än stenar; i den yttre bröstfickan ett cigarretui af silfver. Därpå knäppte vi upp rocken, hvarvid flera stenar föllo ut i båten. I bröstfickan låg en plånbok af läder, innehållande några visitkort och mindre sedlar till ett sammanlagdt belopp af sextiofem mark — och intet vidare! Den vänstra västfickan var tom; i den högra funnos endast nyckeln till ett amerikanskt lås och en tandpetare. Fickorna på kappan voro tomma.

Således rånad också, tänkte jag, men rånad så slugt, att i fall fröken Thidén ej tillfälligtvis skulle fått se honom innehafva den stora summan af tiotusen mark, detta icke skulle kunnat ens misstänkas! Och likväl — uret saknades! Skulle Thidén icke haft något ur på sig?

„Uret är borta, om han hade ett sådant“, sade jag högt.

„Ja, men ringarna sitta kvar. Och pengarna finnas kvar också.“

„Tag och räkna pengarna och teckna upp summan“, sade jag.

Björk gjorde som jag sagt.

„Och undersök nu noga alla fickor en gång till, så att Björk kan intyga, att något annat icke finnes i dem.“

Sedan det genom en ny, noggrann undersökning blifvit konstateradt, att han icke hade på sig de tio-tusen mark, som han bort innehafva, hade vi icke vidare att göra än att ro hem med vårt bedröfliga fynd. Jag styrde icke till bron, utan landade vid stranden litet hitom, på det att vi icke skulle bli sedda från villan. Strandbyggningen stod nämligen så mycket åt sidan från vägen, att icke ens trappan var synlig dit upp, och vi kunde sålunda alldeles oförmärkt bära in liket från det ställe, där jag landade. Björk tog om öfre delen af kroppen och jag om fötterna, och snart hvilade Thidéns jordiska kvarlevor på en af sängarna i det rum, som jag valt för detta ändamål.

Jag såg på klockan. Den var half två.

„Tror Björk sig om att kunna skaffa hit något dussin granar inom en half timme“, sporde jag.

„De' ä' väl ingen konst! Ja' får blott springa upp efter en yxa.“

„Så gör det då; jag väntar här så länge. Men kom ihåg Björk, ingen får ännu ana, att liket är funnet.“

Han skyndade bort och jag läste dörren samt satte mig på trappan att röka en cigarr. Om fem minuter var han tillbaka med yxan och rodde ut med ekstocken bort åt ångbåtsbron till. Och knappast

tjugu minuter hade förgått, innan han återvände med båten full af granar. Vi buro in dem i likrummet och ställde upp dem längs väggarna kring sängen. Jag ställde flera af dem för det närmaste fönstret, för att så mycket som möjligt dämpa dagern, ty de nedfällda rullgardinerna voro ganska ljusa. Sedan låste jag dörren, bad Björk stanna i sitt rum, och begaf mig upp till villan för att uträtta ett af de tyngsta värf, som ålegat mig.

Jag fann de fyra fruntimren sittande på trädgårdsverandan. Sedan jag ett par minuter suttit såsom mycket ouppmärksam åhörare till deras samtal, vände jag mig till fröken Thidén med orden:

„Jag har blifvit en riktig plågoande här i huset. Men icke desto mindre nödgas jag åter störa fröken och be att få tala några ord med er.“

„Det är väl vi, som stört härads höfdingen och icke tvärtom“, sade hon resande sig. „Jag står till er tjänst“.

Hon gick in i sin fars rum, dit jag följde. Emedan min afsikt var att öfvertala henne att icke se det vanställda liket och att, i fall detta icke skulle lyckas, i alla fall låta henne vara ensam och ostörd af andra i den svåra stund, då hon såsom lik återsåg den hon tycktes älskat af hela sitt unga hjärta, ville jag att de andra icke ännu skulle få veta, att liket hittats.

„Har fröken något emot att göra en liten promenad, medan vi samtala“, sporde jag därför.

„Nej, visst inte! Tvärtom, jag går mycket gärna — jag har suttit stilla hela morgonen.“

Vi gingo ned mot båtbyggnan.

„Hade herr Thidén ur på sig, då han lämnade villan för att fara till staden“, började jag.

„Visserligen. Pappa hade ett synnerligen dyrbart ur, en kronometer, som dessutom var repeterur.“

„Och ked?“

„Ja, en ganska enkel, men stark ked af guld“. Hon såg på mig. „Men hvarför frågar ni det? Har ni funnit något ur?“

„Nej, men jag har icke kommit att förr taga reda på den omständigheten. Vet fröken, om han utom den där bundten sedlar — tiotusen mark — hade mycket penningar på sig?“

„Nej, det vet jag ej. Därom kan tant måhända upplysa. Det var till henne han lämnade pengarna för hushållet.“

„Fröken har väl icke nämnt för någon om de där tiotusen mark?“

„Nej, jag har icke med någon talat om dem.“

„Det kan vara mycket viktigt, att ingen får veta, att ni sett dem.“

Hon såg åter på mig. „Häradshöfding Eller“, sade hon, „det har — jag såg genast på er, när ni kom upp — det har händt något — ni vet något mera nu än nyss?“

„Ja — ni har rätt. Det har händt något mycket viktigt. Jag har all anledning att förmoda, att jag funnit platsen, där han ligger.“

„O!“

„Och denna plats är — såsom jag fruktat — på sjöbottnen. Och det är därför jag bedt om detta samtal med er. O, fröken Thidén — vill ni, innan jag hämtar upp honom därifrån, gifva mig ett löfte?“

Hon såg på mig — ack, hvad hennes ögon nu redan voro ängsliga och oroliga! Därpå sade hon:

„Ni kan icke begära, hvad jag icke kunde lofva.“

„Ett blindt löfte begär jag ej. Men jag skulle blifva mycket glad, om ni ville gifva det. Ty ni har ju ett så godt och vackert minne af er fader — ni skulle väl icke själf vilja förstöra det. Han är nu en gång borta — ohjälpligt borta —; lofva mig att icke mera se de rester af hvad som en gång varit hans kroppshydda, som möjligen upphämtas ur sjöbotten — —“

„Ni har funnit honom“, skrek hon till . . . „Ni har redan hämtat upp honom!“

„Nåväl — ja. Och det är därför jag ber er — afstå från att återse honom — —.“

„Begär allt annat, men icke detta. Hvar är han?“

„Men han är så vanställd af vattnet — —.“

„Vore han ock uppäten af maskar och märlor — jag måste få återse honom! Återstode där ock blott en hand eller en fot af honom, så vill jag se dem — det är ju dock ännu min faders — och jag har och kommer aldrig att hafva någon fader mera, sedan äfven det, som nu finnes kvar af honom gräfts ned.“

„Ni har honom i ert minne, så vacker, vänlig, och glad. Men om ni förstör detta minne — — —.“

„Jag skall ej förstöra det. Jag skall blott ha ett allvarsamt minne mera för lifvet. Men hvad tycker ni, att jag skulle känna allt framgent, om jag hvarje dag skulle tänka: du gick icke ens att återse honom — det skulle han väl aldrig trott om sin egen lilla flicka.“

Jag märkte, att hon icke kunde annat. Jag sade:

„Nåväl — så kom!“

„Häradshöfding Eller — var icke ond! Begär hvad som helst — detta kan jag ej.“

„För Guds skull fröken — hvad är det ni säger! Jag hade så gärna besparat er en smärta, men jag

finner, att det ej ligger inom möjlighetens område. Nu ber jag er blott att beväpna er med allt ert mod.“

När våra steg hördes på gången, tittade Björk ut genom fönstret, men drog sig genast tillbaka, då han såg hvilka vi voro. Vi stego upp för trappan. Jag tog fram nyckeln, stack den i låset och ryckte upp dörren så vidt, att jag kunde vara inne i rummet samtidigt med henne. Det gick som jag väntat. Hon störtade fram till sängen. Men när hon såg de vidöppna, ihåliga ögonen, den tillplattade näsan, den vattlagda huden — håret hade jag burrat upp litet, så att det icke klibbade vid hufvudet — då skrek hon till, slog händerna för ansiktet och stod där och ryste och skakade och vacklade, så att jag hastigt fick slå min arm kring henne för att hon icke skulle brista ihop.

„Kom — låt oss gå igen“, sade jag sakta.

„Nej; låt mig blott vänja mig litet — det kom så oförmodadt“, svarade hon, också hviskande. Efter några ögonblick frigjorde hon sig ur min arm, tog händerna från ansiktet, böjde sig fram och strök med den ena handen öfver hans kind. Därpå knäföll hon vid sängen, lade hufvudet på denna och låg länge så — så länge att jag började blifva orolig för, att hon möjligen svimmat.

Jag gjorde en rörelse och sade sakta:

„Fröken — huru är det?“

Hon höjde då på hufvudet, såg åter på honom och ryste. Därpå lade hon sin hand på likets, men ryckte den hastigt tillbaka och förde i stället handen till hans panna. Då hon där kände det våta håret, ryckte det åter i hennes kropp och hon började darra.

„Se så“, sade jag och tog i henne. „Stig upp nu, jag ber er.“

Hon steg upp och jag ledde henne bort från sängen. Men när jag skulle öppna dörren, sade hon: „Nej — inte ännu!“

Hon stod och stirrade framför sig, som om hon icke själf vetat, hvad eller hvart hon ville och hennes ansikte var så blodlöst, att till och med läpparna voro hvita. Detta såg icke ut som sorg, utan som fasa. Hon borde nödvändigt, trodde jag, ryckas upp ur denna stelhet.

„Er far“, började jag „älskade er mycket?“

Jag behöfde icke säga mera. Hon snyftade ett par gånger så att hvarje snyftning ljöd som ett litet skrik och brast därpå i hejdlös gråt. Jag ledde henne till närmaste stol och lät henne sätta sig.

„Hvarför, hvarför skulle han få ett så förskräckligt slut“, kom det om en stund sakta från hennes läppar.

„Det var ju icke förskräckligt — han själf visste ju aldrig annat, än att han var frisk och glad. Det var blott ni, som fick erfara förskräckelsen. Men därtill var han ju oskyldig. Han skulle väl förbanna sin död, om han kunde se, hvilken smärta den tillfogat hans älskling, den som han alltid skulle önskat se leende och lycklig. Men han var oskyldig, han rådde icke för det och det är ni, som gör orätt nu. Icke sant, fröken, vi kunna ju icke, trots alla förnuftets invändningar värja oss för öfvertygelsen om ett fullkomligare, högre varande än detta korta, usla lif på jorden. Då är det, som vi lämna kvar här, när befrielserns timme slår och anden svingar ut i högre världar frigjord och klar, likt en lärka, som gladt höjer sig mot skyn, icke värdt att vidare se på — det är ju sedan blott för maskarna. Om han nu ser er, skall

det smärta honom att hans aflagda kroppshydd, hvilken ju icke mer har ringaste gemenskap med honom, i sin afskyvärda, i upplösning stadda gestalt binder era tankar så helt och hållet och rycker er från honom. Var det då blott det yttre ni älskade hos honom trots all hans kärlek, skall han tänka.“

Jag gick på så där, icke emedan jag trodde, att mina ord skulle kunna lugna eller trösta henne, utan blott för att störa henne och hindra hennes inbillning att framställa de gräsliga bilder, för hvilka hon fasade.

„O, ni förstår icke — ni kan ej känna det som jag“, afbröt hon mig, steg upp och gick åter till sängen, där hon böjde sig ned och lade sin kind mot likets kalla hand. Sedan steg hon upp igen, slätade åter med sin hand öfver hans kind och vände sig därpå till mig:

„Kom nu, så gå vi“, sade hon.

Jag var icke sen att öppna dörren och vi stego ut, hvar på jag låste dörren och lade nyckeln i min ficka.

„Åh — det var därför ni nyss ville ha nycklarna“, sade hon, och detta, att hon fäste sig vid dylika obetydligheter, lugnade mig. „Hade ni redan då funnit honom?“

„Nej, men jag var öfvertygad om, att jag visste hvar jag borde söka honom och lyckades sedan verkligen finna honom där.“

„Men — det var ju först efter kaffet ni begärde nycklarna — huru har ni hunnit med allt detta sedan dess?“

„Det var icke långt till platsen — på halfannan timme hinner man med mycket.“

„Men säg — jag kunde icke se något sår?“

Det var denna fråga jag fruktat hela tiden. Hvad skulle hon känna, om hon finge se baksidan af hufvudet! Jag hade beslutit att hellre ljuga än förråda för henne hans verkliga dödssätt.

„Såret var icke synligt. Det var helt litet — blott en pistolkulas väg.“ Och för att blanda bort saken fortsatte jag: „Men nu, kära fröken, förestår åtskilligt bråk. Begrafningen måste arrangeras, kista beställas, provincialläkaren måste fås ut, om möjligt redan i morgon — och jag skulle icke nu vilja fara bort härifrån. Huru vore det om fröken skulle be herrarna, Ivar Skarp och herr Tallrot, att resa till staden och ombestyra allt det där?“

Detta förslag tycktes icke behaga henne utan hon sade sig vilja rådgöra med fröken Brantin och fröken Hansson. När vi kommo upp till villan vände hon sig till mig:

„Låt mig, innan vi gå in, tacka er, käre vän“, sade hon och räckte mig handen.

„För hvad då“, ropade jag förvånad.

„För granarna och — allt det andra.“

XVI.

Mörker återigen.

I förstugan sade hon: „De veta ju icke ännu, att pappa är funnen. Vill ni vara så vänlig och berätta det — jag skulle gärna vara ensam en stund.“

„Vore det icke bättre, om fröken tvärtom ansträngde sig att hålla ut i sällskap?“

„Nej, nej, jag förmår det icke. Låt mig gå till mitt rum.“

„Men lofva då att vara förnuftig och modig.“

„Jag är ju både förnuftig och modig. Vi träffas senare.“ Därmed gick hon bort öfver salen och jag steg ut på trädgårdsverandan.

„Jag kommer nu“, sade jag vändande mig till fröken Brantin och fröken Hansson „med samma ärende till fröknarna, som jag nyss hade till fröken Thidén, men hoppas att ha bättre framgång här“. Och då de väntansfullt sågo upp, fortsatte jag: „Herrskapet förstår, att en död kropp, som legat i sjön flera dygn, företer ett förskräckligt utseende. Ju mera man hållit af en bortgången, desto mera borde man akta sig att förstöra det sista vackra intryck man haft af honom genom att envisas med att betrakta haus ur sjön uppfiskade lik. Har jag inte rätt?“

„Har ni funnit honom“, skreko de alla tre.

„Ja.“

Fröken Brantin sprang upp. „Det skulle vara alltför fegt att låta sin vän begrafvas utan att ha återsett honom, huru vanställd han än må vara. Jag vill se honom.“

„Jag tycker att häradshöfdingen har alldeles rätt“, invände fröken Hansson. „En vanställd död kropp kan icke vara något föremål för våra känslor eller sympatier — det enda den kunde ingifva oss vore afsky — då är det bättre att behålla saknaden.“

„Jag måste se honom“, upprepade fröken Brantin. „Hvar är han?“

„Där nere i byggnaden vid stranden.“

„Förlåt mig, Sofi, jag skall vara tillbaka om en stund“, vände hon sig till fröken Törning. Men denna steg upp och sade:

„Du tillåter väl mig att ledsaga dig på denna tunga stig?“

„Gärna, om du vill det.“

De vandrade i väg, och jag förklarade för fröken Hansson, att som jag förvarade nyckeln till rummet där liket låg, finge jag lof att öppna för dem, hvar efter jag gjorde en bugning i akt och mening att lämna henne, men hon sträckte armen efter mig och ropade:

„Nej, men säg mig då för Guds skull åtminstone — hvar hittade de honom?“

„Jag rodde med min konstapel till en liten vik, som skär in i en holme, Getören, där Ivar Skarp sade mig att de icke draggat, och det var där vi funno honom.“

„När fann ni honom?“

„För knappt en timme sedan.“

„Och är han mycket vanställd?“

„Ja; ögonen äro vidöppna, men afviga och insjunkna, de se hemska ut. Och han hade en bindel hårdt bunden öfver näsan, så att denna blifvit alldeles tillplattad och stelnat så — — —“

Hon ryste. „Nej“, sade hon, „jag vill icke se honom.“

„Däri gör fröken mycket rätt. Men jag får lof att gå för att öppna dörren. Fröken ursäktar väl!“

Hon nickade och stödde hufvudet i händerna, och jag skyndade efter de andra, hvilka jag uppnådde halfvägs till stranden. Jag fick nu besvara om igen samma frågor, som fröken Hansson gjort och därunder

hunno vi fram. Jag öppnade dörren och lät dem stiga in.

„Janne“, skrek fröken Brantin. „Herre Gud Janne — min Janne, så de farit med dig, älskade vän!“ Och därmed kastade hon sig öfver honom. Och jag var från denna stund öfvertygad om, att han stått henne mycket närmare än någon vetat.

Emellertid reste hon sig snart igen. „Han luktar redan“, snyftade hon. „Vi måste genast skaffa hit is och kläda om honom — det blir omöjligt senare.“

„Is må gärna hemtas hit. Men ingen får röra vid kroppen, innan medikolegal besiktning försiggått. Jag skall göra hvad jag kan, för att få ut provincialläkaren redan i morgon.“

„Jaså, han måste blifva obducerad?“

„Naturligtvis.“

„Men jag ser intet sår. Huru har han blifvit mördad?“

„Det är just, hvad obduktionen skall ådagalägga.“

„Hvem har bestyrt om granarna och arrangeringemangent här?“

„Jag ville att detta skulle taga sig så vänligt ut som möjligt. Det är ju så gräsligt för herrskapet i alla fall.“

Hon räckte mig handen och tackade. Därpå gick hon åter till sängen, stod där en stund och jag hörde att hon hviskade: „Tack, Janne, för allt du vet! Farväl med dig — och Gud välsigne dig i all evighet!“ Hvarefter hon vände sig om och sade: „Ja — jag skall styra om att de hämta is.“

Jag hyste från denna stund en obegränsad högaktning för denna kvinna. Hon var stor — verkligen stor!

Sedan jag åter låst dörren, beslöt jag att icke följa damerna upp till villan utan att stanna här nere. Ty klockan hade blifvit tre och jag kunde hvarje ögonblick vänta herrarna tillbaka hem. Jag satte mig därför åter på trappan med en cigarr, och hade icke hunnit röka den ens till hälften, innan jag hörde års- slag. Jag steg upp och gick ned till bron. Där kommo de, i den första båten Ivar Skarp, rodd af Kalle Fästman, i den andra herr Tallrot, rodd af Rundell.

„Nå — du bara njuter af din tillvaro“, ropade Ivar Skarp.

„Jag har väntat på er.“

Jag afvaktade det ögonblick, då först Tallrot och bakom honom Rundell stego upp för trappstegen till bron. Då sade jag, seende på Tallrot, men så att jag äfven kunde iakttaga Rundells ansikte:

„Liket är funnet.“

Rundell blef så häpen, att han snafvade och föll i trappan och tycktes stöta sin tumme — förargligt nog. Rundell gjorde ju alltid intryck af att vara blek, emedan han var så mörklätt, men nu, när han reste sig, var han ändå blekare än vanligt. Han rusade förbi herr Tallrot fram till mig och utropade häftigt:

„Funnet — hvar då?“

„Ja, hvar“, frågade också Ivar Skarp.

„Inne i vassen i den lilla viken, som skär in i Getören.“

„Hvem var det, som fann honom“, sporde Ivar Skarp.

„Jag.“

„Hvad gjorde du i den viken då?“

„Jag hade blifvit öfvertygad om att det var där,

som mördaren gömt sitt offer, och af en slump träffade jag genast på liket.“

„O sancta simplicitas“, utropade Ivar Skarp. „Man skall blott vara tillräckligt enkel för att kunna antaga äfven det dumaste och få sluppen till hjälp! Det hade verkligen icke varit konstigt att söka där, om jag kunnat tro, att det gafs så enfaldiga människor i världen.“

„Men det besynnerligaste af allt är att han blifvit — — detta ber jag dock herrarna förtiga för damerna — att han blifvit mördad medels ett slag bakifrån — ett förfärligt slag. Hufvudsvålen bak är sönderrifven och skallen krossad. Det ser således ut, som om mördaren ändå vore den där Adam Sjöman med sin yxa.“

„Ja, det ser så ut“, inföll Rundell.

„Dumheter“, sade Ivar Skarp. „Hvar är liket?“

„Jag kunde icke släpa upp det till villan, innan damerna blifvit förberedda, utan har lagt det i ett af de tomma rummen här nere. Men jag skulle icke råda den, som har svaga nerver, att gå och se på honom — han ser gräslig ut.“

„Dumheter“, sade åter Ivar Skarp och begynte gå mot huset.

„Mår herr Rundell illa“, frågade jag denne, som stod och stödde sig mot räcket.

„Nej; men jag hade allt ännu hoppats, att det icke vore sant. Det har gripit mig förfärligt“.

„Herr Rundell tyckte mycket om honom?“

„Han var ju min andre fader — min välgörare.“

„Då blir det svårt för er att återse honom. Han är förfärlig vanställd.“

„Jag vill ej återse honom. Jag har aldrig kunnat med sådant.“

„Hallå“, ropade Ivar Skarp från trappan. „Du har nyckeln.“

„Ja, det var sant“. Och därmed skyndade jag upp till byggnaden. Seende mig om, då jag hunnit upp till farstun, fann jag att herrar Tallrot och Rundell kommo långsamt efter. Jag öppnade sedan dörren och gick in med Ivar Skarp, men lämnade den på glänt. Om några ögonblick kom också Tallrot in, men icke Rundell — honom hörde jag gå in till sig och låsa dörren inifrån.

„Ha damerna varit här redan, eftersom här är så ordnad med granar“, frågade Ivar Skarp.

„Ja, de ha redan varit här.“

„Usch“, utropade herr Tallrot, sedan han några ögonblick betraktat liket. „Jag går min väg — jag börjar må illa.“

Jag stängde dörren efter honom.

„Din teori om Bruno Höjding torde nog icke vara riktig — eller hvad menar du nu“, sade jag till Ivar Skarp.

„Icke riktig? Naturligtvis är den riktig. Hvarför skulle den ej vara det?“

Jag gick och lyftade likets hufvud så att man kunde se baksidan däraf.

„Detta sår är tydligen gjort med ett trubbigt tillhygge — antagligen med hammaren af en yxa.“

„Eller med klubba — har du icke sett Bruno Höjdings käpp? Just detta sår är det bästa beviset mot honom. Ty om han icke hade någon pistol eller revolver — och det är ju möjligt att han icke äger någon — så var hans käpp närmare tillhands och

bekvämare än knifven. Och om du aldrig skulle fäst dig vid Bruno Höjdings promenadkäpp, hvilken ju dock hela Helsingfors borde känna, så kan jag säga dig, att det är en knölig påk, som upptill är af en arms tjocklek — ett förskräckligt vapen och väl i stånd att krossa hvilken skalle som helst.“

Till min stora ledsnad kom jag mycket väl ihåg doktor Höjdings påk — han gick aldrig utan den.

„Och hvad yxa beträffar“, fortsatte Ivar Skarp „så är det klart att en karl, som vill slå ihjäl en annan med yxan, icke använder hammaren utan eggen.“

„Och Rundell skulle otvifvelaktigt hafva skjutit“, tänkte jag för mig själf.

„Men hans ur är borta också“, sade jag.

„Hva' sa'! Är han rånad“, skrek Ivar Skarp.

„Uret är borta; men en del pengar finnas kvar. Han hade dock antagligen mycket mera på sig.“

„Hvaraf sluter du det?“

„Nå — när en rik man ger sig ut, om ock han begåfve sig blott till sitt sommarnöje, och ärnar dröja flere dagar, så tager han väl pengar med sig — — —“

„Och lämnar dem på villan till hushållet, ja“, inföll Ivar Skarp. „Då har han ganska litet kvar, när han reser tillbaka till staden. Och hvad uret beträffar, så kan keden ha fastnat någonstädes, medan han bar eller släpade liket, så att det fallit ur fickan. Då har han i stället för att göra sig bråk med att lägga det tillbaka, helt enkelt kastat det i sjön.“

„Det kan icke gärna ha fastnat, då Thidén hade både rock och kappa — åtminstone kappan var väl tillknäppt, när han sprang. Rocken kan nog ha blifvit knäppt senare af mördaren, ty han hade inneslutit en hel del stenar i den.“

„Det vill med andra ord säga att rocken icke blott kan ha blifvit knäppt senare af mördaren, utan den har säkert blifvit det först, då stenarna lades in. Fanns där för öfrigt inga indicier?“

Jag berättade hurudant jag funnit liket.

„Det är ju som om jag vetat allt det där förut“, ropade Ivar skarp, sedan jag slutat. „Allt tyder på att det varit Bruno Höjding. Ser du, när han gifvit slaget med påken och såg honom störta och blodet frusta fram, skyndade han sig att draga upp kappan under hufvudet för att blodet ej skulle rinna på marken mera än hvad som redan skett. I sin ångest att den slagne möjligen dock ej vore alldeles död ännu, binder han sedan näsduken öfver mun, näsa och öron på det att han åtminstone måtte kväfvas, medan han är medvetslös — detta naturligtvis af medlidande. Men sedan hittar han på att bilda en säck af kappan och finner en repstump i sin ficka; han drager då till så hårdt han kan, både för att vara säker för blodspår och för att strypa den möjligen ännu lefvande. Därpå bär eller släpar han liket till båten, den sköra kappan fastnar någonstädes i suden — jag vill minnas att han hade metallplåtar under klykorna i sin båt och dessas hörn pläga ofta stå ut litet, jag har ett par gånger rifvit mig på det sättet — nå, då rifves kappan och blodet rinner ut öfver båten. Är det icke klart?“

Det var tyvärr mycket klart — allt utom de tiotusen! Rånare var doktor Höjding väl dock icke. Och likväl! Har man engång slagit ihjäl en karl och måste sänka honom till sjöbottnen medels stenar i alla fickor och finner då en bundt sedlar, tiotusen mark, och tror att liket aldrig skall finnas åter —

huru mången skulle väl då anse för annat än galenskap att sticka sedelbunten tillbaka i fickan och sänka äfven dessa tiotusen, hvilka ju inom kort skulle vara tillintetgjorda af vattnet?

Under vägen upp till villan öfvertalade jag Ivar Skarp att fara in till staden, förhållande honom nödvändigheten af att få ut provincialläkaren genast, helst i morgon, på det att begrafningen måtte kunna ske oförtöfvadt. Emedan jag i ämbetsväg finge anhålla om förordnandet till den medikolegala besiktningen och detta förordnande icke kunde nå läkaren förr än i öfvermorgon, såvida saken icke påskyndades och läkaren underrättades på privat väg, kunde jag icke gärna vända mig till fruntimren med dessa uppdrag. Men dessutom skulle ju väl läkaren framställa spörsmål om dödssättet, och detta ville jag ej omtala för dem. Fröken Thidén var nu redan alldeles förkrossad; hvad blefve hon ej om hon finge en aning om sårets verkliga beskaffenhet.

„Det var också idiotiskt af dig att låta henne se liket! Märkvärdig otur, att jag just skulle vara borta.“

„Jag gjorde allt, hvad jag ansåg mig ha rätt till för att hindra henne; men hon ville se honom.“

„Ville, ja! Man skall veta, huru man handskas med fruntimmer! Men jag får väl lof att resa, ty det är verkligen viktigt att begrafningen icke uppskjutes; jag blir naturligtvis bärare och jag vet hvad det vill säga, när liket luktar. Jag beställer kista med det samma, så kan begrafningen försiggå kanske redan om tisdag.“

I följd häraf kungjorde Ivar Skarp genast, när vi stego in, sin afsikt att i afton fara till staden för

att påskynda läkarens ankomst och vidtaga åtgärder för begrafningen.

„Skulle du vilja vara så vänlig“, utropade fröken Thidén.

„Naturligtvis — det faller ju af sig själf.“

Just då middagen anmäldes serverad, steg herr Rundell in; han såg blek ut och gick från den ena af damerna till den andra beklagande sorgen och försäkrande att äfven han kände förlusten tungt.

Efter middagen gick jag upp på mitt rum, ej blott för att skrifva mitt bref utan ock för att reda mina tankar. Jag hade varit så öfvertygad om att ha funnit den rätta lösningen på gåtan, att jag ansett hela mitt arbete hädanefter kunna gå ut på endast och allenast att förskaffa mig bevis. Och nu var, genom att Thidén icke skjutits utan klubbats, allt åter lika problematiskt som tidigare. Att Rundell behållit revolvern spelade nu alls ingen roll. Och att Rundell, som var mästare på skjutvapen, icke skulle valt ett sådant, var föga troligt. Han var ju visserligen en jätte i styrka också! Och om han möjligen fruktat att ett skott skulle höras — — — Tydligt var ju ock numera, att det ej varit Rundell, utan doktor Höjding, som fröken Hansson skänkt ett möte om tisdag afton. Hvad hade då Rundell för skäl att ljuga att han metat bakom Långholmen — ty, att gubben Bäckström i detta afseende hade rätt, kunde jag ej betvifla. Och hvarför hade Rundell rott bort och skjutit på Kråkö samt därefter landat på ett ovanligt ställe af stranden på Kämparö om ej för att, smygande osedd genom skogen, kunna tillrusta de där blodiga fjädrarna? Och hvarför hade underrättelsen om att liket var funnet gripit honom så svårt? Hvar-

för hade han icke velat se det? Ty svaga nerver hade den unge jätten nog icke!

Allt detta var emellertid blott frågor och antaganden. Men den blodstänkta båten! Och doktor Höjdings oförmodade, brådstörtade afresa! Huru mycket flera bevis funnos ej mot doktor Höjding, än mot någon annan! När jag betänkte, att han bevisligen varit i den delen af ön, att han ju trots sig ostördt kunna ströfva omkring för att möta fröken Hansson, eftersom hon signalerat och att just då Thidén kommit springande till ångbåten, Thidén, som förbjudit honom att beträda hans hus och var häftig, så förvånade det nu mig själf, att jag så envist trott på Höjdings oskuld och på Rundells skuld, medan fakta pekade i motsatt riktning.

Äfven den tanke, som jag hittills mest förskjutit, att nämligen Adam Sjöman varit mördaren, hade genom de sista upptäckterna fått vida mer berättigande än förr. En sådan där arbetare är framför allt praktisk, men kan vara slug också. Och mördaren hade varit en både praktisk och slug person. Och hvarför skulle icke äfven Adam Sjöman kunnat innehafva en bit af en dyr draglina? Han kunde hittat eller stulit den. Ivar Skarps påstående, att ett mord med yxa naturligtvis sker med eggen höll icke heller streck; af de mord med yxa jag läst om eller eljes haft tillfälle att lära känna, hade åtminstone hälften verkställts med hammaren. Det enda som föreföll alltför opraktiskt att härröra från en sådan karl var ombindandet af näsduken — en sådan onödig bindel skulle en Adam Sjöman knappast bort hitta på.

Resultatet af dessa reflexioner var att jag fann mig sväfva i större okunnighet än någonsin. Och hvad

som värre var — jag kunde knappast hoppas på mycket mera upplysningar här på Kämparö, än dem jag redan fått. Den ende, som möjligen kunnat vara åt trakten af ångbåtsbron af de personer, jag ännu icke hört, var den lille Axel Bäckström. Men han var blott sju år gammal! Hade min teori varit riktig, så skulle jag kunnat hoppas att få skön Manda att förråda något litet; men om jag misstagit mig, tjänade hennes äfventyr — om det alls funnits något sådant — mig till intet. Då gällde det helt enkelt att börja från en annan ända, då måste jag taga reda på doktor Höjdings resa, på hans förmögenhetsförhållanden före och efter tisdagen o. s. v. Och då gällde det mer än någonsin att få tag i Adam Sjöman.

Men att börja jaga efter honom eller leta rätt på doktor Höjding, innan obduktionen blifvit gjord, var icke möjligt. På så lång tid, som skulle erfordrats därtill, ville och kunde jag före läkarens ankomst icke aflägsna mig härifrån. Jag tänkte ett ögonblick på att gå till fröken Hansson och omtala för henne alla de bevis jag hade mot Höjding samt hota att genast skrida till hans häktande. Då skulle hon naturligtvis göra hvad hon kunde för att rentvå honom, ifall han var oskyldig, och för att varna honom, om han var skyldig. Bevakade jag henne noga, så måste jag således i det senare fallet få reda på hans adress. Men jag beslöt att icke våga det, när jag betänkte, att en ung dam, sådan som hon, ju hade många vänner och väninnor i staden, hvilka kunde frambefordra ett bref — och jag kunde ju icke hindra henne från att resa till staden. Att förråda sina misstankar för henne hade således varit detsamma, som att sända doktor Höjding en varning. Bättre då att taga reda på honom på annan, om ock långsammare väg.

Tänkt och gjordt! Jag grep åter pennan och skref till Järnberg en anhållan att taga reda på och snarast möjligt underrätta mig om, hvart Höjding rest.

Och under tiden ville jag se till, hvad jag kunde locka ur skön Manda. Det kunde ju, som sagdt, hända, att jag misstagit mig fullkomligt, och då skulle jag icke vinna något genom ett samtal med henne. Men gick jag försiktigt till väga, så skulle jag väl icke förlora något heller. Det var nämligen säkert, att ett kärleksförhållande existerade mellan henne och Rundell — att hon således antagligen skulle redogöra för honom om sitt besök hos mig och om de frågor jag gjort och de svar hon gifvit. Och att Rundell då skulle genomskåda meningen med mitt förhör, ifall jag bar mig klumpigt åt, äfven om Manda själf var för dum därtill, det var jag öfvertygad om. Och det fick icke ske. Förhöret med henne hade därför sina stora svårigheter.

Det knackade på min dörr och då jag ropade: „stig in“, visade sig husan.

„Fröken Elli bad fråga, om härads höfdingen önskade få kaffet hit upp?“

Jag såg på klockan — redan half sex.

„Nej, för all del, jag skall gå ned“, svarade jag, tog mina bref och begaf mig till verandan, där jag ursäktade mig för min bristande påpasslighet och gaf brefven åt Ivar Skarp, bedjande honom att frambefordra dem till behöriga adresser. Snart därpå redde sig fröken Törning till hemfärd. Då hon tog afsked, föreslog fröken Brantin, att vi alla skulle taga en promenad och följa henne till stranden samt Ivar Skarp till ångbåtsbron, och förslaget antogs på alla håll.

„Jag skulle blott gärna få ett bud till torpet där-
förinnan“, sade jag till fröken Thidén. „Jag måste
få tala med Manda och Axel Bäckström i dag; månne
någon kunde gå dit för att kalla dem att infinna sig
här vid half sju tiden, då vi återkomma?“

Fröken Thidén styrde om att mitt bud blef af-
sändt, hvarpå vi vandrade i väg. När vi kommo ned
till byggningen vid stranden, sprang jag in för att
höra åt, om Björk hade något att förtälja, men fann
honom icke i rummet. Jag blef ond öfver, att han
sålunda bröt mot order och då jag strax därpå såg
honom stå på strandvägen, lutad mot ett träd och
tittande ut åt sjön, gick jag till honom och sade:

„Nå — Björk har lämnat sin vakt?“

„Inte, herr häradshöfding! Ja' vaktar här nu.“

„Här? Hvad vaktar Björk här?“

„Häradshöfdingen ba' mej passa på dem, som
gingo ut och in i huse'; när därför en gick ut, ville
ja' se hvart det bar af.“

„Jaså, har herr Rundell farit ut på sjön?“

„Ja.“

„Med fiskdon?“

„Nej.“

„Inte med fiskdon? Med bössa då?“

„Inte bössa heller. Han hade inte någo' i hän-
derna alls.“

„Hvart for han då?“

„Han försvann bak den holmen, där vi to' upp
like'.“

„Och har inte blifvit vidare synlig sedan dess?“

„Nej, herr häradshöfding.“

„När for han ut.“

„Klockan va' fem minuter öfver half sex.“

„Godt. Passa på och anteckna noga när han blir synlig igen och hvar.“

„Tänkt' just göra de', herr häradshöfding.“

Fröken Törning rodde sin väg och vi gingo i sakta mak längs stranden till ångbåtsbron; och sedan ångbåten kommit och Ivar Skarp gått ombord och rest sin väg, begäfvo vi oss tillbaka till villan, där det anmältes, att skön Manda och lille Axel redan väntade. Jag tillsade att de måtte visas upp till mitt rum och gick dit för att mottaga dem.

SENARE DELEN.

Hvilken är den skyldige?

XVII.

Skön Manda och hennes broder.

Det var en oväntad och praktfull syn, som mötte mig, då Manda steg in. Hon var, söndagen till ära, klädd i en fantasi-national kostym i bjärta färger, hvilken på ett underbart sätt lät hennes skönhet framträda. Ett lågt, icke mycket mera än hands bredt svart lif med röda kanter var framtill snördt på en hvit, med röda och blå broderier kring hals och ärmar försedd blus eller skjorta. Den korta, svarta kjolen var liksom lifvet kantad med rödt, och ett hvitt förkläde, hvars nedre del var ända till hälften randadt på tvären i alla regnbågens färger gjorde kostymen synnerligen lysande. Kring halsen bar hon ett tredubbelt band af brokiga glaspärlor. Hon var utomordentligt väl växt och ansiktet ett bland de mest retande man gärna kunde få se.

Hon ledde vid handen sin lille broder, hvilken blott motsträfvigt tycktes följa med och gömde sig, så godt han kunde, i hennes kjolar.

„Nå, skall du bli karl, du också“, skrattade jag „som ännu vill gömma dig i systers kjolar, sju år gammal som du redan är? Och ändå lär du ju redan kunna ro som en hel karl, har jag hört sägas. Kan icke du ro?“

Intet svar från Axel, som blott borrhade hufvudet mot systemen.

„Seså, Axel, var inte dum nu“, förmanade denna. „Visst kan han ro“, svarade hon därpå i stället för honom.

„Ja — var så vänlig och tag plats. Jag har bedt er komma hit båda två, emedan jag kunde gissa, att Axel inte gärna skulle komma ensam. Men jag vill icke att någon annan svarar för honom, utan han må svara själf. Det är om den där karlen Adam Sjöman, som var här i arbete hos patron på Kämparö, jag skulle vilja få några underrättelser. Axel såg honom väl alla dagar, så att han nogsamnt visste huru karlen såg ut. Hvad — såg du honom?“

Intet svar. Pojken stod bredvid systemen, som hade satt sig, och stirrade envist mot golfvet, hållande fingrarna i munnen.

Jag tog fram en fem pennis slant.

„Ser du, den här skall du få, om du svarar ordentligt på min fråga. Säg du honom, karlen som arbetade här i skogen för en vecka sedan?“

Pojken sneglade under lugg på slanten — men intet svar.

„Pojkar, som inte svara, när jag frågar dem, brukar jag taga fast och sätta i fängelse. Du kan

gå ut nu en stund och tänka på den saken och fundera, huruvida det icke vore bättre att få fem penni än att sitta instängd i ett fängelse långt borta från Kämparö. Jag skall låta kalla dig sedan igen, så att du inte må springa långt heller. Gå nu.“

Skön Manda reste sig för att föra bort brodern.

„Nej“, sade jag, „låt honom gå allena, så kan han bättre tänka på mina ord.“

Hon såg litet bestört på mig, men satte sig igen. Pojken som icke tycktes vilja skiljas från henne, tog jag i armen och ledde ut, ropande efter honom: „Kom ihåg att det blir ondt af, om du icke finns här ute, när jag sänder efter dig“. Därpå stängde jag dörren, satte mig midt emot skön Manda och sade:

„En envis pojke det där.“

„Nej, inte är han envis, han är bara rädd.“

„För hvad då?“

„För häradshöfdingen.“

„Ser jag så illa ut“, sporde jag med ett inställsamt leende.

Hon log tillbaka och sade: „Nej. Men inte ser pojkar på sådant.“

„Däri har ni rätt; det är flickornas sak. Men de ha åter så tokig smak, så. — Det vill säga — de fästa sig egentligen icke alls vid karlarnas utseende, utan blott vid deras pengar. Är det icke så?“

„Jag vet icke hvad de göra.“

„Så ni säger! Vid er ålder tänker flickan nog på den saken. Men äfven om ni själf icke skulle valt ännu, har ni väl talat med andra och hört, huru tokiga flickorna äro.“

„Männe inte karlarna vara tokigare?“

„Nej, det tror jag inte. Karlarna tycka mest om

de unga och vackra, antingen de äro fattiga eller rika. Men flickorna vända ryggen åt de grannaste ungersvenner, om de få någon rik friare — sådant ser man alla dagar. Nog har ni väl hört, huru tokiga de voro efter patron till exempel för hans pengar? Han slog mest hvilken ung man som hälst ur brädet. — Patron stackare ja — han är inte för vacker nu, inte! Ni vet väl att han blifvit funnen?“

„Jag fick höra därom nyss af Klara.“

„Han lär riktigt varit flickornas gullgris, trots sin ålder; det blir väl en och annan, som kommer att sörja. Nåja, utom att han hade pengar, såg han ju ganska bra ut. Ni tyckte väl om honom, äfven ni, såsom alla andra?“

„Jag?! — Nej.“

„Inte? Det var besynnerligt!“

„Hvad skulle jag bry mig om honom — gamla stuten.“

„Nå nå — säg inte så. Gammal är alltid äldst. Och just de gamla hafva mest, hvad de unga sakna — penningar. Så det lönar sig bättre att fjäsa för dem; inte sant?“

„Det finns väl unga karlar med pengar också!“

„Åhja — finnas nog — men de äldre äro vanligen frikostigare. Jaså! Att ni inte tyckte om honom! Och jag som tänkte, att hans död skulle vara ett hårdare slag för er än för någon annan.“

„Pytt ock! Då tänkte häradshöfdingen galet.“

„Stackars karl! Och ändå ville han göra så mycket för er, göra er så rik och — — —“

„Göra mig rik? Det är inte sant! Hvem har sagt sådant åt häradshöfdingen“, for hon upp.

„Det var er far. Han sade att patron velat skaffa er fram i staden.“

„Ja, hjälpa mig fram, så jag kunde börja med något. Det är långt därifrån till rik ännu.“

„Nå, när en så förmögen gammal herre, som patron, en gång tycker om en flicka och vill hjälpa henne, så -- -- --“

„Hvem har sagt, att han tyckte om mig?“

Jag log.

„Det kan man väl gissa, när man ser er och hör att han velat ha er till staden för att kunna hjälpa er. Eller vet ni inte själf, att ni är en ovanligt vacker flicka?“

Hon smålog belåtet öfver artigheten.

„Därför tror jag nog, att han skulle gifvit er huru mycket pengar som helst — kanske tusen mark.“

„Tusen mark“, skrattade hon. „Tusen mark! Det skulle inte vara någon dyr flicka det, som gick af för tusen mark.“

„Kanske lofvade han ännu mera — tvåtusen?“

„Inte lofvade han något alls — hvarför säger härads höfdingen sådant?“

„Hvarmed skulle ni då lefva i staden — något pengar måste ni väl få? Eller har ni pengar själf?“

„Jaså, härads höfdingen menar på det sättet!“

„Ja, han skulle ju hjälpa er, vet jag. Det kunde han väl icke annorlunda än med pengar?“

Hon såg ned och svarade icke.

„Ja, de flickorna, de flickorna“, log jag. „Hvem kan förstå sig på dem! Hjärtlösa äro de alla. Där hafva vi nu en gammal herre, som är så god mot er, att han lofvar er guld och gröna skogar; han hade väl då skäl att tro sig vara omtyckt och bli sörjd af er

efter sin död. Och så säger ni, att ni icke brydde er det ringaste om honom, att inte ens hans död rörde er. Är det icke rent af hjärtlöst!“

„När har jag sagdt något sådant?“

„Ni sade ju, att ni icke tyckte om honom.“

„Jag trodde härads höfdingen menade sådant tycke, som är mellan karl och kvinna.“

„Åh — huru skulle jag kunnat vara så dum! Inte skulle ni väl då ha rest in till staden och dröjt hos honom öfver natten, när ni visste, att han skulle komma hem dit. Eller har ni förr legat öfver natten där?“

„Nej, visst inte, aldrig.“

„Nåja, inte skulle väl en ung flicka passa på och stanna första gången i en karls hem öfver natten, just när hon vet, att hon blir ensam med honom där, om det varit några förslag från hans sida i kärleksväg, som hon icke ville gå in på. — Ni hade väl något, som tvang er att stanna i staden öfver natten?“

„Jaa.“

„Mycket uppköp?“

„Nej, inte precis det. Dem hade jag nog hunnit med. Jag hade mina egna ärenden och patron hade lofvat hjälpa mig med dem, när han kom till staden.“

„Så att det var honom ni väntade?“

„Ja.“

„Stod ni vid ångbåten eller väntade ni hemma hos honom?“

„Hemma hos honom — hos hans hushållerska.“

„Ni måtte blifvit bra ond, när han inte kom. Ni trodde väl att han bara narrat er? Så hade jag åtminstone blifvit i ert ställe — det finns intet förargligare än att vänta förgäfvets. Blef icke ni ond?“

„Jo — inte kunde jag veta, att han var död.“

„Nej, det kunde ni inte veta. Utan ni trodde, att han narrat er?“

„Jag visste ej, hvad jag skulle tro. Jag hade aldrig litat på hans prat, om inte han visat — — —“

Hon kom plötsligen ihåg sig och afbröt tvärt.

„Visat hvad?“

„Hvarför frågar härads höfdingen sådant där? Inte vet jag något om hans död.“

„Frågar jag? Jag har ej ens tänkt på att förhöra er om den saken nu. Men vi kunna väl språka litet, medan vi sitta här. Hvad var det han visade åt er?“

„Inte visade han något. Hvad skulle han kunnat visa åt mig — när han inte alls kom till stan.“

„Ni är bortblandad nu. Ni sade, att ni aldrig skulle litat på hans prat, om inte han visat. Hvad visade han?“

„Jaså, ja,“ utropade hon „jag tänkte säga, att han visade, att han menade allvar.“

„På hvilket sätt kunde han visa det?“

„Nå, genom att försäkra om och om igen, att han nog skulle svara för, att jag skulle lyckas, om jag bara ville våga försöket.“

„Hvilket försök?“

„Att börja i staden. Han menade att — att en sådan flicka, som — — —“

„Att en så vacker flicka, som ni?“

„Nåja, att de nog skulle springa och köpa hos mig allesamman, så att jag snart skulle bli rik och kunna gifta mig med hvem som helst sedan.“

„Köpa hos er? Skulle ni börja med någon handel?“

„Ja, jag skulle ställa upp en blomsterhandel på Esplanadgatan.“

„På Esplanadgatan — det skulle kosta mycket pengar — visst sina tiotusen, om inte mera. Var det genom att först ställa upp handeln, som han skulle hjälpa er?“

„Ja, han lofvade mig pengarna därtill.“

Jag skrattade. „Kära barn, och det trodde ni! Ni vet icke hvad sådant kostar. Huru vacker ni än är — så mycket skulle han nog aldrig kunnat skänka bort för ett fagert ansiktes skull. Inte var ni dum nog att tro det?“

„Men om jag nu gjorde det ändå“, sade hon med en knyck på nacken.

Jag skrattade åter. „Han narrade er, han narrade er, — flat hade han blifvit, om ni tagit honom på orden och bedt honom visa pengarna, innan ni for till staden.“

„Vet ni om inte jag gjorde det kanske?“

„Jaså — verkligen“

„Äsch, nej! Häradshöfdingen förstår väl att jag skämtar“, svarade hon hastigt. „Ville han narra mig, så blef det ingenting af, och därmed var den saken slut.“

„Men ni trodde på hans löften, eftersom ni reste till staden?“

„Hvarför skulle jag inte tro, när en gammal karl säger, att han menar allvar?“

„Men då är det ju såsom jag sade, att hans död träffade er tyngre än någon annan. Ty nu är det då åtminstone säkert, att han icke mera ställer upp någon blomsterbutik åt er.“

„Det bryr jag mig inte om — jag reder mig väl ändå“, sade hon högmodigt. „Inte var jag så värst svår på hela saken. Hade inte mor rådt och öfvertalat och tyckt, att jag inte borde vara dum och säga nej, så — —“

„Han hade väl dessutom låtit er förstå, att han också skulle hafva något för sina pengar?“

„Det var inte sant“, försäkrade hon så häftigt, att jag blef öfvertygad om att just det var sant.

„Nå, men om patron verkligen af bara godhet velat gifva er så förskräckligt mycket pengar, utan att fordra något af er i stället, så tycker jag, att ni allt är bra otacksam af er. Ni borde då välsigna honom ännu i grafven.“

„Fick jag kanske något? Och för öfrigt — hvad betydde pengar för honom, som hade sådana mer än han någonsin kunde behöfva? Det kan finnas andra, som gifva lika mycket, fastän det är allt, hvad de ha — och sig själf på köpet, fastän de äro både yngre och vackrare än patron.“

„Hvem skulle det vara?“

„Det kan finnas sådana, sade jag.“

„Naturligtvis kan det finnas — blott man känner dem. Så länge ni sitter där på torpet hos far och mor, får ni nog icke sikte på någon sådan.“

„Man vet inte, hvar haren har sin gång“, skratade hon.

„Öfver vattnet springer nog ingen.“

„Men genom skogen kanske ändå.“

„Nå ja, lycka till. Men nu tror jag väl, att Axel hunnit betänka sig — eller hvad tror ni, som känner honom bättre? Tror ni han kommer att svara nu?“

„Han är väl rädd, kan jag gissa.“

„Vi få se. Vill ni gå och skicka upp honom igen? Och säg åt honom, att han icke behöfver frukta — tala om för honom, att jag icke är farligare, än att vi två haft en riktig trifsam pratstund tillsammans och skämtat, som om vi vore gamla bekanta och goda

vänner — hvilket vi ju också äro, vill jag hoppas. Hvad — vi äro ju vänner — eller huru?”

Jag tog henne i handen och drog henne litet närmare mig. Hon nickade, men rodnade sedan litet och såg förlägen ned.

„Skall jag komma upp med Axel igen“, frågade hon.

„Det vore nog roligt att få er hit tillbaka, men jag tror att han icke svarar, så länge han vet sig hafva er till skydd. Därför måste jag väl få honom hit ensam.“

„Farväl då“, sade hon och neg.

„Farväl; vi träffas ännu hoppas jag.“

Hon gick leende ut — flickan stackare! Huru hon än sökt dölja ändamålet med sin stadsresa, så var det ju klart, att min förmodan varit riktig. Hon hade helt enkelt sålt sig åt Thidén! Han hade väl lockat henne med tal om en blomsterbutik i staden och då hon icke velat tro eller icke velat lyssna till honom, hade han slutligen bländat henne med penningarna, visat dem och sagt: „se, allt detta skall vara ditt den stund du tillhör mig!“

Om Rundell älskade henne och endast henne, så hade han naturligtvis kommit underfund med Thidéns planer. Han kunde då — ja, han måste då ha märkt och vetat, att hon slutligen låtit köpa sig. Han måste ha märkt — ty ingen har finare väderkorn än en svartsjuk älskare — att hon låtit öfvertala sig till denna stadsresa, då hon, ovanligt nog, icke skulle återvända samma dag. Skulle han då helt lugnt åse, huru Thidén for till staden för att tillbringa aftonen och natten tillsamman med hans älskade, medan han fick lof att stanna här på Kämparö? Aldrig! Där måtte hafva brunnit eld i hans ådror vid denna tanke

— det måtte sjudit i hans hjärna. Här hade jag ett fullt tillräckligt motiv för ett mord. Svartsjukan är människans vildaste lidelse. Jag kände att jag i Rundells belägenhet skulle mördat också.

Jag hörde steg i korridoren och gissande att det var ung Axel, öppnade jag dörren. Till min förvåning stodo där icke blott han och Manda, utan äfven fröken Thidén.

„Den här dumme pojken stod och grät där ute, så jag gick till honom och frågade, hvad det var åt honom. Han har lofvat att svara ordentligt nu“, sade fröken Thidén, skuffande fram Axel mot mig.

Men då började denne tjuta ånyo.

„Seså, tyst nu, dumme pojke“, ropade hon. „Du lofvade ju nyss att vara snäll“.

„Jag vill inte bli ensam här“, skrek pojken.

„Lofvar du att svara ordentligt om fröken stannar här inne“, sporde jag.

„Ja“.

Jag såg på fröken Thidén . . . Huru är det — skulle fröken kunna offra en stund för att gifva honom mod — — —“

„Gärna, om jag inte är i vägen.“

„Än jag då“, frågade Manda „skall jag stanna eller gå?“

„Jag tror det är bäst att ni går. Han har nog mera respekt för fröken än för sin syster.“

Hon neg och aflägsnade sig, medan fröken Thidén, alltjämt skuffande pojken framför sig, steg in och satte sig. Sedan äfven jag tagit plats, sade jag vändande mig till Axel:

„Alltså, huru var det nu? Du vet ju hvem Adam Sjöman var?“

„Ja.“

„Nå, här har du din fem penni. Passa nu på och svara rätt, så kan du få en till. — Säg du när den där Adam Sjöman for bort från Kämparö?“

„Ja.“

„Hvar stod du då?“

„På stranden.“

„På hvilken strand?“

„På hemstranden.“

„Menar du stranden under torpet?“

„Ja.“

„Inte kunde du därifrån se honom ro bort.“

Pojken teg.

„Nå — huru var det? Säg du honom ro bort?“

„Nej.“

„Hvarför sade du då, att du såg det?“

Han teg igen.

„Svara! Hvarför sade du att du såg, när han rodde bort?“

„För jag sku' svara.“

„Du skall svara, ja — men sanningen. Det var inte sant, att du såg Adam Sjöman ro bort, om du stod hemma på stranden. Och ljuger du en gång till så akta dig. Nå, huru var det?“

„Dom sa' att han had' fari!“

„Hvad gjorde du den dagen, då han for bort? Minns du det?“

„Nej.“

„Huru vet du då, att du stod på stranden?“

Intet svar.

„Samma dag var din far ute och metade, men kom hem i tid för att få ut näten. Och då kom du

roende hem samtidigt med honom — litet förut. Minns du det?”

„Ja.“

„Hvarifrån kom du då?”

„Från Sommarö.“

„Hade du varit där länge?”

„Ja.“

„Huru länge?”

„Fem timmar.“

„Var du på Sommarö hela tiden från det du for hemifrån och tills du kom hem igen?”

„Nej.“

„Hvar var du eljes?”

„På Ängisholm.“

„Huru länge dröjde du på Ängisholm?”

„Fem timmar.“

„Hvad säger du! När rodde du hemifrån?”

Intet svar.

„For du hemifrån före eller efter far din?”

„Efter.“

„Nå, din far var ju borta inalles fem timmar. Om du for efter honom och kom tillbaka före honom, så var du kortare tid borta, än han. Hvad pratar du då om att du var fem timmar på Ängisholm och sedan åter fem timmar på Sommarö?”

Intet svar.

Fröken Thidén skakade om honom och sade:

„Usch, en sådan dum pojke du är! Skäms!”

„Om tiden kunna hans begrepp måhända verkli- gen ännu vara otillräckliga för bestämmandet af ett visst intervall“, sade jag. „Men i öfrigt tycker äfven jag, att hans dumhet går väl långt för att vara blott dumhet.“ Jag hade flera gånger haft god lust att

gifva pojken en liten uppsträckning, ehuru jag behärskat mig.

„Var du annorstädes än på Ängisholm och Sommarö“, frågade jag vidare.

„Nej.“

„Hittade du hallon?“

„Jo.“

„Hittade du dem vid stränderna eller längre in i skogen?“

„Inne i skogen.“

„Kunde du se sjön, där du plockade dem?“

„Nej.“

„Men när du rodde från Ängisholm till Sommarö — såg du någon båt på sjön då?“

„Nej.“

„Såg du inte till någon människa under hela tiden du var ute — allt från det du for hemifrån och tills du kom tillbaka hem?“

„Nej.“

„Tänk efter nu! Rodde inte någon annan på sjön, då du for hem?“

„Nej.“

„Nu ljuger du igen. Din far såg dig ro hem före sig — då måste du väl ock ha sett honom ro efter din båt?“

„Ja.“

„Hvarför sade du då, att du ingen såg? Nå — såg du någon annan än far din roende medan du var ute?“

„Nej.“

Under hela detta förhör hade han stått med hängande hufvud och nedåt riktade eller åt sidorna sneglande ögon; på mig hade jag icke fått honom

att se, ehuru jag ett par gånger böjt mig ned för att möta hans blick. Antingen han ljög med flit eller af ren dumhet, var hans utsago hela tiden så opalittlig, att jag icke kunde bygga därpå det ringaste. Jag ansåg det därför icke löna mödan att hålla på med honom längre, utan sade:

„Du har ljugit så mycket för mig, att någon slant icke vidare kan komma ifråga. Nu får du gå! — En otäck pojke det där“, anmärkte jag till fröken Thidén, sedan han skyndat att begagna sig af tillåtelsen att lämna rummet. „Hurudant folk äro de där Bäckströms?“

„Vi ha aldrig haft skäl att klandra dem på något sätt. Hustrun är den minst trefliga af dem, tycker jag. Men inte kan jag säga något egentligt ondt om henne heller — jag har dock alltid misstänkt henne för att vara litet ögontjänare och falsk. Men gubben är, såvidt vi känna honom, hederlig och ärlig; genom sin döfhet är han dock nästan oätkomlig. Manda åter är ju mycket städad och mera bildad än torpardöttrar i allmänhet — hon har gått genom folkskolan i Helsingfors. Och inte har jag förr kunnat märka, att det varit något ondt med Axel heller. Men i dag var han verkligen besynnerlig.“

Vi hade härunder båda rest oss och gått ned. Jag förklarade, att jag åter måste begifva mig ut på sjön och att jag ärnade låta ro mig af Kalle Fästman, ifall han icke behöfdes här hemma.

„Han står till häradshöfdingens förfogande. Skall ni dröja borta länge?“

Jag såg på klockan. „Redan tio öfver sju“, utropade jag. „På mindre än halfannan timme hinnes jag knappast tillbaka. Har fröken någon önskan?“

„Icke nu — men sedan, när ni kommer åter.“

„Jag kan mycket väl uppskjuta denna färd, ifall fröken har något — — —“

„Nej, nej — det är god tid sedan. Farväl så länge!“

Jag tryckte varmt hennes hand och sprang ned för trappan.

XVIII.

En säregen förlofning.

Efter att ha anmodat Kalle fästman att blifva min roddare gick jag ned till stranden, men vek in hos Björk på vägen.

„Nå, har han kommit tillbaka än“, sporde jag.

„Ja, herr häradshöfding, för en timme sedan.“

„Således en kvart öfver sex?“

„Hon va' precis kvart öfver sex, när han åter ble' synlig bak holmen.“

Således hade Rundells utfärd räckt fyrtio minuter fram och tillbaka.

„Han ä' borta nu igen“, sade Björk.

„Borta igen? På sjön?“

„Neej, han kom icke in efter de' han lagt till ve' bron, utan vek genast af åt höger och försvann längs gången här midt emot.“

„Han gick väl till torpet. Har eljes något händt?“

„Nej, herr häradshöfding, intet.“

Så snart jag satt mig i båten stötte Kalle Fästman ut och begynte ro åt sundet i norr.

„Nej“, ropade jag „till Korsfjärden! Och jag ville be Fästman att ro på af alla krafter; jag skulle vilja se hvart vi hinna på en half timme.“

Jag sade en half timme, ehuru jag menade tjugu minuter.

„Om jag drar på, så kan jag på en half timme hinna nästan fyra kilometer.“

„Nå, låt se!“

Han rodde så att vattnet sjöd om båten, och när de tjugu minuterna gått, hade vi hunnit nära Korsnäs. Men ingenstädes på denna väg hade funnits någon åbo. Hvar hade Rundell således varit? Längre än dit hade han omöjligen kunnat hinna, om man antog att han rott med vanlig fart och haft ett mål, där han stannat någon stund, eftersom han fyrtio minuter sedan han rott från bron åter blifvit synlig vid Getören. Skulle han måhända varit just på Getören? Men hvad hade han haft där att göra?

Vi voro nu långt förbi Korsnäs och för att dölja, att det verkliga målet för min färd varit fröken Törning, sade jag till Kalle Fästman: „Eftersom vi nu en gång äro så nära här, så låt oss ro upp till Långholmen. Jag kunde fråga folket där om den där Adam Sjöman.“

„Där frågade vi redan efter honom, konstapel'n och jag.“

„Han måste emellertid ha rott hitåt. Jag skulle själf vilja tala med dem.“

„De veta intet om honom, det är säkert. Men gärna rör jag dit, om häradshöfdingen så önskar.“

Ett par minuter senare voro vi framme vid bron. Jag gick upp till gården, där jag bad att få tala med fröken Törning.

„Hon har gått ut att promenera“, fick jag till svar.

„Vet ni hvartåt hon gått?“

„Nej; men hon går mest alltid vägen kring om vängen och rian där borta och genom dungen på backen till den norra stranden. — Hör du August“, ropade husbonden till sin son, „spring du och se efter, om hon finnes där.“

„Nej, vänta“, sade jag „det är lika så godt att jag genast följer med, blott August visar mig vägen.“ Vi vandrade åstad och sågo ganska riktigt redan uppfån backen fröken Törning sittande på den norra stranden.

„Är det klara vatten att segla uti, de här“, frågade jag August, pekande ut åt fjärden och sundet norrut, där grunden *c* och *g* måste ligga.

„Ja, blott man vet att hålla klart för grunden.“

„Jaså, här finnas grund ändå?“

„Ja, där finnas ett par grund?“

„Kan du visa mig, hvar de ligga, så att jag inte styr på dem härnäst?“

„Det ena ligger rätt ut här, nästan midt i sundet här i linje mot den torra björken där borta på motsatta sidan.“

„Jaha; nå, och det andra?“

„För att finna det andra får man lof att ro i den linjen, som Kalfholms och Långholms stränderna bildar, när de just gå ihop, tills man rott så långt, att man har midten af Långholmen åt sidan. Då är man rätt på grundet.“

„Således ditåt“, sade jag pekande ut på fjärden.

„Ja, ungefär ditåt.“

„Tack! Jag hittar nog fram till fröken Törning ensam nu, ifall du vill springa tillbaka.“

Han vände om, och jag gick fram till fröken Törning.

„Fröken blir säkert förvånad att få se mig här så snart“, sade jag. „Men emedan jag just befann mig i dessa trakter, ville jag fråga af fröken, om ni såg någon båt på hemvägen från Kämparö?“

„Nej, ingen enda.“

Således hade Rundell varit i land någonstädes!

„Ni talade om, att ni förliden tisdag afton fotograferat en fiskargubbe ute på sjön. Jag är nu på spaning efter en sådan karl, eller rättare den väg han tagit samma tisdag. Vill fröken därför säga mig hvarifrån ni tog den fotografien?“

„Just härifrån, där vi nu stå.“

„Jaså, härifrån dit ut åt sjön?“

„Ja. Kan häradshöfdingen se den torra björken där på motsatta stranden? Dess stam är synlig nästan midt på plåten.“

„Då var mitt antagande riktigt. Kan jag få se fotografien?“

„Mycket gärna. Jag har plåten där uppe i mitt rum.“

Vi gingo tillbaka till torpet och hon bad mig stiga in samt började att ur en hög med askar rada fram det ena negativet efter det andra.

„Ack, jag förstår mig icke på negativ tillräckligt för att få någon åskådlig bild af dem“, sade jag. „Har fröken inte någon kopia af plåten?“

„Nej, jag plägar kopiera dem först i staden — det är mitt vinternöje — det är, som om man repeterade sommaren.“

„Så ledsamt! Jag skulle nödvändigt behöfva se denna fotografi.“

„Jag skall mycket gärna taga en kopia af plåten. Men i dag är det tyvärr för sent, — solen håller redan på att gå ned.“

„Så brådtom har jag ej. När tror fröken att kopian kunde vara färdig?“

„I morgon — i morgon afton.“

„Får jag sända efter den då?“

„Ja, var så god. Jag skall hafva den färdig.“

„Och vill fröken ytterligare öka sin godhet med att teckna på baksidan af kopian samma anteckning, som ni gjort om plåten — jag menar, när plåten togs och så vidare?“

„Godt, mycket gärna!“

Jag tackade och tog afsked, och hon uttalade sin önskan, att hennes fotografi måtte bli mig till någon hjälp.

När jag satt i båten frågade Kalle Fästman, om jag ville fara samma väg tillbaka. Vägen kring Lökudden, menade han, vore något kortare.

„Det är mig alldeles likgiltigt, hvilken väg vi ro — den kortaste är den bästa.“

„Då rör jag kring Lökudden.“

„Ja, kör i vind!“

Sedan vi rott en stund sade jag: „Jaså — att Fästman inte skaffat sig någon fästmö ännu, fastän namnet likasom påkallat en sådan och där finnes så vackra flickor på Kämparö; — som Bäckströms Manda till exempel.“

„Hon då? Jo pyttisan ock! Det var inte för mig, det.“

„Hvarför inte? Har Fästman försökt att fria?“

„Nej, inte på det hållet — hennes näsa har lyftats för högt i vädret att snusa åt mig.“

„Såå — hvad fikar hon efter då?“

„Herreman skall det vara — åtminstone. Men ännu hellre pengar.“

„Utan herreman?“

„Utan man — jaa!“

„Så, så — kanske någon tokig, rik gubbstut?“

Kalle Fästman såg på mig ett tag och svarade sedan: „Kanske det!“

Jag lät några ögonblick förflyta och vidtog sedan:

„Patron här var ju ogift och rik. Hvarför höll hon sig inte fram, medan han lefde?“

Han såg på mig igen, men svarade icke.

„Jag har eljes tyckt mig förstå och märka, sen jag kom hit“, fortsatte jag „att hon har en friare i alla fall; fastän gubben Bäckström tycktes mena, att han vore för fattig att kunna gifta sig.“

„Herr Rundell, menar häradshöfdingen?“

„Ja.“

„Det är sant ock! Har någonsin en karl varit galen efter en flicka, så är det herr Rundell efter henne. Och han borde ändå se, hurudant stycke hon är.“

„Men hon ser ju mycket älsklig ut.“

„Tror man det, ja! Och kanske hon inte var så lla heller, när det börjades. Åtminstone såg det ut för en tre år sen, som om hon inte sett andra karlar än honom. Men i fjor var det inte mera detsamma — det var en annan, som hade börjat se på henne med blida ögon då. Och nu i sommar har herr Rundell fått draga svansen mellan benen — det har varit riktigt synd om honom ibland, så sorglig som han blifvit. Hade det varit jag, så skulle jag gifvit henne en skön goddag och en spark. Men han bara har gått och hängt på hufvudet.“

„Jasa, det är på det viset. Jag tyckte just, jag ock, att herr Rundell såg litet modstulen ut.“

„Jaa, han är så tokig i henne, så man alls inte kan förstå det.“

„Men jag tyckte, att hon log så vänligt mot honom här i fredags.“

„Det är just, hvad hon gör; och det är väl snar-
ran, som håller honom, kan man gissa.“

„Kanske allt då blir väl ännu?“

„Nej, när en flicka en gång fått pengar i sitt hjärta i stället för en hederlig kärlek, så ryms dit inte någon fattig karl mera.“

„Kanske inte.“

„Det är säkert!“

„Hvem var det då, som slog Rundell ur brädet med sina pengar?“

„Nå, det kan vara detsamma — man skall icke tala illa om de döde, heter det.“

„Åh, nu förstår jag! Men då har ju Rundell fritt spel nu, när den andre är borta.“

„Jo pytt ock! Som jag sade, när en flicka fått pengar i hjärtat, så ryms dit ingen kärlek. Pengar är det hon fikar efter — ju större dess bättre.“

„Hurudan karl är eljes den här Rundell? Han ser så svart ut.“

„Svart utan skadar ingen karl. Och hos honom finns inuti inte annat svart än sjukan hans i hjärtat. Det är intet fel på den karlen eljes. En karlakar, och en beskedlig karl och gemen på allt sätt — det är just hvad han är.“

Jag bör här måhända förklara, att allmogen med beskedlig menar egenskapen att veta besked — vara skarp, intelligent, klok, framstående, och med gemen,

att man icke förhäfver sig, utan vet att skicka sig såsom hederligt folk gemenligen.

När vi lade till vid bron, sade jag:

„Fröknarna där uppe äro så oroliga och fråga alltid, hvad jag funnit och hvar jag varit. Är det icke rätt svaradt, att vi nu rott rundt kring Sommarö?“

„Ja, det är nog rätt.“

„Det var just det jag tänkte. Vi få svara så då, om någon frågar. Ja — tack för rodden!“

Jag skyndade upp åt villan för att få veta, hvad fröken Thidén hade att säga mig, men hade icke hunnit halfva vägen, innan jag såg hennes höga, smärta gestalt skrida ned för trappan och komma emot mig med den lugna, långsamma gång, som var henne egen och hvilken förlänade henne denna obeskrifligt nobla och majestätiska prägel, som skilde henne från och höjde henne öfver andra unga flickor. När vi kommo nära hvarandra, möttes våra blickar och hänförd af min kärlek sträckte jag nästan omedvetet handen emot henne. Hon gaf mig sin och sade:

„Välkommen åter! Lyckades er afsikt?“

„Ja, jag har på denna färd lyckats öfver all förväntan.“

„Hvad, har ni funnit — — —“ ropade hon.

„Nej, så långt äro vi ej komna. Jag hoppas blott ha funnit ett godt bevis och ett vittne — ifall jag nämligen är på rätt spår. Men det oaktadt har jag längtat tillbaka, emedan jag visste, att här väntade mig ett sammanträffande med fröken. Får jag nu veta, hvad det var som fröken önskade af mig?“

„O, det var intet af er, käre vän — intet annat än nyckeln. Jag vill säga godnatt till pappa, innan det blir för mörkt.“

„Om jag kunde förmå er att göra det med slutna ögon inne i ert eget rum — — —“

„Nej, jag vill se honom ännu en gång.“

„Det skall åter uppröra er och måhända fördärfva nattens ro — — —“

„Det gör ingenting — kom.“

Vi vandrade ned och gingo in till liket. Djup skymning rådde nu i rummet, så att anblicken däraf icke var på långt när så afskyvärd, som om dagen — man såg blott det mörka hårets ram kring ett hvitt ansikte med svarta punkter för ögonen och de svarta mustascherna. Hon stod några ögonblick försjunken i andakt under betraktandet, men sedan lade hon armarna på karmen i sängens fotända, sänkte hufvudet på dem och grät.

Flera långa minuter förgingo. Jag stod och betraktade den smärta, smidiga gestalten till dess jag slutligen icke längre kunde behärska mig, utan trädande till hennes sida, lade jag armen kring henne och drog henne till mig, sägande: „gråt icke mera!“

„Det gör mig så godt nu att gråta“, kom det mellan tårarna, och till min glada öfverraskning lade hon händerna och näsduken samt sitt emot dem lätade hufvud på min axel. „Jag känner plötsligen frid och lugn — det har hittills varit gnagande oro och ängslan och förtviflan och fasa inom mig. Nu känner jag, att jag kan foga mig i det oundvikliga, jag känner det, som om det vore försonadt. Låt mig därför gråta ut.“

En oändlig sällhet genombäfvade mig och jag hviskade sakta:

„Elli — min älskade Elli“, och lade handen på hennes hufvud.

Jag vet icke, huru länge vi stodo så. Men slutligen höjde hon hufvudet och sade:

„Jag hade velat uppskjuta förklaringen oss emellan till en stund, då längre fram min sorg skulle hafva trädt i bakgrunden så mycket, att jag kunnat le mot dig och allt framgent minnas den stund, då vi uttalade oss för hvarandra såsom den gladaste i mitt lif. Men det är kanske lika godt, som det är — jag skall nu i stället komma ihåg min förlofning såsom den allvarsammaste punkten och leendet skall du få sedan — af din hustru. Det blir längre så, än fästmöns.“

„Ja, Elli, du har rätt. Detta är den lämpligaste stunden för vår trolofning, ty då jag var fullkomligt obekant för din fader och han antagligen hade andra afsikter och planer för din framtid, kan jag nu på ett högtidligare sätt, än någonsin senare, träda här in såsom din blifvande make.“

Vid dessa ord drog jag henne med mig fram till sängen, där jag, fortfarande hållande min vänstra arm kring henne, lade min högra hand på likets bröst och yttrade:

„Antingen du förnimmer mig eller ej — antingen du ser oss eller icke, så vill jag här svärja med min hand på ditt hjärta, att ingen man på jorden skulle ha kunnat älska din dotter högre och renare än jag eller göra henne lyckligare. Jag lofvar, att såvidt på mig ankommer, skall aldrig en stund finnas i vårt äktenskap, då icke det lyckans leende hon lofvade mig nyss skulle vara befogadt — genom mig skall det hvarken förjagas eller grumlas.“

„Därför fader, älskade fader, god natt, sof godt och haf ro — för mig har af försynen blifvit sörjdt

bättre än till och med du med all din kärlek kunnat göra“, tillade min fästnö, i det hon med sin hand strök öfver hans kind. „God natt!“

Sedan vi kommit ut igen, slogo vi in på strandvägen.

„Såsom jag sade där inne“, började min fästnö, „tycktes det mig som om du blifvit mig sänd af en högre försyn. Genast, när du i förgår steg i land på bron, var det mig icke såsom om jag sett en främling, utan jag betraktade dig från första ögonblicket såsom min make. Jag tillhörde dig redan då, lika som nu — och det var icke blott någon önskan att få dig eller något hopp att du skulle älska mig, utan jag hade fullkomlig, lugn visshet från första ögonblick om att vi voro hvarandras. Var det icke eget?“

„Jag skulle också helst genast sjunkit på knä för dig.“

„På knä — hvarför det? Nej, min kärlek bjöd mig icke alls att falla på knä, utan blott att räcka dig min hand för att sedan fortsätta så lifvet igenom. Det var som om jag älskat dig och upptäckt min kärlek redan långt förut — redan innan jag såg dig. Då, när vi möttes, tycktes mig allt redan förut vara afgjordt — tycktes mig, att det fanns ett fast band mellan oss, sådant det är mellan makar. Jag har aldrig vetat, att det går så, när man ser den man älskar.“

„Och ändå“, — jag drog min arm ur hennes och slog honom i stället kring hennes lif, dragande henne till mig — „ändå ha vi icke ens kysst hvarandra ännu.“

Hon räckte mig villigt sina läppar och en svindlande sällhet genombäfvade oss under vår första, långa kyss.

Om en detektiv skulle komma och fråga mig, huru vi vandrade i den allt mörkare och mörkare skogen, längs hvilka gångar, hvar vi stodo stilla och hvar vi gingo fram, så tror jag knappast att jag skulle kunna redogöra därför, — något sådant har eke händt mig förr och torde knappast komma att hända mig en gång till. Jag minns blott, att jag där fick en förklaring. Hon berättade, att det skurit henne i hjärtat, när hon trodde att hon misstagit sig på mig — när hon trodde att min kärlek var nog fattig att ha rum för beräkningar och tanke på olikhet i förmögenhetsförhållanden.

„Hvad menar du“, hade jag frågat.

„När du visade mig det där brevet och sade att det innehöll dåliga nyheter. Jag trodde, att du ansåg mig alltför rik — och blygdes sedan förskräckligt öfver att jag kunnat misstänka en sådan kärlek, som vår, för att ha rum för dylika småaktigheter.“

„Nej, Elli, det var verkligen en onödig fruktan. Antingen du vore — — —“

„O tyst, jag vet ju, jag vet ju! Jag hade ingen aning om, hvart dina misstankar ledt dig och kunde därför icke förstå sammanhanget. Min känsla kunde ju ej vara falsk, det var blott förståndet, som misstog sig.“

Och utom detta vet jag blott att hon plötsligen sade:

„Om ock vi själf förstå, att en sådan förening för hela lifvet, som vår, kunnat och måst slutas oberoende af tid och rum, emedan den slutits oberoende af oss och vår vilja, att min faders lik kunnat vara vårt vittne lika gärna, som Gud eller hela världen, utan att hvarken hans minne eller vår förlofning lidit

därpå, så skulle världen dock aldrig lära sig att förstå det. Har du därför något emot, att vi tillsvidare hålla saken för oss själf?”

„Nej, älskade, jag förstår, att tidpunkten icke är lämplig för kungörandet af vår lycka.“

„Då få vi lof att återvända till de andra nu. Det är redan mörkt och måtte vara kvällsvardstid. De skola undra hvar vi dröja.“

Det var verkligen alldeles mörkt, ty nedre delen af himmeln, där månen ännu stod, var dold af en tjock molnvägg.

När vi från gårdssidan, gående genom förstugan och salen, trädde ut på den upplysta trädgårdsverandan, funno vi där fröken Brantin, fröken Hansson och herr Tallrot.

„Hvar i all världen har ni varit“, utropade fröken Hansson, så snart hon fick sikte på oss.

„Jag bad häradshöfding Eller komma och öppna för mig — jag ville säga godnatt till pappa — för alltid“, tillade hon med kväfd röst och jag såg tårarna glittra i de älskade ögonen.

Det blef en lång tystnad, hvilken icke afbröts, innan husan kom och anmälte att bordet var serveradt.

„Var så god, mitt herrskap“, sade fröken Brantin med sitt vänliga leende, i det hon reste sig, bugade mot oss andra och långsamt slog ihop sina händer, såsom några äldre personer göra, när de tänka på matbordet eller nalkas detta.

Jag hade fått en sådan aktning för henne, sedan den stund jag såg henne stå vid Thidéns lik och förstod hvad hon förlorat och huru hon bar sorgen och motgången, att mitt öfverlyckliga hjärta manade mig

att visa henne min vördnad. Jag skyndade därför fram och bjöd henne min arm.

Följande mitt exempel bjöd herr Tallrot sin ena arm åt fröken Hansson och den andra åt min Elli, och så begåfvo vi oss till matsalen. Antingen nu detta lilla intermezzo för ögonblicket ledt tankarna från deras vanliga, sorgliga stråt eller det var en naturlig, fysisk reaktion, alltnog, till och med Elli brast i skratt, då herr Tallrot, när vi satte oss, ropade: „Åh — flundra! En märkvärdigt skön fisk det, fastän litet ensidig — det kan inte bestridas.“

Och jag hoppades att ingen sett på mig i det ögonblicket. Ty då skulle jag ha förrådt den hemlighet min huldgudinna just bedt mig bevara; men hon blef så öfverjordiskt skön i det ögonblick, då skrattet likasom lät det dagas i hennes ansikte, att jag knappast visste hvad jag gjorde, utan öppet slukade henne med mina ögon.

Under kvällsvarden blef det fråga om att fröken Brantin och Elli måste fara in till staden i morgon, ifall Ivar Skarp finge ut läkaren, så att begrafningen kunde försiggå om tisdag.

„Vill härads höfdingen blifva en af bärarena,“ vände sig Elli plötsligen till mig.

„Jag skulle anse det för en heder.“

Därpå hade jag alls icke kommit att tänka — jag hade mina svarta kläder därhemma! Jag måste således göra en färd dit i morgon, och kunde då göra det medan Elli var i staden. Det var antagligen för att trösta mig öfver hennes bortresa genom erinran om att också jag måste bort, som hon just nu kommit fram med denna bjudning. Hvad kvinnans hjärna är snabb och fin!

Det blef mig omöjligt att mera träffa Elli ensam den aftonen, emedan damerna alla tre genast efter kvällsvarden sade godnatt och drogo sig tillbaka. Att icke jag heller var upplagd för samtal med herr Tallrot är klart och så begaf jag mig till mitt rum, för att, såsom jag föregaf, syssla med mina anteckningar.

Men det hade varit onödigt för mig att taga till papperen nu — jag skulle omöjligen kunnat styra mina tankar. Där fanns blott ett ord för mig i dag. Och detta lyste emot mig i flammande skrift äfven i mörkret, icke blott från papper, utan från väggar, från tak, från golf och i luften:

„Elli!“

Och där fanns blott en tanke i min hjärna, antingen jag teg eller talade:

„Hon är min ljufva brud!“

Det var som om mörkret lyst och jag däri hört ett jubel omkring mig af osynliga sväfvande och svingande härskaror, hvilka i än smältande än brusande harmonier utfört variationer, genom hvilka klingade ett och samma tema;

„Trolofvade!“

Jag öppnade fönstret och böjde mig ut tills jag fick sikte på hennes. Det var slutet och mörkt! Hvad jag gärna hade gått och ställt mig därnere för att stå vakt tills hon åter visade sig i morgon! Men det gick icke an — man hade kunnat se mig från andra fönster, ty nu hade månen stigit upp öfver molnen och lyste åter i hela sin glans. Det återstod intet annat än att lägga sig, om ock hvarje tanke på sömn var omöjlig.

XIX.

En viktig upplysning.

Emellertid var det ett faktum att jag plötsligt vaknade och, seende på uret, fann att klockan var sju. Jag hade således slutligen somnat ändå, fastän jag icke visste huru och när — och det var med svallande glädje, som det nya medvetandet begynte och lät mig springa upp från bädden: Elli!

Jag begaf mig till simhuset. Sedan jag länge och väl njutit af badet och morgonen samt gjort ordentlig toalet, gick jag upp genom trädgården samma väg som i förgår, i hopp att möjligen åter få se en skymt af Elli i fönstret, men hon var icke synlig. Gardinerna voro nedfällda — hon sof ännu!

Med en känsla af missräkning begaf jag mig till frukostbordet på glasverandan, men möttes där af Fina, som sade:

„Fröken Elli bad hälsa häradshöfdingen och be att häradshöfdingen skulle ursäkta henne och servera sig själf.“

„Tack, det skall jag göra“, svarade jag åter helt glad . . . „Kommer fröken snart?“

„Nej, inte på en stund ännu.“

Jag förtärde min frukost så långsamt som möjligt, i hopp att hon dock skulle visa sig, men ingen kom. Jag steg således upp och begaf mig ned åt stranden för att höra, hvad min konstapel kunde hafva att rapportera.

Björk berättade att Rundell kommit hem mycket sent, efter tolf.

„Från hvilket håll kom han“, frågade jag.

„Han kom längs samma gång, som han aflägsna se på — den som mynnar ut här midt emot.“

„Från torpet således. Godt! Nå och sedan?“

„Ja' la' mej att sofva då. Men plötsligen for ja' upp, väckt af ett skrik. Ja' så på klockan och fann att hon visa' half tu. Ja' steg upp och gick ut på trappan — men allt va lugnt. Då' knacka' ja på herr Rundells dörr. Han måtte vari' vaken, ty han öppna' strax. Likväl hade han lega', ty han va' klädd i endast kalsonger och skjorta. „Ja' ber om ursäkt“, sa' ja' „men ja' frukta' att herr Rundell möjligen behöfde hjälp“, sa' ja'. „Huru står de' till här,“ sa' ja'.

„Huru kommer ni hit“, fråga' han häftigt, som om han vari' ond öfver att ha blifvi' störd.

„Jag hörde er skrika“, sa' ja'.

„Hörde mej skrika“, sa' han. „Hvar va' ni då,“ fråga' han.

„Herr Rundell vet kanske inte ännu“, sa' ja' „att ja' fått rummet här nere nu, såsom likvakt“, sa' ja'.

„Åh, jasad bor ni här“, sa' han. „Och hörde mej skrika“, fråga' han. „Det ska' ni icke fästa er ve“, sa' han, „ja' skriker ofta så där i drömmen, så att ja' vaknar själf af' et“, sa' han.

„Då får ja' blott be om ursäkt — de' va' bästa välmening; ja' frukta' att här kunde vara någon nöd på färde,“ sa' ja'.

„Tack“, sa' han, „nej på mej går ingen nöd — ja' bara drömmer lifligt ibland, såsom sagdt va“, sa' han. Och så stängde han sin dörr och ja' la' mej igen. Men redan klockan tre hörde ja' honom gå ut och när ja' titta', så' ja' honom fara ut på sjön. Och på den vägen ä' han ännu.“

„Hvartåt rodde han?“

„Rakt ut från bron, in i sundet där midt emot.“

„Hade han fiskdon?“

„Ja, herr häradshöfding.“

Jag underrättade sedan ännu Björk om att jag hoppades det läkaren skulle komma ut i dag, i hvilket fall hans vakt vore slut, men jag däremot måste resa bort på några timmar, och att jag finge lof att vara med om begrafningen, hvilken möjligen blefve redan i morgon; hvarpå jag gick ut, fästande i förbigående en lång blick på Rundells dörr — huru gärna hade jag icke anställt husvisitation där inne! Men ännu ansåg jag mig icke vara berättigad till ett sådant steg.

Klockan hade emellertid blifvit nio och jag hoppades att nu äntligen få se Elli. Mitt hopp slog icke heller fel. När jag närmade mig villan, trädde hon ut ur dörren och kom ned för trappan emot mig. Tyvärr måste vår morgonhälsning här midt för verandan inskränka sig till en lång blick och en varm handtryckning.

„Förlåt mig, älskade vän“, sade hon. „Jag hade så gärna varit uppe före de andra för att kunna möta dig osedd af dem och få gifva dig en kyss. Men jag fick ingen sömn i natt förr än fram mot morgonen och somnade då så djupt, att jag log en lång stund, sedan jag vaknat, lycklig och glömsk af af all sorg. — Såsom man ibland efter en djup sömn icke vet hvar man är, hade jag ock glömt hela den förflutna veckan. Är det icke besynnerligt att man skall kunna sofva så djupt — flyttas så långt bort från lifvet?“

„Långt från ditt lif var du väl icke eftersom du

log ännu när du vaknade — hos änglarna råder väl evig fröjd.“

„Åh, herr gemål — en sådan artighet“, sade hon med en härlig blick och ett litet leende. „Men kom — vi få lof att gå dit upp!“

Ja, vi fingo lof att gå dit upp och sitta där med fröken Brantin, fröken Hansson och herr Tallrot. Slutligen, när min längtan att få vara ensam med Elli några ögonblick blef ööfvervinnelig, hittade jag på en utväg. Jag sade:

„Om det nu är så, att Ivar Skarp hämtar läkaren med sig, så blir jag sedan upptagen intill dess fröken reser till staden. Huru är det med den där inlagan — har fröken fått den färdig? Jag borde omhänderfå den i dag för att kunna ha den med mig i morgon till Helsingfors.“

Elli gissade min afsikt.

„Jag har nog bjudit till“, svarade hon „men vet ej om jag lyckats. Skulle häradshöfdingen vilja besvära sig med att genomse den? Jag har den därinne i mitt rum.“

Jag steg brådskande upp och följde öfver salen in i en korridor, i hvilken hon öppnade den första dörren till vänster och bad mig stiga in.

„Jag undrar“, sade hon leende, så snart hon dragit till dörren „om de ana oråd nu — hit har aldrig någon ungherre blifvit ombedd att stiga in förr“.

„Och jag undrar huru de närmaste dagarna skola kunna härdas ut“, klagade jag. „Det är nästan omöjligt för mig att dölja känslorna, när jag får skåda in i ditt öga.“

„Vi trösta oss med, att det icke skall räcka länge“.

„Hvarje timme skall tyckas mig en förlorad evighet.“

„Ja, jag vet — jag kände nästan samvetsqual i natt, då jag låg här på knä och bad, öfver att det blef mera tacksägelser för den nye, än bön för den bortgångne vännen — att jag längtade mera efter dig, än efter honom.“

„Det vore väl onaturligt om de döda finge inkräkta på de lefvandes rätt, om skuggor och minnen skulle framstå med samma kraft, som det verkliga och närvarande. Och för öfrigt — äfven om han lefde ännu, skulle du ju öfvergifva honom för mig; hvarför samvetsqual däröfver nu då, när han är borta?“

„Om han lefde, finge han själf försvara sin plats. Nu . . .“

„Nu skall du, fruktar jag, bereda honom sådan till och med i mina armar.“

„Älskade, du behöfver icke frukta. Rätt eller orätt, men jag är din med kropp och själ, för tid och evighet.“

Vi hade icke suttit där länge, tyckte jag, då vi plötsligen stördes af att dörren rycktes upp och fröken Hansson störtade in. Hon stannade som en bildstod ett ögonblick, när hon såg att jag hade armen kring Elli, som lutade sitt hufvud mot min axel, men utropade sedan:

„Åh — ni riktigt klibbar redan! Att ni gick och hånglade såg jag nog i går. Nå — låt mig då gratulera!“ Och därmed omfamnade och kysste hon Elli, hvilken naturligtvis skyndat att frigöra sig från mig. Därpå räckte hon mig handen och sade: „det var flinkt utaf er — tack skall ni ha! Elli behöfde

just någon att hänga sig på. Hoppas vi blifva goda vänner och kusiner, vi också.“

Jag tackade henne ganska förlägen i medvetandet, att jag måhända blefve tvungen att uppträda såsom hennes värsta fiende och förstöra hela hennes framtid.

„Men kommen nu för Guds skull härifrån“, fortsatte fröken Hansson. „Jag härdar icke ut ensam med Christian längre. Han är för svår i dag — skall hela tiden blott fingrera om mig, jag må förskansa mig huru som helst. Dessutom går ju klockan på elfva redan, så att jag tycker vi kunde börja promenera ned åt ångbåtsbron till.“

Jag såg på klockan — ja! Den var tjugufem före elfva! Jag hade trott, att vi dröjt här inne blott några ögonblick.

„Vi komma strax“, sade Elli. „Jag skall blott visa ett papper åt — — —“. Hon stannade och rodnade.

„Jaså, det är ogjordt ännu“, sade fröken Hansson med spefull min. „Då går jag in i mitt rum — han må sitta allena sålänge där ute; jag bryr mig icke om att vara hans knyppeldyna.“

Hvilken himmelsvid skillnad mellan dessa båda kusiner, som dock växt upp tillsammans.

„Margret kan vara förskräcklig ibland“, sade Elli ledsen, sedan fröken Hansson gått.

„Hurudant är förhållandet eljes emellan er? Tycker du om henne?“

„Mycket! Man måste tycka om henne. Hon är begåfvad och klok — och hjärtegod också. Det är blott hennes sätt, som ofta är afskyvärdt — och det är med flit hon betar sig så där. Hon sätter sin ära

uti att vara så litet fin som möjligt. Men nu — här har du papperet — vi få lof att gå nu.“

„Blott en kyss ännu — Gud vet när vi få den nästa.“

Vi gingo icke tillsamman ut på verandan, utan jag begaf mig först upp på mitt rum, och när jag sedan återvände därifrån, fann jag såväl Elli, som fröken Hansson hos herr Tallrot, hvilken såg litet misslynt ut. Jag fick sedan gå och underhålla honom, medan vi promenerade till ångbåtsbron, emedan fröken Hansson genast tagit Ellis arm och gick förut med henne.

Båten kom och professorn var ganska riktigt med.

„Jag ansåg mig böra tillmötesgå er önskan, ehuru förordnandet för mig att verkställa den mediko-legala besiktningen sålunda kommer att utfärdas senare än förrättningen sker“, sade han.

„Det gör ju intet till saken, då förordnandet i alla händelser skall blifva dateradt i dag. Men för mig är det af yttersta vikt att snarast möjligt få höra, hvad professorn säger om såret; det har kullkastat hela min teori.“

Ivar Skarp hade likkistan med också och berättade, att han enligt öfverenskommelse beställt ångbåt till klockan half ett i morgon samt låtit införa annons om att begrafningen skulle försiggå från Sandvikshamnen klockan tre.

„Och således resa tant och jag in klockan ett i dag“, sade Elli till mig med en lång blick.

Vid villan välkomnade fröken Brantin professorn, hvilken sedan, gående omkring med henne, beundrade villans praktfulla läge, till dess förmiddagskaffet serverades. Där rörde sig samtalet naturligtvis kring

den sorgliga tilldragelsen i familjen och jag fick lof att tillstå, att brottslingen ännu icke var upptäckt, ännu mindre häktad.

„Ja“, sade professorn „det påstås ju visserligen att mord alltid kommer i dagen. Men jag har obducerat flera offer i min tid, hvilkas banemän aldrig upptäckts. Och det är ju klart, att därest inga vittnen finnas till själfva gärningen och inga spår efter gärningsmannen, så kan brottslingen aldrig fås rätt uppå, om han icke förräder sig själf.“

„Åh, hvad det beträffar, så måste en skicklig detektiv ganska snart kunna utleta motivet till brottet“, ropade Ivar Skarp. „Och är motivet en gång funnet, så är ock brottslingen funnen, ty motivet måste ju alltid vara personligt.“

„Huru så? Rån till exempel är det vanligaste motivet för mord. Och rånarna kan hvilken hallunk som helst“, svarade professorn.

„Men icke hvarje hallunk visste, att hans offer hade pengar på sig.“

„Åh, en sådan tror alltid att en välklädd person har så mycket pengar han behöfver“, vidhöll professorn. „Jag vet om mord för femton mark — ja, jag vet till och med om mord för en försnillad sup brännvin.“

Emellertid märkte professorn, att ämnet var ytterst obehagligt för damerna och lät frågan falla. Snart därpå reste vi oss från bordet och han sade till mig:

„Ja, nu borde vi väl skrida till verket. Hvem kan jag få till biträde?“

„Konstapeln Björk är här. Men för öfrigt tänkte jag också själf öfvervara förrättningen.“

„Så mycket bättre! Hvar är det?“

„I en byggnad där nere vid stranden.“

„Så låt oss begifva oss i väg. Jag vill tillbaka till Helsingfors i dag.“

Professorn förafskedade sig och vi gingo ned till huset vid stranden.

„Hvad har händt hans näsa“, var det första professorn frågade, när vi kommit in till liket.

Jag beskref, huru vi funnit näsduken bunden för mun och näsa.

Han antecknade kroppens och klädernas utseende samt tillsade sedan Björk att afkläda liket. Medan jag hjälpte Björk med detta arbete och, för att lättare få af kläderna, vände liket, närmade sig professorn och betraktade, såsom det tycktes, ytterst intresserad såret i bakhufvudet. Till min förvåning syntes, så snart vi fått bort kläderna, äfven på ryggen ett par hål i huden.

„Får jag se skjortan“, ropade professorn och betraktade sedan sagda plagg.

„Det här är det besynnerligaste jag varit med om“, mumlade han för sig själf.

„Det vore af mycken vikt för mig“, sade jag „att få veta, om af sårets beskaffenhet kan slutas, huruvida klubban, hvarmed han mördats, var af järn eller trä.“

„Hvem har sagt er att han mördats med klubba?“

„Jag menar, om vapnet var en yxhammare eller en knölig träpåk?“

Professorn svarade icke, utan kastade bort skjortan och satte sig att nogare undersöka såret i bakhufvudet, görande en anteckning i sitt memorial då och då.

„Huru mycket har ni er bekant om tillgången vid mordet och efteråt“, sporde han.

Jag berättade hvar mordet skett, om blodet på marken och pincenez'en i gräset, om gärningsortens närhet till stranden och om platsen, där jag hittat liket, samt hurudant jag funnit det.

„Då borde det ju väl vara tydligt“, sade professorn „att mördaren sänkt kroppen till botten omedelbart efter fullbordadt brott.“

„Naturligtvis. Insikten om att så måste ha skett var just det, som ledde mig till platsen, där liket sänkts ned, emedan denna plats var den enda säkra i närheten.“

„Och säkert är, att liket legat framstupa, icke blott då ni fann det, utan äfven under de första dyggen efter döden. Däraf synes mig framgå, att det icke blifvit rördt, sedan det en gång nedsänkts. Huru då förklara dessa skador på kroppen“, sade professorn, mera till sig själf än till mig.

„Är det icke tydligt nog, att skadan i bakhufvudet tillfogats honom med ett väldigt hugg bakifrån, så att han stupat ögonblickligen?“

„Nej, det är icke tydligt. Det här ser icke ut att ha varit dödsorsaken.“

„Men herr professor“, ropade jag „af en sådan skada i hufvudet skulle väl till och med en oxestörta.“

„Om han lefde, ja. Men jag tror icke, att dessa skador ha uppkommit intra vitam. Det ser ut, som om de tillfogats liket efteråt.“

„Omöjligt“, utropade jag.

„Gärna för mig; det blir er sak. Nå, det skall väl blifva klart; jag kan låta bli att yttra mig därom ännu. Men om ni stöter sönder huden på en lefvande, så vet ni, att sårkanterna blifva blodfyllda —

och skjortan har inga blodfläckar. Och krossar ni skallen på en lefvande så, som denna skulle blifvit krossad, så skall dura sprängas och något af hjärnsubstansen pressas ut — detta har icke skett. Det är ganska tydligt af hudfraktionerna, oaktadt liket legat i vatten, att dessa sår äro postmortala och haft intet sammanhang med exitus. Med ett ord sagdt: dessa sår hafva tillfogats liket, icke den lefvande.“

Jag stod häpen. Men småningom uppfattade jag hela betydelsen af denna lika nya, som oväntade upplysning. Och i och med detsamma ropade jag:

„Björk — det var ni!“

Björk stirrade på mig utan att förstå.

„Det var ni som högg hålen i ryggen — det var ni som ref opp hufvudsvålen och krossade skallen!“

Björk stirrade på mig såsom om han fruktat, att jag fått vattuskräck. Men småningom började det ljusna äfven för honom. Han blef ängslig.

„De' va' på herr häradshöfdingens befallning då“, svarade han uppskakad.

„Naturligtvis — något fel har ni icke begått. Jag vill icke tillvita er något, jag endast tänker högt.“

Professorn såg på oss, från den ene till den andre, tydligen utan att begripa, huru min konstapel kommit att på min befallning så misshandla ett lik, till dess jag berättade, hurusom Björk flera gånger fått af all sin kraft stöta ned stängen. Tydligen hade huggen träffat ryggsidan af liket och åstadkommit skadorna.

„Men huru har han då blifvit mördad“, sporde jag, sedan jag slutat min redogörelse.

„Det skola vi nu taga reda på“, svarade professorn. Och sedan liket lagts på ett bord, som jag tidi-

gare låtit anskaffa, underkastade han kroppen en noggrann besiktning från ofvan till nedan, men skakade sedan på hufvudet och tog sig om hakan. Därpå böjde han sig hastigt fram och tittade i likets mun. Äfven nu skakade han på hufvudet. Sedan stack han ett finger in i näsborrarna, tog därpå likets hufvud mellan sina händer och vände det till vänster och strax därpå åt höger.

„Åh“, ropade han då „jag började redan tro att den där näsduken ni talade om spelat någon roll; kväfning eller kloroform! Om det icke vore en ren slump, skulle vi här ha att göra med en märkvärdigt skicklig skytt. Kulan har gått in genom det vänstra örat, utan att ens så mycket som skrubba synliga delar.“

„Kulan“, ropade jag. „Således skjuten?“

„Ja, skjuten genom det vänstra örat. Vi skola strax se hvar kulan hamnat, eftersom vi hafva hjärnan blottad i alla fall.“

Nu hade jag således förklaringen på näsduken. Den hade bundits öfver öronöppningen! Vattnet måste ha åstadkommit, att blodet sugit sig ungefär lika genom hela näsduken.

Om en stund ropade professorn: „Där ha vi henne! Genom hela hjärnan — det var en ögonblicklig död“, och efter att ha betraktat en liten blykula, som han höll mellan fingrarna, lade han den i min hand. „Där har ni den rätta dödsorsaken.“

Jag såg på klockan — tjuugu före ett!

„Jag måste till staden“, utropade jag. „I fall professorn behöfver flera biträden än Björk, så må Björk tillkalla Kalle Fästman eller Fridolf Backas. Och jag ber, att hvarken professorn eller Björk nämner om hvad här kommit i dagen; jag har mina skäl

därför. Jag får skynda mig för att hinna med båten. Farväl herr professor! Och Björk“, tillade jag afsides till denne „när professorn slutat, så tag ren tvätt uppifrån villan, kläd på liket och lägg det i kistan samt läs dörren. Björk behöfver sedan icke vidare vaktå det. Men däremot får Björk lof att med ångslupen fara hem och taga hit mina svarta kläder. Jag skall be fröken Hansson gifva order åt maskinisten. Och håll ett öga på honom fortfarande — har Björk förstått?“

„Ja väl, herr häradshöfding.“

Efter att ännu en gång ha tillropat den något förvånade professorn mitt farväl, rusade jag ut och sprang upp till villan. Där fanns ingen — de hade tydligen redan begifvit sig till ångbåtsbron. Jag skyndade upp på mitt rum, stack mina anteckningar i fickan och var nere igen om en minut. Där gick jag till Thidéns rum, hvarest jag sett revolvern och en patronask på bordet i hörnet. Jag tog ett par patroner, gömde dem jämte revolvern i min ficka och sprang därefter i väg till ångbåtsbron, dit jag hann just som ångbåten saktade farten för att lägga till.

„Hallå, hvad nu“, ropade Ivar Skarp, då jag kom springande. Alla vände sig om mot mig och Ellis blick var helt uppskrämd och förvånad.

„Jag måste oförtöfvadt till staden“, förklarade jag. „Jag har af en tillfällighet fått spaning på mördaren och måste skynda till Helsingfors. Men jag kommer tillbaka i afton.“ Och vändande mig till fröken Hansson sade jag: „Får jag besvåra fröken med ett litet uppdrag? Jag hade tänkt resa hem efter middagen, men då jag nu måste till staden blir detta omöjligt. Emellertid måste jag, för att kunna upp-

träda vid begrafningen, hafva en del saker. Jag tillsade konstapeln att hämta dem. Skulle fröken vilja vara så vänlig och förmå herr Rundell att med ångslupen föra honom dit och tillbaka — då hans färd är af vikt för mig, skulle jag icke vilja riskera dess lyckliga utgång genom att lita på Fridu.“

„Skall ske — lita på mig“, svarade hon.

„Tack — och farväl till i afton!“

Jag sprang ombord, dit fröken Brantin och Elli redan stigit före mig, båten lade ut, och stående bredvid min älskling, såg jag fröken Hansson samt hennes båda kavaljerer vinka oss till samt därefter långsamt vandra in åt holmen.

„Det var en plötslig ändring af programmet,“ sade Elli. „Har du verkligen fått reda på mördaren?“

„Nej, det var ett påhitt af mig för att förklara min resa. Det gick hastigare än jag förmodat för professorn att få ut kulan, och som jag nu får lof att taga reda på, ur hvilket vapen den skjutits, men knappast skulle få tid därtill i morgon, så tyckte jag att jag lika gärna kunde fara in i dag, då jag fick göra det i ditt sällskap, som att lämna det till i öfvermorgon.“

„Således verkligen skjuten?“

„Ja, kulan hade gått genom öronöppningen in till hjärnan, så att döden följt alldeles ögonblickligt — den lättaste, tänkbara död, fullkomligt smärtfri och oväntad. En lycklig lott i sanning, att få sluta så, utan krämpor och dödsångest, med leende lifslust i hjärtat!“

XX.

Detektiv i hälarne på Dr. Höjding.

När vi genom Svartholms sundet kommit ut i öppen sjö och blåsten begynte kännas starkare, förklarade fröken Brantin, att hon för sin del ärnade gå ned i salongen, emedan hon alltid fick hufvudvärk af draget uppe på däck. Något bättre kunde jag icke önska. Jag fick sålunda sitta med Elli ostörd under hela resan.

Men tiden flög, och långt innan färden enligt min tanke bort vara ändad, hade vi palatserna i Södra hamnen rundt omkring oss.

„Jag får väl göra er sällskap under middagen“, frågade jag Elli.

„Nej, älskling, det får du ej. Vår middag blir alltför enkel i dag, för att vi skulle kunna bjuda dig. Pappa fick hemma blott frukost och kvällsvard, men spisade middagen ute, emedan gamla Stinas kokkonst icke förslår till ett ordentligt mål. Vi få därför nöja oss med hvad hon kan åstadkomma, och det blir icke mycket.“

„Men så kom då och spisa med mig — på Kapellet till exempel.“

„Nej tack, det vore pinsamt att höra glad musik.“

„På Societetshuset då — eller —“

„Nej, nej, jag vill icke sitta bland främmande människor. Du får nog lof att spisa ensam i dag.“

„Åtminstone må jag väl få följa er hem? Jag skulle i alla fall vilja bli presenterad för den där gamla Stina. Jag får lof att ha ett samtal med henne

också och kan undvara stadspolisens biträde, om du förklarar för henne, hvem jag är.“

„Det skall jag göra. Allt, utom middag“, log hon.

Således åkte vi i väg till Thidéns, fröken Brantins i en samt Elli och jag i en annan droska och jag presenterades i vederbörlig ordning för gamla Stina såsom den, hvilken skulle bringa mordet i dagen. Den gamla grät och klagade och gjorde en mängd frågor, så att äfven Elli åter hängaf sig åt sin sorg. Men jag fäste mig vid, att Stina icke med ett ord omnämnde Mandas besök och kvardröjande här öfver natten.

Fröken Brantins kom och afbröt oss. „Vi få väl lof att fara till kyrkogården nu“, sade hon till Elli.

Jag följde dem till en åkare och begaf mig sedan till närmaste vapenhandel, där jag anhöll om ett enskildt samtal med egaren och af honom bjöds att stiga in i ett rum bakom butiken.

„Hvad är det fråga om“, sporde han artigt.

„Jag är länsman“, sade jag „och håller på att ransaka ett brott — en karl, som blifvit skjuten. Vill ni vara så vänlig och se på den här revolvern“, — och därmed räckte jag honom vapnet.

„Om det är med denna han blifvit skjuten, så har revolvern blifvit grundligt rengjord sedan dess. Här synes icke tecken till att den skulle blifvit begagnad.“

„Ja, den har blifvit rengjord af en mekaniker. Men hvad jag ville höra er åsikt om var, huruvida det är tänkbart möjligt eller till och med antagligt, att detta vapen, midt under skjutning, kan blifva obrukbart i följd däraf, att ett rosk intränger och sätter sig — —“ jag tog fram mina anteckningar ur

fickan och läste — — „sätter sig vid spännhaket mellan hannöten och snabeln?“

„Åh ja — visserligen! Det är mycket möjligt“, förklarade han. „Till exempel på sandplaner, när det blåser, flyga en mängd små dammlika stenar i luften. En sådan kan lätt intränga både vid trycket och vid hanen och arbeta sig inåt genom att dessa röras. Och sätter det sig vid haket, blir det naturligtvis omöjligt att trycka af skottet.“

„Och om nu ett dylikt missöde skulle hända, huru lång tid anser ni att en mekaniker skulle behöfva för att komma underfund med hvar felet sitter och åter försätta revolvern i skottfärdigt skick?“

„Allra högst en timme. Han behöfver ju blott taga sönder revolvern och skrufva ihop den igen.“

„Nåväl“, sade jag, tagande fram en af de till revolvern hörande patronerna och den uttagna kulan „kan ni intyga att denna kula här blifvit skjuten ur denna revolver?“

„Nej“, svarade han leende det kan jag ej. Men att denna kula icke blifvit skjuten ur denna revolver — det kan jag, om så behöfs, taga på min ed.“

„Hvad säger ni? Icke?“

„Nej, icke om kulan gjort någon slags verkan; icke om hon träffat sitt mål.“

„Huru menar ni?“

„Ni ser, att denna kula är betydligt mindre än kulan i patronen där, hvilken hör till revolvern. Och se själf“ — han fällde kulan in i revolverpipan och hällde henne ut igen — „kulan är mycket för liten för den här kalibern.“

Jag satt stum och slagen. Denna eventualitet hade jag alls icke föreställt mig. Och huru öfver-

tygad jag var om att det varit Rundell, som med denna revolver skjutit Thidén; framgår af den nästa fråga jag gjorde.

„Men om en person“, sade jag „skulle vilja använda denna revolver utan att ega några patroner till densamma, skulle han då icke kunna hjälpa sig på något sätt — genom att till exempel själf förfärdiga sådana med användande af tändsats från patroner hörande till andra skjutvapen och själfgjorda blykulor? Såsom pojke laddade man ju i nödfall bössan äfven med småsten.“

„Åh nej! I de gamla framladdarena kunde man ju naturligtvis kasta in hvad som helst; ut skulle det ju när krutet brann af — en annan sak var emellertid nyttan af ett sådant skott. Men med en revolver, sådan som denna går det ej — där fordras patroner, som passa precis. Och för öfrigt — har en person en gång hemma hos sig patroner med sådana kulor, som denna, så har han väl pistolen också. Hvarför skulle han då envisas med att använda den här revolvern i stället för den andra, till hvilken patronerna passa?“

„Jaså, detta är således en pistolkula i alla fall?“

„En revolverkula, ja.“

„Kan ni säga mig till hvilken revolver kulan hört?“

„Det finns en hel mängd revolver af denna kaliber, så att det är omöjligt att säga bestämdt, hvilken sort den person begagnat, som skjutit denna kula. Jag skall taga hit några sådana revolver“, sade han och hämtade åtta stycken olika vapen samt visade mig att kulan passade till dem alla.

„Då får jag blott be om ursäkt för det besvär

jag vållat och tacka förbindligast“, sade jag, resande mig med en suck.

„Förtjänar ej — beklagar att ej kunna vara till större nytta. I fall afståndet, på hvilket kulan träffat, vore känt och något så när betydligt, så — — —“

„Afståndet kan ha varit fem steg blott.“

„Så; då kan det ha varit hvilken billig revolver som helst — då kan jag verkligen icke ens närmelsevis angifva kvaliteten.“

Jag gick mycket missmodig därifrån. Jag hade hoppats att ha funnit ett utmärkt bevis och hade i stället fått raka motsatsen. Rundell hade icke skjutit Thidén med denna revolver. Han hade icke behållit revolvern i afsikt att använda den! Han hade således blott talat sanning, då han förklarar att revolvern fått fel!

Finge jag blott fotografien från fröken Törning! Men i afton skulle vi komma hem alltför sent för att ännu kunna få bud till henne. Och i morgon bittida skulle anstalterna för begrafningen sysselsätta oss alla. Jag fick således lof att gifva mig till tåls till i morgon afton.

Från vapenhandeln åkte jag till ordföranden i förmyndarenämnden. Sedan jag relaterat förhållandena och lämnat honom Ellis skrift, försäkrade han mig, att jag icke behöfde besöka de andra ledamöterna; saken skulle icke möta minsta svårigheter. Redan om onsdag skulle ärendet anmälas i rådstufvurätten och där fanns icke minsta tvifvel om att icke rätten skulle bifalla förmyndarenämndens framställning samt förordna mig till kurator för Elli.

Jag åkte därpå till Kapellet, ty klockan var i det närmaste half fem, och min mage hade redan länge ropat på middag.

På Kapellet voro borden såsom vanligt upptagna, men slutligen upptäckte jag Henrik Wall — han som tjänar vid Föreningsbanken — sittande ensam vid ett bord och kryssade fram dit.

„Tjänare Wall! Får jag taga plats vid ditt bord, eftersom du tycks sakna sällskap?“

„Eller“, ropade han förvånad. „Jag höll på att icke känna igen dig. Du har blifvit solbränd. Välkommen — mycket välkommen, slå dig ned. Jag hade aftalat med Maffe Lind att spisa tillsammans i dag, men han har ej kommit. — Nå, dig har man ju icke sett på eviga tider! Är du så bunden af din tjänst, att du icke ens hinner besöka hufvudstaden?“

„Så särdeles länge är det ju ej, sedan jag lämnade Helsingfors — två månader blott.“

„Vackert så! Jag skulle icke kunna lefva tio dagar, om jag icke finge andas hufvudstadsluft ibland.“

„Jag har haft ännu friskare luft än Helsingfors de senaste tiderna.“

„Det vore märkvärdigt! Hvar då?“

„På Kämparö.“

„Kämparö! Kämparö? — Hvem har talat med mig om Kämparö förut i dag!?“

„Har någon talat med dig om Kämparö i dag?“

„Ja — mycket säkert! — Men jag har ju icke varit annorstädes än på banken — har icke träffat någon såvidt jag vet. Det var besynnerligt! Jag kan gå ed på att jag hört det ordet förr i dag.“

„Bäste bror, du skulle göra mig mycket förbunden, om du kunde säga mig hvar och af hvem och i hvilket sammanhang det ordet nämndes — det kunde vara af allra största vikt för mig. Ty ser du — —“

och jag berättade honom därpå, hurusom jag i flera dagar hållit på och rannsakat därute om Thidénska mordet.

„Det måtte vara ett synnerligen kvistigt och inveckladt fall.“

„Det är så dunkelt, att man kan förtvifla ibland. Därför vore det ytterst intressant att veta, hvem som här haft något att säga om Kämparö och hvad han haft att säga därom.“

„Ja — gärna skulle jag hjälpa dig! Men det är omöjligt. Jag må bråka hjärnan huru som helst, så kan jag icke erinra mig, hvar eller hvem det var. Jag vet blott att jag hört det namnet i dag förr än du nämnde det.“

„Har du nyligen träffat doktor Höjding?“

„Nej, huru så?“

Och ehuru jag flera gånger återkom till detta ämne medan vi spisade, var det omöjligt att få mera ur honom. Han kunde icke påminna sig något vidare om saken.

Förargad begaf jag mig slutligen därifrån och for till Järnberg.

„Jag håller just på att författa svaret på ditt bref“, ropade denne, när jag steg in.

„Har du fått reda på Höjding“, frågade jag.

„Hvad skulle du säga, om han befunne sig på väg till Rio Janeiro“, sade han.

„Rio Janeiro“, utropade jag häpen. „Har han verkligen lämnat landet? Har han verkligen rest till Syd Amerika?“

„Nåväl — nej. Det vill säga icke direkte åtminstone, när han for från Helsingfors. Men ett ögonblick såg det så ut för mig. Jag gick nämligen till

hans bostad, när jag fick ditt bref, och frågade af hans uppapperska, om hon visste, hvart han rest.

„Nog sade doktorn namnet“, svarade hon. „Det var något på Rio — Rio — — —“

„Rio Janeiro“, framkastade jag.

„Ja, — så var det.“

„Men, är det då icke hans saker, som stå här i rummet“, frågade jag.

„Ja.“

„Det var besynnerligt, att han reste bort, utan att sälja sitt bo.“

„Sälja — huru skulle han sälja sina saker?“

„Om han rest till Amerika — — —“

„Amerika! Käre hjärtandes, nej. Hvad skulle han dit för?“

„Eftersom det är där, som Rio Janeiro ligger.“

„Nej, jag kan nog vara dum, men så dum är jag inte“, skrattade hon. „Utan Rio Janeiro ligger någonstades mellan Willmanstrand och St. Michel, fast jag inte vet hvar där — det är på Rio Janeiro, som hans mor bor i sommar, och det var till henne han for.“

„Nå, jag fick vidare veta, att man reste dit från Willmanstrand med ångbåten Sorea, som går på St. Michel. Jag telegraferade således till Willmanstrand och fick nyss detta svar.“

Han räckte mig ett telegram och jag läste:

„D:r Höjding rest Sorea natten mot 13, stigit af Riion saari.“

„Men hvem säger oss, att han är kvar där än“, ropade jag. „Om han ville resa bort, så var det ju naturligt, att han vek in och tog afsked af sin mor.“

„Naturligtvis behöfver han icke ha stannat där.“

„Men jag måste veta, hvar han finns! Han får icke undkomma mig.“

„Men säg mig då för Guds skull — du kan väl icke tro att Höjding skulle vara skyldig till det där mordet“, utbrast Järnberg.

„Nej, jag kan nog icke tro det. Men jag måste få tag i honom. Jag kan icke låta honom försvinna, innan jag fått klarhet. Det är så märkvärdiga, så många sammanträffande omständigheter, som peka på honom, att där behöfs en förklaring.“

„Vi ha den 16:e i dag — han har nog rest vidare redan, om sådant varit hans afsikt.“

„Finns det någon slug karl här bland detektiiverna, som kunde resa dit och taga reda på honom, utan att förråda sig? Jag skulle icke för något pris i världen vilja, att Höjding blefve sårad, ty jag är öfvertygad om, att han skall kunna gifva tillfylles görande förklaringar.“

„Låt mig se! — Englund; han är en bland de fiffigare.“

„Englund? Jag kan väl få tag i honom på poliskammaren?“

„Jag skall ringa upp dit och höra åt, om du vill vänta ett ögonblick.“

Han gick till ett annat rum och jag hörde honom telefonera, men kunde icke uppfatta samtalet. Detta blef icke heller långt — redan om någon minut återvände han.

„Englund kommer hit nu genast. Han råkade just vara på kontoret, så att jag bad honom åka hit. Tänd en cigarr under tiden“, sade han.

Om högst tio minuter hördes en blygsam ring-

ning och in steg en ung man af ytterst alldagligt och intetsägande utseende.

„Goddag, Englund“, sade Järnberg. „Här får jag presentera häradshöfding Eller, som skulle behöfva en försiktig detektiv på någon tid.“

„Jag skall med nöje stå till tjänst och söka att göra mitt bästa“, svarade Englund bugande.

„Men det skulle gälla att resa bort från staden“, förklarade jag.

„Vore det långt, som jag borde resa?“

„Till en början till en ö i Saimen, som heter Riionsaari. Men skulle den person, jag vill hafva bevakad, rest därifrån, skulle det gälla att följa hans spår och se till, att han icke far ur landet.“

„Då kunde det blifva en mycket långvarig färd?“

„Nej, i alla händelser icke längre än ungefär en vecka. Skulle personen i fråga icke inom den tiden ha återvändt hem, så skulle jag uppsöka honom själf eller ock afstå från hans vidare bevakande. Allt detta beror emellertid på omständigheter, dem jag icke kan förutse ännu. Hufvudsaken vore, att jag alltid visste, hvar jag hade honom och att han i ingen händelse finge lämna landet.“

„Det kunde då komma till häktning?“

„I yttersta nödfall, ja — blott i händelse han skulle göra min af att rymma.“

„Jag är beredd“, sade Englund.

„Jag gaf honom nu nödiga upplysningar, försåg honom med respengar och förmanade honom att icke förråda sig; Höjding borde icke störas, icke oroas, ej ens märka att han var bevakad.“

„Ni kan naturligtvis icke telegrafera från den där

holmen Riionsaari och telefon har åtminstone jag icke på Kämparö“, fortfor jag.

„Jag får skriva telegrammet och be någon afsända det från Willmanstrand eller St:t Michel.“

„Det var just hvad jag ville föreslå. Men emedan jag vistas på Kämparö, måste det emottagas här och afsändas med ångbåten dit.“

„Ja, jag skall styra om att telegrammet i brefkuvert sändes ut härifrån med första ångbåt till Kämparö.“

„Då är allt som sig bör, och jag litar på er.“

„Jag skall göra, hvad jag kan. Stannar häradshöfdingen i staden till i morgon?“

„Nej, jag far ut till Kämparö med ångbåten klockan åtta. Huru så?“

„Det händer, att man skulle vilja fråga något ännu, när man hunnit tänka sig in i saken och gjort upp sin plan. Men jag tror väl, att jag vet ungefär hvad jag behöfver veta.“

„Ni vet åtminstone allt, hvad jag kan säga — jag känner icke alls de trakter dit ni skall begifva er.“

„Som sagdt, jag skall göra, hvad jag kan.“

„Tack.“

Han tog afsked och gick.

„Han tycks verkligen vara fiffigare, än han ser ut“, anmärkte jag.

„Han är en mycket användbar karl. Någon bättre skulle du svårligen kunnat finna bland våra detektiver.“

Sedan jag tackat Järnberg för hans stora tillmötesgående, tog jag afsked. Klockan hade emellertid blifvit sju och jag hade uträttat allt, hvad jag kunde göra. Det återstod ännu en timme till ångbåtens

afgång. Vore det icke möjligt, att äfven Elli redan hunnit med sitt språng och nu satt där hemma?"

Jag tog en droska och åkte dit. Och verkligen kom hon själf att öppna för mig, då jag ringde. Fröken Brantin hade nyss ännu en gång begifvit sig ut för att träffa en person, hvilken de redan två gånger sökt förgäfvos — en af Thidéns närmaste affärsväner, hvilken de ville hafva till bärare i morgon. Så snart gamla Stina, som på min ringning äfven skyndat till farstun, åter försvunnit, voro vi således alldes ostörda — jag slog armen om min fästmö, kysste henne, och förde henne till ett rum, där vi firade en kärlekens högtidsstund.

Emellertid stördes vi snart af en häftig ringning och gingo ut i salongen.

„Träffade tant honom“, sporde Elli fröken Brantin, när denne brådskande och andfådd inträdde.

„Nej, men jag skref ett par rader åt honom. Nu få vi emellertid skynda oss ned till ångbåten — klockan är ju tre kvart till åtta.“

„Ja, vi ha blott väntat på tant.“

När vi kommo ned till kajen, såg jag redan på afstånd Englund stående vid landgången.

„Ett par ord, herr häradshöfding“, sade han. „Jag har tagit reda på Soreas turer. Hon går strax efter middagen från S:t Michel till Willmanstrand och återvänder därifrån klockan ett på morgonen. Jag skulle således kunna vinna omkring tio timmar, ifall jag reste öfver S:t Michel i stället för öfver Willmanstrand. Eller skulle det vara särskildt viktigt, att jag anlände till den där holmen Riionsaari söderifrån?“

„Nej, för ingen del! Tvärtom skulle det se bättre ut, om ni kom dit från den motsatta sidan.“

„Då reser jag med kurirtåget i afton till S:t Michel, är på Riionsaari i morgon afton, och kan få telegrammet med den återvändande båten till S:t Michel onsdag morgon; så att häradshöfdingen kan få det ut till Kämparö redan om onsdag afton, ifall allt går efter beräkning.“

Jag försäkrade honom om min tacksamhet och han skyndade bort, medan jag steg ombord, för att, sedan vi hunnit ut genom Ugnsmun och fröken Brantins gått ned i salongen, åter där ute i den mest stor-slagna natur — en allt mera mörknande augustikväll på hafvet — njuta af den älskades närhet.

„Det är slut med vår ostörda sammanvara för i dag, älskade“, sade jag suckande, då vi nalkades Kämparö och jag i månskenet upptäckte tre gestalter på bron.

„Och för i morgon“, tillade hon. „Jag vill i morgon icke tänka på någon annan än på honom, som skall bort för evigheten, icke ens på dig.“

Så snart vi kommit i land och hälsningarna voro undanstökade, drog Ivar Skarp mig afsides.

„Lyckades du få tag i honom?“

„Hvilken menar du?“

„Höjding naturligtvis.“

„På sätt och vis. Jag vet, att han reste till sin mor, när han for härifrån.“

„Det var en djärf kanalje“, utropade Ivar Skarp. „En annan skulle icke ha gifvit sig tid därtill. Men han byggde väl på våra detektivers oduglighet — och rätt fick han! Nu är han naturligtvis utom landets gränser i alla fall.“

„Det vet jag ej. Men jag sände en detektiv att spåra upp honom.“

„För sent, för sent! Hade du genast vändt dig till mig i stället för att prata bort tiden med fruntimren, så skulle du kunnat knipa honom i lördags — nu är det för sent.“

„Jag blef ju kallad hit först om fredag, och han hade rest redan om onsdagen; huru skulle jag då kunnat få tag i honom om lördag? Hvarför sände du ej efter mig strax om onsdag afton eller åtminstone om torsdagen?“

„Emedan jag visste, att jag själf skulle uträta mera här de första timmarna än hvilken detektiv som helst — du fick ju också genast hela trasset framlagdt för dig i utredt skick. Jag smickrar mig med att där ha gjort något, som knappast Sherlock Holmes skulle gjort bättre. Så mycket förargligare vore om den skyldige det oaktadt skulle slippa blott för din dumlighet.“

Skulle Ivar Skarp till slut få rätt ändå? Rundell var oskyldig — såvida han icke själf egt en revolver. Adam Sjöman kunde man knappast misstänka för att ega någon revolver, om än aldrig så billig. Och hvilka indicier funnos icke mot Højding, när man tänkte på hans hemliga rodd till Kämparö, på den blodstänkta båten och på hans brådstörtade resa!

Då jag efter kvällsvarden, hvilken intogs senare än vanligt, emedan man väntat på oss, kom upp i mitt rum, fann jag där Björk med en nattsäck, i hvilken han packat mina kläder. Enligt hans rapport hade Rundell ordentligt fört ångslupen af och an och varit mycket lugn och naturlig hela vägen — till och med underhållit sig helt muntert med Björk om fisket på de vatten, öfver hvilka de färdats. Efter hemkomsten hade han sedan farit ut att meta och åter-

vändt vid mörkrets inbrott samt antagligen gått till sängs — åtminstone in till sig.

Jag var ganska misslynt, när jag snart därpå lade mig.

XXI.

En försnillad sändning.

Men den nya dagen gaf mig nytt mod. Strålände och klar log han mot mig, när jag vaknade, strålände och klar såsom min framtid, min kärlek, min lycka. Jag hade varit trött och nedstämd i går; nu, med friska krafter, kände jag själförtroendet vakna igen. Mod! Jag ville lyckas, och hvad man vill, det kan man.

Men nu fick jag lof att inställa min rannsaking för en tid. Min älsklings fader skulle begravas — denna morgon måste vara stilla och hälgad åt vördnad för honom.

Emedan jag visste, att jag icke skulle få se Elli i dag vidare än i de andras sällskap, gjorde jag mig ingen brådska, utan dröjde på mitt rum sysselsatt med mina anteckningar till klockan nio, då jag gick ned till frukosten. De andra tycktes hafva gjort som jag, ty de voro alla församlade kring kaffebordet — alla svartklädda, alla högtidliga. Blott en blick väx-lades mellan Elli och mig, när hon räckte mig handen.

Emedan en begrafning ju är ett alltför högtidligt tillfälle för att något synnerligt skulle kunna tilldraga

sig där, vill jag icke trötta läsaren med att beskrifva vår färd till staden med liket. Jag vill blott nämna, att vi voro tillbaka klockan sex på aftonen och att jag under hela dagen skarpt iakttagit Rundell, som var en af bärarna, men icke kunnat märka den allra ringaste rörelse hos honom — hvarken blekhet eller rodnad, hvarken oro eller rädsla; han var alldeles lika som vi alla andra.

Jag brann af otålighet att få se kopian af fröken Törnings fotografi. Oupphörligt föresväfvade mig tanken på den metande gubben; hvems ansikte finge jag skåda på honom? Blefve det Rundells, så var dennes oskuld i och med detsamma bevisad. Men var det Bäckströms — då hade jag allt skäl att fortfarande misstänka Rundell, om ock det icke varit med Thidéns revolver han föröfvat mordet.

Men om den skyldige var Rundell, så gällde det att iakttaga den yttersta försiktighet, så att ingen aning uppstege hos honom om, att jag misstänkte honom. Blott när han trodde sig fullkomligt säker, skulle han gifva mig det måhända enda möjliga beviset, genom att på något sätt använda eller placera de stulna tiotusen mark. Förrådde jag däremot mina misstankar, skulle — därom var jag öfvertygad — penningarna aldrig finnas hos honom.

Det var därför jag nu icke visste, huru jag skulle få fotografien från fröken Törning. Det passade omöjligt för mig själf att fara ut på sjön strax efter begrafningen och svartklädd, som jag i likhet med de andra fortfarande var. Sände jag Kalle Fästman eller någon annan från Kämparö till Långholmen i dag, då Thidéns underhafvande väl borde vara befriade från sysslor, så skulle Rundell nästan säkert få

veta därom; och för tredje gången kunde jag väl icke söka där efter Adams Sjömans spår. Björk kunde möjligen hitta fram till Långholmen, om jag förklarade vägen för honom. Men äfven om hans väg kunde jag blifva tillfrågad, ifall man såg, att jag sände honom ut. Jag hade varit otroligt korttänkt i går afton och i dag på morgonen, som icke bedt honom leta sig fram dit på sätt eller annat, medan vi voro borta på begrafningen! Det förargade mig, men stod ej att hjälpa. Och fotografien måste jag få. Jag beslöt därför att trots allt låta Björk gifva sig i väg samt steg upp, förklarande för sällskapet, att jag måste gifva några instruktioner åt min konstapel för morgondagen.

Och denna gång hade jag tur. Just när jag skulle in till Björk, steg Rundell utför trappan.

„Häradshöfdingen kommer antagligen uppifrån villan“, frågade han.

„Ja.“

„Får jag då lof att fråga, om fruntimren äro hemma?“

„Ja, de äro hemma, ehuru endast fröken Hansson var synlig. Fröken Brantin och fröken Thidén hade dragit sig tillbaka till sina rum.“

„Så! Kanske kan man få tala med dem ändå. Jag skulle vilja anmäla för dem om min afsikt att lämna deras tjänst och anhålla om tillstånd att i morgon få fara till staden.“

„I morgon — redan! Bort från Kämparö?“

„Nej. Jag hoppas att få återvända hit — hoppas att få hålla rummet här ända till dess jag vet, hvart jag skall taga vägen. Jag vill blott i god tid börja se mig om efter en plats.“

„Herr Rundell ärnar söka plats i Helsingfors?“

„Ja, i Helsingfors främst. Huruvida det lyckas, är en annan sak. Åtminstone får jag väl lof att springa omkring länge och väl — får väl göra åtskilliga resor till staden, innan jag lyckas. Därför skulle jag vilja till staden redan i morgon.“

„Det skulle ju passa förträffligt“, utropade jag. „Vi skulle då antagligen blifva resällskap, ty äfven jag är halft om half besluten att fara till staden i morgon; det ser nästan ut, som om jag där kommit på det rätta spåret.“

„Verkligen?“

„Ja, besynnerligt nog. Jag ville i början knapast tro, att mördaren kommit ända därifrån — och det kan ju också hända, att det hela visar sig vara ett misstag. Dock — jag vill icke uppehålla herr Rundell med mina intressen — jag är på väg till min konstapel; han får i morgon gifva sig ut att leta efter den där Adam Sjöman igen.“

Efter en flyktig hälsning skildes vi åt — han gick upp åt villan och jag in till Björk.

„Björk såg väl, att herr Rundell gick upp till villan,“ sade jag.

„Ja, herr häradshöfding.“

„Han kommer att dröja där någon stund. Under denna tid skulle jag önska att Björk hunne från Kämparö och in i sundet där borta mellan Ängisholm och Sommarö, om möjligt osedd äfven af andra. Kan Björk begifva sig i väg nu strax?“

„Javisst, herr häradshöfding.“

„Godt. När Björk hunnit genom sundet, så tager Björk af åt öster kring en udde, som heter Lökudden. Om Björk så vänder på hufvudet och ser för ut, så skall Björk hafva Sommarö brygga inne i

en bukt till höger, men rakt fram, längre bort, kan Björk se ett skogbeväxt land med några mindre åkrar, i hvilka står en hvitmålad byggnad. Landet heter Långholmen och i byggningen bor en fröken Törning, som lofvat mig en fotografi. Denna fotografi skulle jag vilja hafva, utan att någon här får veta, att jag sändt efter den. Tror Björk sig om att hitta dit och kunna återvända osedd?“

„Dit må ja' väl hitta, om ej annorlunda, så genom att fråga mej för. Och om ja' icke rör fram ti' bron, när ja' återvänder, utan lämnar båten någonstades på stranden, så kan ja' väl komma i land här osedd också.“

„Nej, det duger ej att lämna båten på stranden — därom skulle kunna blifva mycket tal och frågande.“

„Då dröjer ja' någonstades i närheten, tills de blifvit mörkt och rör sedan ti' bron.“

„Det låter höra sig. Och hämta upp fotografien till mig på rummet sedan. Men hör — skulle någon ändå få se Björk och fråga, hvar Björk varit, så kan Björk säga, att ni såg en karl ro där borta i sundet och ville se, hvad det var för en och att det var efter honom ni rodde.“

„Godt, herr häradshöfding.“

„Dröj här emellertid, innan ni beger er utaf, till dess jag hunnit upp till villan. Och stå sedan på bron några ögonblick, såsom om ni icke visste, hvad ni borde företaga.“

„Godt, herr häradshöfding.“

När jag kom upp till villan, fann jag dock att min öfverdrifna försiktighet varit onödig. På verandan sutto endast Ivar Skarp och herr Tallrot vid ett glas punsch med soda. — Rundell höll på och talade

med fruntimren inne i salongen, sade de. Jag satte mig således till dem och kunde därför vara säker, att ingen på villan iakttagit min konstapels affärd.

Ungefär en half timme hade jag suttit där med Ivar Skarp och herr Tallrot, då Elli tittade ut genom dörren och sade:

„Får jag be om ett ord, härads höfding Eller?“

Jag steg öfverraskad upp och följde henne till salongen. Där sutto fröken Brantin, fröken Hansson och Rundell.

„Herr Rundell vill lämna oss“, sade Elli, „och vi anse oss icke kunna hålla honom kvar, då ju hans sysselsättning såsom maskinist på „Lillan“ knappast är honom värdig. Och ehuru herr Rundell kommer att fortsättningsvis bo på Kämparö, till dess han hunnit finna någon plats, skulle det således gälla att göra upp med honom nu. Men vi ha icke mycket pengar här på landet, och jag har berättat, att härads höfdingen godhetsfullt åtagit sig att tillsvidare sköta om mina affärer. Jag ville därför omtala saken för er, på det att ni vid tillfälle kunde avsluta dem äfven med herr Rundell.“

„Men jag försäkrar fröken“, invände Rundell „att jag icke har den ringaste hast med denna likvid. Herr Thidén var alltför frikostig, för att jag på något sätt skulle vara utblottad. Och jag kommer ju antagligen att stanna i Helsingfors — åtminstone öfver nästa vinter.“

„Ja, jag öfverlämnar ju också hela saken i härads höfding Ellers händer. Jag ville blott underrätta honom i herr Rundells närvara, på det att herr Rundell måtte veta, att det är till honom ni har att vända er, hvad affärerna vidkommer.“

„Jag hoppas att förordnandet för mig skall utfärdas af rådstufvurätten redan i morgon“, förklarade jag „och så snart jag fått det, skall jag presentera mig på kontoret. Sedan skall jag stå till herr Rundells tjänst, när ni behagar.“

Han bugade och steg upp samt gjorde min af att vilja rekommendera sig.

„Vill inte herr Rundell vara så vänlig och spisa kvällsvard med oss i dag“, sade fröken Brantin.

„Jag tackar; eftersom jag skall till staden arla i morgon, borde jag söka fram mina betyg och ordna några andra papper; kanske kan jag få äran att någon annan gång blifva inbjuden.“

„Alldeles som det är bekvämast för herr Rundell.“

Han tog afsked och jag hade lust att skrika: „låt bli!“ när han räckte handen åt Elli, men måste tillika erkänna för mig själf, att hans beteende var så värdigt, sansadt och lugnt, att man hade måst förutsätta en öfvernaturlig fräckhet och djärfhet hos honom för att kunna misstänka honom att ha mördat hufvudpersonen i denna familj.

När jag återkom till de båda herrarna på verandan, märkte jag, att Ivar Skarp var ytterst uppbragt. Det behagade honom tydligen icke, att Elli så ofta vände sig till mig. Och när jag vid kvällsvarden omtalade, att jag i morgon bittida måste till staden samt Elli utropade: „Igen till staden! Häradshöfdingen får ju alls ingen ro. Är det så nödvändigt?“, så skyndade han sig, innan jag hann svara, att intyga, att min resa denna gång verkligen var oundvikligen nödvändig. „Ellers arbete här på Kämparö“, förklarade han „är numera slutfördt. Han kan icke vinna

något genom att längre ligga här. Det är i Helsingfors han bör fortsätta undersökningen.“

„Är det så“, frågade Elli, i det hon såg på mig med en orolig blick.

„På sätt och vis“, svarade jag. „Emellertid återvänder jag hit redan efter middagen i morgon.“

„Hvarför det“, ropade Ivar Skarp.

„Det skall jag be att icke behöfva tala om.“

Ivar Skarp gaf mig en arg blick.

Strax efter kvällsvarden sade damerna god natt och Elli yttrade med en varm handtryckning: „således träffas vi icke förr än efter middagen i morgon — välkommen åter då.“

Förebärande arbete gick äfven jag upp på mitt rum, i stället för att sätta mig med herrarna på verandan. Men i själfva verket väntade jag allt för otåligt på min konstapel för att gifva mig tid till arbete. Det var besynnerligt, att han icke återkommit — mörkt hade det varit sedan en timme och tre timmar hade förflutit, sedan han rott bort; han hade bort hinna tillbaka för länge sedan.

Ändtligen klockan half elfva hördes hans steg i korridoren.

„Hvar i Herrans namn har Björk dröjt så länge“, frågade jag, sedan han stigit in.

„Ja' behöfde aldri' vänta på mörkre“, sade han „utan de' kom mej för tidigt, så att ja' rodde vilse en god väg.“

„Nå, men fotografen — låt mig nu ändtligen se den“, sade jag sträckande ut handen.

„Påträtte' sände fröken Törning hit med ett bud i går aftse.“

„Hit? — till hvem?“

„Ti' herr häradshöfdingen. Hon tänkte att herr häradshöfdingen möjligen hade svårt att låta afhämta påträtte' och ba' därför sin husbondes son att ro hit därnä'.“

„August då?“

„Ja, August hette han.“

„Nå?“

„När ja' sa', att herr häradshöfdingen icke fått någo' påträtt, kalla' hon på August och fråga' hvart han gjort af därnä'. Han förklara' att han på vägen mött en af herrarne från Kämparö och lämnat påträtte' åt denne, som lofva' frambefordra de' ti' herr häradshöfdingen.“

„Björk sade ju, att herr Rundell farit ut på sjön i går, sedan ni kommit tillbaka med ångslupen?“

„Ja, herr häradshöfding.“

„Var någon af de andra herrarna borta från Kämparö i går, efter det jag rest till staden?“

„Nej, herr häradshöfding.“

Det var således klart, att blott Rundell kunde ha varit den „herre från Kämparö“, som emottagit sändningen till mig. Hade han endast glömt att befordra den till adressaten eller hade han sett eller gissat, hvad den innehöll och därför undanstuckit fotografin? I så fall skulle han sedan i går afton vetat, att jag misstänkte honom — ty han var alltför klok att icke förstå, antingen han hört fröken Törnings yttranden om söndag eller ej, att jag icke skulle ha brytt mig om denna fotografi, ifall hans och Bäckströms fiskefärder intresserat mig blott såtillvida, som de kunde vara upplysande om Adam Sjömans väg.

Skulle jag gå till Rundell och fråga efter brevet?

Hade han helt enkelt glömt att lämna fram det — hvilket ju var möjligt i följd af begrafningen — så hade detta varit att upplysa honom om, att jag icke blott väntat en sändning från fröken Törning, utan ock redan fått veta att den lämnats åt honom. Det hade varit att förråda för honom just hvad jag så ängsligt velat hemlighålla.

Var det åter icke glömska, som låtit honom kvarhålla fotografien, utan hade detta skett afsiktligen, då var ock i och med detsamma klart, att den var farlig för honom, att dess undanhållande varit ett förtvifladt medel, att han således snart skulle försvinna och att han nu i alla händelser skulle neka att ha fått den.

„Lyckades Björk komma tillbaka osedd af herr Rundell“, frågade jag.

„Osedd säkert, ty de' va' alldeles mörkt, när ja' landa' vid bron, och ja' så' icke ti' honom. Men emedan de' va' ljus i hans rum, anto' ja' att han va' inne hos sej, och om så va' fallē', kunde han icke höra mej heller, ty ja' rodde ljudlöst.“

Jag beslöt att icke forska efter fröken Törnings bref, utan begära en ny kopia af henne.

Sedan jag afskedat Björk med order att i morgon vid frukosttid åter begifva sig till Långholmen för att be fröken Törning om en ny kopia samt där-efter fara ut med Kalle Fästman för att spana vidare efter Adam Sjöman, satte jag mig till mina anteckningar, och när jag bläddrade i dem, råkade mitt öga falla på en rad om hurusom Rundell tydligen bleknat och blifvit klen, när han fick veta att liket blifvit funnet.

Hans modiga uppträdande i dag, om han var mördaren, blef förklarligt just däraf att han öppnat

fröken Törnings bref till mig i går afton och sett hvad det innehöll — om detta nämligen var Bäckströms konterfej. Ty den, som icke är mycket feg, blir modigare, när han ställes ansikte mot ansikte med en känd, viss fara, än när han, väntande en sådan, famlar i mörkret.

Likaså var det naturligt, att han genast efter en sådan upptäckt skulle frigöra sig från tjänsten här, såsom han gjort i dag.

Sedan jag genomögnat mina anteckningar, satte jag mig att tänka. Det enda säkra, afgörande beviset skulle blifva — såvidt jag nu kunde se — att finna de Thidén frånstulna tiotusen mark hos mördaren eller utgifna af honom. Det var därför, som jag icke låtit genomsöka Getören, där jag alltsedan Rundells besynnerliga rodd ditåt om söndag, strax efter det liket upphittats, starkt misstänkte honom om att ha nedgrävt penningarna. Ty att finna dem där och taga dem därifrån hade varit att kasta bort det måhända enda beviset. Penningarna måste röja mördaren, men funna på Getören hade de icke utpekadt denne.

Att jag hade mig bekant, att Thidén burit på sig en sådan summa, därom hade mördaren i alla händelser, hvad han ock eljes kunde frukta, ingen aning, ty detta visste ingen utom Elli och jag. Han kunde således, trots den största förslagenhet och försiktighet, bära dem på sig — hvartill han ju för öfrigt var tvungen, om han ville tillegna sig pengarna. Men å andra sidan var det nästan säkert, att han icke skulle innehafva dem onödigtvis förr än han tvangs därtill. Att Rundell, om han var mördaren, skulle ha pengarna bland sina saker i sitt rum, hade jag

till exempel icke antagit ens för ett ögonblick; det hade varit hans skrifverier, hans poetiska utgjutelser och öfriga papper jag haft lust att genomse, då jag längtat att få anställa husrannsakan hos honom.

Men om Rundell var den skyldige — och hvarför kunde han icke haft en egen revolver? — om han nu skulle lämna Kämparö; och om han ville få nytta af de tiotusen mark han tagit; så måste han föra penningarna med sig härifrån till staden.

När ärnade han göra detta — se där den stora frågan.

Han kunde hafva dem med sig i morgon. Men han kunde ock återvända om ett, om fem, om tio år för att hämta dem. Att besvara frågan var omöjligt.

Således gällde det blott att vara påpasslig — och det ville jag söka att vara.

XXII.

Hvad gamla Stina visste.

När nästa morgon Helsingfors kom i sikte, sade jag till Rundell, med hvilken jag suttit och samtalat under färden:

„Där ha vi staden! Jag tänker att det blir klokast att taga en portion till allra först, medan man har tid. Så snart man en gång börjat med språnget, vill tiden blifva knapp och det är långt till middag. Vill herr Rundell ha artigheten att göra mig sällskap vid

en liten frukost på Kapellet, innan vi taga vid hvar på sitt håll?“

Han blef litet öfverraskad, men bugade sig tackande och samtyckande.

På Kapellet var ännu tomt. Jag valde ett bord på den östra verandan, och sedan vi satt oss, beställde jag en frukost, hvars serverande så tidigt på dagen jag hoppades skulle medtaga någon tid. Jag hade icke heller misstagit mig. En långsam kvarts timme förflöt och ännu hade vi icke fått någon mat. Såsom om jag varit otålig, såg jag flera gånger på mitt ur och sade slutligen:

„Detta är ju en servering under all kritik! Ursäkt mig ett ögonblick — en liten anmärkning till hofmästaren kan icke skada, tycker jag, och skall måhända låta oss få frukosten litet snabbare.“

Därmed steg jag upp och gick in, tog fram papper, och rafsade i all hast ihop följande rader:

„B. B. Jag sitter och frukosterar på Kapellet (östra verandan) med en person, som jag måste ha observerad på det allra noggrannaste. Enligt uppgift har han kommit till staden för att söka plats på någon mekanisk verkstad eller dylikt. Men jag måste veta hvad han företager sig — hvarje steg han tager. Sänd skyndsamt ett par detektiver — någon som känner mig — och hvilka kunna följa hans spår samt låt mig få deras rapport med första båt till Kämparö, dit äfven han antagligen återvänder i afton. Men brefvet får ej afgå med samma båt, som han själf. Namnet är Rundell, mekaniker, maskinist. Han är farlig, intelligent. Tuus

Eller.“

Jag lade brevet i ett kuvert, som jag adresse-
rade till Järnberg och lämnade åt hofmästaren, med
anhållan att ögonblickligen låta ett palitligt bud bära
det till adressaten. Och sedan jag sett en gosse
springa bort därmed, bad jag hofmästaren se till, att
vår servering måtte fördröjas något, samt gick därpå
tillbaka till Rundell, för hvilken jag förklarade, att
de stackars människorna här fingo vaka så sent om aft-
narna, att dagen knappast hunnit begynna för dem ännu.

Vårt mål närmade sig en half timme senare slutet,
och jag började redan blifva ganska orolig, då jag
ändtligen såg två herremän, kommande från Fabians-
gatan, vika in till Kapellet och sätta sig vid ett bord
närmast dörren in till restaurationen. Den ena af
dessa var detektiven Nilsson. De rekvirerade ett par
bockar och samtalade så ifrigt med hvarandra, att de
icke tycktes ha minsta intresse för öfriga gäster.

Jag var emellertid lugnad, och när vi slutat fru-
kosten stego vi upp, gingo tillsammans ned till den
stora gången och skildes där — Rundell gående åt
Salutorget till, där han ville taga spårvagnen till Hag-
näs, jag åt motsatt håll, för att begifva mig till Thidéns.

Tio minuter senare ringde jag på där och blef
insläppt af Stina.

„God morgon Stina, här är jag åter“, sade jag.
„Det ser ut, som om jag blefve daglig gäst här nu.“

„Men här är ingen hemma i dag“, svarade hon.

„Jag vet det — jag kommer just från Kämparö
och kan hälsa från fröknarna. Det är för att träffa
Stina, som jag kommer hit i dag. Jag skulle nämli-
gen vilja göra några frågor till Stina, ty fröken Elli
sade mig, att Stina är en gammal trotjänarinna i huset
och att jag kan fullt förtro mig åt Stinas tystlåtenhet

— kan icke jag det? Åtminstone tror jag mig veta, att herr Thidén litade på, att Stina icke skvallrade, utan förstod att hålla tand för tunga.“

Hon såg ytterst misstroget på mig — och hon kunde ju ha skäl att förvåna sig öfver, att man rosade hennes tystlåtenhet i samma andedrag, hvarmed man förklarade sig vilja examinera henne.

„Ty de frågor“, sade jag förklarande „hvilka jag kommer att göra, borde icke få talas om — åtminstone icke så länge herr Thidéns mördare går omkring fri. Får han höra om mina vägar, så kan han lätt gissa, att jag är i hans spår och letar efter bevis, och då blir han svår att knipa. Det förstår väl Stina?“

„Inte behöfver härads höfdingen tala så mycket om det där. Från mig har ännu aldrig kommit ut något, som varit till skada för mitt herrskap.“

„Det var iust, hvad jag trodde — och så skall jag tala öppet. Ser Stina, det har förefallit mig därute på Kämparö, såsom om Bäckströmskan och hennes dotter Manda — hon som var här samma afton, då herr Thidén mördades — icke skulle tala sanning för mig. Ni känner dem väl sedan gammalt?“

„Ja, förstås. De komma ju ofta hit, när de äro inresta till staden.“

„Jaså; bruka de ligga här öfver natten?“

„Nej, de dröja aldrig öfver natten i stan — komma om morgonen och fara om aftonen.“

„Ja, men Manda — hon låg ju öfver natten här, hon?“

„Ja, hon stannade öfver natten.“

„Har hon stannat här öfver natten någon gång förr?“

„Nej.“

„Hvarför stannade hon här öfver natten nu då?“

„Hon ville träffa husbond', innan hon reste till landet åter; han skulle ju komma till staden den aftonen.“ Och därmed började hon gråta. Jag lät henne hållas en stund och frågade sedan:

„Hvad ville hon af herr Thidén?“

„Det frågade jag inte.“

„Men ni satt väl och talade med hvarandra här? Berättade hon icke någonting om, hvilka affärer som tvungit henne att resa hit?“

„Ja, hon berättade nog en hel hop. Hon sade, att hon ej kunde trifvas på landet, utan ville till staden; sade att de äro så fattiga och usla på landet, men rika och fina i stan, och därför ville hon till stan, ty hon hade gått i skolan och kunde nog blifva fin, hon också. Hon ville börja att förtjäna mycket pengar strax — eljes hade hon nog kunnat gifta sig till staden hvilket ögonblick som helst, men fick hon inte en rik man, så tyckte hon det var bättre att vara utan; slafva ville hon ej. Och mera sådant där prat, som flickor bruka.“

„Men om hon ville tala med herr Thidén, så hade hon väl kunnat göra det på Kämparö. Inte hade hon behöft komma till staden och vänta på honom här.“

„Ja, jag vet inte. Kanske hon gjort af med sina pengar här under dagens lopp och ville ha mera af honom.“

„Sade hon något ditåt?“

„Nej, jag bara tänker.“

„Det var ju klockan åtta, som herr Thidén skulle komma?“

„Ja, så sade hon.“

„Jaså — det var Manda, som sade det åt er? Ni visste det icke själf?“

„Jo, jag visste nog, att han skulle komma, men icke hvilken tid.“

„Men kommer icke båten klockan åtta?“

„Det kommer flera båtar. Och så går husbond' vanligen och spisar ute först, innan han kommer hem.“

„Men han hade sagt åt er, innan han reste, att han skulle komma tillbaka tisdag afton?“

„Nej, inte sade han, när han skulle komma tillbaka, då han reste.“

„Huru visste ni då, att han skulle komma?“

Hon teg, synbarligen brydd och förlägen.

„Hör nu Stina, ni förstår väl, att det vore ett stort brott af er att tiga nu inför mig och därigenom hjälpa er husbondes mördare?“

„Hjälpa min husbondes mördare“, skrek hon.

„Ja, om ni hemlighåller för mig sådant, som jag behöfver veta för att få honom fast, så hjälper ni ju honom — förstår ni inte det? Att vara en tystlåten och trogen tjänare är vackert, men inför mig får ni icke förhemliga något, som rör herr Thidén — jag frågar ju icke af nyfikenhet, utan emedan jag eljes icke kan få reda på hans baneman. Och inte tror ni väl, att herr Thidén själf skulle tycka om att ligga ohämnad, bara för att ni inte vill berätta, hvad ni vet? Från mig kommer det naturligtvis icke längre. Men om ni vägrar att säga mig sanningen, så gör ni ju lika som mördaren — han säger icke heller någonting. Ni ställer er då på samma sida med honom, mot er husbonde.“

„Något sådant skall ingen våga säga om mig. Men förråda, hvad jag vet, att min husbonde ville

hålla hemligt, kan jag ej, när det intet har ått göra med mordet.“

„Ja, skyll er då själf. Då blir det ni, som hjälper hans mördare på flykten“, sade jag resande mig.

„Herre du store“, ropade hon. „Nej, vänta, gå inte, häradshöfdingen — jag — jag får väl lof att tala om det.“

„Nå, det är rätt. Säg mig då, huru visste ni, att herr Thidén skulle återvända tisdag afton, ehuru han icke sagt det, innan han reste?“

„Manda hämtade ett bref från honom strax på morgonen, när hon kom till stan.“

„Jaså; hvad skref han då?“

„Att jag skulle sörja för, att Manda finge mat och att hon skulle få bo här.“

„Bo här? Skulle hon stanna längre tid?“

„Några dagar.“

„Har ni brefvet i behåll?“

„Ja.“

„Var god och visa det åt mig.“

Den gamla gick och dröjde borta en god stund. Slutligen återkom hon med brefvet, som hon — litet tvekande — öfverlämnade åt mig. Det hade ett starkt kuvert, hvilket var omsorgsfullt fastgummadt, upprifvet i kanten och utan adress. Brefvet, som jag drog därur, var kort och skrifvet med stora, kalligrafi liknande bokstäfver — möjligen emedan Stinas läskunnighet och ögon voro skrala. Där stod:

„Den som hämtar detta bref stannar några dagar. Jag kommer i afton själf. Se till att hon till dess får mat och hvad hon behöfver. Låt henne få gäst-rummet bredvid min sängkammare och ställ i ordning där till natten.“

Någon underskrift fanns ej.

„Det här brevet kan möjligen blifva mycket viktigt“, sade jag. „Lofvar Stina att förvara det väl?“

„Inte brukar jag slarfva bort något.“

„Godt. Och hvad gjorde Manda, sedan hon lämnat brevet åt er?“

„Hon gick ut i stan.“

„På uppköp?“

„Nej, det tror jag inte. När hon kom till middagen, hade hon icke något med sig.“

„Var hon orolig — ängslig?“

„Nej, hon var så glad“, svarade Stina förvånad öfver min fråga. „Hon tyckte det var så roligt att få komma till stan.“

„Nå, men när inte herr Thidén kom klockan åtta?“

„Ja, då blef hon nog litet otålig, när det led och han inte hördes utaf. Men jag sade åt henne, att han plägade spisa ute först och komma hem senare på natten, så att hon gjorde klokast i att inte vänta, utan bara gå och lägga sig.“

„Var god och visa mig gästrummet.“

Hon förde mig till ett stort, vackert rum med två fönster. Det gjorde likasom de öfriga rummen ett intryck af att vara enkelt inredt, men där stod en skön, låg, mjuk divan, en god trymå och en präktig, bred, engelsk järnsäng med ressortmadrass. Gardiner och rullgardiner voro fina, marmorlavoaren likaså. Mellan fönstren stod ett skrifbord med elektrisk lampa och i taket hängde en ljusröd ampel, till hvilken också gick elektrisk ledning, likasom till en vid väggen ofvanom sängen på en arm sittande klockformig lampa.

Vi hade kommit in till rummet från en halfmörk gång. Men det fanns en annan dörr dit i väggen midt emot sängen. Jag gick och tog på denna dörr — den var öppen.

„Är det herr Thidéns sofrum“, frågade jag.

„Ja.“

„Nå, men när nu herr Thidén icke kom — hvad sade Manda då?“

„Det var om morgonen, när hon vaknade och kom till mig, som hon fick veta, att han icke alls kommit hem.“

„Hvad sade hon då?“

„Att hon icke brydde sig om att vänta på honom mera, utan hon ville resa tillbaka med första ångbåt. Och så gjorde hon.“

„Köpte hon inte upp socker, rötter och kaffe, innan hon for?“

„Jag vet inte hvad hon gjorde, sedan hon gått härifrån.“

„Ni sade att Manda berättat, att hon kunnat gifta sig till staden hvilket ögonblick som helst. Hvem kunde den mannen vara?“

„Hon menade den där maskinisten, herr Rundell; fast där nog funnos andra herrar, som tittat på henne också, sade hon.“

„Nå, dög han inte åt henne?“

„Hvad vet jag! Förr lär det ha varit väl emellan dem, och inte för tyckets skull hade det varit något emot nu heller, sade hon, bara han inte varit så fattig. Bäckströmskan klagade här också redan i fjol, att Manda slamsade sig åt en sådan, fastän hon kunnat blifva rik med detsamma, när som helst. Men inte vet jag något därom, inte.“

„Ännu en fråga. Vet Stina om herr Thidén hade någon fiende? Någon som kunde vilja hämnas på honom.“

„Nej, det vet jag inte. Jag är här numera blott om somrarna, när herrskapet bor på landet.“

„Har det inte händt, att här kommit någon och grälat med herr Thidén?“

„Nej, husbond' var inte grälig af sig.“

Jag ansåg mig icke kunna ha någon nytta af att förlänga samtalet med Stina, utan sade henne farväl samt begaf mig till rådstufvurätten för att höra åt om förmyndarenämnden redan anhållit om mitt förordnande och råkade komma dit just som ärendet skulle företagas, så att jag själf kunde gå in och förklara mig villig att emottaga uppdraget, hvarpå rådstufvurätten biföll förmyndarenämndens framställning och förordnade mig att, intill dess förmyndare för Elli hunne utses, bevaka hennes rätt och bästa i alla af hennes faders fränfalle beroende ärenden. Och på min anhållan utlofvades mig utdrag ur protokollet om två timmar.

Klockan var då elfva och jag hade fyra timmar kvar till ångbåtens afgang. Oaktadt jag ännu icke kunde visa svart på vitt på min nya värdighet, beslöt jag därför att likafullt fara till fabriken för att presentera mig på kontoret, där man väl knappast komme att betvifla mina ord.

Jag kände genast igen en af bärarena i går uti den äldste kontoristen, Thidéns närmaste man. Han hette Askberg och hade ett synnerligen vinnande, vänligt ansikte; för resten en man på åtminstone femtio år, gråhårig, men med lifliga, pigga ögon och ungdomligt friska, blomstrande drag. Fröknarna Bran-

tin och Thidén, förklarade han, hade redan i förgår talat om för honom, att jag skulle interimistiskt blifva firmans chef och det fägnade honom, att förordnandet nu gifvits, ty ehuru han af själftagen myndighet skrifvit åtskilliga, oundgängligen nödvändiga bref samt både inkasseringar från och utbetalningar till kunderna fortgått, hade förhållandet till bankerna och några större firmor blifvit alldeles omöjligt. Vi uppsatte ett cirkulär, hvori allmänheten tillkännagafs, att firman skulle oförändradt fortsättas för den aflidnes omyndiga dotters räkning och tecknas af mig såsom hennes af rådstufvurätten utsedde och tillförordnade kurator, och herr Askberg lofvade att genast låta trycka cirkuläret samt kringsända det äfvensom att tillställa bankerna och några andra firmor afskrifter af mitt förordnande.

„Men hör nu, herr Askberg“, sade jag, sedan ännu åtskilliga andra, oundgängligen nödiga expeditioner blifvit af mig underskrifna med det nya firmanamnet „jag måste få se böckerna. Vill ni vara vänlig och låta mig studera dem en stund?“

„Det är ju härads höfdingens rättighet. Var så god.“

Jag satt och arbetade i ett par timmars tid i mitt anletes svett. Hvad jag ville ha reda på var, om af något konto skulle framgå att den 7 Augusti eller de närmaste dagarna därförinnan en skuld på tiotusen mark förfallit till betalning eller huruvida Thidén själf samma tid tagit ur kassan ett sådant belopp. Men hvarken det ena eller det andra hade enligt böckerna varit fallet. I Thidéns eget konto var den största från kassan sedan maj månad på en gång uttagna summan femtusen mark. Men äfven denna summa

var uttagen redan den 3 juni, och herr Askberg påstod sig veta, att penningarna åtgått till betalning af arbeten, som under vintern utförts på Kämparö.

„Herr Thidén hade naturligtvis både kassakreditiv och löpande räkning“, sporde jag.

„Ja, kassakreditiv på åttiotusen i Finlands Bank och löpande räkning både där och i Nordiska Aktiebanken.“

„Kan jag få se checkböckerna?“

„Checkböckerna förvarade herr Thidén i sin egen bordslåda och denna har varit låst alltsedan han var här sist; utan nyckel eller utan att bryta upp låset går det därför ej.“

„Nycklarna funnos i hans ficka, men jag kom icke att taga dem med mig i dag. Lika godt — jag återvänder endera dagen och skall då komma ihåg dem.“

I detsamma kom springpojken, som vi sändt till rådhuset, tillbaka med förordnandet, hvilket jag lämnade på kontoret, på det att afskrifterna måtte kunna utskrifvas. Själf tog jag afsked och åkte till Järnberg, men träffade honom tyvärr icke hemma. Och som klockan emellertid blifvit två och jag kände mig ganska hungrig, skyndade jag att inmundiga en hastig middag.

XXIII.

En husvisitation.

Vi närmade oss redan Kämparö, då kaptenen, hvilken tycktes för hvarje mellanstation ånyo ordna

och genomse posten, kom och räckte mig hvad som var adresserat dit. Jag fann ett bref till mig med en stil, hvilken jag icke igenkände. Kunde det redan vara en rapport från Englund? Eller från Nilsson?

Nyfiken slet jag upp kuvertet och såg efter underskriften: Henrik Wall! Åh!

Brevet var dateradt redan i går, tisdagen den 17 augusti.

Han skref:

„B. B. Antagande att ditt intresse för namnet Kämparö icke svalnat ännu, skyndar jag mig att godtgöra hvad min konfysa hjärna bröt vid vårt sammanträffande i går. Då jag nämligen kom upp på banken i dag och slog upp boken, var det första ordet, som stack mig i ögonen, åter Kämparö — och nu visste jag, hvar jag hört det namnet. Det var här på banken i går, måndag, blott några timmar innan vi träffades. Men någon nytta skall du tyvärr icke få af min upplysning, ty förhållandet var det oskyldigaste i världen. En fiskare, Nestor Bäckström från Kämparö, som genom sin hustru insatte på sex månaders deposition sina besparingar, tvåtusen mark — se där hela historien. Och ehuru jag inser, att detta icke kan vara af någon betydelse, har jag dock velat underrätta dig härom, på det du icke må gå och plåga dig fortsättningsvis såsom man gör, när man tror sig hafva förlorat något.

För öfrigt blott hälsningar. Må så väl.

Din

Henrik Wall.“

Hustru Bäckström hade varit till staden om måndag! Därom hade jag icke haft någon aning — natur-

ligtvis, eftersom jag icke varit ute måndag morgon och återvändt från staden först sent på aftonen.

Hustru Bäckström hade insatt tvåtusen mark på banken! Tvåtusen mark! — En fattig fiskare! En torpare, som icke eger något! Och han insätter en sådan summa måndag morgon, så snart som möjligt efter det han om lördag haft besök af mig! Och vid detta besök har hustrun klagat öfver deras fattigdom på ett öfverdrifvet sätt!

Hon var en slug en, denna hustru Bäckström, det hade jag vetat från första ögonblick jag såg henne.

För gubben hade jag mera förtroende. Hade hustrun velat draga nytta af sin vackra dotter, så var det ganska säkert, att dylika tankar legat fjärran från gubbens tröga själ. Jag hade dock föreställt mig, att hustrun lyckats öfvertala honom att bifalla till hennes spekulationer. Men hvem hade sagt, att hon alls kunnat beveka sin man? Hvem hade sagt, att hon alls fått honom att gå in på hennes planer? Gubben hade visserligen också pratat om fattigdom, om att Manda nu möjligen skulle få nöja sig med den fattiglappen Rundell. Men så hade hustrun ock varnat honom: „du vet att du skall svara rätt — som saken är“ hade hon ropat i hans öra, innan hon lämnade honom ensam med mig. Hon hade väl nog förut lärt honom, hvad han borde säga.

Och det, som likt en blixst slagit ned i mitt sinne och visat mig motivet för mordet, hade ju varit gubben Bäckströms filosofiska ord om att äran dock var något annat för de rike i staden än för de fattige på landet. Detta visade att han grubblat öfver denna ära — sin dotters och sin egen ära.

Underbart att jag alls icke kommit att tänka på

förut, att hvad som bort vara motiv för älskaren, måste ha utgjort motiv äfven för fadern! Äfven han måste ju hata sin dotters förförare — äfven han måste söka hindra hennes fördärf!

Och gubben Bäckström hade varit ute — borta hemifrån om tisdag afton, också han! Hans utseende, när han gaf sina förklaringar om fiskefärderna, hade visserligen varit synnerligen trovärdigt. Men en sådan där gammal, skägig fiskare med stelnade drag och döf dessutom hade lättare att förstålla sig än mången annan!

Och hustrun var nog för slug att placera tiotusen mark på en gång i samma bank! De hade väl varit rädda att alls placera penningarna. Men uppskrämde af mitt besök om lördag, hade de skyndat sig att genast om måndag föra bort dem — åtminstone göra en början med deras bortförande hemifrån. Hon kunde ju hafva placerat dem alla om måndag i olika banker, i mindre poster om ett par tusen mark i hvarje. Men hon kunde ock på denna första resa ha bortfört blott en del af dem.

Hvad jag längtade att få tag i fröken Törnings fotografi!

På bron stodo Elli och fröken Hansson samt Ivar Skarp och herr Tallrot; men äfven min konstapel stod där bakom de andra, och så snart jag hälsat på dessa, bad jag om ursäkt och gick afsides ett stycke med Björk.

„Nåväl, har Björk fotografien?“

„Nej, herr häradshöfding.“

„Hvad? Nej? Hvarför icke?“

„Fröken Törning hade fari' bort på visit någonstädes redan i går aftse och kommer hem först i kväll.“

„Fördömt“, kom det ur mig. „Än Adam Sjöman då?“

„Vi ha rott från torp till torp ett par mil bort, herr häradshöfding, men ingenstans ha de sett någon Adam Sjöman eller någon lik honom.“

„Han har emellertid rott härifrån. Vi måste få tag i honom. Och i fotografien framför allt. Nu har det åter blifvit för sent i dag, när hon kommer hem. Men i morgon får Björk lof att ro dit arla, så att fröken Törning ej må hinna ut igen. Jag måste ha fotografien i morgon.“

„Godt, herr häradshöfding!“

„Emellertid — —.“ Jag stannade där och öfverlade. Skulle jag då låta ett helt dygn förflyta i väntan på denna fotografi, som måhända till slut ändå icke skulle bringa någon upplysning? Nej! Jag måste veta, om gubben Bäckström ägde en revolver! Jag måste veta, om Bäckströms hade mera pengar där hemma än dessa tvåtusen mark, som hustrun visat sig innehafva! Förargligt nog kunde jag icke ännu ansätta dem med direkta frågor om deras åtkomst till denna summa. Men med slughet kunde jag möjligen ändå erfara något om penningarna.

„Emellertid“, forsatte jag därför till konstapeln „må Björk nu gå upp till villan och vara klar att följa med mig om en stund.“

„Godt, herr häradshöfding.“

Jag gick fatt de andra, hvilka hunnit ett stycke af vägen, och vandrade vid Ellis sida upp till villan, men tyvärr gick Ivar Skarp vid hennes andra sida. På verandan var naturligtvis kaffebordet dukadt och fröken Brantin inbjöd oss att taga plats. Men så snart vi druckit vårt kaffe förhjälpte Elli oss till en

ostörd halftimme genom att anhålla om ett enskildt samtal i Thidéns rum.

Tyvännr blott en halftimme! Ty utom att ett längre kvardröjande här på tumanhand skulle synts oförklarligt, kallade mig pliktens bud.

När jag, följd af konstapeln, trädde in i torpet, stod hustru Thilda Bäckström framför spisen och kokade, Axel satt och stafvade högt ur en bok, och drifven af nyfikenhet kom Manda ut ur sin kammare bak förstugan och steg in till stugan samtidigt med Björk och mig.

„God dag härinne“, började jag. „Är Bäckström själf inte hemma?“

„Nej“, svarade hustrun „han är ute på sjön.“

„Det var ledsamt! Men han hinner väl hem, innan vårt ärende är uträttadt. Ty jag har beslutit, eftersom patrons mördare icke tycks kunna upptäckas på annat sätt, att behandla hela Kämparö såsom misstänkt och snoka igenom och undersöka hvarje prick och hvarenda katt på hela holmen. Och nu ha vi kommit för att börja i denna ända.“

„Misstänka oss“, skrek hustrun. „Misstänka oss för mordet på patron!“

„Inte mera än andra“, svarade jag. „Men som han blifvit mördad här på Kämparö och någon måste vara mördaren, så får jag lof att misstänka alla i allmänhet, om ock ingen i synnerhet. Jag måste hitta vapnet, hvarmed han mördats — — —“

„Inte ha vi några vapen här, inte“, skyndade sig hustrun att förklara.

„Kanhända ej. Men jag har beslutit gräfva igenom allt från öfverst till nederst, icke blott här, utan öfverallt på holmen; så att ni får lof att ursäkt mig.

Ty Bäckström var borta hemifrån, han också, när mordet skedde, och då jag frågade honom hvar han den tiden befann sig, så ljög han — det har herr Rundell intygat.“

Hustru Bäckströms läppar begynte skälfva och äfven Manda blef tydligen orolig. Jag vinkade emellertid åt Björk att taga i tu med visitationen och han gick till ett rödmåladt matskåp i stugans hörn, hvilket han öppade och började tömma.

„Jag vet inte“, skrek hustrun „hvad Rundell kan ha sagt, men om han påstått, att Nestor haft något med patrons mord att skaffa, så ljuger han. Vi äro oskyldiga i den saken. Hvad skall det tjäna till att tömma skåpet för? Inte finns där något — det kan väl ses.“

Emellertid hade Axel uppstigit och jag hade fäst mig vid att han småningom och likasom smygande dragit sig utmed de väggfasta bänkarna kring stugan åt utgångsdörren till. Nu måtte äfven Bäckströmskan ha iakttagit honom, ty hon ropade:

„Axel, spring ner till stranden och se, om icke far synes till. Bed honom skynda sig upp.“

Pojken gick ut.

„Ni påstår, att ni är oskyldig“, återtog jag. „Men hvarför säger ni mig då icke sanningen? När jag frågade, hvad Manda for till staden för och hvarför hon skulle dröja där öfver natten, så ljög ni också. Någon orsak därtill måste ni haft, och den, som har något att förhemliga, är icke oskyldig.“

„Hvad har jag ljugit? Och hvad har Mandas resa till stan att göra med mordet på patron?“

„Kanske er egen resa i måndags icke heller hade något därmed gemensamt? Hvad reste ni till staden

för, om Manda just uträttat där, hvad ni hade att bestyra om i Helsingfors?”

Denna fråga bragte henne att blekna och tiga. Björk hade emellertid fortsatt med visitationen. Men jag hade stått så, att jag genom fönstret kunnat se ut längs hela den stig, som från torpet ledde till stranden. Jag hade väntat att få se Axel springa ned dit längs denna stig — men förgäfvades. Däremot uppfångade mitt öra ett smygande, tassande ljud ofvanom mig — på vinden. Lämnande hustrun att fundera ut sitt svar bäst hon gitte, vände jag mig från henne och gick, likasom afsiktslöst, till utgångsdörren, hvilken jag öppnade något litet, så att jag kunde, stående på tröskeln, kasta en blick genom springan ut i farstun.

„Ja“, sade jag därifrån till hustrun „hvad säger ni därtill?“

Men i detsamma hörde jag att någon — tydligen Axel — sakta och försiktigt kom ned för vindstrappan, hvilken befann sig i förstugan strax bakom den dörr, i hvilken jag stod. Jag lät honom hinna ned till det sista trappsteget, men då rusade jag ut och knep honom. Han uppgaf ett vildt skrik, slet och ref och sparkade, fäktande med armar och ben, så mycket han förmådde, för att befria sig. Jag fick halft draga, halft bära in honom i stugan, allt medan han skrek som en gris, den man håller på att slakta.

„Hvad är det med pojken“, ropade hustru Bäckström. „Hvad skall ni göra åt honom?“

„Var lugn“, svarade jag „honom skall icke ske något ondt. Men jag måste ha reda på, hvad den svinhunden har för sig.“ Och därmed fångade jag

hans sprattlande och stretande ledamöter, befallande Björk att undersöka honom.

Vår möda lönades på ett häpnadsväckande sätt. Björk drog snart fram under pojkens skjorta en smutsig trasa, hvilken han vecklade upp. Och för våra ögon låg ett präktigt guldur med guldked.

Det blef en obeskriflig scen.

Jag fick lof att ryta „tig“ upprepade gånger åt pojken, som skrek så att man kunde blifva yr i hufvudet. Hustrun skrek icke mycket mindre. Hon blef lik en furie. Hon störtade fram, grep Axel i armen och slet om honom under ett flöde af ovett och frågor. Manda tycktes vara mera förvånad än uppskräm.

„Nå“, vände jag mig till hustrun, så snart jag kunde göra mig hörd „hvad säger ni nu? Hvems ur är detta?“

„Hvad vet jag hvems ur det är! Jag har aldrig sett det förr. Pojken har hittat eller stulit det. Men nog skall jag hacka sanningen ur honom“, skrek hustrun i det hon begynte slå Axel.

„Jag känner uret och keden“, förklarade Manda. „De äro patrons.“

„Där hör ni nu“, sade jag till Bäckströmskan. „Huru kommer patrons ur hit?“

Hon dunkade om pojken, skrikande: „hvar har du fått klockan från?“ Men den, som icke svarade, var Axel. Han bara slog omkring sig, sparkade och skrek.

Det såg emellertid ut, som om hustru Bäckström verkligen blifvit lika öfverraskad vid upptäckten af uret hos pojken, som jag. Hennes ilska och oro, hennes bemödanden att få pojken att tala, voro nästan för mycket naturliga, för att vara spelade. Hvad

Manda beträffade, så tycktes det mig klart, att hon icke haft något med denna sak att skaffa. Hon stirrade nog häpen på mor och bror, men hennes uppsyn förrådde förvåning, orolig nyfikenhet för de oväntade tilldragelserna såsom familjeuppträde betraktade, icke den rädsla, som förråder sig hos en delaktig i eller döljare af brott, när detta röjes.

Jag lät dem hållas och tillsade Björk att fortsätta visitationen samt bad honom afsides passa på, om han kunde upptäcka några större sedlar. Han fortsatte, och det första han efter skåpet angrep och vände upp och ned var sängens innehåll. Hustru Bäckström blef därvid så häpen, att hon släppte Axel, vred sina händer och brast ut i gråt och klagan. Men Axel, kännande sig fri, smög sig åter småningom allt närmare utgångsdörren. Jag märkte väl, att han ärnade rymma ur stugan, men brydde mig icke om att hindra honom, då hans närvaro blifvit onödig. Emellertid öfverraskades jag af att plötsligen se honom fara af som en pil mot dörren och ut genom denna — och uret, som jag lagt på ett bord, var borta.

„Pojken är ju väl icke klok“, ropade jag och sprang efter Axel, hvilken jag upphann på gården. Han hade ganska riktigt uret i handen och försvarade ursinnigt och vildt sitt byte, skrikande „det är mitt, det är mitt!“ Jag gaf honom en god smäll och kastade honom att ligga på marken samt gick tillbaka till stugan, där såväl Björk, som hustru Bäckström och Manda förvånade skådat efter mig och knappast ännu ens tycktes förstå, hvad som händt.

„Det här är ju ett riktigt röfvarnäste“, sade jag vred.

„Nej, herr häradshöfding“, grät hustrun, „vid

den allsmäktige Guden, vi äro oskyldiga. Hvar pojken fått uret från, kan jag icke förstå, men jag skall nog taga reda därpå, var säker därom. Jag har icke sett det förr än nu, och inte har gubben heller vetat, att Axel haft det. Har du“, vände hon sig till Manda. Denna skakade på hufvudet.

Emellertid fortsatte vi visitationen. I stugan, som för öfrigt var ganska snart genomsökt, fanns intet. Vi gingo därifrån till den ena kammaren. Där fäste jag mig genast vid ett par bössor, som hängde på väggen — ett gammalt muskedunder med flintlås och en tvåpipig hagelbössa, gammal framladdare äfven den.

„Ni sade, att ni inga vapen hade“, vände jag mig till hustrun. „Hvad kallar ni dessa till då?“

„Det är bössor, vet jag“, svarade hon.

I kammaren fanns en blåmålad kista, som var låst, men nyckeln satt i låset. Den innehöll gubben Bäckströms personliga tillhörigheter, för det mesta kläder, men äfven refvar, krokar, drag, korkskifvor, bly, hagelpungar, kruthorn, och en oändlig mängd andra värdelösa småsaker. Bland kläderna fann jag gubbens plånbok, innehållande tvåhundra sjuttio mark penningar och det af Föreningsbanken utfärdade depositionsbeviset — endast detta ena — och slutligen, väl gömd nederst i ett hörn af kistan — en revolver, hvilken jag genast igenkände såsom tillhörande en af de sorter, vapenhandlaren i Helsingfors visat mig såsom passande för den uttagna kulan. I revolvern voro tre rum laddade.

„Kanske det här icke heller är något vapen“, frågade jag hustrun, visande henne revolvern.

„Det är gubbens revolver.“

„Och, det är just med den här revolvern som patron blifvit skjuten.“

„Det var inte sant“, skrek hustrun „för den här revolvern har hvarken Axel eller någon annan kunnat komma åt; gubben har gömt honom där i sin kista just för att inte pojken skulle få tag i honom och göra någon skada.“

„Gömt revolvern har han, ja — efter det han skjutit ihjäl patron.“

„Herre Jesus! Menar häradshöfdingen att Bäckström själf varit och skjutit patron?“

„Ja — det menar jag.“

„Nej, så tokig har han inte varit. Om någon önskade långt lif åt patron, så var det Bäckström och jag.“

I detsamma hördes tunga steg i farstun och, då jag vände mig om, stod Bäckström i dörren — en bild af gapande förvåning öfver den syn, som mötte honom. Men det slog mig, att i hans uppsyn icke fanns spår af den skrämsel, som han ovillkorligen bort känna, om han varit mördaren.

„De påstå att du skjutit patron med revolvern“, skrek hustrun åt honom. Men han måste icke hafva hört, hvad hon sade, ty han frågade:

„Är det pengarna dom skulle vilja ha tillbaka?“

Medan jag stod och öfverlade, huru jag skulle tolka dessa ord, ville hustrun närma sig Bäckström för att ropa något i hans öra. Men jag ville icke att hon skulle få tillfälle att på något sätt förbereda eller varna honom och ryckte henne därför tillbaka, hvarpå jag tillsade Björk att fortsätta husrannsakingen, och stoppande på mig revolvern samt en ask patroner, hvilka äfven funnits i kistan, vinkade jag åt Bäck-

ström, hvilken villigt följde mig till stugan. Jag låste dörren, tog fram papper och penna, och sedan vi satt oss vid bordet, skref jag:

„Hvad är det för pengar ni talar om?“

„Vi fingo“, sade gubben, „lördag afton, innan patron dog, utaf honom tvåtusen mark.“

„Till hvilket ändamål?“

„För vår fattigdoms skull.“

„Ni är icke fattig. I er plånbok har ni tvåhundra-sjuttio mark.“

„Ja, hvart förslå de! En skall lefva ock med hustru och barn.“

„Om ni fick dem till skänks — hvarför trodde ni då, att de nu skulle fordras tillbaka?“

„Nå, när patron dog innan — — —“, han stannade ett ögonblick — — „när patron dog så plötsligt“.

„Hvad ändrade hans död i saken, om han en gång skänkt er pengarna?“

„Nej, förstås — men gumman var rädd att, eftersom patron dog, innan någon ännu visste af de här penningarne, så kunde det bli sagdt, att vi fått dom oärligt och då skulle vi icke kunna visa, huru vi fått dom och så kunde dom möjligen vilja taga dom igen.“

„Ni ljuger. Inte skänker man tvåtusen mark för intet åt folk, som ingen nöd lider och kan arbeta.“

„Jag ljuger inte. Vi behöfva hjälp, för vi skulle ha det nya fähuset och hade inte råd därtill. Och en ny båt måste jag ock få. Och så skulle Axel till skolan i höst. Och när Manda kom bort, så måste jag få en dräng i stället för gumman, som måste stanna hemma då.“

„Till det nya fähuset hade patron icke lofvat mera än stocken och byggmästaren.“

„Nej, det är nog sant. Men sant är ock att han gaf oss de här tvåtusen mark.“

Jag skref: „Känner ni det här uret“ och förelade honom frågan i det jag tog fram Thidéns ur och höll det fram mot honom.

Gubben betraktade uret och skakade på hufvudet — så lugnt att det blef tydligt, att han aldrig sett det förr.

„Detta ur“, skref jag „bar patron på sig, då han mördades och jag hittade det i dag hos er“.

Gubben läste och läste. „Är det rätt, som jag läser“, frågade han sedan med något darrande röst. „Säger ni att patrons ur hittats här hos oss — här hos oss — här på torpet?“

Jag nickade.

Han stirrade framför sig en stund och frågade sedan: „Var det i min kista ni hittade det?“

Jag skref: „Er son Axel ville föra bort det från vinden, där det blifvit gömdt.“

„Gömdt på vinden? Och Axel hade uret? Då har pojken hittat det någonstädes. Jag har icke sett det förr — har icke vetat något därom.“

Jag stoppade uret tillbaka i fickan och tog fram revolvern.

„Ja, den där, det är min, det“, nickade gubben genast.

Jag skref: „Det var med denna revolver patron sköts och här har jag kulan.“ Därmed tog jag fram den vid obduktionen funna kulan och visade den åt Bäckström.

„Den där kulan kan nog passa till min revolver“, svarade han. „Men var det hon, som dödade patron, så har hon aldrig suttit där ändå. För sedan jag

äger den här revolvern, har ur honom aldrig lossats mer än tre skott, och dom kan jag visa märket efter ännu i kväll, om häradshöfdingen vill komma med — de tre kulorna sitta alla tre i en björk vid stranden.“

„En gammal man, som ni, köper väl icke revolver åt sig, för att skjuta i björkarna.“

„Nej, det är nog sant. Men skall man ha nytta af sin revolver, så måste man veta handtera honom, och därför sköt jag tre skott genast jag köpt revolvern för fyra år sedan, så att jag visste jag kunde träffa.“

„Och vill ni påstå, att ni icke skjutit vidare med revolvern än då — att ni icke skjutit med den på fyra år?“

„Jaa — det vill jag påstå, och det är dagsens sanning. Revolvern har legat i kistan sedan dess“.

„Det är icke sant. Där sitta nu som bäst tre skott och tre äro utskjutna.“

„Det har så varit allt sedan. Häradshöfdingen kan nog se, att revolvern icke begagnats nyss.“

Jag räknade patronerna i asken. Nitton!

„Ni ljuger. Denna ask har rymt femtio patroner och här finnas blott nitton. Alltså har ni begagnat tjuguåtta.“

„Jag köpte blott tjugufem patroner och handelsman lade in dom i en gammal ask.“

„Inte köper man en revolver åt sig för att lägga den på kistbotten.“

„I kistan gömde jag honom för pojkens skull — han är så klåfingrad, så intet får vara i fred för honom, och revolvern är en farlig leksak. Men att jag köpte revolvern kom sig däraf, att vi här en enslig, mörk vinterafton blefvo oroade af några strykare, som

kommit gående öfver isen — vi hade all nöd att hålla dom ute och från lifvet på oss. Och när vi sedan hörde, att ett par fångar rymt just då från Sörnäs, så tänkte jag, att det kunde vara så godt att ha en sådan här revolver i huset, om fritt han kostade mycket, och köpte den här på nästa stadsresa. Men aldrig har jag behöft använda honom sedan ändå.“

„Hvar köpte ni revolvern?“

„Hos Nyman.“

Jag hade varit fullkomligt besluten att häkta Bäckström, när jag hittade revolvern — jag hade tänkt häkta honom genast i afton. Men nu var det mig omöjligt att fortsättningsvis vara öfvertygad om hans brottslighet. Icke världens största skådespelare hade kunnat gifva alla dessa förklaringar med denna lugna, trovärdiga hållning, om han varit brottslig. Jag trodde mig nu ock hafva fått den rätta uppfattningen angående dessa tvåtusen mark, som hustru Bäckström insatt på banken. De hade tydligen varit priset för Manda till hennes föräldrar — medlet att få dem att gå in på affären. Och nu hade de fruktat, att icke få behålla penningarna, då genom Thidéns oväntade död fullbordandet af handeln förhindrats.

Återstod således blott att få reda på, huru Axel åtkommit uret. Det var ju möjligt att, såsom Ivar Skarp antydt, keden fastnat någonstädes, medan mördaren bar eller släpade liket, och att uret sålunda slitits ur fickan och fallit till marken utan att mördaren märkt det, samt att Axel sedan under sina ströftåg hittat det. Skulle doktor Höjding varit mördaren, så var detta till och med det antagliga, ty han hade icke Rundells jättekrafter. Men det kunde ock förhålla sig annorlunda, och därför måste jag få reda på sanningen.

Men huru skulle jag få Axel att tala?

„Hämta hit Axel“, skref jag, och gubben gick ut. Jag följde honom till förstugan och såg, att Björk höll på och visiterade den andra kammaren — tydligen Mandas rum. Denna stod själf ytterst uppbragt och såg på. När hon fick se mig, ropade hon:

„Konstapeln har tagit mina bref; säg att han ger dem tillbaka. Jag vill icke, att någon skall få se dem.“

Det hade icke kunnat vara utan intresse att få studera dessa bref. Där funnos naturligtvis sådana från Rundell, men möjligt vore ju att äfven Thidén skrivit något. Och gärna hade jag lärt känna hennes öfriga beundrare. Men då beslagtagandet af dessa bref skulle alltför tydligt hafva förrådt den väg mina misstankar tagit, förklarade jag att hela undersökningen i hennes rum varit ett misstag och bjöd Björk återlämna brefven.

„Vi ha ju redan funnit hvad vi sökt — både uret och revolvern — så att vidare undersökning blifvit onödig.“

Björk såg förvånad ut, men slutade strax och jag bad honom följa mig in till stugan.

„Har Björk upptäckt något vidare?“

„Nej, herr häradshöfding.“

„Inga pengar — inga sedlar?“

„Nej, herr häradshöfding. Men de kunna ju ha gömt hva' som helst i uthusen.“

„Ja, visserligen. Men att undersöka dem skulle erfordra dagar och kunde blifva gagnlöst ändå. Vi kunna vara nöjda med hvad vi funnit.“

„Ja, bättre bevis än ure' och revolvern kan ingen domstol fordra. De' va' då för väl, att herr häradshöfding

höfdingen hitta' på att hålla visitation här, fastän ja' inte vet, huru härads höfdingen kunde misstänka den här gubben, som ser så skenheli' ut. Ja' trodde allt att de' va' herr Rundell, som härads höfdingen hade i kikarn. Lyckligtvis har ja' handklofvarna mä' mej.“

„Ja, jag vet inte, om de komma att behöfvas. Jag tror inte att jag häktar honom ännu.“

„Inte?“

„Nej — vi skola höra, hvad pojken säger först.“

„De' va' ju tydligt, att karingen skicka ut honom för att han sku' flytta ure' från vinden till någon annan gömma därute.“

„Det såg så ut — ja. Men gubben rymmer nog inte sin väg i alla fall, om vi lämna honom i fred.“

Jag såg genom fönstret, huru både Bäckström och hans hustru släpade den stretande Axel öfver gården till stugan. Han gallskrek, när de kommo in.

„Tig“, röt jag åt honom. Men fastän gubben Bäckström, äfven han, skakade om sin son och hans hustru grälade och kältade, var det omöjligt att få bukt på baddaren. Det enda han sade var: „det är min klocka — jag vill ha min klocka!“

Jag förlorade slutligen tålmodet och tillsade Björk att knäppa handklofvarna om pojkens handleder. Men de voro för vida — han drog händerna genom dem.

„Då återstår ej annat än att spärra in honom tills han lugnat sig. Det vore väl eget, om man icke skulle få bukt på en sådan där“, sade jag. „Björk får taga honom med sig till villan. Han skall få sitta inspärrad i tornet till i morgon, så få vi se, om hans tunga blir meddelsammare.“

Men när hustrun såg, att Björk började släpa bort gossen, blef hon ängslig.

„Söta häradshöfdingen — vi skola nog småningom få ur honom sanningen. Låt honom få stanna hemma, så lofvar jag — —“

„Nej. Ni tycks icke förstå er på att uppfostra era barn. Pojken följer med mig.“

Nu började hustrun åter att skrika och tjuta, och jag var glad att komma därifrån.

XXIV.

En afbruten kvällsvard.

Björk fick lof att för det mesta bära Axel, hvilken sökte slå och sparka, till och med bita honom. Vår ankomst till villan väckte därför stort uppseende.

„Hvad i Herrans namn har du nu för dig“, ropade Ivar Skarp.

„Jag skall spärra in pojken i tornet“, svarade jag och befallde Björk att föra honom dit samt låsa dörren utifrån.

„Hvad har Axel gjort“, frågade Elli.

„Han nekar att säga, hvar han fått detta ifrån“, svarade jag, räckande uret åt henne.

„Pappas ur — hos Axel“, skrek hon.

„Ja; den pojken är en fullfjädrad bandit.“

„Och nu tror sig Eller ha fångat mördaren — i den där pojken“, hånskrattade Ivar Skarp till de andra.

„Storartadt! Snillrikt! Jag bugar mig i stoftet.“

„Häradshöfding Eller begår inga misstag — därpå ha vi här ett nytt bevis“, sade Elli, såsom mig tycktes litet ond, i det hon höll upp uret. „O“, fortsatte hon „men om nu detta fanns hos Axel, så — — — O, min Gud!“ Hon täckte ögonen med sin hand.

„Tillåt att jag leder upp fröken till verandan“, sade jag och tog utan vidare krus hennes arm. De andra följde efter oss dit.

„Jag misstänkte verkligen ett ögonblick gubben Bäckström“, sade jag åt Elli „men nu är jag öfvertygad om, att han är oskyldig och att Axel hittat uret. Jag måste därför tvinga pojken att tala. Jag tänker att om han får sitta inspärrad där uppe i natt, så skall han väl vara fogligare i morgon.“

Sedan vi samlats kring bordet på verandan, Ivar Skarp tydligen alldeles ursinnig, öfverfölla både fröken Brantin och fröken Hansson mig med frågor rörande tillgången vid urets finande och jag fick lof att göra en beskrifning öfver tilldragelsen, så godt jag kunde. Ty om revolvern ville jag icke nu väcka fråga, då ju Ivar Skarp och herr Tallrot fortfarande trodde, att Thidén icke blifvit skjuten utan klubbad och deras frågor således skulle förråda den misshandel liket blifvit utsatt för och hvilken jag åter ville hemlighålla för Elli.

„Åh ja, det där ljuder ju bra“, sade Ivar Skarp, då jag slutat „när det berättas så där. Men ställa vi saken i dess rätta belysning, så finna vi att Eller åter låtit narra sig till en kolossal dumhet. Det var ju en ren lyckträff, att uret hittades hos pojken, en lyckträff, som hvarken Eller eller någon annan kunnat förutse och hvilken för resten är af minimal betydelse — det är ju godt och väl att hafva tillbaka det dyr-

bara uret, i synnerhet såsom ett kärt minne för Elli, men för rannsakingens gång är dess finande af noll och intet värde. Nåväl — när nu detta resultat således bortfaller, komma vi till frågan: af hvilken anledning företogs denna husvisitation? Hvad gräfde du efter där på torpet?“

„Fortsätt blott, käre bror, — jag måste blifva dig svaret skyldig“, sade jag leende.

„Ja, du måste blifva mig svaret skyldig — naturligtvis. Ty det var åter den fullkomliga planlösheten, hvilken karaktäriserar hela din rannsaking, som ledde dina steg till torpet och till den här husundersökningen. Du söker icke med förnuftet, utan med händerna och ögonen. Du bara gräfver, och gräfver och gräfver i hopp att äntligen finna —. Åh käre Eller, men världen är stor! Med gräfvandet kommer man icke långt. Hela företaget var oförnuftigt från början, ty med någon eftertanke hade du kunnat säga dig själf, att de bristande bevisen i detta fall icke kunna vara materiella och således icke kunna anträffas genom gräfning i ett torp, utan måste vara intellektuella, hvadan de måste framalstras genom kombinationer. Men om vi nu ock antaga — — —“

„Kvällsvarden är serverad“, ljöd det som en befrielse från dörren. Och äfven de andra tycktes uppfatta denna Finas anmälan såsom en frälsning, ty de reste sig mycket hastigt och fröken Brantin sade med sin vanliga bugning: „Var så god, mitt herrskap.“

Men om vi trodde, att vi genom detta afbrott sluppit Ivar Skarps vidare utläggningar, så misstogo vi oss. Ty vi hade knappast satt oss till bords, innan han vidtog, där han slutat. Och jag kunde icke värja mig för misstanken, att han så ifrigt fullföljde

sin afsikt att förringa vikten af min upptäckt i hopp att därigenom något litet nedsätta mig i Ellis ögon.

Men jag hörde icke längre på honom. Ty om gubben Bäckström var oskyldig, så borde jag fortfarande iakttaga den allra största försiktighet. Det var ju antagligt, att Rundell efter en hel dags frånvaro vid sin återkomst skulle längta efter Manda, att han ännu i afton skulle sammanträffa med henne och få höra berättelsen om mitt besök på torpet. Jag måste således till hvad pris som helst få tag i Rundell strax när han landsteg, för att kunna preparera honom. Och ångbåten skulle vara här om en kvart!

„ — — — — så är detta den största dumhet Eller gjort“, hörde jag Ivar Skarp säga såsom slut på ett längre andragande.

„Nu måste jag be damerna om ursäkt“, inföll jag. „Jag väntar ett bref med ångbåten och nödgas därför begifva mig ned till bron.“ Och därmed afbröt jag målet samt reste mig från bordet.

„Nej“, ropade Elli „men hvarför det? Herr Rundell skulle ju komma hem i afton. Och äfven om han icke komme, passar ju Fridolf på. Brevet skall nog hämtas upp.“

„Det är ett mycket viktigt bref och jag vill därför lita hvarken på Rundell eller Fridolf — nu i mörkret kunde det så lätt gå förlorat.“

„Säg hellre“, afbröt Ivar Skarp „att du liksom andra småsjälar icke tål vid att höra sanningen.“

„Hvad menar du — jag förstår inte — —“

„Du vill icke längre höra på min utläggningar, ehuru du nog skulle ha nytta af att lägga dem på minnet.“

„Åh, jag tyckte du talte något om sanningen.“

Dina utläggningar hör jag alltid med oblandad förtjusning. Jag hoppas du icke glömmer hvad du har att säga till härnäst — ty nu måste jag verkligen gå.“

Jag såg att ett leende vid dessa ord for öfver allas ansikten. Och sedan jag bugat mig, försäkrande att jag snart vore tillbaka, begaf jag mig till ångbåtsbron.

„God afton kapten! Jag väntar ett viktigt bref. Har kapten något sådant till mig?“

„Ja, jag gaf det åt herr Rundell.“

„Ah — skönt.“

I detsamma sprang Rundell på bron och räckte mig brefvet, sägande: „här är det.“

Jag hade nämligen varit rädd för att Rundell igen, om kaptenen lämnat något bref åt honom, skulle finna sig föranlåten att glömma brefvet i sin ficka för att undersöka dess innehåll och afgöra huruvida jag borde få det eller ej. Nu kunde han naturligtvis icke göra detta, utan fick beskedligt lämna fram hvad han hade.

„Nå“, frågade jag, så snart ångbåten lagt ut och vi begynt vandringen hemåt „huru lyckades herr Rundells resa?“

„Inte särdeles — jag måste till staden i öfvermorgon igen. Jag skulle önska att få plats på någon mekanisk verkstad, men blott på gasfabriken fanns en sådan ledig och en ganska dålig till på köpet.“

„Emellertid har jag här väntat på herr Rundell med största otålighet.“

„Med otålighet — på mig?“

„Ja, jag behöfver ert utlåtande såsom sakkunnig.“

„Hvarom då?“

„Det är icke treffligt att afhandla sådana saker, medan man går här ute i mörkret. Får jag följa herr Rundell hem, så kunna vi tala där?“

„Var så god — mycket välkommen.“

Vi togo ut stegen och voro snart framme i hans rum, där han tände lampan och öppnade ett paket, som han burit, i det han ur omslaget uttog ett par nya skor för att ställa dem undan.

„Ekipering för den nya tjänsten, som jag ej fått“, skrattade han, visande mig skorna. „Man får i verkstäderna lof att ha sådana här tjocka sulor, om man inte rent af vill gå i träskor.“ Och sedan han ställt ned skorna i hörnet bak sängen, vände han sig till mig: „Var så god och sitt ned! Hvarmed kan jag stå till tjänt?“

Jag tog fram revolvern.

„Hvad jag skulle vilja höra herr Rundells åsikt om är, huruvida det kan afgöras, när ett skott senast lossats ur denna revolver.“

Han tog revolvern och synade den, medan jag fortsatte:

„Jag har nämligen icke fått obduktionsprotokollet ännu och tyvärr fick jag lof om måndag att fara in till staden, så att jag icke kunde bivista förrättningen. Men när jag följde professorn till liket och visade honom det huggsår, som jag ansett vara dödsorsaken, skakade han på hufvudet och tycktes tvifla på, att detta sår tillfogats kroppen under lifstiden. Det vore således möjligt, att herr Thidén blifvit skjuten i alla fall. Nu har denna revolver funnits under så egenomliga omständigheter, att jag blifvit nästan öfvertygad om, att herr Thidén verkligen blifvit skjuten och att han blifvit skjuten just med den här revol-

vern. Kan ni säga om ett af skotten lossats så nyss som en vecka tillbaka?"

„Nej, det kan jag omöjligen inte. Och jag skulle ej tro, att någon annan kan det heller.“

„Det var ledsamt. Jag hoppades beslå gubben med en lögn till.“

„Hvilken gubbe?"

„Bäckström. Herr Rundell kommer ju ihåg att han ljög, när jag frågade honom hvar han varit vid tiden för mordet?"

„Ja.“

„Nåväl, alltsedan dess måste jag misstänka honom. Och när jag nu kom på idén att herr Thidén möjligen icke mördats medels något hugg utan medels skott, så tänkte jag att revolvern i så fall måhända kunde hittas. Tänkt och gjordt. Jag begaf mig till torpet i dag och anställde husrannsakan. Och kan herr Rundell tänka sig — jag fann icke blott den revolver jag sökt utan ännu något mycket mera.“

„Nå?"

„Jo — jag fann herr Thidéns ur där.“

Rundell hade, sedan han återlämnat revolvern, stått och lekt med en stol, mot hvars karm han ibland stödt sig. Nu föll stolen med buller ur hans händer till golvet och han böjde sig ned för att upptaga den, så att ansiktet blef doldt för mig just då jag velat se uttrycket däri. Var detta tillfällighet eller gjorde han det med afsikt att dölja sig?

„Jaså — verkligen! Herr Thidéns ur“, stötte han fram, medan han böjd kraflade efter stolen?

„Ja, herr Thidéns ur, hvarpå hans lik befanns rånadt.“

Rundell reste sig igen och lekte åter med stolen,

medan han mycket obesväradt såg på mig. Hans ansikte var visserligen något rödare än vanligt, men han hade ju stått nedböjd, och uttrycket var lugnt och likgiltigt.

„Men inte tror väl häradshöfdingen att gubben Bäckström — — —?“

„Jag vet icke hvad jag skall tro. Både han och hustrun bedyrade, att de icke sett uret förr — det var nämligen Axel, som innehade uret. Likaså försäkrade gubben Bäckström att han icke skjutit med den här revolvern på fyra år. Men jag tycker, att det vore eget nog, om en sådan där fiskare köpte åt sig en revolver, som han icke ärnade begagna. Och jag hoppades, att herr Rundell såsom mekaniker och skytt skulle kunna säga mig att revolvern begagnats nyligen.“

„Nej; att det förflutit någon tid, sedan det sista skottet lossats, kan man naturligtvis se genast. Men om denna tid är dagar eller år, är omöjligt att afgöra, sedan smutsen i pipan en gång hunnit torka, när revolvern legat så väl inpackad, att där finnes hvarken rost eller damm.“

„Har inte herr Rundell någonsin sett revolver i hans hand?“

„Aldrig! Och den omständighet, att pipan icke rengjorts efter det sista skottet, borde ju väl, enligt min tanke, tyda på att revolverns ägare har rent samvete. Jag tror att en mördare skulle putsa vapnet efteråt med största möjliga omsorg, för att undanskaffa ett bevis mot sig.“

„Där kan ni ha rätt. Ja — då skall jag icke längre uppehålla herr Rundell.“

„Men hvad säger då Axel om sin åtkomst till uret?“

„Det är omöjligt att få pojken att tala. Jag hade ett uppträde förut med slyngeln — han bara ljuger eller tiger. Först gjorde han det tydligen för att icke behöfva förråda att han hade uret. Nu åter gör han det af ilska öfver förlusten af sin klenod. Men jag har spärrat in gunstig herren och tänker, att litet hunger och enslighet väl skall mjuka upp hans sinne. Ja, godnatt, godnatt!“

„Godnatt, herr häradshöfding!“

De hade slutat kvällsvarden, när jag kom upp till villan, och sedan fröken Brantin förgäfves trugat mig att fortsätta det afbrutna målet, satte jag mig midt emot Elli, hvilken hällde i åt mig ett glas punsch. Nu ändtligen tog jag fram brefvet, som nästan brände i min ficka, nyfiken som jag var att få veta hvad det innehöll. Ett telegram föll ur kuvertet — således från Englund! Jag vecklade upp telegrammet och läste:

„Var lugn, gossen mår godt, skall skötas med omsorg. Englund.“

Telegrammet var afsändt från S:t Michel klockan tolf och tjugu minuter i dag.

„Det där var goda underrättelser“, ropade fröken Hansson. „Häradshöfdingens ansikte blef ju riktigt strålande.“

„Ja, fröken Hansson — det var verkligen goda underrättelser“, sade jag. Nu, då jag hade doktor Höjding säker, kunde jag när som helst af henne fordra de förklaringar, jag åstundade. Hon måste kunna gifva dem — åtminstone en del af dem. Och ville hon sedan skrifva och varna honom, så finge hon numera gärna göra det. Ur Englunds klor skulle han icke mera slippa, därom var jag öfvertygad. Det skulle således ljusna på ett håll åtminstone!

Vi sutto ganska sent ute på verandan den aftonen och herr Tallrot skar då och då sina „litet ensidiga“ kvickheter. Jag njöt af min älskades skönhet och rusades af mången blick ur de ofattligt djupa ögonen, som tycktes gömma världar af sällhet och lycka, så att jag med stor likgiltighet lyssnade till Ivar Skarps flödande vishet.

Klockan var öfver tolf, när vi skildes åt. Och sedan jag smugit upp i tornet för att öfvertyga mig om att ingen nöd gick på Axel, som sof ungdomens tunga sömn, antecknade jag i all hast det viktigaste af dagens händelser, skref två bref, i hvilka jag anhöll om underrättelse, huruvida hustru Bäckström insatt pengar annorstädes än på Föreningsbanken samt att Järnberg i öfvermorgon, fredag, då Rundell åter skulle till hufvudstaden, måtte låta noga öfvervaka honom, hvarefter jag äntligen uttröttad efter den långa, ansträngande dagen gick till hvila.

XXV.

En „hemlig audiens“.

Mitt första göra, när jag vaknade om morgonen, var att igen gå till tornrummet. Jag hoppades att Axel skulle vara medgörlig nu och ville icke onödigt förlänga hans fängelse, särdeles som han borde vara hungrig, då han blifvit utan kvällsvard i går. Han var också vaken. Han satt på golfvet, där han legat,

men såg butter och arg ut, och den blick jag fick, när jag inträdde, var allt annat än god.

„Nå, Axel, vill du vara beskedlig nu och tala om hvar du fick uret från“, sade jag så vänligt som möjligt.

„Jag vill ha min klocka“, ropade han.

„Den är icke din, utan — — —“

„Hon är min! Jag vill ha min klocka.“

„Då får du sitta här längre ännu. Du kommer icke ut, innan du omtalar sanningen.“

„Det är min klocka. Jag vill ha min klocka.“

Jag vände om och gick ut, men hade knappast hunnit skjuta till dörren, förr än han gallskrek därinne och bearbetade dörren med händer och fötter. Jag öppnade igen och frågade om han ville tala nu.

„Jag vill ha min klocka“, var det enda svar jag fick. Jag låste dörren och lät honom skrika.

Sedan jag bedt Fridolf Backas ro ut mina bref till ångbåten, begaf jag mig till simhuset för att bada. När jag kom upp därifrån, såg jag redan på afstånd att rullgardinen för Ellis fönster var uppdragen och fönstret öppet, ehuru klockan var blott sju. Jag stannade för att se en skymt af henne — då kommer hon i egen person gående kring hörnet af byggningen. Att det icke räckte många sekunder, innan jag var vid hennes sida, kan man förstå.

„Jag gissade att du skulle vara uppe före de andra och längtade efter dig“, sade hon. „Kom, låt oss gå ut i skogen, så att vi få vara ostörda.“

Klockan var nio, när vi återvände till frukosten — det hade varit de härligaste två timmar jag någonsin upplefvat, och äfven i Ellis ögon tyckte jag mig under hela frukosten varseblifva något om möj-

ligt ännu mera därande än vanligt — ett glimmande på djupet, en värme, som skvallrade om glödande rus i hennes själ.

Ivar Skarp var på ett mycket dåligt humör; han hade tydligen begynt märka och ana.

Vi sutto ännu vid bordet, då Fina kom och anmälte, att hustru Bäckström önskade tala med mig.

„Bed henne komma hit“, ropade Elli, när jag ville resa mig. „Häradshöfdingen kan ju tala med henne i pappas rum, så behöfver ni icke gå upp för trappan.“

„Jag förmodar att hon blott vill utverka Axels befrielse“, sade jag „och då jag icke kan gå in därpå, blir väl vårt samtal icke längre, än att det kan försiggå här.“

Så var det ock. „Gossen blefve ju rakt fördärfvad“, grät Bäckströmskan „om han lämnades att hungra ihjäl där uppe.“

„Han kan slippa hvilket ögonblick som helst — det beror på honom själf“, sade jag. „När jag nyss var hos honom, ville han icke ut ännu, så att någon fara för hungersnöd finnes ej.“

„Jag skulle nog få sanningen ur honom“, menade hon „om jag blott finge lirka med honom litet — — —“

„Han stannar, där han är. Det kan blifva en brottsling mindre i landet framdeles, om det icke lirkas med honom nu — såvida det icke redan är för sent.“

„Kan inte fröken tala ett godt ord — — —“ vände hon sig till Elli.

„Häradshöfding Eller vet, hvad han gör. Jag skulle själf icke önska bättre än att få handla enligt hans anvisningar.“

Jag bugade mig leende för Elli, men Ivar Skarp brast ut i ett hånande gapskratt, utropande:

„Så skall det låta! En ny profet!“

„Eller en mycket artig värdinna“, svarade jag med en glad blick på Elli.

„Hennes artighet är litet ensidig“, skämtade herr Tallrot. „Vi andra ha icke fått höra något så smickrande ännu.“

„Ära den, som äras bör“, log Elli.

Bäckströmskan hade emellertid gått sin väg, och äfven frukosten var slut, så att man reste sig från bordet, och såsom vanligt flyttade man sig till den andra verandan åt trädgården och hafvet.

När vi gingo genom salongen skilde sig fröken Brantin från sällskapet för att gå till köket, så att jag, som gått med henne, stannade för att låta Elli, som kom efter med Ivar Skarp, gå före mig genom dörren, och jag såg då att fröken Hansson, hvilken jag trott följa i herr Tallrots sällskap, var ensam. Jag hade just bråkat min hjärna med att utgrunda något sätt att få obemärkt träffa henne allena och begagnade mig därför genast af detta tillfälle.

„Kan fröken ställa om så att jag finge ett hemligt samtal med er i dag“, skyndade jag mig att säga.

„Med mig? Ni misstar er väl icke på person“, skrattade hon.

„Jag tror icke det“, återgaf jag på samma sätt. „Har jag icke äran att tala med fröken Margret Hansson?“

„Jo — det knäpper. Och det är med henne ni skulle vilja hafva ett hemligt möte?“

„Ett hemligt samtal.“

„Utan möte? Men vi hafva ej telefon härute.“

„Låt oss då kalla det för en hemlig audiens. Kan fröken?“

„Kan? Men ni frågar icke alls om jag vill.“

„Om fröken visste, hvad jag vet, så skulle ni vilja“, sade jag, nu mycket allvarsamt.

Hon såg på mig — jag tyckte hon blef skrämmd. Åtminstone försvann löjet från hennes läppar och skrattet ur hennes ögon.

„Hvad behöfver ni mig till, om ni förut vet mer än jag“, frågade hon, men fortsatte genast: „Dock, kan jag hjälpa er på något sätt, så gärna för mig. Förebär arbete och gå på ert rum för någon stund, så skall jag arrangera saken.“

Vi gingo ut på verandan, där hon tog Elli afsides på några ögonblick. Och så snart herr Tallrot infunnit sig, föreslog Elli en promenad. Förslaget antogs af alla, utom mig, som gissade att promenaden ingick i fröken Hanssons plan. Jag gick därför upp på mitt rum, såsom hon velat, och såg genom fönstret, huru de långsamt gingo ned genom trädgården, Elli bredvid Ivar Skarp och fröken Hansson bredvid herr Tallrot. Plötsligen stannade fröken Hansson, som en stund sökt något i sin ficka — hon påstod sig tydligen hafva tappat eller glömt något. Alltnog, hon lämnade herr Tallrot, hvilken förenade sig med Elli och Ivar Skarp, medan fröken Hansson återvände till villan. Jag gick ned igen, beundrande kvinnornas anlag för sådana där små intriger.

„Nå, här är jag nu“, sade hon till mig, i det hon med en handrörelse uppmanade mig att stiga in till Thidéns rum. „Hvad är det ni vet eller vill veta?“

„Vill inte fröken vara så vänlig och taga plats?“

„Skönt — låt oss platsa oss! Nå?“

„Vill fröken nu säga mig, hvarför ni i fredags förde mig bakom ljuset, genom att påstå, att ni suttit och läst på den där bänken i skogen, efter det ni skilts från herr Thidén, ehuru detta icke var sant?“

„Hvem har sagt er, att det icke var sant?“

„Jag har naturligtvis icke frågat någon direkte därom. Men jag vet af Ellis berättelse, att hon jämte Ivar Skarp och herr Tallrot sökte fröken och att de gingo förbi bänken mellan klockan half åtta och en kvart på nio — lat oss säga omkring klockan åtta — just den tid fröken sade, att ni satt där och läste. Och af herr Tallrot fick jag veta, att ni icke alls hade något att läsa, ty han hade kort förr än ni sprang bort efter herr Thidén betraktat era händer. Ni hade ingen bok, då ni gick bort från villan.“

„Har jag talat om någon bok då?“

„Visserligen — då ni sade, att ni satt och läste.“

„Man kan väl läsa annat än böcker — bref till exempel eller annat skrifvet — handskrifna verser.“

„Handskrifna verser? Af hvem då?“

„Af mig själf till exempel.“

„Men fröken satt icke på den bänken.“

„Då satt jag väl på någon annan.“

„Nej; ni hade berättat åt Elli att ni legat på marken i skogen, så att er klädning blifvit alldeles nedfläckad af blåbär.“

„Det var också sant. Jag läste först på bänken och låg i blåbären sedan.“

„Det var *icke* sant. Ni hade icke blåbärsfläckar på klädningen.“

„Hvad behagas“, ropade hon och rodnade starkt.

„O, fröken Hansson — ni sade i måndags att ni hoppades vi skulle blifva goda vänner. — Jag har

ingen högre önskan. Hjälp mig då nu — och var förvissad om, att jag är er vän, huru som helst. Min ställning är ytterligt svår. Å ena sidan min Ellis — jag kan väl säga syster. Å den andra en man, hvilken jag lärt ställa högre än de flesta, hvilken jag beundrar, ärar, högaktar, älskar. Hjälp mig ni, som fått äran att blifva hans utvalda maka, att rentvå honom — ni måste kunna det, ty han kan icke vara skyldig.“

„Är ni galen eller drucken? Hvad är det ni pratar?“

„Fröken Hansson, äfven om Elli icke skulle sagt mig det, så vet jag, att jag talar till ett klokt fruntimmer — — —“

„Men om karlen, som jag talar med, är klok — kan ni säga mig det?“

„— — — och därför hoppas jag, att ni icke blir sårad, om jag talar rent ut, såsom ett sjåp antagligen blefve, utan i stället hjälper mig att skingra den miss-tanke, som nu hvilar på — doktor Bruno Höjding.“

Hon blef så häpen, att hon blott stirrade på mig, rodnande och bleknande ömsom.

„Hvad vet ni om doktor Bruno Höjding“, kom det slutligen dröjande öfver hennes läppar.

„Att han hedrat er bland alla kvinnor genom att välja er till sin maka.“

„Hvem har sagt det?“

„Ivar Skarp.“

„Och huru skulle Ivar Skarp kunna veta något sådant?“

„Genom hvad herr Thidén yppat för honom.“

Hon blef förlägen. Om en stund sade hon:

„Och hvad tror ni er veta vidare?“

„Att doktor Höjding bodde på Granö, på torpet Gräsars, så att han kunde se era signaler från tornet och sålunda fick veta, när han kunde få träffa er därborta på Björkudden. Men så kommo Ivar Skarp och herr Tallrot hit om lördagen, så att ni hvarken om söndag eller måndag fick tillfälle att möta honom. Därför, när herr Thidén om tisdag skulle resa bort, beslöt ni att icke längre låta dem hindra er och signalerade till Granö. Doktor Höjding kom också till Björkudden klockan sex. Men ni var icke där — ni kunde icke slippa förr än herr Thidén begaf sig från villan. Doktor Höjding måste därför ha blifvit otålig och ströfvat in åt holmen för att möta er. Men just då råkade herr Thidén springa till ångbåten?“

„Än sedan? Hvad vet ni vidare?“

„Att doktor Höjding återvände hem till torpet först närmare klockan tio, och då var hans båt aldeles nedsölad af blod. Ni återvände sent också — kort före nio — och kunde då icke visa er, emedan ni fläckat ned er klädning. Men fläckarna voro icke blåbärsfläckar, utan fläckar af blod.“

„Vidare“, sade hon.

„Doktor Höjding hade, innan han af er blef kallad till Kämparö, sysslat med att anskaffa beten till sin långref, hvilket bevisar att han icke haft för afsikt att resa bort. Men när han återvände på kvällen, packade han skyndsamt sin kappsäck och reste härifrån med första ångbåt om onsdag.“

„Vet ni något mera?“

„Ja — jag vet ännu något.“

„Nå?“

„När doktor Höjding i våras gick till er förmyndare för att anhålla om er hand, blef han så svårt

förolämpad, att han icke gärna kunde vidare besöka er förmyndares hus — äfven om det icke skulle ha förbjudits honom. Han måste således hata herr Thidén. Och om herr Thidén öfverraskade honom här på Kämparö, när han sprang till ångbåten, måste det ha kommit till ordväxling och nya förolämpningar.“

„Och nu tror ni, att det är doktor Höjding, som mördat farbror?“

„Jag kan bevisa allt hvad jag sagt. En annan skulle ha häktat doktor Höjding för mindre än så.“

„Om han vetat hvar han fanns, ja. Men jag tyckte ni sade, att doktor Höjding rest bort?“

„Han är på Riionsaari hos sin mor. Hade jag velat häkta honom, så hade intet hindrat mig. Men jag ville icke göra det, innan jag fått veta, hvad jag skall tro — och därför vänder jag mig nu till er.“

Hon satt obeslutsam en stund. Därpå steg hon hastigt upp och såg mig rätt i ögonen, i det hon sade:

„Välän — ni tycks verkligen veta mer än jag trodde. Det kan då icke hjälpas. Kom!“

Förvånad steg jag upp och följde henne genom förstugan och salen till samma korridor, dit Elli fört mig.

„Ni har fått se Ellis kammare“, sade hon „då kan ni ju också få se min.“ Och därmed öppnade hon dörren till sitt rum — det som låg strax invid Ellis — och bad mig stiga in.

„Sitt ned, var så god“, sade hon. Men själf gick hon till en byrå, låste upp en låda och tog fram samma paket, som hon fått emottaga om söndag. Hon uttog därur ett kuvert, satte sig vid sitt bord och skref något. Därefter steg hon åter upp och räckande mig kuvertet, sade hon:

„Ni blir sålunda, märkvärdigt nog, den första, som får detta, ehuru ni är min yngsta bekantskap. Det är svaret på era misstankar.“

Jag fann att hon skrivit min adress på kuvertet. Detta var öppet och jag framtog därur ett kort, på hvilket stod:

Margret Hansson

Bruno Höjding

trolofvade.

„Och nu till förklaringarna“, fortfor hon. „Att farbror afslagit Brunos frieri och därvid visat ganska stor råhet generade oss icke det ringaste. Ert påstående, att Bruno skulle hatat farbror, knäpper således ej. Vi skrattade rätt godt åt hans maktbud, som ju icke kunde ändra vårt förhållande; Brunos var jag och skulle förbli — något samtycke behöfde vi ej. Vi tänkte smått på att resa utrikes, men Bruno ansåg bättre att jag talade öppet med farbror och gaf honom vårt ultimatum. Detta föreföll mig emellertid svårt — det blef alltid igen ogjort. Christians kurtis först gjorde mig rasande; jag fattade mitt beslut, men ansåg bäst att afvakta den tidpunkt, då farbror ej mer skulle kunna yppa vår hemlighet till de andra. Därför gick jag med honom, när han for bort. Farbror fräste, såsom han brukade, men insåg att jag hade rätt. „Gör hvad fan du vill“ sade han „men skyll icke mig sedan“. „Godt“, svarade jag „då sända vi ut förlofningskortet.“ „Gärna för mig, men tro inte att jag underhåller er sedan, när dina pengar äro uppättna. Kors för tusan“, afbröt han sig „där hvisslade ju ångbåten redan! Här har du gått och försummat mig. Adjö med dig!“ Och därmed sprang han.

Jag skyndade till Björkudden, där jag visste, att Bruno väntade, och talade om för honom mitt samtal med farbror. Han beslöt då att personligen underrätta sin mor, innan hon finge se nyheten i tidningarna och att därför resa till henne med ångbåten morgonen därpå. Emellertid skulle jag adressera och sända ut våra förlofningskort, så snart jag fick dem. Ni vet hvad som kom emellan — både Bruno och jag tyckte, att det icke vore vackert att kungöra vår förening nu, utan ansågo vi oss böra vänta någon tid. Nu har ni tvingat mig att offentliggöra den i förtid — — —“

„Hvarför det?“

„Ja, hvarför? Emedan ni var dum nog att misstänka Bruno för mord.“

„För det första är det, som omtalas för mig mellan fyra ögon, icke kungjordt. Och för det andra — fröken hörde ju hvilka bevis jag har mot doktor Höjding; om dumhet kan här således icke egentligen blifva fråga.“

„Hvad? Tror ni ännu, efter hvad jag omtalat, att Bruno skulle vara skyldig till mordet?“

„Huru kom blodet i hans båt och på er klädning?“

„Åh — är det det, som förbryllar er! När jag kom till honom, såg jag att han lindat sin näsduk kring sin hand och frågade om han skadat sig, men han sade att det var bara strunt. Medan vi sen vandrade i skogen, höll han mig såsom vanligt under armen, men plötsligen stannade han och ropade: „nu har jag ställt vackert till!“ Näsduken hade rubbats och jag hade fått blod på min klädning från ett sår, som han hade på handen. Medan jag därpå förband det ordentligt, berättade han, att han på hitvägen sett en pracka bete sig mycket underligt på vattnet. Han

kunde icke begripa hvad som gick åt fågeln och hans nyfikenhet dref honom att ro närmare. Han fann då, att stackarn slukat ett bete och fastnat på kroken. Han tog fågeln och sökte med sin knif operera honom lös från kroken, men därvid hade fågeln fått flaxa till häftigt, så att Bruno skar sig själf. Han fann sedan att där icke återstod annat än att döda fågeln och skar halsen af honom. Det måtte varit då, som båten blef nedblodad.“

„Fröken har mycket lätt att hitta på förklaringar.“

„Tror ni mig icke?“

„Ni sade att både doktor Höjding och ni tyckte, att det icke vore vackert att nu strax efter mordet sända ut förlofningskortet.“

„Ja, så sade jag.“

„Men då visste doktor Höjding om mordet, innan ni skildes åt.“

„Hvarför det?“

„Emedan ni fått blott ett bref från honom och det kom redan i söndags. Det måste således vara skrifvet om fredag för att ha hunnit hit då. Men doktor Höjding reste från Helsingfors redan om onsdag afton — således förr än herr Thidéns försvinnande omtalades i tidningarna. Och torsdags tidning kunde knappast hinna till Riionsaari om fredag ännu. Han kunde således icke veta om försvinnandet, när han skref till er, om han icke visste därom förr än han reste härifrån.“

„Ni kan misstaga er trots er allvetenhet,“ sade hon, steg upp, gick till sin byrå och frantog ett bref. Det var just hvad jag velat. Ty ehuru jag icke tänkte på att betvifla riktigheten af hennes förklaringar, ville jag hafva visshet.

„Ni kan få läsa första sidan“, sade hon, räckande mig brevet. Jag läste:

„Riiionsaari 13/8 97.

Älskling,

hvilken oblid djäfvul har då nu med skelande ögon åsett vår stundande lycka och beslutit att fördröja den? Jag läser just med häpnad i tidningen, att då vi senast fingo njuta af hvarandra, har blott några steg därifrån den ö, som för oss var lycksalighetens, varit fasornas för din härlige förmyndare — ty med mystiskt försvinnande han väl här icke förstås annat än olyckshändelse. Detta skall ju, huru som helst, vålla dig oro och obehag; och att nu strax utföra den föreningsakt, han sökte hindra, skulle ju väl se ut som om vi ville draga nytta af hans olycka och hvad mera är, som om det skulle lyckats en dödlig att hindra två älskandes förening. Emellertid öfverlämnar jag åt ditt omdöme och godtfinnande att bestämma tidpunkten för förlofningskortens utspri-dande — jag hoppas att de voro i din smak. Mamma gumman är öfver säll och längtar — — —“

Där var första sidan slut och jag återlämnade brevet — nu var denna sak klar.

„Nå, tror ni nu“, sporde hon.

„Det ser tyvärr ut, som om doktor Höjdings vittnesmål, hvaraf jag hoppades mycket, icke skulle blifva upplysande“, sade jag.

„Han kan icke veta mer än jag — och jag vet intet.“

„Han rodde dock hem öfver Korsfjärden — hvilken tid rodde han bort?“

„Närmare nio — jag skyndade hem, sedan vi skilts.“

„Och hvar hade han landat?“

„I den lilla viken längst bort på Björkudden.“

„Jaså där! Han hade då icke alls rott kring udden?“

„Nej, antagligen icke. Därom var dock icke fråga oss emellan. Men skulle han sett något misstänkt, hade han naturligtvis anmält därom.“

„Kommer han tillbaka snart?“

„Det säger jag icke“, svarade hon med strålände glad uppsyn.

„Fröken behöfver icke längre skydda honom för mig. Jag har aldrig trott på hans skuld och det här brefvet är fullt bevis.“

„Naturligtvis — men ingen skall veta vänta honom, utom jag.“

Det glittrade och strålade i hennes öga — hon hade rätt. Där fingo andra intressen lof att vika. Om sitt återseende måste de vara tu och endast tu. Hennes hjärta skulle icke klappa på samma sätt, när stunden nalkades, om hon visste, att äfven en tredje hade del i hennes väntan.

„Emellertid är jag fröken mycket tacksam för dessa upplysningar. Det finnes nu en väg mindre för mig att trampa.“

„Ni har då äfven andra?“

„Visserligen. Denna var egentligen icke min från början, utan Ivar Skarps.“

„Ivars“, ropade hon. „Då hade ni väl genast bort inse att den var galen.“

„Där sammanstötte, såsom fröken såg, så besynnerliga omständigheter, att man kunde blifva litet villrådig.“

„Icke gärna, om man kände Bruno.“

„Jag hoppas på förlåtelse i alla fall både af fröken och af honom. Jag skall någon gång framdeles själf bikta mig för doktor Höjding.“

„När ni har hans förlåtelse, skall ni få äfven min. Eller rättare sagdt — jag förläter er både å hans och egna vägnar, eftersom ni varit nog försynt att icke låta Ivars dumheter narra er till några mått och steg mot Bruno.“

Hon räckte mig handen, som jag hjärtligt tryckte.

XXVI.

Ändtligen Adam Sjöman!

När jag efter samtalet med fröken Hansson kom upp på mitt rum, låg där ett bref. Jag öppnade det och fann, att det innehöll Nilssons rapport. Af denna framgick, att Rundell verkligen farit från den ena verkstaden till den andra, från fabrik till fabrik. Hans öfriga besök hade gällt en skomakare, hos hvilken han varit två gånger, och från hvilken han den senare gången utkommit med ett paket i handen, samt ett par värdshus och några privata bostäder, tydligen för att träffa bekanta.

Men om nu Rundell verkligen på allvar sökte en plats i Helsingfors, så måste han ju vara oskyldig. Medvetandet om en så ohygglig skuldbörda, som mordet på Thidén, skulle drifva äfven den djärfvaste att aflägsna sig, huru säker han än ansåge sig vara för upptäckt. Huru mycket mera skulle då icke en maski-

nist, som kunde få anställning på utomlands gående fartyg, föredraga en sådan plats framför någon i Helsingfors. Och Rundell hade icke ens tänkt på någon dylik anställning, utan besökt endast fabriker och verkstäder. Ja, såvida icke något af de där privatbesöken gällt redare eller disponenter för ångbåtsbolag! Jag genomgånade rapporten än en gång. Nej, — ingenjör Lamping — antagligen en kamrat från polyteknikum; enkefru Snell — måhända hans hyresvärdinna i staden; arkitekt Fris — tydligen icke heller någon arbetsgifvare. Men en människa, som är nog lugn att finna nöje i besök hos vänner och bekanta, när han har en timme öfver, kan icke bära på ett oroadt samvete.

Jag såg på klockan. En kvart på tolf! Men hvar dröjde då Björk? Skulle han icke haft vettet att underätta mig om utgången af sin färd till Långholmen, om han återvändt? Han hade ju bort hinna tillbaka för längesedan. Ehuru jag knappast kunde tro Björk om slik försumlighet, dref mig dock min otålighet ner till stranden. Men Björk var icke återkommen än.

Däremot hörde jag Rundell bulka inne i sitt rum; han arbetade väl på sin uppfinning. Och det var denna flitiga arbetare jag misstänkte för mord!

Utan att anmäla mig grep jag hastigt i hans dörr — den var reglad inifrån. Arbetet upphörde ögonblickligen, men dörren öppnades det oaktadt ej. Det var tydligt att han dolde, hvad han hade haft för händer. Och när jag slutligen efter lång väntan blef insläppt, var Rundell synbarligen häpen.

„Om jag vetat att jag störde, hade jag kunnat komma senare“, sade jag. „Men jag trodde icke att herr Rundell skulle anse äfven mig för farlig.“

„Farlig? Hvarför skulle jag anse häradshöfdingen för farlig?“

„Herr Rundell gömde ju sitt arbete; då måtte ni väl — — —“

„Ingalunda! Jag högg på det här hålet“, sade han, visande mig en träbit, i hvilken fanns en med stämjärn gjord urholkning. „Jag arbetade såsom vanligt oklädd och måste göra toalett, innan jag kunde visa mig.“

Jag trodde honom icke. Knackningarna hade icke ljudit såsom om han urgröpt trä med stämjärn. Och de spånor jag såg på golfvet voro icke trä utan läder. Men det låg ju icke något förvånande uti att han ville vara ensam om sin uppfinning; det gifves icke hemlighetsfullare folk, än uppfinnare.

„Jag kommer för att få veta, huru mycket det är, som herr Rundell har innestående. Då herr Rundell i morgon åter skall till staden, skulle det ju passa för er att besöka kontoret. Jag skall gifva er en anvisning på pengarna.“

„Det blir inte någon stor summa. Då jag själf lämnar tjänsten midt i månaden, kan jag ju ej fordra lönen för längre tid än tjänsten räckt. Jag hade etthundrafemtio mark i månaden.“

„Och från hvilken tid är er lön ogulden?“

„Från den 1 Juli.“

„Skola vi då säga en och två tredjedels månad — tvåhundrafemtio mark?“

„En och en half. Det var den 17:de jag sade upp tjänsten.“

„Men den 17:de var ju redan öfver hälften, och det är väl icke den löntagandes skyldighet att vara generös — i synnerhet i detta fall“, sade jag, medan jag skref ut en anvisning på summan.

„Nåväl — jag är icke rik, så att, om häradshöfdingen anser mig berättigad till så mycket, vill jag blott tacka“, svarade han emottagande papperet.

Och det var denne petigt hederlige man jag misstänkte för att ha stulit tiotusen mark!

Men om nu Højding var oskyldig, Bäckström oskyldig, Rundell oskyldig — hvem hade då mördat Thidén? — Adam Sjöman?

Jag var ganska tankspridd vid kaffebordet — jag fick icke ur mitt hufvud frågan: hvem har då mördat Thidén?

„Hvem är det där“, sade fröken Brantin, antydande någon, som hon kunde se genom verandans fönster.

Vi sträckte på halsarna och tittade ut. Där kom en karl gående upp längs gången från stranden.

„Det är någon främmande karl“, förklarade fröken Hansson. „Jag ser en båt vid bron med ytterligare två karlar; besök till Fridolf eller Kalle.“

„Ja, han tycks vika af dit“, bekräftade fröken Brantin och vi fortsatte lugnt vårt mål. Men det räckte icke fem minuter innan Fina kom och anmälte, att där var en person i köket, som önskade träffa mig.

„Hvem är det“, frågade jag.

„Det är husvärden från Borstö.“

„Var god och visa honom upp till mitt rum. Jag skall vara där om ett ögonblick.“

Strax därpå gick jag upp och fann i mitt rum en präktig typ för vår skärgårdsallmoge — en högväxt, axelbred man om sextio år, med ett öppet, vackert, brunt ansikte, blå ögon under starka ögonbryn och mörkbrunt hår och skägg. Hans blåa doffelkostym gaf honom ett förmöget utseende.

„Vi ha varit ända hemma hos befallningsman“, sade han „men fingo höra att befallningsman vistades här och som vår sak inte gärna tålte uppskof, så rodde vi hit.“

„Hvad är det fråga om?“

Han berättade, att då han i går jämte sin son Karl och en piga kommit hem från sjön och gått i kammaren, hade hans ur, som legat på en byrå, varit borta. Hans hustru hade intet vetat därom, och då de sökt drängen, en Johan Grönberg, som arbetat hos dem sedan en vecka, hade denne varit försvunnen. De hade då begynt misstänka honom, och när vid undersökning äfven plånboken befunnits stulen ur byrålådan, hade han och sonen Karl rott ut att jaga efter tjuften. Först när solen gick upp om morgonen hade de ändtligen upptäckt hans båt bakom en klippa och honom själf sofvande mellan några buskar på stranden, så att de kunnat gripa honom, innan han kunnat göra bruk af en revolver, som de funnit i hans ficka.

„Då återstår ju blott att få honom i kurrän och till tings“, sade jag. „Men jag kan ej fara härifrån förr än min konstapel återvändt. Kan ni vakta karlen någon timme?“

„Åhja, inte skall han slippa. Men om befallningsman ville taga uret och pengarna af honom; dem kunde han så lätt kasta i sjön. Äro de i säkerhet, så blir det ingen konst att vakta honom sedan.“

„Ja visst, gå förut dit ned, jag kommer efter så snart jag tagit er anmälan till protokollet.“

„Hvad är det nu“, frågade Ivar Skarp, då jag kom ned.

„En simpel tjuft blott“, svarade jag „som Borstö

värden och hans son knipit och hämtat till mig. Detta gör“, vände jag mig till Elli „att jag nödgas begifva mig härifrån i dag, när min konstapel, som är ute på spaning, återvänder. Jag får lof att forsla karlen till häktet och sända polisprotokollet till domaren.“

„Så ledsamt! Då måste häradshöfdingen ju afbryta sin rannsaking här.“

„Ja, men icke för länge. Jag ville just fråga om jag nu kunde få begagna den lilla ångslupen med Fridu till maskinist, så skulle färden gå fort?“

„Naturligtvis. Jag skall genast säga till Fridu“; och därmed steg Elli upp för att gå med mig. Tyvärr reste sig då äfven Ivar Skarp och följde med oss.

Fridu var icke hemma. „Han är väl där nere på bron, han också“, sade jag och vi vandrade dit.

På bron stod en stor del af gårdens folk, bland andra Fridu och Kalle Fästman, gapande ned på tjuften, som jämte Borstö värden och hans son satt i en båt, efter hvilken en annan var bunden på släp. När vi kommo gående, skingrade sig flocken på bron och tjuften tittade upp — han skefvade och hade rödt, stripigt hår och skägg.

„Adam Sjöman“, kom det sakta öfver Ellis läppar.

„Verkligen! Jag trodde mig just känna igen honom. Hämta upp karlen“, ropade jag åt Borstö värden, och denne jämte son klefvo ur båten upp till bron, släpande mellan sig tjuften, hvilken de höllo hvar i sin arm.

„Hvad heter ni“, sporde jag karlen.

Han bugade krypande ödmjukt och förbindligt och svarade:

„Johan Grönberg, gode herr befallningsman.“

„Ni ljuger — ert namn är Adam Sjöman.“

„Ja, Adam Sjöman är det“, ropade Fästman, Backas, med flere bakom mig.

„Ni hör nu — hvartill tjäna lögner, när det finns så många vittnen?“

„Jag heter Johan Grönberg i alla fall, gode herr befallningsman, fastän jag här sade mig heta Adam Sjöman.“

„Och hvarför uppgaf ni falskt namn här?“

„Det var alldeles i misstag, gode herr befallningsman. Jag är inte van att umgås med herrskap och på så här fina ställen, så jag visste inte huru jag skulle bete mig och hvad jag skulle säga — — —“

„Hvarifrån kom ni, när ni kom hit till Kämparö?“

„Jag hade haft arbete där borta — ja, hvad heter nu det stället igen? Jag har så dåligt minne, gode herr befallningsman — — —“

„Hvad stal ni där då?“

„Stal? Nej, gode herr befallningsman, Johan Grönberg är nog fattig, men hederligt folks barn — — —“

„Kanske, men själf är han allt annat. Det var ekstocken ni stal, kan jag säga er.“

„Huru ha de kunnat påstå något sådant! Det är rent förtal, gode herr befallningsman. Ekstocken lånade jag bara — de hade ju så många på Stensvik, att de rakt inte behöfde den här under några dagar — — —“

„Och nu har Borstö värden här angifvit er för att ha stulit hans ur och pengar. Hit med dem!“

„Mycket gärna, gode herr befallningsman“, sade han bugande och tog fram det begärda ur fickan

„någon orätt vill inte Johan Grönberg, nej, Gud bevare, fastän jag gör misstag ibland, för att jag har ett så dåligt hufvud.“

„Vidare har ni stulit en revolver — hit med den också.“

„Revolvern är min egen, gode herr befallningsman — den har jag icke tagit.“ Emellertid räckte han mig en laddad revolver, hvars kaliber tydligen var densamma som den uttagna kulans.

„Och äfven här på Kämparö gjorde ni skada, innan ni for er väg. Jag har vittnen på att ni högg af herr Thidéns ekar där borta. Hvarför gjorde ni det?“

„Den saken kan jag ej bestrida, gode herr befallningsman. Men herr Thidén hade varit oärlig mot mig, hade stulit mina tungt förvärfvade pengar och något straff skulle han ha.“

„Ni hörde alla, hvad den skurken sade“, vände jag mig till de kringstående, hvilka svarade jakande. Nu hade jag karlen fast! Nu kunde han icke längre bestrida, att han landstigit i närheten af ångbåtsbron för att hämnas på Thidén. Tillsammans med fyndet af revolvern var detta bevis nog. Jag var visserligen allt annat än öfvertygad om, att han vore mördaren, men för att tvinga fram sanningen ansåg jag mig icke kunna göra något bättre än att anklaga honom därför.

Alla veko med fasa ur hans närhet, när jag utslungade beskyllningen, och Elli blef mycket blek. Hennes ögon hvilade med afsky på Adam Sjöman, hvilken plötsligen fann sig stående ensam i ringen med allas stirrande, skrämde blickar fästade på sig. Han började darra och skaka och hacka tänder, så att han knappast kunde stamma fram:

„Nej, söte, gode herr befallningsman, tag tillbaka det där. Jag är en fattig stackare, som nog kan bli arg, när man orättvist korpar åt sig, hvad jag med ärlig svett och möda förtjänat. Men mörda — nej, Gud bevare mig, Gud bevare mig väl!“

Han påstod sig ha anländt till Borstö, som låg ett par timmars väg från Kämparö, redan omkring klockan fem efter middagen den 10 augusti, och såväl husvärdens som hans son medgafvo, att klockan då varit omkring fem, men förklarade att det icke varit om tisdagen den 10:de utan först om onsdagen den 11 augusti, som Adam Sjöman anländt till Borstö. Det utspann sig en tvist om saken, och jag fann att Adam Sjöman, alias Johan Grönberg, hade mer än ett brott att dölja, hvadan rannsakingen med honom icke blefve så liten. Medan vi åter gingo upp åt villan, förklarade jag därför åt Elli, att jag troligen finge stanna borta till i morgon och frågade, om jag finge behålla ångslupen öfver natten.

„Naturligtvis“, svarade hon. „Men säg — är det verkligen den här uslingen som mördat pappa?“

„Jag vet ej; det börjar se så ut. Det skall väl visa sig, när jag fått reda på hans vägar.“

„Dumheter“, utbrast Ivar Skarp. „Nu kommer du igen att slösa Gud vet huru mycken tid på den här afvägen. Det är så man kan blifva grå af förargelse!“

„Du talar med en sådan säkerhet“, sade Elli „som om du själf visste, hvem mördaren är.“

„Jag vet det ock!“

„Åh — men hvarför säger du det då ej?“

„Jag sade det redan första dagen åt Eller. Men han tycks ha sina skäl att fördröja rannsakingen här på Kämparö.“

„Du menar att jag trifs alltför godt här“, skrat-
tade jag.

„Har jag orätt?“

„Men Ivar“, ropade Elli „hvad är det för friheter
du tar dig? Vill du påstå, att vi här icke skulle gärna
se när som helst en man, sådan som häradshöfding
Eller, äfven om han ej dröjde för tjänsteärenden?
Jag hoppas att vi aldrig visat någon sådan ogästvän-
lighet. Och med hvilken rätt du tar dig en sådan
talan förstår jag ej.“

Ivar såg häpen på henne. „Det skall jag förklara
för dig, så snart jag anständigtvis kan göra det“, sade
han med en egendomlig tonvikt på sina ord.

„En sådan förklaring torde ej vara möjlig“, sva-
rade Elli. „Har någon människa rätt att taga sig
husbondetalan på Kämparö, så är det väl häradshöf-
ding Eller, hvilken jag bedt att i sammanhang med
rannsakingen om pappas död äfven vidtaga öfriga
därigenom nödigblifna åtgärder.“

„Hvad menar du därmed?“

„Huru heter det där“, vände Elli sig till mig.

„Kurator ad litem“; och till Ivar Skarp sade jag:
„På fröken Thidéns anhållan förordnade rådstufvurät-
ten mig i går att såsom kurator ad litem vidtaga alla
af herr Thidéns fränfälle nödigblifna åtgärder.“

Stackars Ivar Skarp! Han sade icke ett ord, men
blef nästan grön af förargelse.

Klockan var tre, när ändtligen Björk lät anmäla
sig. Jag bad Fina sända upp honom till mitt rum
och skyndade dit själf.

„Hvar i Herrans namn har Björk dröjt så länge“,
for jag ut.

„Ja, ja' tänkte nog, att herr häradshöfdingen sku'

vara otåli'. Men hon hade allt tokigt för sej; först sku' hon nödvändigt låta solen skina på bilden genom glas och sen sku' hon väta ned honom och förgylla honom och sedan förstas torka'n igen och fastän hon hela tiden försäkra' att påträtte' sku' fås strax, så räckte allt de' där den ena timmen efter den andra.“

„Jaså, Björk har kopian med sig,“ ropade jag, då han härunder arbetade fram en rulle ur fickan. „Det var en annan sak!“

„Ja, herr häradshöfding, här har ja' väl hva' hon sände, men någo' påträtt kan de' aldrig vara, eftersom dom ä' alltför styfva att kunna rullas si så här.“

Jag skyndade att rifva bort omslagspappret, vecklade upp fotografien, och såg — gubben Bäckström! Där fanns icke möjlighet till tvifvel, det var han lifslevvande, som satt i båten och metade vid grundet bak Långholmen — där sågs den torra björken på den motsatta stranden, som fröken Törning utpekade för mig. Och till yttermera visso stod där antecknad på baksidan af kopian:

„Aug. 10 kl. 6 e. m. Metare (afstånds inr.) Lumière. Hydrochinon. Sol. 8 sekund. Bländ 3.“

Bäckströms oskuld var genom denna fotografi till fullo bevisad. Men likaså var det nu till fullo bevisadt, att Rundell verkligen ljugit, då han beskrifvit sin metfärd samma tisdag afton!

Hvarför hade han ljugit? Kunde han ha något annat skäl till att dölja sin vistelseort vid tiden för Thidéns mord, än just detta mord? Knappast! I alla fall ålåg det nu honom att visa denna sin vistelseort eller gifva en förklaring på sin lögn, om han ville undgå berättigade misstankar.

„Björk fick väl höra vid bron, att vi hafva en tjuv där nere?“

„Ja, herr häradshöfding.“

„Min rannsaking här ser icke ut att blifva slutförd i dag eller i morgon. Vi få därför lof att afbryta den för att i stället expediera tjufven först. Han har nog stulit på flera ställen, men om vi taga ångslupen och fara i väg så snart vi spisat, hoppas jag dock att få hans sak utredd ännu i dag eller senast i morgon före middagen, så att vi då kunna återvända. Ty det är mycket viktigt för närvarande att passa på här. Gå därför ned nu och sätt handklofvarna på karlen och gör er sedan i ordning att följa med. Borstö värden och hans son vakta väl tjufven, medan Björk kommer upp och får sig mat.“

„Förstår, herr häradshöfding!“

Han gick och jag begaf mig till tornrummet, men fann Axel, ehuru med förgrättna ögon, dock lika halsstarrig och om möjligt mera rasande än förr. Jag hade här tydligen funnit min öfverman; ty längre kunde jag icke riskera att hålla pojken inspärrad, om jag icke ville äfventyra hans hälsa. Jag gick således ned och sände bud till hustru Bäckström att genast infinna sig hos mig.

När jag sedan steg in i salen var den första mitt öga föll på Rundell — lika lugn och trygg, som alltid. Och till min förvåning steg han fram till mig.

„Jag måste be häradshöfdingen om ursäkt“, sade han. „När jag i dag tillfälligtvis kom att undersöka min fiskareroock, fann jag i fickan detta“. Han räckte mig en rulle, lik den, som jag just genom Björk fått mottaga från fröken Törning. „När jag i måndags var ute på sjön, bad en gosse från Långholmen mig

lämna detta åt häradshöfdingen, men jag kom hem för sent på natten för att kunna göra det genast och tisdag morgon glömde jag bort det till följd af begrafningen.“

Jag blef så häpen att jag ett ögonblick icke visste, huru jag borde bete mig. Emellertid öppnade jag långsamt paketet och låtsade som om jag blifvit öfverraskad af dess innehåll.

„Åh“, ropade jag, „från fröken Törning! Jag trodde att hon glömt bort hela saken. Det har nu i alla fall förlorat all betydelse, så att hennes besvär har varit förgäfves.“

„Hvad är det“, frågades omkring mig.

„Fröken Törning talade om en gubbe, som hon sett på sjön och fotograferat, och emedan jag just då jagade efter Adam Sjöman och hennes beskrifning ungefär slog in på honom, bad jag att få se fotografen i hopp att erhålla någon ledning vid hans efterspanande. Nå ja, han är fast nu.“

Ivar Skarp skrattade våldsamt åt min enfald, men fröken Brantin, som sett på fotografen, ropade:

„Det är ju Bäckström!“

„Är det“, sade jag ytterst förvånad.

Fotografen gick från hand i hand och alla kände igen gubben. Emellertid afbröts denna granskning genom anmälan att bordet var serveradt. Anteckningen på baksidan af fotografen hade icke blifvit observerad af någon.

Men hvad skulle jag nu då tro? Hade Rundell icke undersökt paketet, innan han lämnade det åt mig? Talade han sant, då han sade sig ha glömt det i fickan på sin fiskarerock? Eller hade han sett Björk komma hem och gissat hvarifrån han kom och att

jag nu i alla fall redan fått se fotografen? Då var detta framlämnande af paketet i största oskuld ett snilledrag; men då hade han ock en sannolik förklaring att gifva på sin osanna berättelse, därom kunde jag vara säker. Skulle jag fordra denna förklaring nu, innan jag for bort med fången, eller lämna saken till dess jag efter min återkomst finge bättre tid?

Jag betänkte, att hans förklaring kunde gifva anledning till nya spaningar, hvilka borde företagas oförtöfvadt — och jag måste i väg nu, om jag ville få något uträttadt i afton och kunna vara tillbaka i morgon tids nog att se, om Rundell återvände från Helsingfors. Jag betänkte vidare, att jag vid min återkomst skulle veta, huruvida Adam Sjöman var skyldig eller oskyldig till mordet, och detta skulle gifva mig en säkerhet, som jag nu icke ägde; allt vidare förhör med Rundell kunde då ha blifvit onödigt eller ock måste det ske med fördubblad ihärdighet. Jag beslöt att uppskjuta mitt samtal med honom till härnäst.

Så snart vi uppstigit från bordet, förde jag Bäckströmskan, hvilken emellertid anländt, upp till tornrummet. Axel störtade mot henne gråtande: „tag mig härifrån mamma!“

„Sök nu att få ur honom, huru han kommit åt uret“, sade jag. „Ni påstod ju, att ni skulle kunna det — jag har icke lyckats få det tjurhufvudet att tala.“

Det var icke synnerligen mildt hon behandlade sin son, men resultatet blef icke bättre. Axel skrek och grät och sparkade och slog kring sig, men det enda han sade, var att uret var hans och att han ville hafva det.

„Gode herr häradshöfdingen, det går icke nu, när han är blifven stursk. Låt mig få honom hem“, bad hon „så vore det väl knäfveln, om jag inte finge sanningen ur honom.“

„Det var för Bäckströms skull, som jag ville få honom att bekänna. Ty ni förstår, att om han icke säger, hvar han fått uret från, så vet jag blott att det låg på er vind, och då inser ni, att det icke återstår mig annat än att häkta Bäckström. Gör nu som ni vill — jag orkar icke längre med pojken. Men får jag icke i morgon, när jag kommer till Kämparö, veta sanningen, så häktar jag Bäckström — så mycket ni vet.“

Hon grät och snyftade öfverljuddt. „Hör du, din odåga“, skrek hon åt Axel „hör du att far skall häktas för din skull!“ Och därvid skakade hon om gossen och ryckte honom i armen, dragande honom med sig ut ur rummet, hvarefter hennes arga röst ännu länge hördes i trappan. Jag undrade om det varit detta hon menat, när hon sagt sig vilja „lirka“ med pojken.

Sedan jag packat in det nödvändigaste i min nattsäck, var jag färdig, och bärande ned den till farstun gick jag att uppsöka de andra, som voro församlade på trädgårdsverandan. En mycket sägande blick växlades mellan Elli och mig, när jag af henne mottog min kaffekopp, och så snart jag hunnit tömma koppen, bad jag att få tala några ord enskildt med henne, innan jag reste. Hon steg upp och gick till Thidéns rum, där vi ostördt fingo taga afsked.

„Du kommer ju säkert tillbaka i morgon“, frågade hon.

„Ja. Såvida icke alldeles oförutsedda svårigheter uppstå, måste jag kunna vara här redan före middag.“

„Så farväl, älskade, och välkommen åter!“

De följde mig alla ned till bron, där Fridu hade „Lillan“ färdigt uppeldad.

„Får Anton komma med“, frågade han.

„Gärna för mig“, svarade jag „men vi komma måhända att dröja öfver natten; se därför till att ni har kläder och mat tillräckligt.“

Det blåste nämligen en ganska obehaglig, kylig nordan och såg ut att arta sig till oväder.

Vi lade ut med ekstockarna på släp. Elli viftade ett par gånger med sin näsduk och föredömet följdes af fröken Brantin, fröken Hansson och herr Tallrot; Ivar Skarp vände sig föraktfullt bort, när han såg mig besvara hälsningen.

Människan spår och Gud rår, heter det. Af mitt återvändande till Kämparö nästa dag före middagen blef intet! Vi fingo till följd af Adam Sjömans ständigt nya lögner fara från det ena stället till det andra för att komma underfund med hans verkliga vägar, och därunder förflöt icke blott aftonen utan hela nästa dag.

Men mina efterforskningar kröntes med fullständig framgång. Det utreddes, att Adam Sjöman stulit icke blott ekstocken och revolvern utan ock en hop annan egendom; men tillika blef det ock till fullo utredt, att han icke kunde vara Thidéns mördare, ty han hade vid tiden för mordet bevisligen befunnit sig å ett torp en mil från Kämparö. Att han inte strax velat uppgifva detta alibi blef förklarligt därigenom, att han äfven där begått en stöld.

Sedan jag om fredag afton hemma hos mig uppsatt polisprotokollet samt expedierat såväl detta som fången, hade klockan blifvit nio. Det hade varit rusk-

väder hela dagen och nu på aftonen hade vinden ökats till half storm. Det var stickande mörkt, kallt, och regnet strömmade ned. Men jag måste till Kämparö! Trotsande mörker, storm och regn begåfvo vi oss således i väg. Och småningom, allt efter som ögonen vande sig vid mörkret, tycktes konturerna af landen därute framstå så tydliga, att Fridu ansåg sig kunna gå med full maskin.

Vi hade varit på väg omkring en half timme och styrde just i närheten af en liten holme öfver fjärden norr om Bästön ned mot detta land, då vi plötsligen kände en häftig stöt, som kastade oss från våra platser. Vi hade törnat mot en sten! Strax därpå kände vi vatten kring våra fötter — slupen hade fått läcka och sjönk! Efter några ögonblicks villervalla upptäcktes dock att någon fara för lifvet icke förelåg. Vi hade i mörkret icke hållit tillräckligt långt ut från holmen. Vi fingo nu, stapplande bland stenarna i botten och med vattnet ända upp till midjan vada i land, Björk med lille Anton i sina armar.

Men holmen var helt liten och obebodd! Vi hade hvarken mat eller vatten — jag tog plötsligt åt den lilla ficka framme på min rock, där jag plägade hafva tändstickor. Gud vare lof, fickan var torr och tändsticksasken likaså! Vi kunde åtminstone få upp eld att torka och värma oss vid!

„Nej“, ropade Fridu, då jag förkunnade denna glada nyhet „holmen hör till Bästö och allt skjutande och tändande af eld är förbjudet på Bästö liksom på Ängisholm och Sommarö.“

Dessa ord förklarade helt oväntadt en sak, som jag ofta grubblat öfver; nämligen, hvarför Rundell, om han velat obemärkt skjuta en fågel, farit till Kråkö

i stället för att ro till de för honom vida bekvämare belägna öarna norr om Kämparö.

Emellertid förklarade jag att vi, nödställda som vi voro, icke behöfde fästa oss vid förbudet nu och att vår eld möjligen skulle leda uppmärksamheten på oss. Men tyvärr blef detta ej fallet, emedan vi, för att skydda oss mot blåsten och regnet nödgades uppsöka en plats på holmens västra, åt hafvet vettande strand, där vi mellan två bergsutsprång funno en jämförelsevis dräglig uppehållsort.

XXVII.

**Sandmaskar. — Han rymmer! — Manda försvunnen.
— En förlofning eklateras.**

Timmarna voro förfärligt långa. Vi höllo oss så stilla som möjligt, emedan vid minsta rörelse den bakre, från elden vända sidan af kläderna kändes så obehaglig mot huden. Härtill kom för mig grämelsen öfver att ej ha hunnit fram till Kämparö i natt. Denna blef därför den otrefligaste jag ännu upplefvat.

Af ljudet i trädens kronor framgick tydligt att vinden oupphörligen tilltog i styrka. Och kallare tycktes det blifva också ju längre det led, att döma af de allt tätare rysningar, för hvilka kroppen oaktadt elden blef utsatt. Men huru det var, så började dock dagern småningom att sprida sig kring land och haf, ehuru denna dager var allt annat än klar; regndimorna ströko längs böljor och stränder och hängde nedanför trädtopparna.

Våt, frusen, uttröttad och apatisk satt jag på min sten, då tystnaden afbröts af Fridu, som ropade:

„Hvad gör du där?“

Jag vände trögt på hufvudet för att se, hvad som kunnat föranleda frågan och fann, att Anton, som måhända var den rörligaste af oss alla, dels emedan han var den yngste, dels emedan han icke behöft vada genom vattnet och således icke lidit af klädernas våta styfhet och kyla, höll på och gräfdde med ett söndrigt, af vågorna på stranden uppkastadt öskar i sanden uti den innersta knuten mellan bergsutsprången.

„Det är just på sådana här ställen“, svarade Anton, pustande af ansträngning, medan han gräfdde vidare „som jättarne gömt skatter, och jag vill väl se, om icke jag också till slut skall hitta något likaväl som Axel.“

Dessa ord gjorde mig ögonblickligen pigg och vaken.

Axel och denne Anton voro ju de två yngsta pojkarna på Kämparö, hvaraf naturligtvis följde, att de voro lekkamrater och hade sina upptåg och sina hemligheter gemensamma.

Jag började i minnet genomgå hvad jag under våra färder med ångslupen hört denne Anton prata, medan mitt sinne varit alltför sysselsatt med Adam Sjömans affärer för att låta mig fästa afseende därvid. Men tyvärr kom jag icke ihåg något annat än enstaka, betydelselösa utrop och fraser. Han hade ju visserligen talat om personalen på Kämparö — jag var öfvertygad om, att jag hört honom nämna äfven Rundell — men hvad han sagt måtte icke varit af något intresse för mig, eftersom jag låtit det ouppmärksam-
madt halka förbi.

„Sandmaskar“ var ett ord, som jag hört honom säga. Sandmaskar — hvad betydde det? Om man metade med sandmaskar, hade han sagt, så fick man mycket fisk.

Fridu hade visat ett ställe i sjön, där vi foro förbi, och sagt att det var ett godt abborrställe. Då hade Anton menat, att man icke behöfde bry sig om det ena eller det andra stället, om man blott visste att skaffa sig sandmaskar; hade man sådana, finge man fisk öfverallt.

„Hvad är det för sandmaskar du talar om“, hade Fridu skrattat.

„Metmaskar förstås — men sådana metmaskar, som lefva i rena sanden. På dem är fisken snål.“

„Hvem har kört i dig sådana galenskaper!“

„Det är inga galenskaper“, hade Anton häftigt genmält. „Du vet, att herr Rundell alltid får mycket fisk, och när jag frågte honom, huru han gjorde, sade han att konsten var att skaffa sig sandmaskar.“

Ja — ett sådant samtal ungefär hade jag hört.

Jag steg upp och gick bort till Anton.

„Gräfver du efter sandmaskar“, frågade jag.

Han stannade i sitt arbete och såg upp till mig.

„Skulle de kunna finnas här då?“

„Männe inte; de finnas väl öfverallt i sand.“

„Nej, si det var inte sant! Jag har gräft och gräft öfverallt, hvar jag bara kunnat finna ren sand, men aldrig tecken till metmaskar har jag fått sikte på. Men nu vet jag ett ställe i alla fall“, tillade han med viktig min.

„Och hvar är det då?“

„Ja, jag har svurit på att aldrig tala om det — så jag kan inte säga det.“

„Men jag är icke fiskare.“

„Jaså, inte det?“

„Nej, jag bryr mig icke om hvarken fiskar eller maskar; mig kan därför din ed väl icke gälla. Åt hvem har du svurit att hemlighålla saken?“

„Åt Axel. Herr Rundell ville aldrig säga åt mig hvar man fick sandmaskar, utan bara narrade mig än hit än dit. Men nu har Axel sett honom gräfva, så nu veta vi hvar man får dem; fastän vi inte funnit af dem där heller ännu, men det är ju klart, eftersom han just gräft bort dem.“

„Var du med Axel, när han sökte sandmaskar där?“

„Nej, inte när han sökte första gången.“

„Men då hittade han skatten i stället?“

„Ja.“

„Var det en stor skatt han hittade? Mycket pengar?“

„Jag vet inte; han säger inte, hvad det var. Men riktigt guld, säger han, att det var; så att, nu är Axel riktigt rik. Åh — jag kommer nog också att hitta en skatt, blott jag börjar ordentligt med att söka.“

„Men huru kunde herr Rundell vara så dum att förråda sin hemlighet till Axel? Hvarför gräfde han, när Axel såg på, då han icke ville säga åt dig, hvar han fick sina sandmaskar ifrån?“

„Herr Rundell är inte dum han“, skrattade Anton.

„Nej, inte så dum heller. Men han visste inte att Axel såg honom. Utan Axel smög sig på honom — listigt och sakta — krypande. Han var och plockade hallon, då han hörde att någon gjorde någonting, och så kröp han genom buskarna och fick se att det var herr Rundell, som gräfde i sanden. Och så for herr Run-

dell ut därifrån att fiska — så att Axel förstod strax, att det var där han brukade hitta sina maskar.“

„Fastän jag icke är fiskare, vet jag ändå hvar de där sandmaskarne finnas; för mig kan du därför gärna tala om det. Var det icke på Getören?“

„Jaså, ni vet det! Men tala icke om det för Fridu. Han skulle gräfvat bort hvarenda mask på hela ören.“

„Nej, var lugn, jag skall inte tala om det. Men skall jag nu bereda dig en stor glädje?“

„Nå?“

„Jo, hvad skulle du säga om jag ställde så till, att du finge komma inför häradsrätten någon gång och bli vittne — riktigt vittne, såsom stora människor? Om du nämligen vill lofva att då berätta allt det här, som du nu talat om. Axel skulle också kunna ha den äran, om han inte vore så dum. Men du skulle väl nog kunna berätta allt, hvad man frågade dig om?“

„Ja, det kan jag nog“, sade han med lysande ögon. „Vittne skall ju svära?“

„Nej, inte alltid — först sedan, när man blir stor. Men det är lika i alla fall — man berättar allt hvad man vet och alla förvåna sig däröfver, i synnerhet när det är en liten gosse som berättar.“

„Är det om skatten, som Axel hittade?“

„Ja — och huru han hittade den. Huru han såg herr Rundell gräfvat och gissade hvad han gräfvde efter och huru han sen hittade skatten där, på samma ställe — och allt det där.“

„När får jag bli vittne?“

„Kanske snart. Men tala icke du heller om det för Fridu och herr Rundell och andra. Bara inför

Axel må du skryta, för att förtreta honom, eftersom han icke yppar, hvad det var för en skatt han hittade. Nå ja — och gräf nu vidare och låt se att du finner din skatt. Jag får gå till elden igen för att bli varm.“

Det var nu ljusan dager — men af solen sågs ej spår. Det regnade och stormen tjöt.

Antagligen var detta gemena väder orsak till att vi icke upptäckte någon båt på sjön, huru vi än spejade, förr än långt fram på dagen. Då skreko vi och vinkade och viftade, och lyckades slutligen göra oss bemärkta. Båten afhämtade oss och vi rodde med ganska stor möda till Bästö, där vi fingo litet mjölk — ty jag gaf mig icke tid att vänta på kaffe — samt en annan båt med ett par raska roddare, som på halfannan timme förde oss till Kämparö, hvarest vi ändtligen landade klockan half ett om lördagen — våta, hungriga och trötta.

Det oaktadt var min första omsorg att se efter om Rundell var hemma. Nej; hans dörr var låst och nyckeln hängde såsom vanligt utanför invid dörrlisten. Kunde han vara på fiskefärd äfven i detta väder?

När jag ensam — pojkarna hade sprungit upp förut och Björk stannade i sin kammare för att byta kläder — gick upp mot villan, störtade Elli emot mig.

„Älskade, hvar har du dröjt? Jag har fruktat alla möjliga olyckor — du lofvade ju vara tillbaka redan i går middag“, utbrast hon.

Jag bad henne om förlåtelse för den ångest hon fått utstå och omtalade vårt missöde samt att Lillan nu låg i marvatten bortom Bästö.

„O min Gud“, utropade hon „då var ju min

aning sann! Jag kände inom mig, att det händt dig något i går afton.“

Innan vi stego upp för trappan till verandan, där jag visste, att de andra voro församlade, stannade jag.

„Förlåt en fråga“, sade jag till Elli. „Återvände herr Rundell i går afton från Helsingfors?“

„Nej, han kommer icke mera tillbaka. Han skref ett bref i stället, hvåri han tar afsked, emedan han oförmodadt hastigt fått en anställning.“

„Ah!“

„Däremot har en herre — en herr Englund — väntat på dig här sedan i går middag.“

„Åh!“

„Känner du honom? Han är litet — litet besynnerlig. Han reser omkring och samlar pittoreska fotografier till vykort.“

„Så — gör han det! Jag känner honom blott obetydligt.“

Vi stego upp för trappan och funno hela sällskapet, nämligen fröken Brantin, fröken Hansson samt herrar Skarp, Tallrot och Englund församlade där.

„Kan ni tänka er“, började Elli, medan jag ännu höll på med hälsningarna „att de ha lidit skeppsbrott i går afton och nödgats uthärda hela natten på en obebodd ö!“

Det blef nu ett ifrigt spörjande från alla håll och jag tvangs att skildra vårt haveri och vår nöd på holmen.

„Men då är väl häradshöfdingen alldeles uthungrad“, ropade fröken Brantin.

„Om icke alldeles, så åtminstone till stor del“, log jag.

„Så tag då för all del plats; jag skall genast styra om en frukost.“

„Tackar — i stället för att sätta mig, tror jag, att jag under tiden går och ömsar kostym. Vi kunde aldrig bli torra efter vårt vattenprof i detta fuktiga väder.“

„Så är det att låta barn ensamma fara ut till sjöss“, menade Ivar Skarp.

I stället för att gifva svar på tal vände jag mig till Englund.

„Huru kommer det sig“, frågade jag „att vi ha nöjet se herr Englund här? Jag trodde, att ni ströfvade omkring inne i landet kring forsar och insjöar.“

„Då trodde häradshöfdingen alldeles rätt. Jag hade föresatt mig att i sommar undersöka det inre landet. Men så sammanträffade jag där med en person — en doktor Höjding — på en ö i Saimen och han skildrade med sådan hänförelse skärgårdens storslagna företräden, att mitt beslut hastigt var fattadt, när han reste hit. Jag följde helt enkelt med. Och när jag fick höra, att häradshöfdingen vistades på Kämparö, kunde jag icke motstå frestelsen att uppsöka er; jag skulle vara mycket tacksam om jag finge ett litet samtal, för att erhålla råd i den där saken, som häradshöfdingen troligen kan gissa sig till.“

Nu förstod jag hvarför Margret Hansson såg så strålande ut! Bruno Höjding var återkommen!

I detsamma kom Elli, som gått in, tillbaka och räckte mig tre bref. „De kommo alla i går afton“, sade hon.

Jag kunde icke häjda min otålighet att få veta något närmare om Rundell, utan slet kuvertet af det första brefvet. Detta lydde:

„Bäckström från Kämparö har icke pengar på någon annan bank än Föreningsbanken.

Thidén tog ut den 7 dennes kl. 11 f. m. i Finlands Bank F:mk 12,000. — Hälsningar. — Tuus

F. T.“

Jag slet omslaget af det andra brefvet. Det innehöll ett telegram från Englund, dateradt Willmanstrand; — jag brydde mig icke ens om att läsa det.

Det tredje brefvet ändligen var från Nilsson. Jag hade icke läst många rader innan jag ropade:

„Han rymmer! Eller rättare — han har redan rymt!“

„Åh — mördaren“, frågade Ivar Skarp.

„Ja; mördaren!“

„Det är icke möjligt“, menade Englund.

„Det är säkert“, svarade jag, i det jag såg på klockan. „Ett — jag undrar, om jag kunde hinna till ångbåten ännu! Förlåt — jag måste försöka“, ropade jag sedan till Elli „jag skall komma åter så snart jag kan — om ett par dagar måhända!“ Och därmed satte jag i väg springande till ångbåtsbron.

Men när jag flämtande hann ned dit, såg jag ångbåten försvinna i sundet bak Svartholmen. — För sent!

Ty Nilssons rapport — hvilken var alltför lång och detaljerad att här kunna afskrifvas ord för ord — gaf vid handen att Rundell denna gång alls icke brytt sig om att söka anställning i Helsingfors. Utan strax efter sin ankomst till staden hade han farit till samma fru Snell, hos hvilken han varit om onsdag. Därifrån hade han begifvit sig till guvernörsämbetet, och hans ärende där hade Nilsson tagit reda på —

har hade begärt pass till utrikesort för fem år. Sedan hade han frukosterat hos Catani, hvarefter han gått till Nordiska Aktiebanken. Från banken hade han återvändt till guvernörsämbetet — tydligen för att uttaga det beställda passet — och hade sedan åkt till ångbåtskontoret, där han köpt två — säger två biljetter för Sundell med fru, 1:sta klass, på Arcturus till Hull. Då hade Nilsson fått hast att skriva till mig, i det han lämnat Rundells vidare bevakande åt en annan konstapel. Han frågade om Rundell finge resa eller om han borde kvarhållas. Och detta bref hade jag fått nu först!

Arcturus hade afgått i går från Helsingfors till Hangö och skulle i afton klockan half elfva fortsätta därifrån vidare till Köpenhamn, skref han. Och här satt jag nu, på en holme omgifven af stormupprörd sjö, med motvind till Helsingfors, ingen ångbåt förr än half sju i afton och således ingen möjlighet att hinna till tåget!

Rundell var nu redan i Hangö, om han rest i går afton med Arcturus från Helsingfors, eller på väg dit, i fall han ansett klokare att fara med tåget. Och jag satt här som en fånge. Fördömdt!

Att låta ro mig till fasta landet och telefonera till Hangö? Jag kunde icke hoppas, att borgmästaren där, som icke kände mig, skulle våga häkta en person på telefonbud från mig. Och dessutom — kunde jag väl lita på, att Rundell icke finge tillfälle att göra sig af med de tiotusen han nu bar på sig, om icke jag själf var med? Och hvarmed ville jag öfverbevisa honom sedan? Hade bevisningen mot honom varit klar, så hade jag kunnat få honom häktad till och med i Köpenhamn; men såsom sakerna nu stodo

var där förenad risk med häktningen — därför kunde jag utföra denna blott personligen.

Medan jag ännu förtviflad stod på bron, kom Englund springande dit. „Kan jag vara häradshöfdingen till någon hjälp“, frågade han.

„Jag fruktar att all hjälp kommer för sent.“

„Men månne icke häradshöfdingen nu misstager sig? Jag är alldeles öfvertygad om att doktor Højding icke tänker på att rymma.“

„Doktor Højding — nej; det är ju icke alls mera fråga om doktor Højding. Han är alldeles oskyldig. Det var en dumhet från början att misstänka honom. Den verkliga mördaren heter Rundell, och genom mitt olycksaliga haveri har jag nu fördröjts, så att jag icke kunde svara i morse till Nilsson, som frågar om han skall kvarhålla samme Rundell, hvilken tagit biljetter till Hull på Arcturus. Båten går i afton från Hangö — och ingen möjlighet att hinna till tåget. — Men låt oss nu gå tillbaka; jag måste få torra kläder och mat.“

Modstulen och förbittrad började jag vandra till villan och Englund gick tigande bredvid mig. När vi kommo upp på berget, skuffade stormen oss fram, så att vi måste hålla emot för att icke tvingas att springa.

„Det skulle vara förlig vind till Hangö“, sade Englund. „Om man kunde få tag i någon god skötbåt, så stode det icke länge på med denna storm att segla dit.“

Jag stannade häpen — detta var en idé!

„Skötbåt“, ropade jag. „Vi hafva ju bättre än så; vi ha ju Skarps jakt.“

„Om herr Skarp lånar den?“

„Han får lof! — Och hör, Englund! Han tror sig vara en utmärkt detektiv och vidhåller envist sin mening, att doktor Höjding är mördaren. Om vi lämna honom i tron, att det är Höjding vi jaga, är jag öfvertygad om att han skall icke blott ställa jakten till vårt förfogande, utan ock själf segla oss till Hangö.“

Min återkomst till villan spred ett lyckligt leende öfver Ellis ansikte. Men tyvärr kunde jag icke bespara henne en ny sorg. Jag ropade till Ivar Skarp:

„Till ångbåten hann jag icke. Men om din jakt duger något till, kunna vi med den hinna till Hangö, innan Arcturus lägger ut i afton. Säg, hvad tror du? Tål den så stark blåst, som denna? Eller skulle en skötbåt måhända vara säkrare och flyga i väg snabbare?“

Till och med herr Tallrot började skratta. Ivar Skarps min uttryckte det mest suveräna förakt för min underlägsenhet och han värdigades icke svara, men frågade i stället:

„Skall han resa med Arcturus i afton från Hangö?“

„Ja.“

„Och hvilken tid går Arcturus?“

„Klockan half elfva.“

Ivar Skarp tog fram sitt ur. „Ångbåtarna beräkna sju timmar för färden mellan Helsingfors och Hangö. Med något så när bris — sådan som i dag — kan jakten då väl behöfva fem timmar härifrån. Om vi gifva oss i väg klockan half fem, ha vi god tid på oss i Hangö.“

„Nej, till half fem väntar jag ej. Vill du icke nu genast ställa jakten till mitt förfogande eller segla mig till Hangö själf, så sänder jag ut Björk att skaffa en skötbåt.“

„Käre bror — du talar som ett oförnuftigt barn. Ställa jakten till ditt förfogande! När du icke har mera begrepp om sjömanskap, än att fråga, om min jakt kan tåla bläst och skjuta fart, ehuru du själf varit ombord på den; och när du icke ens med en ångslup kan undvika landen! Det vore ju vållande till annans död, att låta dig segla ensam till Hangö; ty Anders är ju nog en bra matros, men en befälhafvares intelligens har han ej.“

„Häradshöfdingen får inte segla till Hangö i den här stormen“, ropade Elli.

„Fröken kan vara fullkomligt lugn“, log jag tillbaka. „Jag har seglat mycket — längre sträckor än så och i starkare bläst än denna.“

„Du“, sade Ivar Skarp föraktfullt.

Jag nickade blott.

„I alla fall vill jag själf vara med“, förklarade han.

„Då segla vi nu — det vill säga, så snart som möjligt.“

„Men vi hinna mycket väl spisa middag först. Jag försäkrar, att jakten icke behöfver mera än fem timmar i dag.“

„Bättre för tidigt, än för sent. Vi kunna få något litet haveri — — —“

„Nej, jag svarar för mina don.“

„— — och jag kan behöfva mera tid i Hangö än en timme.“

„Nå ja — det skälet låter höra sig. Jag skall då gifva order åt Anders.“ Och därmed vandrade han i väg.

„Är denna seglats nödvändig“, klagade Elli.

„Ja. Om jag icke hinner till Hangö i afton, så

har jag misslyckats, och det skulle jag ej vilja utsätta mig för.“

„Och hvem är han då — mördaren?“

„Det — vill jag ännu icke säga så här offentligt.“

Jag skulle nu äntligen gå upp för att kläda mig, då plötsligen Bäckströmskan störtade in.

„Hjälp, hjälp“, skrek hon.

„Nå, hvad är på färde?“

„Jag har nu sprungit kring öfverallt och sökt; det har händt någon olycka! Manda är försvunnen — alldeles likasom patron“, stötte hon fram i afbrutna meningar.

„Sedan när är hon borta“, frågade jag.

„Sedan i morse. Hon skulle — — —“

„Hvilken tid i morse?“

„Strax efter det hon stigit upp — den odågan sofver ju till klockan sex om morgonen! Så drack hon bara kaffe och så sade hon sig ha ärende hit till villan och gick. Jag väntade, men när hon icke kom till frukosten, tyckte jag det kunde bli på tiden att få arbetena gjorda och hörde efter här och fick veta, att hon aldrig kommit hit, så jag trodde, att hon hade något annat sattyg för sig någonstädes. Men nu har jag sprungit kring hela holmen — och båtarna äro alla hemma vid stranden.“

„Det var således något före klockan sju i morse hon gick hemifrån?“

„Ja.“

„Då kan ni vara lugn. Jag vet hvar hon är. Hon skall vara tillbaka om ett par dagar“, sade jag.

„Hvar är hon då?“

„Ja, det vill jag icke säga nu. Men jag är, som

sagdt, öfvertygad om att hon skall vara tillbaka om någon dag.“

„Menar häradshöfdingen, att hon rest bort med ångbåten — till Helsingfors?“

„Ja, och ännu litet längre.“

„Nå, så skall hon få sig, hon! Den otacksamma slinkan! Men häradshöfdingen var icke här i morse; inte kan ni veta om hon for med ångbåten.“

„Var ni lugn för Manda säger jag. Men huru är det med Axel? Har ni fått honom att bekänna?“

„Ja, han säger att han hittat uret.“

„Hvar då?“

„I skogen — men han säger inte hvar.“

„Han ljuger. Han har icke hittat uret i skogen. Tag reda på hvar han hittat det, eljes går det illa för er.“

„Ack Herre Gud, ack Herre Gud“, klagade Bäckströmskan, i det hon åter aflägsnade sig.

„Herr Rundell hade lofvat mig en upplysning“, vände jag mig till Elli. „Om han nu icke mera återvänder till Kämparö, så får jag lof att taga reda på hans adress. Skulle fröken hafva något emot att låta mig läsa hans bref?“

„Nej, men han anger icke någon adress.“

Hon hämtade brevet och jag läste:

„Högtärade fröken. Som jag oförmodadt blifvit erbjuden en synnerligen förmånlig plats och detta anbud tvingar mig att ögonblickligen afresa från Helsingfors, har jag ej annat val än att antingen låta platsen gå mig ur händerna eller vara oartig nog att icke mera återvända till Kämparö. Det gör mig ondt att skiljas på detta sätt, men jag anser mig icke

hafva rättighet att för en formalitet, som måhända skulle hafva värde blott för mitt eget hjärta, ställa min framtid på spel, öfvertygad som jag är, att icke blott fröken, utan ock fröken Brantin och fröken Hansson äfven utan muntliga försäkringar äro öfvertygade om den djupa tacksamhet jag alltid skall hysa för all den vänlighet jag fått åtnjuta hos eder. Och emedan jag sålunda nödgas kvarlämna största delen af mina få tillhörigheter i mitt rum på Kämparö, har jag bedt min mångåriga hyresvärdinna, fru Snell, att omhändertaga dem. I hopp att blifva ursäktad för detta lättvindiga sätt att taga afsked, ber jag om mina hälsningar till fröknarna Brantin och Hansson och tecknar mig frökens alltid tillgifne

H. Rundell.

„Nej, ingen adress“, sade jag, återlämnande brevet. Och efter att ha utbytt en blick med Elli, skyndade jag upp till mitt rum.

Medan jag där klädde mig och ordnade min nattsäck för färden till Hangö, hörde jag Ivar Skarp och herr Tallrot komma upp. Ungefär en kvarts timme senare knackades på min dörr, och sedan jag ropat stig in, visade sig Ivar Skarp.

„Nu är allt åt fjälls“, ropade han.

„Nå, hvad står på?“

„Se här, hvad som låg på bordet i mitt rum.“ Han gaf mig ett till honom adresserat kuvert — jag kände genast igen det. Det var fröken Hanssons och doktor Höjdings förlofningskort.

„Ja“, sade jag „äfven jag har fått det.“

„Jaså, du också! Christian har ock fått det — stackars fan! Han är alldeles stukad. Men är det

icke fatalt? Jag hoppades redan att hela saken skulle förblifva en hemlighet och skandalen kunna undvikas. Det är icke behagligt att ha en förlofning med en mördare i släkten.“

„Hm!“ var allt hvad jag sade.

Så snart Ivar Skarp gått tillbaka till sitt rum för att göra sig i ordning till resan, skyndade jag ner och hade turen att finna Elli ensam i Thidéns rum. Efter en lång och innerlig kyss började hon halft gråtande öfvertala mig att afstå från färden till Hangö. Hvad gjorde det väl om ock mördaren slapp; inte kunde ju hennes fader i något fall fås tillbaka. Men hon var rädd att mista mig också — huru nära hade icke olyckan varit i går.

„Men det är ju dager nu och förlig vind. Med en god jakt finns ju icke ringaste fara. Om fem timmar äro vi ju framme. Och hvilken skam vore det icke för mig om han sluppe ostraffad! Nej älskade — jag måste fara; håll mig icke tillbaka, utan var lugn — om några dagar är jag här igen.“

„Om några dagar? Hvarför ej i morgon?“

„Emedan jag ju måste följa med fången; honom får jag lof att hämta med järnväg. Och sedan förestår polisförhöret — — nå ja, det kunde försiggå här på Kämparö — — —“

„Naturligtvis! Kom blott så snart du kan.“

„Var säker om att jag ej dröjer en timme häri-från längre än nödigt.“

„Så far då väl! Och kom i håg att det blefve min död om någon olycka hände dig.“

„Var fullkomligt lugn; mig skall intet hända.“

Vi hörde nu herrarna komma ned och skyndade oss till verandan, där fröken Brantin låtit duka upp

en frukostmiddag — allt hvad huset förmådde. Så snart Ivar Skarp och herr Tallrot — den senare med ett förvridet, surt leende, som skulle föreställa gläd-tighet — infunnit sig, satte vi oss till bords, det vill säga, vi herrar. Fröken Brantin och Elli deltog ej i målet och fröken Hansson var ej synlig.

Jag för min del åt som en varg. Ty jag hade i går afton hemma skyndat allt för mycket att komma i väg för att hinna äta mig mätt och sedan dess hade jag fått svälta.

Just som vi slutade kom fröken Hansson — rod-nande och litet förlägen.

Herr Tallrot sprang genast upp. „Hvilken glad öfverraskning“, började han. Men hans leende blef allt surare, medan han talade och orden kommo allt mera stammande. „Man har ju hört — hviskningar — och antydningar — men jag kunde icke tro — ända tills jag nyss fann på mitt bord — ett — helt litet — ensidigt — bref, med stort innehåll. Jag — jag får lof att — frambära min — gratulation.“

„Tack“, log fröken Hansson, räckande honom handen.

Äfven jag gratulerade henne nu för att det skulle se ut, som om jag nu först underrättats om hennes förlofning, och mitt föredöme följdes af Ivar Skarp, hvars gratulation dock kom ganska reserveradt.

„Tillåta herrarna“, frågade Englund, när vi skredo till att taga afsked „mig att följa med. Jag kunde kanske få några storartade vyer på en sådan seglats.“

„Var så god“, svarade Ivar Skarp icke ohöfligt, men dock föga belåten.

En half timme senare voro vi — Ivar Skarp, herr Tallrot, Englund, Björk och jag ombord och på

stranden stodo damerna alla tre vinkande till oss. Ankaret hifvades, focken hissades (storseglet hade Anders hissat förut) och jakten föll af med en stor lof och en djup bugning åt fruntimren. Redan om några ögonblick sköt den en kolossal fart; de på stranden vinkande fruntimren blefvo hastigt allt mindre och efter fem minuter hade vi hunnit så långt kring Kråkö udden, att vi icke längre kunde se dem. Tio minuter senare voro vi ute till hafs och fällde af västerut — och snart var äfven Kämparö försvunnet.

Det gick med svindlande, brusande, sjudande fart. Vi hade lagt ut klockan half tre från Kämparö och klockan half nio kastade vi ankar i Hangö.

XXVIII.

I Hangö.

„Och nu, mina herrar“, började jag „innan vi lämna jakten några ord. Ni vet att vi kommit hit för att gripa herr Thidéns mördare, men ni vet icke hvem denne mördare är.“

„Männe inte“, utropade Ivar Skarp med ett öfverlägset leende.

„Nej; åtminstone icke du. Björk torde hafva aning därom, och åt herr Englund har jag också redan sagt det. Ty i herr Englund får jag här presentera den skicklige detektiv, som nu i flera dagar, utan att ens bli misstänkt, förstätt att bevaka den person, som du tror vara mördaren, men som är fullkomligt oskyldig och hvars namn förty icke må blifva nämndt.“

„Oskyldig — han“, ropade Ivar Skarp. „Då skulle det roa mig att veta, hvem du anser vara mördaren.“

„Det är icke längre blott tro hos mig — trott har jag det så godt som från första början — utan fullkomlig öfvertygelse.“

„Och lika säkert är att du nu begår en dumhet. Hvem är det du ämnar gripa?“

„En person som vi alla — utom herr Englund — känna lika väl. Mördaren är Rundell.“

„Hvasa“, skrek Ivar Skarp. „Rundell! — Är du från dina sinnen?“

„Nej —“

„Jo, säger jag — det är det besattaste jag hört i mitt lif! Åh — hade jag vetat detta! Ingen makt på jorden hade kunnat förmå mig att låna mig till främjande af ett så vansinnigt företag. Och likväl skall det nu heta att jag var med. Men jag skall protestera — jag skall — — —“

„Nå ja, tro hvad du vill. Men nu är det så, att han för med sig Manda Bäckström — — —“

„Rundell?“

„Ja, just Rundell. Och då vi — Englund, Björk och jag — få lof att öfvervaka Rundell och forsla honom härifrån, men den stackars flickan väl icke gärna kan göra honom, såsom fånge, sällskap tillbaka, så ville jag be herrarna att antaga sig henne — —“

„Nej tack“, sade Ivar Skarp. „Med den här historien befattar jag mig ej — vill ej ha något att skaffa med dina galenskaper.“

„Kanske herr Tallrot då?“

„Åh! — Ja — tack! Jag skall taga henne; behöfver just något sådant där.“

„Då ber jag herr Tallrot vara så vänlig och följa med nu.“

„Och hvart tar du vägen så länge“, frågade herr Tallrot Ivar Skarp.

„Jag far till Bellevue“, sade denne ond.

„Godt! Hinner jag, så söker jag upp dig där“, genmälte Tallrot. „Eljes träffas vi ombord.“

Vi foro alla i land och skildes åt — Ivar Skarp för att begifva sig till Bellevue och vi andra för att uppsöka borgmästaren.

Lyckligtvis träffade vi denne hemma. Jag presenterade mig och förklarade vårt ärende.

„Men det viktigaste af allt vore“, slutade jag „att få honom gripen så plötsligt och oväntadt, att han icke skulle hinna kasta ifrån sig något. Han måste nämligen ha på sig tiotusen mark, som han tagit från liket, och anträffandet af dessa pengar hos honom blefve mitt bästa bevis.“

„Om han är på fartyget, så fordras därtill ytterlig försiktighet. Han får icke se er, innan han väl är fast“, sade borgmästaren.

„Jag antager, att han anländer hit med aftontåget, ty han har troligen velat i Helsingfors ekipera ett fruntimmer, som reser med honom såsom hans hustru. Möjligt är dock att de komma redan med middags-tåget, och då kunna de vara ombord på Arcturus eller i något hotell. Men faran för mig att bli sedd i för-tid är stor icke blott på sjön; äfven i trängseln på järnvägsstationen kan han hastigt låta en bundt sed-lar försvinna.“

„Var så god och vänta ett ögonblick“, sade borg-mästaren, i det han gick till ett annat rum, där vi hörde honom ringa upp Arcturus samt föra följande,

såsom herr Tallrot mycket riktigt anmärkte, litet ensidiga samtal:

„Hallo, var god bed styrman komma till telefonen.“
— — — — — „Hallo är det styrman?“ — — — — — „Det är borgmästaren. Ni har på er passagerarelista ett herrskap Sundell?“ — — — — — „Äro de ombord redan?“ — — — — — „Jaså, endast kofferten. Var god och lämna den på däck. Det herrskapet är på rymmarstad och af deras resa blir intet. Men icke ett ord till dem om detta samtal.“ — — — — — „Ja, tack! Adjö sålänge!“

Vi hörde honom sedan ringa upp till åtminstone fyra hotell, hvarefter han återvände till oss. „Nej“, sade han „då det ju är föga troligt, att de skulle riskera att visa sig onödigtvis ute bland badsocieteten, måste jag antaga, att de icke anländt ännu. Ombord ha de icke kommit och på hotellen finnas de ej. Således är det antagligt, att de komma med aftontåget.“

„Jag borde ovillkorligen vara med“, sade jag „när han häktas, men han känner mig så väl och är så förslagen och vaksam — — —“

„Kanske skulle detta kunna afhjälpa svårigheten“, inföll Englund, i det han ur ett papper vecklade upp ett lösskäg.

„Förträffligt“, ropade jag och profvade skägget, som passade mig fullkomligt.

En half timme senare stod jag med borgmästaren, Englund och en konstapel från Hangö på perongen, när tåget kom in. Passagerarena strömmade ut ur vagnarna — och ganska riktigt! Ur en andra klassens kupé steg min Rundell jämte Manda — denna senare klädd såsom stadsdam i en enkel, men henne

synnerligen klädande reskostym. Rundell, som hade en resväska i handen, bjöd henne armen, och jag fäste mig vid att hans ögon oroligt foro öfver mängden, ehuru han glädtigt samtalade med sin följeslagerska. Jag utpekade paret för Englund, hvilken strax jämte den andra konstapeln begynte närma sig dem genom att gå fram åt samma utgångsdörr, mot hvilken Rundell riktade sina steg. Och så väl beräknade han sina rörelser, att han i dörren stötté i hop med Rundell, hvilken fick en knuff, så att han tappade nattsäcken och släppte Manda. Jag kunde se, att Rundell for ut mot Englund, men denne bugade mycket artigt bedjande om ursäkt för sin oskicklighet. Sedan de sålunda ordväxlat några ögonblick, böjde Rundell sig ned för att upptaga nattsäcken, men af öfverdrifven artighet ville Englund förekomma honom och böjde sig också ned — och i nästa ögonblick sutto handklofvarna på Rundells till nattsäcken framsträckta armar. Han uppgaf ett skrik, och när han reste sig, hade hvarje droppe blod vikit ur hans ansikte.

Jag skyndade nu till och ropande åt Englund att gifva skarp akt på Manda, ryckte jag lösskägget af mig.

„Ni“, skrek Rundell. „Hvad vill det här säga?“

„Det vill säga, att jag nödgas häkta er.“

„Har ni förlorat förståndet? Häkta mig? För hvad då? Manda har följt mig af egen fri vilja — —“

„Nej, icke därför; utan för mordet på herr Thidén.“

„Ni är ju galen! Därtill är jag lika oskyldig som ni själf, det borde ni ju väl veta bättre än någon annan.“

„Kanske vi uppskjuta förklaringarna till lämpligare ort och tid. Var god och följ med mig nu.“

„Men jag har icke tid. Jag skall resa med Arcturus — —“

„Däraf blir intet — åtminstone icke denna gång.“

„Hör nu, häradshöfding Eller — jag förklarar härmedels ännu en gång, att jag är oskyldig. Vill ni verkligen taga på er ansvaret att häkta och kvarhålla mig det oaktadt?“

„Jag måste be er följa med mig på en stund.“

„Och Manda — hvad skall det bli af henne?“

„För det första följer hon med oss.“

„Nåväl — låt oss gå! Men det här skall kosta häradshöfdingen dyrt, det försäkrar jag.“ Och vändande sig till Manda, sade han: „Det ser ut, som om vi skulle få uppskjuta vår resa; de vilja hafva mig till herr Thidéns mördare nu, när de icke funnit den rätte. Men var lugn — det finns väl rättvisa i världen.“

Sedan vi anländt till stadshäktet, lämnade oss borgmästaren, som måste begifva sig ned till Arcturus och lofvade sända till oss icke blott herr Tallrot och Björk, utan äfven Rundells koffert. Jag uppdrog åt Englund och konstapeln från Hangö att i ett inre rum noggrant visitera Rundell och satte mig själf att under tiden tala med Manda.

„Huru kunde ni göra era föräldrar en sådan sorg och rymma med en mördare“, började jag.

„Är det då sant, att han är mördaren“, frågade hon uppskakad.

„Visserligen. Det måtte ni väl veta!“

„Nej; häradshöfdingen hade ju själf sagt, att det var Adam Sjöman.“

„Om ni inte trodde, att han var brottslig, hvarför rymde ni då hemligen med honom?“

„Emedan han sade, att han fått en tjänst i Amerika, som tvang honom att resa genast, så att vi inte kunde bli gifta förut och han menade, att det icke skulle gå an att folk visste, att jag följt med honom ogift och att mina föräldrar kanske också skulle hindra mig att resa!“

„Men ni älskar ju honom inte?“

„Inte numera förstås, sen jag vét, hvad han är för en. Men jag trodde honom vara ärlig karl.“

„Det förvånar mig dock, att ni kunde tro en sådan karl, när ni inte älskade honom dess mera — — —“

„Jag älskade honom då. Och vi skulle gifta oss ordentligt strax som vi kommit till Amerika.“

„Så sade han kanske, ja. Men hvarmed skulle väl han gifta sig. En fattig stackare, som knappt hade nog att betala biljetterna med.“

„Åhnej, då hade han icke fått mig med. Men han har gjort en uppfinning, för hvilken han från Amerika fick hiskeligt mycket pengar och kallelse att komma strax dit, så skulle han få plats.“

„Och ni trodde sådant där prat?“

„Det var icke prat. Han visade mig både brefvet och pengarna.“

„När då?“

„Om lördags afton — när han sade, att jag måste besluta mig, om jag ville bli hans fru, ty då borde jag komma till honom i Helsingfors såsom i dag på morgonen.“

„Huru mycket pengar hade han då?“

„Hvad vet jag — en hel packe femhundra marks sedlar och andra sedlar dessutom.“

„Då har han dem naturligtvis på sig nu?“

„Naturligtvis; inte kunde han resa utan sina penningar, inte.“

„Gaf han inte en del i förvar åt er?“

„Nej; hvarför skulle han gjort det? Men de här kläderna betalade han.“

„Nåväl; jag måste i morgon fara bort med honom och har därför talat med herr Tallröt, att han tar vård om er och hjälper er tillbaka hem till Kämparö.“

„Jag vill inte tillbaka till Kämparö.“

„Vill inte tillbaka? Hvart vill ni då?“

„Jag vill till hufvudstaden.“

„Och hvarmed skulle ni lefva där då? Ni har kanske ändå fått pengar?“

„Nej, det har jag inte. Men jag må väl kunna lefva där, jag som andra. Så mycket pengar, som man behöfver att lefva med, må man väl kunna förtjäna.“

„Nå ja, det där är saker, som jag icke här att bestämma öfver. Jag lofvade er mor att hämta er tillbaka, men vill ni stanna i Helsingfors, så kan jag blott underrätta henne om, att ni finns där. I alla fall har herr Tallrot lofvat att ledsaga er härifrån.“

I detsamma öppnades dörren och Englund visade sig.

„Inga pengar, herr häradshöfding“, sade han.

„Omöjligt! Ni har inte sökt ordentligt.“

„Allt är genomsökt. Jag är van vid sådant. Tvätten kan inte dölja något; men jag har undersökt rocken, västen och byxorna bit för bit; där finns intet mellan ofvantåg och foder. I mössan finns ej heller något och intet i skodonen. Nattsäcken ha vi tömt.

Men allt hvad han eger är något öfver hundra mark och tolf pund, som han hade i plånboken och börsen.“

„Men här ha vi ett vittne på att Rundell äger en hel packe femhundra marks sedlar; de måste således finnas.“

Englund ryckte på axlarna. „Möjligen i kofferten då — den, som är på Arcturus. Hos sig har han dem icke, därpå kan jag gå en helig ed.“

Jag vände mig till Manda. „Hvar har han sina pengar“, frågade jag.

„Det, som han betalade i Helsingfors, tog han ur plånboken eller börsen.“

„Ja, men de där sedlarna, ni talade om?“

„I plånboken, tänker jag.“

„Nej“, sade Englund „i plånboken finnas de ej.“

Jag steg upp och begaf mig till Rundell. När jag inträdde, sprang han upp och mot mig alldeles vild. „Hvad är detta för skändligheter“, skrek han. „Icke blott att ni beskyller mig för det där mordet, utan ni låter ock gräfva igenom hela min person, som om jag vore en simpel tjuf. Ah! Var säker om, att detta skall bli näpst, ifall någon ordning och lag finnes i landet.“

„Sakta, sakta“, sade jag. „Manda har just intygat, att hon sett en stor packe femhundra marks sedlar hos er. Hvar äro de?“

„Om jag hade en stor packe femhundra marks sedlar, så skulle jag icke behöfva resa till Amerika för att söka min utkomst.“

„Icke om de vore ärligt förvärfvade. Men då de röfvats från den mördade herr Thidén — — —“

„Herre! Jag har icke röfvat pengar från honom.“

„I detta ljuger Manda ej. Det är fullkomligt sänt, när hon säger, att hon aldrig skulle ha följt med er, om ni icke visat, att ni ägde pengar.“

„Just därför visade jag dem — detta fel erkänner jag. Men det är ock det enda jag begått. Ty jag kunde icke fara och lämna henne. Jag älskar henne! Jag måste ha henne med. Och då — för att blända henne — berättade jag henne en historia, som skall bli sann en gång — att jag fått betalning för min uppfinning. Och för att öfvertyga henne, visade jag henne en packe sedlar; men det var i mörkret — och sedlarna hade jag gjort själf. Kalla det bedrägeri, om ni vill. Men när kvinnorna äro sådana, att blott penningar kunna uppväga deras hängifvenhet, så må väl en karl, som redan gifvit dem hela sin själ, ha rätt att vinna dem med list — när han för öfrigt är besluten att handla ärligt mot dem.“

„Hela denna resa är det starkaste bevis mot er. Ännu om torsdag påstår ni er vilja söka anställning i Helsingfors, men har då redan beslutit att fly, ty samma afton öfvertalar ni Manda att följa med er till Amerika. Och när ni om fredag morgon far från Kämperö, lämnar ni kvar största delen af era effekter där, på det att ingen må misstänka era planer. Det är en formlig rymning.“

„Jag måste få Manda med mig. Men öppet kunde jag icke taga henne, emedan — ja, emedan vi då först bort gifta oss, och då hade min ställning blifvit alltför klar; Manda måste tro, att jag oförmodadt blifvit rik och denna uppfattning kunde jag underhålla hos henne blott under en kort tid. Och hade man på Kämperö vetat om min resa, så skulle Mandas samtidiga försvinnande kunnat väcka misstankar om

sanna förhållandet och hennes föräldrar, hvilka voro emot hennes giftermål med mig, hade kunnat vidtaga åtgärder för att kvarhålla henne.

„Sedan uppgaf ni falskt namn, när ni köpte biljetten.“

„Det är icke sant.“

„Ni sade er heta Sundell.“

„Det är icke sant. Var så god — de lade biljetten där på bordet — se själf efter namnet.“

Jag tog biljetten och visade honom att där stod Sundell.

„Ja, verkligen! Men detta har jag icke vetat. De måtte på ångbåtskontoret hört miste, då jag uppgaf mitt namn.“

„Och ni påstår således, att ni icke har penningar dolda någonstädes?“

„Ja, det påstår jag. Och det är sant.“

„Godt, godt! Vi få väl se. Emellertid får ni nu nöja er med detta logi för natten och tåla att bli öfvervakad hela tiden. I morgon bittida fara vi hem.“

Jag måste medgifva, att jag blifvit litet villrådlig. Hvad han sagt hade yttrats med denna lidelsefulla häftighet, som icke undgår att verka med sanningens kraft. Jag gick tillbaka till Manda.

„Hvar visade Rundell åt er de där sedlarna om torsdag afton“, frågade jag.

„Inne i hans rum.“

„Var det mörkt då?“

„Nej, inte kan man se i mörkret.“

„Men han påstår, att det var så mörkt, att han kunde bedraga er. Han säger att det, som han visade, icke var riktiga, utan af honom själf tillverkade sedlar.“

„Då ljuger han! Som om inte jag skulle känna

riktiga sedlar! Och inte var det så värst mörkt heller; bara litet skymning.“

„Har ni sett femhundra marks sedlar förr?“

„Visserligen!“

„Hvar då?“

„Patron visade mig sådana en hel hop.“

„Jaså, gjorde han? När?“

„En gång — hvad vet jag.“

Vi afbrötos af herr Tallrot och Björk, hvilka stego in, den senare bärande Rundells koffert. Englund hämtade nyckeln, kofferten öppnades och icke blott dess innehåll, utan ock själfva kofferten undersöktes bit för bit — men inga pengar, växlar, resekreditiv eller dylikt fanns.

Där återstod icke annat, än att visitera Manda. Men vi voro blott karlar — huru skulle det således gå till?

„Åh“, menade Englund, medan vi hviskande öfverlade om någon utväg „sådana där landsflickor pläga icke vara så synnerligen sippa af sig. Hon kan ju ställa sig bak skärmen där och räcka oss plaggen, det ena efter det andra.“

„Då kan hon ock låta bli att räcka penningarna till oss“, invände jag.

„Om jag kan tjäna därmed“, förklarade herr Tallrot „skall jag med nöje passa på bak skärmen. Nöjet kunde ju måhända bli litet ensidigt — men kanske missnöjet på den andra icke blifve så farligt.“

„Passar ej“, sade jag leende.

„Jag har min hustru här i gården bredvid“, yppade till slut konstapeln från Hangö. Han sändes förty genast efter sin hustru och visitationen kunde nu försiggå i all anständighet — men inga pengar!

Förbryllad tillsade jag Englund och Björk att turvis hålla noga vakt i natt hos Rundell, till dess jag skulle infinna mig för att afhämta dem till morgontåget, hvarpå jag vände mig till herr Tallrot och Manda med förklaring, att vi kunde begifva oss därifrån. Och som jag ville begagna det återstående af aftonen till att uppsöka en gammal vän, hvilken sedan flera år var bosatt i Hangö, anhöll jag att herr Tallrot, sitt löfte likmätigt, måtte draga försorg om att Manda ordentligt komme ombord på jakten.

„Jag skall vara hennes ödmjukaste tjänare, om hon vill skänka mig ynnesten af sitt ljufva sällskap“, försäkrade Tallrot med en stor bugning för Manda, hvarpå han trädde till henne och salongsmässigt bjöd henne sin arm.

„Hvad är meningen“, sporde Manda storögd.

„Att taga er under mina vingars skugga, min sköna — tillsvidare visserligen litet ensidigt, men den stora omfamningen kommer senare.“

„Drag åt skogen“, var Mandas svar.

„Följer ni med? Vi kunde då först få oss en liten, helt liten supé — ni har väl intet emot att få mat så här dags, hoppas jag?“

„Det har jag länge längtat efter; hungrig är jag med besked.“

XXIX.

Polisförhöret.

Jag hade utsatt polisförhöret att äga rum på Kämparö tisdagen därpå — jämt två veckor efter

mordet. Söndagen hade åtgått till resan hem och till brefskrifning. Om måndagen ordnade jag mitt bevisningsmaterial; och när jag slutat, var jag öfvertygad om, att kunna få Rundell öfverbevisad och fälld äfven utan återfinnandet af de försvunna penningarna.

Med den ordinarie turbåten reste vi således om tisdag — jag, Björk och vår fånge — till Kämparö, dit vi anlände half sju på morgonen. Vi ledsagade Rundell till hans förra rum och jag tyckte mig märka en viss modstulenhets och bekländhets hos honom, när han inträdde där.

„Tyvärr är jag tvungen att genomleta rummet“, sade jag till honom.

„Tyvärr — kan jag ej hindra er“, var hans svar, i det han lyftade sina med handklofvarna bundna händer.

Jag vände mig främst till hans bordslådor, men blef besviken — de voro alldeles tomma.

„Hvart ha era papper tagit vägen“, frågade jag.

Han visade mot ugnen och då Björk tittade in i denna, fanns där blott en stor hög med aska.

Det nästa jag angrep var byrån — endast gamla, tydligen så godt som aflagda kläder!

För öfrigt funnos i rummet blott hans två bössor, några böcker, och allt det kram på hyfvelbänken, som jag förut omtalat.

„Och den uppfinning, som ni arbetat på? Hvart har den tagit vägen?“

„Det angår er inte!“

Jag öfverlämnade honom i Björks vård och begaf mig upp till villan för att genom Kalle Fästman sammankalla till klockan elfva alla de vittnen, som bodde på Kämparö — om de i Helsingfors bosatta vittnenas

äfvensom doktor Höjdings samt fröken Törnings och Augusts från Långholmen inkallande hade jag dragit försorg i mina bref. Sedan detta var uträttadt, satte jag mig på verandan att med klappande hjärta afvakta det ögonblick, då Elli skulle bli synlig. Emellertid insåg jag snart, att min väntan skulle blifva lång nog — ett par timmar — och steg därför upp samt begaf mig ut igen. När jag efter en lång promenad återvände till villan, såg jag, att utanför byggningen vid stranden samlat sig folk; där stod en grupp vid trappan, tydligen diskuterande dagens stora fråga.

Så snart jag blef synlig afstannade deras samtal, de vände sig alla för att se på mig och Bäckströmskan skyndade fram ur hopen.

„Nå“, ropade jag till henne „jag har hållit ord. Med nästa ångbåt återvänder Manda till Kämparö.“

„Är det sant?“

„Visserligen. Men huru är det med Axel? Har ni fått ur honom nu, hvar han fann uret?“

„Nej. Pojken är rent som besatt, så snart den frågan kommer före. Men att vi äro oskyldiga, vet ju härads höfdingen nu.“

„Vet jag? Hvad skulle förhöret i dag vara till då? Vi få väl se, hvad däraf kommer.“

Därmed vandrade jag upp till villan. Klockan hade blifvit half nio — nu måste Elli vara uppstigen!

Ja! — När jag steg upp för trappan, möttes mitt öga af den praktfullaste tafla: hon stod väntande mig därinne med utbredda armar och kärlek i ögat!

Snart kommo äfven fröken Brantin och fröken Hansson och vi satte oss till frukosten. Medan vi intogo denna fick jag relatera vår färd till Hangö och händelserna där, och ehuru de försäkrade sig icke

kunna tro, att Rundell skulle varit Thidéns baneman, fyllde dem likväl underrättelsen om, att jag medfört honom häktad, med fasa och förskräckelse.

När den första häpenheten lagt sig, vände jag mig till fröken Hansson:

„Fröken kan säkert säga mig, huruvida Rundell själf ägt någon revolver?“

„Visserligen. Men han har den icke mera.“

„Huru vet ni, att han ej mera har den?“

„Han sade så själf.“

„När sade han det?“

„Då vår revolver fick fel; — ja, det var ju samma dag då — då farbror dog.“

„Fröken har inte sett revolvren hos honom i sommar?“

„Nej — det tror jag inte; han har i sommar varit så litet tillsammans med oss.“

„Kan fröken säga hvilken kaliber den hade?“

„Nej, blott att den var betydligt mindre än vår.“

Medan vi ännu sutto vid frukostbordet anlände fröken Törning. En stund senare, efter det vi flyttat oss till trädgårdsverandan, blef ett segel synligt längst borta på Granöfjärden och vi kände igen Ivar Skarps jakt. Vi promenerade därför ned till stranden att taga emot honom och just som han jämte Anders rodde i land med jollen, såg jag en hvit ekstock komma roende i sundet mellan Kråköarna samt uppmärksamgjorde fröken Hansson på densamma, hvilket hade till följd att hon icke gick med upp till villan, när vi andra lämnade stranden, leende åt Ivar Skarps försäkringar, att jag genom detta polisförhör och Rundells häktande gjort mig omöjlig för alla tider på tjänstemannabanan. Snart därefter kommo de dock

upp, fröken Hansson och doktor Höjding, gående arm i arm, allvarliga och iakttagande stor värdighet; men man kunde se lyckan spritta i dem; de hade nog hellre hoppat och dansat, än gått så där säfligt och högtidligt. Doktor Höjding välkomnades hjärtligt af alla, utom Ivar Skarp naturligtvis, och emottog våra gratulationer, i det han med sin vanliga liflighet beklagade Ellis och fröken Brantins sorg.

Så snart det lät sig göra, tog jag honom afsides för att få veta, huruvida han kunde göra någon nytta såsom vittne, men han förklarade sig hvarken ha hört eller sett något som helst annat än sin Margret. Hemåt hade han rott öfver Korsfjärden utan att möta någon, och på sin väg till Kämparö hade han icke sett annat än jakten och prackan, som han förhjälpit från hennes plågor. Jag afstod således från att nämna honom bland vittnena.

Något före elfva tog jag afsked för att begifva mig ned till byggnaden vid stranden; polisförhöret skulle försiggå i samma rum, där liket legat. Medan jag så, försänkt i tankar, vandrade ned för gången, stodo plötsligen de båda pojkarne Anton Backas och Axel Bäckström framför mig.

„Nå, hvad är det nu“, frågade jag.

„Får inte Axel bli vittne också“, sporde Anton.

„Han skulle mycket gärna få — jag har sökt höra honom — men han kan inte. Han är för dum.“

„Jag vill bli vittne“, kom det ur Axel.

„Mycket som du vill; men du kan inte omtala, hvad du vet och inte tala sanning.“

„Jag kan.“

„Säg då — hvar hittade du uret?“

„Där herr Rundell gräfde efter sandmaskar — på Getören.“

„När såg du honom gräfva efter sandmaskar på Getören?“

„Den dagen, då Manda var i stan och jag var att plocka hallon efter middagen.“

„Men du sade sist, att du den dagen ej var på Getören — blott på Ängisholm och Sommarö.“

„Jag hade svurit att ej förråda hemligheten.“

„Var det således från Getören du rodde hem?“

„Ja.“

„Och huru länge hade du varit på Getören, innan du for därifrån?“

„Fem timmar.“

„Prat! For du dit före eller efter det ångbåten gått till stan?“

„Jag såg inte ångbåten gå.“

„Nå, men hvad gjorde du sedan du kommit i land på Getören?“

„Jag plockade hallon.“

„Huru mycket hann du plocka där?“

„Kanske ett halfstop.“

„Hvarför icke mera?“

„För jag fick lof att se, hvem där fanns på ören vidare än jag. Och så kröp jag genom buskarna tills jag fick syn på herr Rundell.“

„Hvad gjorde då han på ören?“

„Han gräfde i sanden.“

„Hvarmed gräfde han — hade han spade med?“

„Nej, han gräfde med järnöskaret.“

„Hvad gräfde han efter?“

„Efter sandmaskar.“

„Hittade han?“

„Det kunde jag inte se. Jag vågade inte visa mig och kunde därför inte krypa nära. Och så for han bort strax som jag fått ögonen på honom.“

„Hvad gjorde du sen?“

„Jag började gräfvä efter sandmaskar.“

„Hittade du?“

„Nej.“

„Du gräfvde ej där han gräfv?“

„Man plägar inte hitta något, där en annan gräfv förut. Men sist gräfvde jag äfvén där.“

„Och det var då du hittade uret?“

„Ja.“

„Näväl, eftersom du nu besvarat mina frågor ordentligt och sanningsenligt, skall du också få bli vittne. Passa på där nere, tills jag låter kalla dig in.“

Det var en glad blick, som vid dessa ord växla-des mellan pojkarne!

Själfvä förhöret ville jag icke begynna, innan Englund, som jag jämte Björk önskade hafva till förhörsvittne, hunnit upp från ångbåten, med hvilken han skulle anlända från Helsingfors. Men jag satte mig och skref början af mitt polisprotokoll, genom att i korthet relatera, hvad läsaren redan känner.

Så snart Englund anländt, berättande att Manda icke behagat åtlyda min kallelse, men att han styrt om att hon skulle sändas hit med nästa ångbåt efter middagen, intog jag min plats och lät Rundell hämtas in. Sedan äfvén Englund och Björk satt sig samt Rundell fått en stol midt emot mig, uppläste jag främst hvad jag skrifvit och frågade, om han hade något att anmärka däremot.

„Åh, jo“, skrek han mycket förgrymmad „något

litet. För det första är det icke sant, att jag sagt mig heta Sundell.“

„Det har jag icke heller påstått i protokollet.“

„Jaså inte?“

„Nej. Jag har sagt, att ni på Arcturus passagerarelista kallats Sundell; och det är sant. Huruvida ni vid köpet af biljetten uppgifvit er heta Sundell eller Sundell må domstolen utreda, ifall det intresserar den.“

„Vill ni läsa upp det där protokollet en gång till — men tydligt och långsamt.“

„Gärna.“

„Det är ju ett mästerverk af djäfvulskap“, hånskrattade han, när jag slutat läsningen „man skulle nästan kunna tro sig skyldig! Men jag har dock några små anmärkningar att göra. Att jag bestrider — på det bestämdaste bestrider, att ha skjutit herr Thidén har sin riktighet. Jag kan icke annat göra, då jag är fullkomligt oskyldig till hans död och inte har någon aning om hvaraf den orsakats eller hvem mördaren är. Men hvad beträffar påståendet, att jag sökt göra troligt, att han seglat bort med lustjakt eller att blodet å gärningsplatsen varit djurblod, så är detta en lögn. Jag har aldrig sökt att göra troligt någonting. Jag har blott yttrat min af synnerligen goda skäl då bildade åsikt — och det må väl hvem som helst samtalsvis ha rättighet till. Jag yrkar på att detta måtte antecknas.“

„Naturligtvis. Hvert ord ni säger skall bli antecknad.“

„Vidare vill jag påpeka, att jag aldrig blifvit tillfrågad om min vistelseort vid tiden för mordet, efter det jag blifvit beskyldd för att själf ha föröfvat det.

Den berättelse jag afgaf på häradshöfdingens frågor efter Adam Sjömans väg och hvar jag icke sett honom, gjordes af mig afsiktligen delvis falsk — icke för att skydda Adam Sjöman, utan för att själf undgå åtlöje. Jag var, som sagdt, icke anklagad då, och trodde ej, att där låg någon vikt vid min utsago, då jag i alla fall icke sett någon Adam Sjöman. Nu har ni anklagat mig och nu gäller det således att försvara sig. Nu skall jag därför sanningsenligt uppgifva min vistelseort vid tiden för mordet.“

„Men kom ihåg, att efter en tidigare medels er egen underskrift riktig erkänd berättelse, måste denna nya blifva synnerligen klart bevisad, för att vinna tilltro.“

„Den skall bevisas — naturligtvis så godt det låter sig göra. Ingen människa vandrar väl omkring med vittnen.“

„Nåväl, så låt höra denna er nya berättelse.“

„Den skall bringa mig att rodna. En kallsint kvinna kan drifva en af kärlek betagen man till galenskaper, kan förvandla den klokaste till ett fårhufvud — detta är hvad som händt mig och som gör att jag icke gärna talar om saken. Men det gäller att välla från sig en afskyvärd misstanke och då måste blygseln vika. Nåväl! Den berättelse jag då afgaf till häradshöfdingen är riktig för öfrigt, utom att jag icke satte mig att meta förr än på återvägen, sedan jag hunnit till grundet mellan Svartholmen och Granö.“

„Ni satte er således icke vid grunden bak Långholmen?“

„Nej. Utan jag gick i land på Kalfholmen och dröjde där den tid jag sade mig hafva metat.“

„Och hvad gjorde ni i land på Kalfholmen?“

„Jag besökte en såkallad klok gumma — en som kan förvandla kallsinta jungfrurs hjärtan, påstås det“, genmälte Rundell, i det han förlägen blickade ned framför sig.

„Hvad heter den kloka gumman?“

„Greta.“

„Hvar bor hon?“

„I torpet på Kalfholmen.“

„Af hvem hade ni fått veta, att hon fanns?“

„Åh, hela skärgården talar om henne. Jag kan ej påminna mig någon särskildt, som skulle omnämnt henne, men jag har hört hennes namn hvarje sommar, jag vistats här.“

„Och ni önskar naturligtvis få henne till vittne?“

„Ja.“

„Sågo flera än hon er på torpet då?“

„Det kan jag icke säga. Antagligen; det skulle erfordra en undersökning på stället.“

„Någon sådan kan jag för närvarande icke anställa. Men jag skall sända bud till Kalfholmen och låta hämta från torpet alla dem, som sett er där.“

„Men jag har varit där flera gånger.“

„Nåja, vi få väl se, hvad vi kunna utreda“, sade jag och afbröt förhandlingen. Sedan Björk fört Rundell tillbaka till hans rum, gick jag ut, fick tag i Fridolf Backas och sände honom till Kalfholmen för att genast hämta hit Greta och alla, som någonsin kunnat se Rundell på torpet där.

När jag en halftimme senare fortsatte förrättningen, skred jag till vittnenas hörande. Jag hörde först Karolina Svanberg, Fina Rosenström, Klara Wilén, madam Backas och hennes dotter Hulda samt Kalle Fästman, hvilka alla vittnade om Rundells kärlek till

Manda; de hade såväl på gungan som eljes varit oskiljaktiga, tills nu i sommar Mandas känsla svalnat allt mera och Rundell blifvit allt olyckligare och galnare. Vittnena hade alla vid något tillfälle, några af dem till och med vid flera, under denna sommar sett Thidén tillsammans med Manda i skogen eller vid Bäckströms torp; Klara Wilén och Hulda Backas hade till och med sett, att han „kurtiserat“ Manda, medan Rundell svartsjuk smugit efter dem; och Kalle Fästman hade en gång öfverraskat Rundell stående i mörkret utanför Bäckströms torp och lyssnande till makarna Bäckströms högljudda samtal inne i stugan, hvaraf vittnet dock ej uppfattat annat än hustru Bäckströms utrop att de och Manda väl vore tokiga, om de sade nej åt Thidén.

Rundell bestred dessa påståenden. Thidén hade talat vänligt med alla, som han mött eller träffat under sina promenader; att spionera på honom och Manda hade aldrig fallit Rundell in, utan hade han väl tillfälligtvis gått åt samma håll vid de tillfällena, om hvilka vittnena talat. Icke heller hade han någonsin lyssnat till makarna Bäckströms samtal i stugan. Om han stått där utanför, hade det varit för att betrakta Manda, hvars ansikte han ute på gungan i mörkret ej kunnat se tydligt. Han protesterade mot den uppfattning, som mina frågor till vittnena tycktes förråda, att han nämligen skulle lidit af svartsjuka på Thidén. Något så „fånigt“ kunde han sannernigen icke ha gjort sig skyldig till.

På min fråga om Fina, när hon städade hos Rundell, sett någon revolver där, svarade hon nekande, och Rundell förklarade, att han i våras skänkt bort den revolver han ägt.

Hustru Bäckström tvangs att medgifva, att Thiden om tisdag morgon, strax efter det Manda rest till staden, skänkt åt dem tvåtusen mark.

Gamla Stina berättade om Mandas besök i staden och framlämnade Thidéns bref.

Ivar Skarps vittnesmål föranledde en tvist mellan honom och Rundell, som med bestämdhet vidhöll att han i närheten af den plats, där Ivar Skarp upptäckt blodet och pincenez'en, sett strödda blodiga fjädrar, hvilket Ivar Skarp lika bestämdt bestred. Men när sedan matrosen, Anders Fagerberg, kom med sin berättelse om huru Rundell rott till Kräkö och, efter att ha skjutit där, gått i land i bukten mellan villan och Björkudden, då blef Rundell så häpen, att jag redan hoppades ha honom fast.

„Herr Thidén hade ju strängt förbjudit allt dödande af villebråd på Kämparö“, frågade jag honom.

„Ja.“

„Och likaså var skjutande förbjudet på Ängisholm och Sommarö?“

„Ja.“

„Så att, om någon från Kämparö önskade skjuta en fågel, var Kräkö närmast. Förklara mig nu, var så god, betydelsen af denna besynnerliga jaktfärd, om hvilken vittnet här talar.“

„Mycket gärna. Såsom häradshöfdingen vet är jag ifrig skytt. Medan vi gingo och letade efter spår i skogen, såg jag flera gånger en stor hafsörn kretsa i luften, såg honom om och om igen. Slutligen — jag hade gått ned till stranden för att kunna följa honom med blickarna — slutligen såg jag honom sänka sig ned till Kräkö. Då kunde jag icke längre styra mig, ty jag hade ännu aldrig fått skjuta

någon hafsörn, utan sprang efter min bössa, rodde snabbt till Kråkö och skrämde upp fågeln. Men tyvärr flög han upp för långt från mig -- jag bommade.“

„Men besynnerligt nog återvände ni icke till villan, därifrån ni rott ut, utan for till ett ställe af stranden, där ingen plägar landa.“

„Det hade varit krok för mig att ro till villan, då jag ville fortsätta letandet i skogen jämte de andra. Men när jag kom dit, fann jag att de redan gått hem, hvarför äfven jag, som då icke trodde på herr Thidéns död, ansåg mig oförhindrad att lämna arbetet för den dagen. Jag gick därför tillbaka till båten och rodde hem. Något besynnerligt kan jag icke finna däri.“

Denna förklaring kom så ledigt och naturligt att det började sjuda vid mina tinningar. Hvad hade jag kvar nu af mina bevis? Jo, ett par små pojkers prat! Om den där Greta, som Rundell åberopat, verkligen intygade, att han varit hos henne, då stod jag där vackert!

Emellertid fick jag här afbryta förhöret, emedan klockan blifvit en kvart på fyra, och då jag klockan fem fortsatte det hade Greta anländt, hvarför hon blef den första som kallades in.

Finn-Greta, såsom hon kallades, emedan hon vid yngre år torde immigrerat till skären „uppifrån landet“, var liten till växten och så oformligt fet, att ögon och näsa tycktes hålla på att försvinna i fettet. Därför var hennes ålder ock omöjlig att bestämma; själf sade hon sig vara sextiosju år. Hon kom inrullande likt en ofantlig boll, tyckte jag, som förhindrade stjälpning genom att stödja sig vid hvarje steg mot en käpp i hvardera handen.

„Puh, puh, puh!“

„Åhå“, utropade jag ofrivilligt „det var välmåga med besked!“

„Ja, Gudskelof, inte har jag behöft lida nöd — puh, puh!“

„Men ni föder er med annat folks vidskepelse.“

„Nej, herr befallningsman. Jag säger hvad jag vet, när man frågar mig och ber mig. Annat gör jag inte och har aldrig gjort. För det står skrifvet, att den som beder han får, och den som söker han finner och honom som klappar, bör varda upplåtet, och om herr befallningsman skulle någonsång råka i nöd, så, ifall jag lefver ännu — — —“

„Nå“, afbröt jag henne „och en af dem, som sökte råd och hjälp hos er var nu ock den häktade här?“

„Ja.“

„När var han hos er?“

„Han kom första gången och talade om sin nöd Marie Magdalene dagen och då bad jag honom komma igen, när han kunde hämta med sig tre läderlappar.“

„Flädermöss?“

„Ja, läderlappar; eller nattlappar, som de också kallas, emedan deras blod ger kärlekskänslor.“

„Madalena dagen — det är ju den 22 juli?“

„Ja, kan nog hända. Han kom sedan igen någon tid därefter, då han hämtade läderlapparne. Men som det ingen måne fanns om nätterna då, kunde jag intet uträtta, eftersom det var frågan om in och inte ut, hvarför jag bad honom komma åter så snart månen blifvit synlig. Och så kom han tredje gången dagen efter det månen ingått i första kvarteret.“

„Kom han om natten? Efter det månen gått upp?„

„Neej — det var mot aftonen, före solnedgången.“

„Var det om tisdag för två veckor sedan?“

„Ja — kan nog hända.“

Här räckte mig Englund en almanack. Jag såg där, att månen ingått i första kvartoret den 5 augusti, torsdag, klockan åtta och fyra minuter på aftonen.

„Det kunde icke vara dagen efter ny,“ sade Rundell, „ty när jag samma afton rodde hem, fäste jag mig vid att månen var i det närmaste full.“

„Herr Rundell påstår“, vände jag mig till Greta „att det var tisdagen den 10 augusti, som han var hos er.“

„Ja, kan nog — — —. Den 10 augusti? Säger han den 10 augusti? Det är ju Larsmessa, vet jag!“

„Ja, det är Laurentius dagen den 10 augusti.“

„Nå, då kan väl en och hvar litet begripa, att det icke kunde vara den dagen, som han fick dropparna.“

„Det var den 10:de“, påstod Rundell „som ni gaf dem åt mig.“

Greta trissade rundt och såg på Rundell. „Vill ni påstå, att jag tillredt en kärleksdryck åt en mö på Larsmessodag?“

„Ja, det påstår jag — för det var den 10 augusti.“

„Vänta först tills jag blir ålderdomssvag! En kärleksdryck på Larsmessen!“ Greta brast ut i ett hejdlöst skratt, så att fläsket hoppade kring hela hennes kropp.

„På Laurentius martyrens dag kärlek åt en flicka! — Gissa hvad de dropparna skulle hjälpa! — Och hvad den flickan blefve för en söter brud! — På Laurentius dagen ha, ha, ha! — Hvarför icke i nedan lika så gärna!“

„När var det då, som ni gaf de där dropparna

åt honom“, sporde jag, så snart hon lugnat sig något.

„Dagen efter det månen gått i första kvarteret.“

„Men det skulle ha varit en fredag.“

„Nå än sedan? I kärlekssaker har fredagen ingen ond verkan, för kärleken är olyckligare själf, än någonsin någon fredag.“

„Ja, det må så vara, men ni sade ju, att det var en tisdag, som herr Rundell besökte er.“

„Jag sade att det var dagen efter det månen ingått i första kvarteret, sade jag, och om det var tisdag eller fredag eller fast söndag om ni så vill, så sade jag därom ingenting, ty det kommer jag inte ihåg. För i kärlekssaker äro alla veckodagar lika, emedan den galenskapen gör kristna lika med hedningar.“

„Ni hör nu“, vände jag mig till Rundell. „Vittnet påstår med bestämdhet att det icke var tisdagen den 10:de, utan fredagen den 6 augusti, som ni besökte henne.“

„Hon misstager sig eller ljuger.“

„Jaså, jag ljuger“, skrek Greta. „Men när man behöfver min hjälp, då tror man mig nog! Huru skulle mina droppar kunnat hjälpa och fått henne att resa med er, om jag vore en lögnerska och bedragerska?“

„Era droppar! Tror ni jag skulle gifvit dem åt någon, som jag ville kyssa, sen jag sett, hvad ni lade i er gryta?“

Greta ämnade svara, men jag afbröt ordväxlingen, huru intressant det ock kunnat vara att höra mera.

„Ni kan således icke intyga, att herr Rundell var hos er den 10 augusti?“

„Neej, det kan jag ej, för då skulle jag vara, hvad han ville göra mig till.“

„Vittnet vidhåller bestämdt“, sade jag till Rundell „att det icke var den 10:de, utan den 6 augusti ni besökte henne.“

„Jag får då lof att visa, hvar jag befann mig den 6:te. Blott jag får litet tid på mig, skall jag väl erinra mig det och äfven kunna styrka det.“

Jag vände mig åter till Greta. „Hvilka andra sågo herr Rundell, när han besökte er?“

„Dottran min såg honom nog, men gubben hennes var inte hemma.“

Greta fick rulla ut och hennes dotter, torparehustrun Anna Gustafsson kallades in, men visste icke annat än att hon sett Rundell ett par gånger besöka hennes mor, senast en afton vid sju tiden för några, möjligen två veckor sedan. Men om det varit en tisdag kunde hon icke säga och ännu mindre om det varit i ny eller nedan. Hennes man torde ej sett Rundell, emedan denne icke kommit den vanliga vägen till deras torp, utan bakifrån genom skogen.

Torparen Gustaf Gustafsson bekräftade själf riktigheten af sin hustrus utsago. Han hade icke sett Rundell besöka torpet.

„Detta ser icke lofvande ut,“ sade jag till Rundell. „De kunna ej intyga att ni var på deras torp, då mordet föröfvades.“

„Jag var där i alla fall. Käringen misstager sig eller ljuger. Men jag skall visa, att jag icke var där den 6 augusti; då blir hennes misstag väl klart.“

„Ja, om ni kan visa det. Emellertid får jag nu lof att fortsätta med hörandet af mina vittnen. Kalla in fröken Törning.“

Sedan denna och August från Långholmen aflagt sina berättelser, påpekade jag det minst sagdt egenomliga sammanträffandet uti att Rundell uppsade sin tjänst på själfva begrafningsdagen, trots dess högtidlighet, efter det han aftonen förut fått emottaga fotografen, som öfverbevisade honom om lögn, och att han icke lämnat fram sändningen förr än han af Björks återkomst om torsdagen den 19:de kunnat gissa, att jag fått en annan kopia, hvarpå han trots sin utsago att han ville stanna i Helsingfors, redan nästa dag afrest till Amerika.

„Jag har redan förklarat, huru det kom sig, att jag glömde fotografen“, svarade Rundell.

„Ja, men jag tror er ej. Och nu skall jag visa, hvar ni verkligen befann er strax efter det herr Thidén mördats. Kalla in Anton Backas!“

Jag lät först Anton och sedan Axel repetera berättelserna om sandmaskar och uppfinnandet af uret samt slutligen gubben Bäckström bekräfta, att det varit samma dag Manda varit till staden och Thidén mördats, som Axel rott hem framför honom.

„Hvad säger ni nu“, vände jag mig därpå till Rundell.

„Ja, hvad skall jag säga! Härads höfdingen tycks ju själf anse, att Axels utsago tarfvar bekräftelse, eftersom ni hört både Anton och gubben Bäckström om densamma. Uret har funnits hos Axel, och någon förklaring måste han då hitta på. Jag har aldrig grävt något på Getören.“

„Axel har ju omtalat sitt fynd för Anton redan innan uret hittades hos honom; då tvang ju intet Axel att dikta. Men ni — ni ljög, då jag bad er uppgifva er vistelseort vid tiden för mordet. Då ni

af fröken Törnings fotografi såg, att jag kunde öfverbevisa er om denna lögn, ändrade ni er berättelse därhän att ni skulle besökt Finn-Greta. Men ni ljög äfven då. Nu intygar Axel, att han ej blott såg er på Getören, utan äfven såg er gräfva där; och herr Thidéns ur låg där ni gräft.“

„Mycket bra! Men ni sade, att mördaren utom uret tillgripit tiotusen mark. Hade jag varit mördaren, borde jag väl nedgräft äfven dem.“

„Ni hade ock nedgräft dem. Axel skulle funnit äfven sedlarna, om han fortsatt att gräfva. Men ni skyndade naturligtvis att flytta dem till annan plats, när ni upptäckte att uret hittats.“

„Det där ljuder allt helt godt och kan passa på mördaren. Så vidt det rör mig är det idel fantasier.“

„Vi få väl se om domstolen också anser det för fantasier. Men nu — kalla in fru Snell!“

Fru Snell var Rundells hyresvärdinna i staden och berömd honom på allt sätt; en hyggligare ung man kunde icke finnas. På min fråga intygade hon att han ägt en revolver, som han tagit med sig, när han i våras flyttade ut till Kämparö.

Detta bestreds af Rundell, som förklarade att han skänkt revolvern till en vän, Alfred Bring, hvilken rest till Australien.

„Men herr Bring reste ju redan i Mars; visst såg jag revolvern hos herr Rundell senare“, sade vittnet förvånad.

Rundell vidhöll emellertid sin uppgift, och vittnet blef osäkert; hon stirrade på Rundell och kunde ej fås att bestämdt uppgifva, när hon senast sett revolvern.

„Kanske fru Snell erinrar sig det bättre, när ni får aflägga ed inför domstolen“, utropade jag ond.

„Ja, kanske“, svarade hon skrämmd.

Hon berättade vidare, att Rundell redan länge talat om att fara till Amerika. Men att det blefve allvar däraf, hade hon icke trott. Då, plötsligen, förliden onsdag, hade han berättat, att han vore resfärdig snart och om fredagen hade han kommit för att taga afsked och be henne afhämta från Kämparö hans där kvarblifna saker samt förvara dem tills hon finge vidare order.

„Det måste väl vid hans besök ha varit fråga om herr Thidéns död“, sade jag.

„Ja, naturligtvis.“

„Yttrade han något om sina känslor gent emot herr Thidén eller i anledning af dennes död?“

„Han sade det vackraste man kan säga om en afliden: att åtminstone en själ blifvit räddad från helvetet.“

Jag såg hastigt på Rundell och tyckte mig läsa förlägenhet i hans uttryck. Emellertid fann jag att vittnet var en enfaldig person, af hvilken jag knappast för närvarande skulle få vidare upplysningar; hon fick därför gå och jag ropade: kalla in Manda Bäckström!

Vid detta namn spratt Rundell till och en varm rodnad spred sig öfver hans kinder. Hans mörka ögon riktades glänsande och lysande mot dörren, i hvilken hon skulle bli synlig. Dörren öppnades och — hon kom.

Men hvilken Manda!

En elegant stadsdam, i den modernaste, finaste sommartolett: siden blus, en dyr hatt, ringar, arm-

band, guldurked och brosch, blixtrande af diamanter!

Ett gällande, dallrande skrik — och Björk rusade upp för att hindra Rundell att krossa henne med sina handklofvar. Han hade några ögonblick stirrat på uppenbarelsen liksom jag. Därpå hade han rusat upp, skrikit till och med de fjättrade händerna höjda till slag störtat mot henne. Skuffad tillbaka af Björk föll han tungt ned på stolen, lät hufvudet falla mot bröstet och kved sakta för sig själf.

Men vid de några, tunga steg, som han tagit öfver golfvet, hade jag fått en idé. Jag hviskade några ord till Björk, som gick ut och strax därpå återkom med ett par af Rundells skor.

„Bort — bort med henne — låt henne försvinna“, kved Rundell.

„Ja“, sade jag „det är just hvad jag själf önskar, på det att vi må kunna göra en liten ändring i toaletten. Jag märker att ni allt ännu har på er de där obekväma, tunga verkstadsskodonen. — Vänta därute en stund“, vände jag mig till Manda, som gick. „Vill herr Rundell nu vara god och taga på sig lättare skor; Björk har där ett par sådana.“

Rundell såg hastigt upp. „Hvartill då? Jag är van vid dessa!“

„Ett par lättare äro väl att föredraga.“

„Nej, jag trifs godt i de här.“

„Nåväl, rent ut sagdt, jag vill undersöka era skodon.“

„De ha ju blifvit undersökta ren!“

„Jag skulle vilja undersöka dem själf.“

„Tag dem då — gärna för mig!“ Och därmed sparkade han af sig skorna.

Ljudet af hans steg hade hos mig väckt tanken på huru opraktiskt det varit af Rundell att för en resa på järnväg och ångfartyg iklä sig dessa skor, som han köpt för helt annat ändamål! Och så kom jag ihåg läderspånorna på hans golf!

Björk räckte mig skorna och jag betraktade dem. Sulan var i det närmaste två centimeter tjock och glänsande svart rundt omkring på sidan och framtill, såsom sulor på nya skodon ju måste vara. Likväl upptäckte jag nu, då jag synade dem noga, en strimma, liknande mera en ojämnhet än en spricka, ungefär midt på sulans höjd.

„Vill Björk låna mig sin knif“, sade jag och sedan jag fått knifven, tryckte jag in spetsen i sprickan och bände. Sprickan utvidgades, och plötsligen lossnade den nedre hälften af sulan från den öfre — och i tio små, i den öfre delen af sulan gjorda urholkningar lågo tätt vid hvarandra lika miniatyr orgelpipor, tio små papperscylinrar, liknande lotterilotter. Det var tio stycken hårdt hoprullade femhundramarks sedlar. I den andra sulan funnos nio dylika rullar — tillhoppa notusen femhundra mark.

„Det här var det slugaste jag sett och jag får verkligen komplimentera häradshöfdingen för denna upptäckt“, utropade Englund.

„Jag är en olycksfågel och har alltid varit det“, sade Rundell. „Min olycka fogade att just ni skulle blifva länsman här. Ingen annan hade tagit reda på mig, så väl som alla spår voro igensopade. Sedan hon, som var härinne nyss, nu är för evigt förlorad, kan det vara likgiltigt hvad det blir af mig — jag bryr mig icke längre därom. Men i stället att yfvas öfver min bragd skulle jag skämmas om jag vore ni — så mycket ni vet.“

„Tillåt mig att hysa olika åsikt om den saken.“

„Gärna för mig! Gör mig gärna till skyldig och brottslig. Jag skall icke bestrida längre, att det var jag, som satte en gräns för herr Thidéns brott. Jag må dömas och straffas därför, men medgif att jag i stället förtjänade belöning och att en högre rättvisa aldrig skall anse mig saker för denna gärning. Ni — ni är här den skyldige. Det är ni, som nu mördar två människosjälur — denna unga flickas, hvilken jag skulle ha småningom fört till renhet och ljus, men hvilken ni nu sändt raka vägen till det helvete, från hvilket jag genom herr Thidéns undanröjande redan trodde mig ha frälsat henne, och min; jag skulle blivit en nyttig medlem af ett fritt, sträfsamt samhälle, men ni har nu af mig gjort en ruin i detta lifvet och måhända en krympling i evigheten.“ Han steg plötsligen upp, gjorde en ironisk bugning och hväste: „äfven jag får komplimentera er!“

„För bort honom“, sade jag till Björk, ytterst obehagligt berörd af bitterheten i hans tal.

Jag afslutade hastigt mitt protokoll med anteckning om återfinnandet af penningarna och om Rundells däraf föranledda bekännelse, skref sedan förpassningen för fången och öfverlämnade handlingarna till Englund, hvilken jämte Björk i morgon bittida skulle föra Rundell till ransakningshäktet.

XXX.

Slutet.

När jag, ännu litet uppskakad af det intryck Rundells ord gjort på mig, kom upp till villan, fann jag sällskapet samladt på trädgårdsverandan.

„Nå, har du nu äntligen släppt den stackars Rundell“, ropade Ivar Skarp mot mig.

„Då vore han väl icke „stackars“ Rundell“, svarade jag „utan en hederlig karl. Här“, sade jag vändande mig till Elli, i det jag ur fickan framtog sedlarna „kan jag nu återlämna största delen af de tiotusen mark herr Thidén bar på sig, då han mördades. Jag fann dem slutligen ändå — blott femhundra mark har Rundell redan hunnit växla.“

„Var då Rundell således verkligen mördaren“, ropade fruntimren.

Jag nickade.

„Och han hade verkligen tagit pengarna också“, sporde Elli.

„Pengarna och uret — ja.“

„Och att tänka sig, att han dagligen umgåtts hos oss och så godt som fostrats stor af pappa själf“, utbrast Elli med en rysning.

„Men“, ropade Ivar Skarp „hvad talar du om för pengar? Pengarna funnos ju! orörda kvar i plånboken och börsen.“

„Dem var han för slug att tömma. Han ansåg sig ha nog med dessa tiotusen mark.“

„Men då var det besynnerligt, att han brydde sig om att taga uret, som mest af allt kunde förråda honom“, menade fröken Hansson.

„Jag tror icke, att han ämnade taga uret. Det måtte ha fallit ut, så att han blef tvungen att taga vara därpå; och sedan hade han väl icke hjärta att kasta det i sjön.“

„Jag tror icke på hans skuld“, förklarade Ivar Skarp. „Jag är öfvertygad om att han kommer att bli frikänd.“

„Knappast, sedan dessa penningar funnits dolda hos honom inne i hans skosulor och han i följe däraf tvangs att afgifva bekännelse om sitt brott.“

„Har han bekänt?“

„Ja — han har bekänt.“

„Nå, så må man väl i sanning kunna säga att Gud är de dårars förmyndare“, utbrast Ivar Skarp häpen. „Du har då alltid haft en bondtur! Att hugga en karl blindt, utan alla skäl, ja rent af emot allt förnuft och de klaraste bevis, och så ändå råka få tag just på den rätte — det är nästan otroligt.“

„Det vore icke blott „nästan“ otroligt“, log doktor Höjding „utan det vore otroligt. Således måste häradshöfding Eller ha varit slugare än du tror.“

„Han kan väl inte vara slugare än sig själf! För att sådär utan bevis kunna utpeka en brottsling, därtill erfordras verkliga detektivanalag och sådana eger Eller icke alls. Jag till exempel skulle kunna komma därhän, ty jag har denna förmåga af snabb slutledning, som därvid är hufvudsaken, och denna skarpblick, som upptäcker detaljer, hvilka undgå vanliga människor — — —“

„Hvad det var skada, att du icke brydde dig om att röja Rundell. Häradshöfding Eller hade då sluppit så mycket besvär“, sade Elli. „Men nu skulle jag be att få tala några ord med häradshöfdingen“, vände

hon sig till mig i det hon steg upp. Jag reste mig och följde henne till Thidéns rum.

„Älskling“, sade hon där, i det hon slog armarna om min hals „det kan inte fortgå längre så här; jag är rädd för Ivar.“

„Rädd? För Ivar Skarp“, utropade jag leende och kysste de mjuka läppar, hvilka uttalat något i mitt tycke så löjligt.

„Ja“, sade hon litet förlägen „det är ju dock orätt att vara falsk — att bedraga. Jag har visserligen aldrig på minsta sätt uppmuntrat honom. Men han måtte det oaktadt tro, att jag vill hafva honom — — —“

„Ja, det kan du lita på! Han skulle anse hvarje flicka för abnorm, som icke ville hafva Ivar Skarp, om hon kunde komma åt“, skrattade jag.

„Ja, men han bad mig om ett samtal efter kvällsvarden.“

„Åh — det är väl aldrig hans afsikt att fria till dig?“

„Jag fruktar det.“

„Men det får icke ske!“

„Nej! Jag skulle aldrig kunna förlåta mig själf om jag låtit en person lida en sådan förödmjukelse, ehuru jag kunnat använda hans nederlag genom att vara öppen och ärlig.“

„Icke därför! Ivar Skarp kommer att ha nederlag så länge han lefver och det skall ingen människa kunna hindra. Men de äro honom gärna unnade och inte skall han taga sig af dem synnerligen heller. Nej, icke därför! Men att han skulle i enrum med dig få tala om sin kärlek — att du skulle nödgas höra på — det får ej ske!“

„Men det finns bara ett sätt att förhindra det.“

„Ja — och jag går nu genast. Han må akta sig att — — —“

„Clas“, ropade Elli „hvad går åt dig? Hvad menar du?“

„Hvad jag menar? Jo, jag går och säger honom rent ut, att ett enskildt samtal med dig skall kosta honom ett kok stryk.“

„Usch, Clas, han är ju ingen pojke.“

„Men jag är öfvertygad om att det hjälper ändå.“

„Det sätt jag menade skulle vara finare i alla fall.“

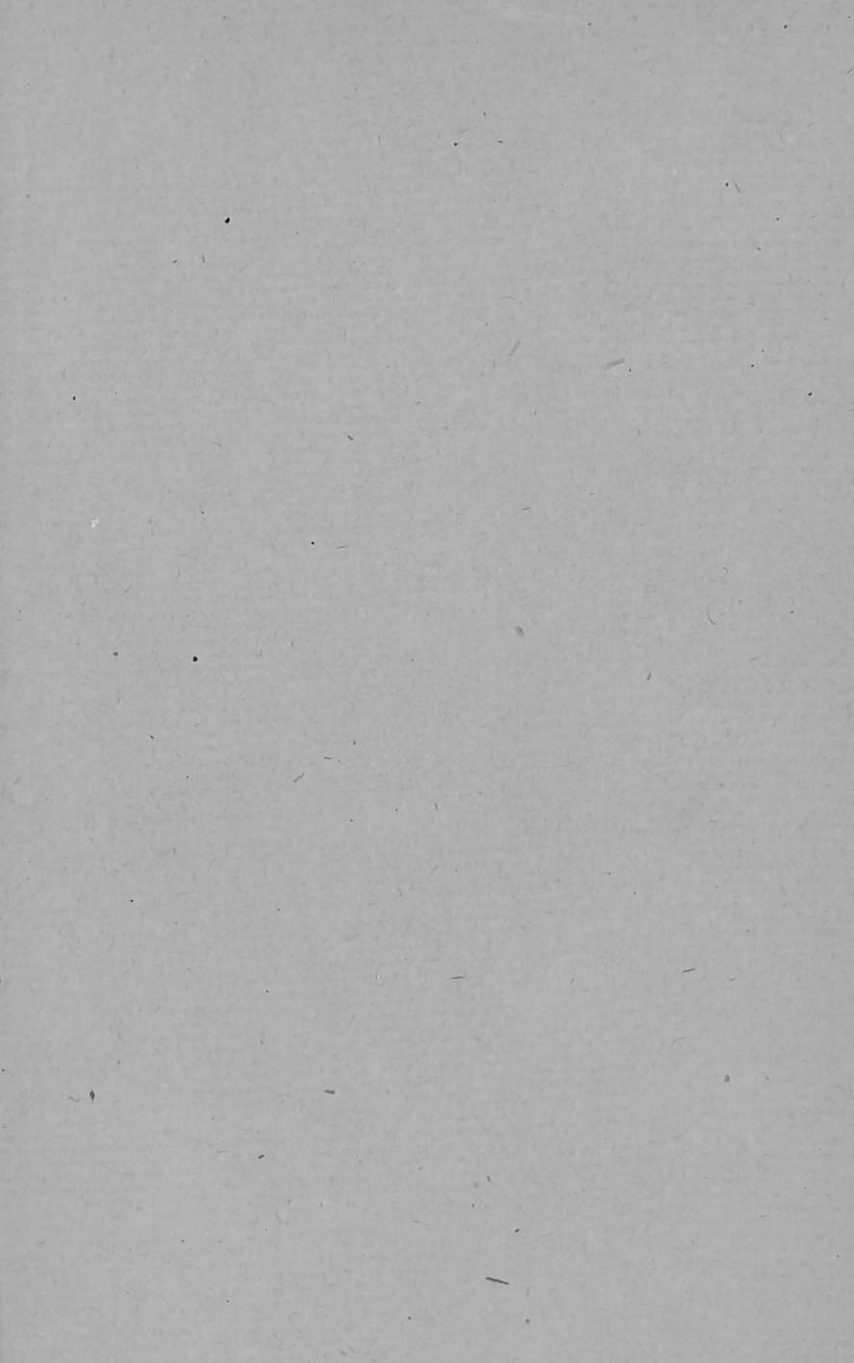
„Och det vore?“

„Att — att — jag skulle — nu, när vi gå härifrån, presentera dig såsom min fästman; — om du inte har något däremot“, tillade hon, när jag ej genast svarade.

Jag — — — nåja! Det behöfver icke sägas. Alltnog — Ivar Skarp brydde sig efter kvällsvarden icke mera om något samtal med Elli, utan förebärande trötthet efter den tidiga segelfärden från Helsingfors gick han upp till sitt rum. Och nästa morgon seglade han igen — tjänsten framför allt, sade han, då vi förvånade oss öfver hans korta visit.

PRIS Fmk 4: 50

Dr. skönl. l.
örn

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0684

B2352

x

